

Съдържание

I Резолюции, препоръки и становища

СТАНОВИЩА

Европейски икономически и социален комитет

536-а пленарна сесия на ЕИСК, 11.7.2018 г. – 12.7.2018 г.

2018/C 367/01	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Последиците от нова, декарбонизирана, децентрализирана и цифровизирана структура за енергийни доставки за заежостта и регионалните икономики“ (становище по собствена инициатива)	1
2018/C 367/02	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Ролята на транспорта за постигането на целите за устойчиво развитие и последиците върху изготвянето на политиката на ЕС“ (становище по собствена инициатива)	9
2018/C 367/03	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Концепциите на ЕС за управление на прехода в цифровизирания свят на труда — ключов принос за Бяла книга на ЕС относно бъдещето на труда“ (проучвателно становище по искане на австрийското председателство)	15
2018/C 367/04	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Положението на жените с увреждания (Проучвателно становище по искане на Европейския парламент)	20

III Подготвителни актове

ЕВРОПЕЙСКИ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

536-а пленарна сесия на ЕИСК, 11.7.2018 г. – 12.7.2018 г.

2018/C 367/05	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 924/2009 по отношение на определени такси за презграничните плащания в Съюза и таксите за превалутирането“ [COM(2018) 163 final – 2018/0076 (COD)]	28
---------------	---	----

2018/C 367/06	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) № 168/2013 по отношение на прилагането на норма Евро 5 към одобряването на типа на дву-, три- и четириколесните превозни средства“ [COM(2018) 137 final – 2018/0065 (COD)]	32
2018/C 367/07	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно предлагането на пазара и използването на прекурсори на взривни вещества, за изменение на приложение XVII към Регламент (ЕО) № 1907/2006 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 98/2013 относно предлагането на пазара и използването на прекурсори на взривни вещества“ [COM(2018) 209 final – 2018/0103 (COD)]	35
2018/C 367/08	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) № 952/2013 за създаване на Митнически кодекс на Съюза“ [COM(2018) 259 final – 2018/0123 (COD)]	39
2018/C 367/09	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) № 575/2013 по отношение на минималното покритие за загуби за необслужвани експозиции“ [COM(2018) 134 final – 2018/0060 (COD)] — „Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно лицата, обслужващи кредити, купувачите на кредити и събирането на обезпеченията“ [COM(2018) 135 final – 2018/0063 (COD)]	43
2018/C 367/10	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно приложимото право към имуществените последици от сделките с ценни книжа“ [COM(2018) 89 final] — „Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2009/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и Директива 2011/61/ЕС на Европейския парламент и на Съвета по отношение на трансграничното разпространение на колективни инвестиционни фондове“ [COM(2018) 92 final – 2018/0041 (COD)] — „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно приложимото право към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания“ [COM(2018) 96 final – 2018/0044 (COD)] — „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за улесняване на трансграничното разпространение на колективни инвестиционни фондове, както и за изменение на регламенти (ЕС) № 345/2013 и (ЕС) № 346/2013“ [COM(2018) 110 final – 2018/0045 (COD)]	50
2018/C 367/11	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) № 575/2013 по отношение на експозициите под формата на покрити облигации“ [COM(2018) 93 final — 2018/0042 (COD)] — „Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно емитирането на покрити облигации и публичния надзор върху тях и за изменение на Директива 2009/65/ЕО и Директива 2014/59/ЕС“ [COM(2018) 94 final — 2018/0043 (COD)]	56
2018/C 367/12	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейската централна банка, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите План за действие в областта на финансовите технологии — за по-конкурентоспособен и иновативен европейски финансов сектор [COM(2018) 109 final]	61
2018/C 367/13	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2014/65/ЕС относно пазарите на финансови инструменти“ [COM(2018) 99 final — 2018/0047 (COD)] „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно европейските доставчици на услуги за колективно финансиране (ЕДУКФ) за бизнеса“ [COM(2018) 113 final — 2018/0048 (COD)]	65
2018/C 367/14	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за Директива на Съвета за определяне на правилата относно корпоративното данъчно облагане на значително цифрово присъствие“ [COM(2018) 147 final — 2018/0072 (CNS)] „Предложение за Директива на Съвета относно общата система на данък върху цифровите услуги, начисляван върху приходите от предоставянето на някои цифрови услуги“ [COM(2018) 148 final — 2018/0073 (CNS)]	73

2018/C 367/15	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно повишаване на сигурността на личните карти на гражданите на Съюза и на документите за пребиваване, издавани на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства, които упражняват правото си на свободно движение“ [COM(2018) 212 final — 2018/0104 (COD)]	78
2018/C 367/16	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за установяване на правила, с които се улеснява използването на финансова и друга информация за предотвратяването, разкриването, разследването или наказателното преследване на определени престъпления, и за отмяна на Решение 2000/642/ПВР на Съвета [COM(2018) 213 final — 2018/0105 (COD)]	84
2018/C 367/17	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно европейските заповеди за предоставяне и за запазване на електронни доказателства по наказателноправни въпроси [COM(2018) 225 final — 2018/0108 (COD)] — Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за установяване на хармонизирани правила относно определянето на юридически представители за целите на събирането на доказателства по наказателни производства [COM(2018) 226 final — 2018/0107(COD)]	88
2018/C 367/18	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно устойчивите органични замърсители (преработен текст) [COM(2018) 144 final — 2018/0070 (COD)]	93
2018/C 367/19	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно Съобщение на Европейската комисия до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно рамка за мониторинг на кръговата икономика [COM(2018) 29 final]	97
2018/C 367/20	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за установяване на многогодишен план за риболовните дейности, експлоатиращи запасите от дънни видове в западната част на Средиземно море [COM(2018) 115 final — 2018/0050 (COD)]	103
2018/C 367/21	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека (преработен текст) [COM(2017) 753 final — 2017/0332(COD)]	107
2018/C 367/22	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно реализацията и функционирането на домейна от първо ниво.eu и за отмяна на Регламент (ЕО) № 733/2002 и Регламент (ЕО) № 874/2004 на Комисията“ [COM(2018) 231 final – 2018/0110 (COD)]	112
2018/C 367/23	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно Директива на Съвета за изменение на директиви 2006/112/ЕО и 2008/118/ЕО, що се отнася до включването на община Кампионе д’Италия и на италианските води на езерото Лугано в митническата територия на Съюза и в териториалния обхват на Директива 2008/118/ЕО [COM(2018) 261 final — 2018/0124 (CNS)] . . .	117
2018/C 367/24	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за директива на Съвета за изменение на Директива 2006/112/ЕО относно общата система на данъка върху добавената стойност по отношение на срока на прилагане на незадължителния механизъм за обратно начисляване във връзка с доставките на някои стоки и услуги, при които съществува риск от измами, и на механизма за бързо реагиране срещу измамите с ДДС“ [COM(2018) 298 final — 2018/0150(CNS)]	118
2018/C 367/25	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 110/2008 по отношение на номиналните количества за пускане на пазара в Съюза на еднократно дестилирано шочу, произведено с вертикален дестилационен съд и бутилирано в Япония“ [COM(2018) 199 final – 2018/0097 COD] .	119
2018/C 367/26	Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за решение на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Решение 2003/17/ЕО на Съвета по отношение на еквивалентността на полските инспекции, извършвани в Бразилия, на културите за производство на фуражни семена и на културите за производство на зърнено-житни семена и на еквивалентността на фуражните семена и зърнено-житните семена, произведени в Бразилия, както и по отношение на еквивалентността на полските инспекции, извършвани в Молдова, на културите за производство на зърнено-житни семена, културите за производство на зеленчукови семена и културите за производство на маслодайни и влакнодайни семена и на еквивалентността на зърнено-житните семена, зеленчуковите семена и маслодайните и влакнодайните семена, произведени в Молдова“ [COM(2017) 643 final – 2017/0297 (COD)]	120

I

(Резолюции, препоръки и становища)

СТАНОВИЩА

ЕВРОПЕЙСКИ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

536-А ПЛЕНАРНА СЕСИЯ НА ЕИСК, 11.7.2018 Г. – 12.7.2018 Г.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Последиците от нова, декарбонизирана, децентрализирана и цифровизирана структура за енергийни доставки за заетостта и регионалните икономики“

(становище по собствена инициатива)

(2018/C 367/01)

Докладчик: **Lutz RIBBE**

Решение на Пленарната асамблея	15.2.2018 г.
Правно основание	член 29, параграф 2 от Правилника за дейността становище по собствена инициатива
Компетентна секция	секция „Транспорт, енергетика, инфраструктури, информационно общество“
Приемане от секцията	28.6.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	11.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	123/1/1

1. Заключение и препоръки

1.1. Трансформирането на енергийната система в децентрализирано и цифровизирано снабдяване без въглеродни емисии предлага големи възможности — по-специално за структурно слабите и селските райони на Европа. Разработването на енергия от възобновяеми източници (наричана по-нататък „ЕВИ“) може да доведе до значителни положителни въздействия върху заетостта и по този начин да даде нов тласък на регионалната икономика.

1.2. По-конкретно налице е огромен потенциал за реципрочно засилване на положителните въздействия на европейските политики в областта на енергетиката и в областта на сближаването. Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) изразява съжаление, че досега Комисията и държавите членки не са показали, че осъзнават в достатъчна степен наличието на този потенциал, нито са предприели действия в това отношение.

1.3. Наистина, с новата си насоченост политиката на сближаване допринася за насърчаването на ЕВИ и енергийната ефективност, което се приветства от ЕИСК. Въпреки това досега европейската енергийна политика не получаваше голяма подкрепа по линия на политиката на сближаване. Не се разбира, че ЕВИ може да допринесе съществено за икономическото развитие именно на регионите в неравностойно положение. Така се губи огромен политически потенциал за регионален растеж.

1.4. За да може да се оползотвори този потенциал, трябва да се създадат условия за регионите и да им бъде предоставена подкрепа чрез развитието на ЕВИ и свързаната с това специфична мрежова инфраструктура за стимулиране на растежа на регионалната икономика и за постигане на широко участие на обществото в този растеж. Изключително важна за създаването на регионална добавена стойност форма на участие е засилването на значението на потребителите, като произвеждащи потребители, които отчасти благодарение на цифровизацията биха могли да поемат изцяло нова отговорност спрямо енергийната икономика, като участват в икономическия живот и чрез подхода „смекчаване на ефектите от изменението на климата отдолу нагоре“ да подкрепят по-големи политически цели.

1.5. Важно е да се следва цялостен, основан на регионалната икономика подход към развитието на ЕВИ. Под това се разбира по места да бъде съгласувано производството и потреблението на ЕВИ, което обхваща по-специално секторите електроенергия, топлоенергия и мобилност. В това отношение много голям принос могат да имат изкуствените интелект и интелигентните мрежи (smart grids).

1.6. До каква степен регионите ще успеят да постигнат това, зависи от отношението между регионалното търсене на енергия и ЕВИ, която се произвежда или може да бъде произведена на регионално равнище. ЕИСК предлага в рамките на „регионални планове за енергийна кръгова икономика“ да се изготвят анализи, които да позволят диференцирана оценка на потенциала на ЕВИ от гледна точка на регионалната икономика за всеки отделен регион. Плановете трябва да отразяват и ефекта върху заетостта в региона. Макар че е общовалидно, че енергийният преход може да създаде повече работни места, отколкото досегашната енергийна система, някои региони ще се възползват от това въздействие в по-голяма степен отколкото други.

1.7. Регионалните планове за енергийна кръгова икономика могат да послужат като основа за структуриран и диференциран диалог с хората по места, който е важен а) за запазването или създаването на обществена подкрепа за ЕВИ на местно равнище и б) за укрепването на регионалните центрове на стопанска дейност. За ЕИСК е удивително, че досега подобни анализи и планове са налице само в малък брой отделни случаи.

1.8. Един цялостен подход към развитието на ЕВИ от гледна точка на регионалната икономика може да допринесе не само за европейската политика на сближаване. Такъв подход се подкрепя и от редица основания от областта на енергийната политика (намаляване на енергийната зависимост и енергийната бедност, подкрепа за взаимното свързване на секторите, използване на иновационния потенциал на цифровизацията, разтоварване на мрежата).

1.9. С оглед на това ЕИСК призовава Комисията и държавите членки да предприемат необходимите стъпки за възприемането на цялостен подход от гледна точка на енергетиката и икономиката при развитието на ЕВИ: определение за енергийните региони, подкрепа при емпиричното регистриране на връзките между регионалното търсене на енергия и ЕВИ, която се произвежда или може да бъде произведена на регионално равнище, целенасочено образование и обучение, стимули за осъществяването например чрез подкрепа за изграждането на инфраструктура за ЕВИ, отваряне на мрежите и съответно ценообразуване във връзка с разходите за мрежите.

2. Контекст

2.1. Европейският съюз е изправен пред дълбоки промени по отношение на своите енергийни доставки и своята енергийна политика. Те се отнасят не само до производството (преход от въглеродни изкопаеми енергийни източници към развитие на енергия от възобновяеми източници), но и до съществени структурни промени както по отношение на мястото на производство на енергия (преход от централни големи електроцентрали към децентрализирани структури), така и по отношение на структурата на доставчиците и потребителите (нови участници и модели на потребление и разпределение в резултат, наред с другото, на цифровизацията).

2.2. В различни становища ЕИСК вече разгледа последиците от енергийния преход за регионите, които ще бъдат засегнати неблагоприятно, например въгледобивните региони⁽¹⁾. В такива региони вече много хора загубиха работата си; не бива да се позволява загубата на още работни места. Толкова по-важно е да бъдат осъзнати своевременно предстоящите структурни промени и да бъдат предприети съпътстващи политически мерки с цел да бъдат сведени до минимум и да бъдат смекчени икономическите и социалните последици. ЕИСК приветства първите инициативи на Комисията в тази насока⁽²⁾.

2.3. ЕИСК обаче установява, че положителните промени, които например може да произтекат по отношение на създаването на регионална добавена стойност и работни места, до момента се обсъждат в незначителна степен. Наистина в съображенията на действащата Директива за ЕВИ (2009/28/ЕО) Комисията на няколко места разглежда значението на ЕВИ за регионалното икономическо развитие, но при своите проучвания ЕИСК установи, че а) почти няма изследвания за

⁽¹⁾ ОВ С 303, 19.8.2016 г., стр. 1.

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/info/news/no-region-left-behind-launch-platform-coal-regions-transition-2017-dec-08_en.

възможните последици за регионалната икономика от развитието на ЕВИ и че б) Комисията, но и държавите членки нямат стратегии за целенасочено обвързване на енергийната политика с регионалното развитие. Следователно въобще не може да става дума за ясна политическа стратегия, насочена към пълното използване на споменатия потенциал.

2.4. Същевременно в Европа вече има огромен брой положителни примери на инициативи „отдолу“ за развитието на ЕВИ на местно и регионално равнище. В този смисъл — и за да споменем само един произволен пример — в източния френски град Лангр (10 000 жители) е изградена топлоцентраля, работеща на основата на дървен материал, която снабдява 22 инсталации за топла вода, включително един хотел, един аквапарк и един дом за възрастни хора по локална топлопреносна мрежа с дължина 5 км, като се спестяват 3400 тона емисии на CO₂ годишно. При много подобни инициативи прави впечатление, че много рядко проектите се оценяват систематично по отношение на значението им за регионалната икономика. В този смисъл трябва да се отбележи голяма липса на статистическо знание (lack of statistical knowledge).

2.5. Във Фелдхайм (до Берлин) от 20 години насам местните ресурси не само се използват последователно за местно енергопроизводство и снабдяване с енергия, но и въздействието върху регионалната икономика се описва подробно. Междувременно необходимата на селото електроенергия се покрива многократно, а необходимата топлинна енергия се осигурява изцяло. Освен преките приходи от продажбата на енергия, забележителни са и спестените разходи: жителите там плащат цена за електроенергията от 16,6 цента/kWh, което съответства на малко повече от 50 % от средната цена на електроенергията в Германия. Следователно в управлението на енергийната кръгова икономика активно е ангажирано местното население като „движеща сила“⁽³⁾.

За ЕИСК е важно да се сравняват в общ план потенциалните положителни последици за регионалните икономики и очакваното отрицателно въздействие от енергийния преход.

2.6. Настоящото становище по собствена инициатива следва да допринесе за инициране най-накрая на задълбочена дискусия, като бъдат описани потенциалът и примерни подходи и бъдат посочени дефицитите.

3. Значението на ЕВИ за икономическото и социалното развитие на Европа и нейните региони

3.1. ЕС е най-големият в света вносител на енергия: всяка година се внасят 53 % от необходимата ни първична енергия на обща стойност над 400 милиарда евро. Енергийната зависимост на Съюза е сериозен макроикономически и геополитически проблем.

3.2. Целта на „Европейския енергиен съюз“ е: а) да се повишава енергийната сигурност на Европа, като се намалява вносът на енергия; б) да се насърчава смекчаването на изменението на климата; в) да се създават работни места. ЕИСК счита, че тези европейски макроикономически цели са разумни и следва да се прилагат и на регионално равнище.

3.3. В този контекст насърчаването на „местните“ енергийни източници, които — освен изкопаемите ресурси — са налице във всички региони на Съюза, трябва да се обсъжда не само от гледна точка на съображенията, свързани с климата, но и трябва да се разглежда като важна цел на регионалната икономика: производството на енергия може и следва да стимулира регионалните икономики.

3.4. Колкото по-успешно се създават възможности за икономическо участие на регионалните субекти — било то граждани, регионални предприятия или общини, толкова по-голяма ще бъде необходимата обществена подкрепа при разширяването на инфраструктурата за ЕВИ. Създаването на регионална добавена стойност посредством ЕВИ се увеличава толкова повече, колкото по-активно в процеса се включват регионални заинтересовани страни.

3.5. За да се разбере как по-конкретно може да изглежда подобно икономическо участие е необходим по-диференциран поглед към веригата за създаване на добавена стойност при ЕВИ.

⁽³⁾ За повече подробности вж. представянето на казус по време на изслушването на ЕИСК на тема „Енергиен преход в европейските региони: оценка на регионалните икономически последици от прехода към интелигентни и нисковъглеродни енергийни доставки“ на 31 май 2018 г., <https://www.eesc.europa.eu/en/news-media/presentations/presentation-michael-knappe>.

- На първо място трябва да споменем реалните **инвестиции** в съоръжения за ЕВИ: самите съоръжения по-често се „внасят“ от други региони. Същото важи и за **процеса на планиране**, който — особено при големи проекти — често се извършва от инженерни или развойни бюра, които много пъти също не са установени в региона. Въздействието върху регионалната икономика също е по-скоро ограничено.
- Непосредствена регионална добавена стойност се създава обаче чрез **разходите за експлоатацията и поддръжката** на съоръженията. Тези разходи обаче са относително малки при съоръженията за ЕВИ. Положително въздействие има например при вятърните турбини и фотоволтаичните покривни панели, плащанията на наем на местните собственици на земята, към които се добавят евентуалните **данъчни приходи** за общините.
- Същинската икономическа печалба от съоръженията за ЕВИ произтича от потреблението, съответно от **продажбата на произведената енергия**. Следователно за регионалната икономика е от решаващо значение кой експлоатира съоръженията и кой може да генерира печалби от тяхната експлоатация.

3.6. Икономическото участие се проявява под формата на регионални работни места, които могат да бъдат създадени в енергийния сектор в процеса на развитие на ЕВИ. Редица изследвания, като например неотдавнашно проучване за Нидерландия⁽⁴⁾, показват, че нетният ефект от трансформацията на енергийната система върху заетостта е еднозначно положителен. Трябва да се изтъкне, че според това изследване всички нидерландски провинции ще извлекат полза от този положителен ефект.

За да могат да бъдат постигнати такива положителни резултати във всички региони на Европа, е необходимо възможно най-рано да се инвестира в съответно квалифициране на хората.

3.7. Очевидно е, че тези положителни ефекти не могат да компенсират изцяло всички неблагоприятни последици от структурната промяна във всички случаи, като например във въгледобивните региони. Но преминаването към ЕВИ предлага големи възможности за положително развитие в много региони на Европа, които понастоящем са нетни вносители на енергия.

3.8. Друга форма на регионалното икономическо участие е свързана с прякото участие в инвестициите в съоръжения за ЕВИ, а по този начин и с тяхната експлоатация. При съоръженията за ЕВИ капиталовите разходи представляват най-голямата част от общите разходи. Ето защо от гледна точка на създаването на регионална добавена стойност е още по-важно да се предлагат възможности на регионалните действащи лица да инвестират в съоръжения за ЕВИ. Според изследване за немската федерална провинция Хесен създаването на регионална добавена стойност може да се увеличи осем пъти, ако един вятърен парк се експлоатира от регионален субект⁽⁵⁾.

3.9. В някои европейски региони отговорните политически лица осъзнаха това значение и започнаха инициативи, с които трябва да се засили регионалното участие в ЕВИ, като Community Empowerment Bill (Закон за овластяване на общностите, Шотландия), Lov om fremme af vedvarende energi (Закон за насърчаване на възобновяемата енергия, Дания), Bürger- und Gemeindenbeteiligungsgesetz (Закон за участие на гражданите и общините в германската федерална провинция Мекленбург-Предна Померания) или Стратегията на Литва за национална енергийна независимост.

3.10. Трета възможна форма на участие се състои в това потребителите на енергия, произведена от съоръжения в техния регион, да могат да я закупват директно, например чрез т.нар. „споразумения за закупуване на електроенергия“ (СПЕ). Цифровизацията ще направи споразуменията за закупуване на електроенергия достъпни и за по-малките потребители на енергия, а благодарение на изменението на производствените разходи може да се очаква, че разходите за произвежданата на място вятърна или слънчева енергия все по-често ще бъдат по-ниски от пазарната цена на едро.

3.11. Важен е и друг възможен ефект. Когато в рамките на регионална енергийна кръгова икономика чрез икономии или приходи благодарение на ЕВИ се създава нова добавена стойност или се намалява изходящият паричен поток, дължащ се на вноса, има наличен капитал, който може да се инвестира в други области на икономиката, включително извън енергетиката. Следователно трябва да се разглеждат не само „преките“ ефекти от гледна точка на заетостта (като работни места в областта на ЕВИ), но и „непреките“, които могат да произтичат от новите регионални финансови потоци.

⁽⁴⁾ Weterings, A. и колектив (2018 г.): Effecten van de energietransitie op de regionale arbeidsmarkt — een quickscan („Последици от енергийния преход върху регионалния пазар на труда — бърз преглед“), PBL, Den Haag, стр. 36.

⁽⁵⁾ Institut für dezentrale Energietechnologien (Институт за децентрализиран енергийни технологии) (2016 г.). Regionale Wertschöpfung in der Windindustrie am Beispiel Nordhessen („Създаване на регионална добавена стойност в производството на вятърна енергия: примерът на Северен Хесен“).

4. ЕВИ като регионална политика — добър пример от Полша (Подляско воеводство)

4.1. За особено добър нагледен пример може да послужи Подляското воеводство в Полша, който показва как съображенията от глава 3 могат да бъдат изпълнени на регионално равнище. Това е пример за това как в изоставач регион може да се осъществява успешна регионална политика чрез развитието на ЕВИ — и то дори когато общите национални цели съвсем не са оптимални. Все пак необходим е систематичен подход, както е посочено по-долу.

4.2. През 2012 г. регионалният парламент (Sejmik) приема регионален план за развитие, който създава основата за изпълнението на оперативните програми за използване на европейските структурни фондове.

4.3. Подляското воеводство, което спада към най-слабите в структурно и икономическо отношение региони на Европа, годишно внася енергия на стойност 5,2 милиарда полски злоти (= 1,25 милиарда евро). Във воеводството липсват собствени изкопаеми енергийни източници.

4.4. В стратегията за развитие се описва планирана „революция“ с четири цели: 1) независимост от вноса на електроенергия; 2) увеличаване на дела на ЕВИ в енергийното потребление; 3) намаляване на емисиите на CO₂; и 4) повишаване на икономическия потенциал на региона чрез заместване на вносните (въглеродни) енергийни носители с регионални (чисти) форми на енергия.

4.5. В Подляско се осъзнава фактът, че „регионалната енергийна политика“ може да бъде успешна само ако се отчита структурата на действащите лица на енергийния пазар. В този смисъл целта е „*жителите и предприятията в Подляско да станат собственици на децентрализираните енергийни източници*“.

4.6. В края на 2016 г. подляската община Turośl Kościelna организира закупуването със средства от ЕФРР за жителите на 38 термопомпи, 77 фотоволтаични системи и 270 съоръжения за слънчева топлинна енергия. Общината координира фактурирането, поръчките и монтирането им и по този начин поема вместо своите жители всички правни и технически дейности. За инвестициите е ползвана субсидия от структурните фондове на ЕС в размер на 85 %. В бъдеще около 25 % от всички къщи ще разполагат със съвременни техники за ЕВИ.

4.7. Във връзка със съществуващото в Полша нетно отчитане (net-metering) за малки фотоволтаични системи гражданите произвеждат своя собствена „зелена“ електроенергия (вкл. всички съпътстващи разходи) на цена от 0,18 полски злоти за kWh (около 4,3 евроцента/kWh). В сравнение с това за снабдяване от мрежата (с енергия, произведена предимно от въглища) трябва да се заплати цена от 0,65 полски злоти/kWh (= 15,5 евроцента/kWh). Следователно е налице намаляване на разходите за електроенергия с приблизително 75 %, като спестените пари се отразяват положително на регионалната икономика.

4.8. Областният управител възприема този подход и през 2017 г. се създават възможности за подобни проекти в 62 други общини. Общо са подадени заявления за подпомагане за близо 4700 покривни съоръжения за слънчева топлинна енергия и 2250 фотоволтаични системи с обща мощност от малко над 7 mWp, чието изпълнение ще стане факт през 2018 г.

4.9. От доста време обаче се мисли и напред, например в посока електромобилност. От сумата 5,2 милиарда полски злоти, която представлява годишният изходящ паричен поток от Подляско за вноса на енергия, около 1,5 милиарда полски злоти само се падат на вноса на бензин и дизел за МПС.

4.9.1. „Подляските съображения“ по този въпрос: регистрираните в региона МПС изминават годишно близо 5,2 милиарда км. Ако всички автомобили се задвижват с електроенергия, при потребление от 15 kWh/100 км за това ще бъдат необходими близо 800 000 MWh електроенергия. При настоящата цена за снабдяване от мрежата от 0,63 полски злоти/kWh за целта би трябвало да се изразходват близо 500 милиона полски злоти вместо 1,5 милиарда полски злоти за изкопаеми горива, които се изразходват понастоящем. Само чрез тази мярка в региона биха останали около един милиард полски злоти, които биха могли да допринесат за укрепването на икономиката!

4.9.2. Необходимото количество електроенергия би могло да се произведе с около 70 (регионално инсталирани) вятърни турбини. Годишната електроенергия, произведена от такова съоръжение, е достатъчна за задвижването на около 7000 МПС, един kWh струва около 6 — 7 цента. Ако 7000 водачи на автомобили се обединят и управляват съвместно едно такова съоръжение, разходите за задвижването на електрически превозни средства ще спаднат още повече. За целта трябва обаче да се създадат правни и административни възможности, например чрез отварянето на мрежите за разпределение между равноправни участници (Peer-to-Peer). Цифровизацията създава такива възможности, но политическата реалност ги възпрепятства.

4.10. И в Подляското воеводство се обмислят начини за потребяване на регионално произведена вятърна електроенергия, която да замести въглищата в топлоцентралите. Вятърната електроенергия може да се използва при промишлените термопомпи, както и при съоръженията за съхраняване на топлинна енергия. Това изглежда много разумно от икономическа гледна точка. Въпреки това съображенията засега не надхвърлят фазата на предварителното планиране. Не се намират средства дори за проучване за осъществимост.

5. По-голяма регионална добавена стойност чрез регионално потребление на регионално произведена ЕВИ

5.1. Примерът от Подляското воеводство показва, че е налице значителен ефект от ЕВИ по отношение на потенциалното засилване на регионалната покупателна способност. За да бъде осъзнат той, е важно първо да бъде оценен потенциалът в рамките на „регионална енергийна кръгова икономика“, и то в областта на електроенергията, снабдяването с топлинна енергия и транспорта.

5.2. Потенциалът на подхода от гледна точка на регионалната икономика може да бъде илюстриран чрез примера на съоръженията за слънчева топлинна енергия. Създадената регионална добавена стойност благодарение на инсталирането и експлоатацията им е малка, тъй като съществуват противодействащи отрицателни ефекти, например когато се замества отопление на течно гориво и по този начин се застрашават работни места на търговци на течно гориво. В действителност съоръженията за слънчева топлинна енергия имат най-голям положителен ефект за потребителите. Колкото по-голям е делът на слънчевата топлинна енергия от общото необходимо количество топлинна енергия, толкова повече може да се намали вносът на енергийни суровини като въглища, нефт или природен газ, който представлява изтичане на покупателна способност от региона и облагодетелства държавите — износители на въглища, нефт и газ съответно мултинационалните концерни за нефт и природен газ.

5.3. Като цяло изглежда необходимо в рамките на регионален енергиен баланс да бъдат обхванати, доколкото е възможно, регионалното енергийно потребление, което се задоволява с регионално произведена (и евентуално временно акумулирана) ЕВИ. Балансът трябва да обхваща четири аспекта:

1. Трябва да се определи необходимата енергия за региона в секторите електроенергия, топлинна енергия и мобилност. Отчитането на секторите топлинна енергия и мобилност е важно поради две причини: от една страна, 75 % от потреблението на енергия се дължи на тях. От друга страна, начините на използване на енергия за отопление и мобилност са важни възможности за гъвкавост, които най-често се предлагат само на място.
2. Трябва да се разбере какъв потенциал съществува това задължение да се покрива с ЕВИ от региона. За целта трябва да се определи също така до каква степен наистина ще се постигне пренасочване на капиталовия поток в полза на региона. Това зависи, в случая на биоенергията, от произхода на биомасата, както и при всички технологии за ЕВИ от произхода на съоръженията и на ангажираното с монтирането и поддръжката им предприятие. Освен това според структурата на оператора и евентуално на обема на вътрешнорегионалното потребление на електроенергия трябва да се установи дали оборотът, генериран при експлоатацията, остава в региона и доколко включва икономическото участие на регионални субекти.
3. Разликата между регионалното търсене на енергия и процента, които трябва да бъде покрит от регионална ЕВИ, показва колко енергия трябва да се внася от други региони (изтичане на капитали от региона). И в бъдеще много европейски региони няма да могат да се откажат от вноса на енергия — било защото е неефективно, икономически неизгодно или технически невъзможно да се покрият регионалните енергийни нужди от региона.
4. Ако в региона се произвежда повече енергия от регионално потребяваната, трябва да се определи кой участва в приходите от продажбата на електроенергията.

5.4. За всеки европейски регион следва да се изготви баланс за регионалното производство и потребление на енергия, без да има законово задължение за това. Вместо това всеки регион трябва да има пряк интерес да изготвя такива баланси по собствена инициатива. Трябва да се проучи дали за целта може да се използва установената категория региони по NUTS 3. В някои случаи изглежда интересно разглеждането и на трансгранични енергийни региони в духа на идеята за „Европа на регионите“. Координационна функция във връзка с това може да поеме Европейската енергийна информационна служба, за чието създаване ЕИСК призова в свое предходно становище⁽⁶⁾.

6. Потенциал в областта на енергетиката и регионалната политика от нулев или положителен енергиен баланс

6.1. Успешното подобряване на описания в глава 5 баланс между регионално произведената и регионално потребяваната ЕВИ ще допринесе за намаляване на енергийната зависимост на Европа.

⁽⁶⁾ ОВ С 262, 25.7.2018 г., стр. 86.

6.2. Ако регионалните участници могат да имат по-голямо икономическо участие в ЕВИ, това ще засили регионалното сближаване. Това се дължи на факта, че в слабите в структурно отношение региони често е налице най-голям потенциал от площи за ЕВИ, и в това отношение ефектът от ЕВИ върху регионалната икономика е най-голям.

6.3. Изготвянето на специални регионални енергийни баланси би позволило да се разбере значението на енергийния преход за отделните региони. Дебатът относно структурната промяна в определени региони би могъл да се проведе на стабилна основа. Съответните интервенции в рамките на регионалната политика могат да бъдат проведени по-успешно от сега, тъй като се говори относително общо за „въгледобивни региони“ или „енергийни острови“.

6.4. Дали даден регион е износител или вносител на енергия или има нулев енергиен баланс, това има конкретни последици за живеещите в него хора. Освен това трябва да се води диалог с регионалните заинтересовани страни. Не съществува идеално решение, което да е еднакво подходящо за всички региони. Вместо това на регионално равнище трябва да се договарят по-справедливи решения, включително по отношение на пространствената справедливост (spatial justice), т.е. въпросът за какво да се използват площите. Представителите на регионалната политика и управление трябва да бъдат съответно квалифицирани.

6.5. Колкото повече даден регион успее да покрие регионалните потребности от енергия с регионална ЕВИ, толкова по-независими ще бъдат живеещите и работещите в него потребители от развитието на цените на световния пазар, по-специално на петрола и природния газ. Това е най-добрата предпоставка за намаляване на енергийната бедност и уязвимостта на крайните потребители. Тъй като цените на енергията са все по-важен фактор при взимането на инвестиционни решения, в същото време може да се увеличи привлекателността на местната икономическа и индустриална структура.

6.6. Предстоящата интеграция на секторите топлинна енергия и мобилност към електроенергийната система ще бъде насърчавана целенасочено чрез стимули за регионално потребление на регионално произведената ЕВИ и по този начин тази интеграция ще бъде засилена.

6.7. Цифровизацията на енергетиката предлага огромни възможности. И в това отношение могат да се предвидят стимули за подобряване на регионалното използване на регионално произведената ЕВИ, което да освободи характерния потенциал на цифровизацията и по този начин да насърчи иновациите.

6.8. Европейският енергиен съюз има за цел да засили ролята на гражданите и на потребителите на енергия в енергийния преход. При все това съществуват големи пречки пред навлизането на надрегионалните енергийни пазари, като икономии от мащаба имат важна роля⁽⁷⁾. В крайна сметка това е следствие от исторически създадени монополни пазарни структури. В регионален мащаб е много по-лесно за гражданите и потребителите да играят нова, по-активна роля, например в рамките на една регионална енергийна кръгова икономика.

6.9. Ако регионално произведената ЕВИ се използва в по-голяма степен на регионално равнище, това ще доведе до разтоварване на мрежата и евентуално до намаляване на необходимостта от мащабно разширяване на европейските електропреносни мрежи (вж. и съображение 52 от предложението за директива за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници (COM(2016) 767 final).

7. Искания във връзка с регионалната енергийна кръгова икономика

7.1. ЕИСК призовава институциите на ЕС да разглеждат регионалното потребление на регионално произведена ЕВИ като цел на европейската енергийна политика и политиката за сближаване и да прилагат като целеви параметър баланса между регионалните потребности от енергия и регионалното производство на ЕВИ. Това включва, от една страна, при по-нататъшното планиране на насърчаването на ЕВИ да бъдат отчитани особените характеристики на гражданската енергия и другите регионални субекти, които не се възползват от икономии на мащаба⁽⁸⁾. Целта по-специално трябва да бъде да се премахнат пречките пред достъпа до пазара, които биха засегнали пазарните възможности на малките (регионални) оператори. От помощ в това отношение ще бъде и една европейска програма за квалификация на регионалните субекти, както и за засилен обмен на най-добри практики.

7.2. Условие за това е вземането на стратегическо решение, което да ориентира политиката в областта на енергетиката към децентрализация. В това отношение в пакета „Чиста енергия за всички европейци“ все още са налице твърде много противоречия между една по-децентрализирана и една еднозначно централизирана енергийна политика. Би трябвало да се

⁽⁷⁾ ОВ С 288, 31.8.2017 г., стр. 91.

⁽⁸⁾ ОВ С 246, 28.7.2017 г., стр. 55.

подкрепя възможността европейските региони и общини да получат правомощието пряко да регламентират участието на регионалните субекти при потреблението на регионално произведена енергия. Това би съответствало и на създадената в много европейски държави членки традиция в областта на комуналните услуги от общ интерес.

7.3. ЕИСК призовава Комисията да представи концепция за мерки, насочени към политиката в областта на енергийния микс на европейско, национално и поднационално равнище, с цел насърчаване на регионалната енергетика. Те могат да включват съответна формулировка на правото в областта на възлагането на обществени поръчки. Освен това следва да бъде разработена методика, съгласно която регионите да могат да изготвят своя съответен енергиен баланс. Би било желателно да се създаде онлайн приложение за регионални политици и заинтересовани лица, което да дава най-малко приблизителни резултати.

7.4. Ново структуриране на таксите за мрежата, евентуално и на други такси и данъци, би могло да помогне за постигането на описаните ефекти върху регионалната икономика при развитието на ЕВИ. Износът и преди всичко вносът на енергия следва да бъде на такава цена, че чрез нея да бъдат отразявани най-малко транспортните разходи.

7.5. Диференцираното начисляване на такси за мрежата — т.е. определяне на цена за сделка с електричество според това колко степени на мрежата са необходими за осъществяване на сделката — заедно с по-голямо задоволяване на регионалните потребности от енергия с регионално произведена ЕВИ би улеснило установяването на действителната пазарна необходимост от изграждане на мрежи. При все това ще бъде важно изграждането на добра мрежова свързаност на енергийните региони на Европа. Но това не означава, че изграждането на мрежи трябва да бъде приоритет непременно и във всеки случай. Това се случва доста често и днес, без да е икономически обосновано⁽⁹⁾.

Брюксел, 11 юли 2018 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

⁽⁹⁾ Вж. Peter, F.; Grimm, V. и Zöttl, G. (2016 г.). Dezentralität und zellulare Optimierung — Auswirkungen auf den Netzausbaubedarf („Децентрализация и клетъчна оптимизация: въздействие върху необходимостта от изграждане на мрежи“). https://www.fau.de/files/2016/10/Energiestudie_Studie.pdf.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Ролята на транспорта за постигането на целите за устойчиво развитие и последиците върху изготвянето на политиката на ЕС“

(становище по собствена инициатива)

(2018/C 367/02)

Докладчик: **Tellervo KYLÄ-HARAKKA-RUONALA**

Решение на Пленарната асамблея	15.2.2018 г.
Правно основание	член 29, параграф 2 от Правилника за дейността
	становище по собствена инициатива
Компетентна секция	„Транспорт, енергетика, инфраструктури и информационно общество“
Приемане от секцията	28.6.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	11.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването	136/0/3
(„за“/„против“/„въздържал се“)	

1. Заключение и препоръки

1.1. Транспортът е жизненоважен фактор за постигането на няколко цели за устойчиво развитие (ЦУР). Той допринася значително за ЦУР по отношение на икономическото развитие, промишлеността и МСП, както и търговията и инвестициите. Следователно той спомага и за постигането на ЦУР, които са насочени към насърчаване на заетостта и благосъстоянието и намаляване на неравенствата и изключването. Междувременно транспортът поставя много предизвикателства по отношение на ЦУР, като например необходимостта от намаляване на въздействието върху климата и околната среда, от подобряване на транспортните системи и безопасността на движението, както и от разглеждане на опасенията, свързани с работните места и достойните условия на труд.

1.2. ЕИСК призовава Комисията да подготви нова, интегрирана рамка на политиката за следващото поколение транспортна политика с цел полагане на основите за подобряване на транспорта и мобилността, като същевременно се изпълняват социалните и екологичните цели.

1.3. В тази връзка изготвянето на политиката в ЕС трябва да осигури благоприятни условия, за да може транспортът да отговори на потребностите от мобилност на хората и предприятията. Съгласно ЦУР това изисква значителни инвестиции в подходяща инфраструктура, иновации и добре функциониращи транспортни системи, в т.ч. обществен транспорт.

1.4. Необходими са също така усилия по отношение на ЦУР, които са свързани със социалните аспекти на транспорта, като насърчаване на пълна и продуктивна трудова заетост, достойни условия на труд и развиване на уменията, както и постигането на равенство между половете и отделянето на специално внимание на хората в уязвимо положение — деца, хора с увреждания и по-възрастни хора. Социалният диалог следва да играе ключова роля в правилното управление на структурните промени.

1.5. Целта по отношение на изменението на климата е изключително трудна за транспорта и изисква интензивно развитие на транспортните системи, въвеждане на широка гама от мерки за декарбонизация, както и нови и иновативни подходи към мобилността.

1.6. Цифровизацията и роботизацията са сред мегатенденциите, засягащи развитието на транспорта, и се нуждаят от правилно управление на възможностите и предизвикателствата. Цифровизацията допринася за устойчивия транспорт чрез по-ефективна логистика, по-добра транспортна информация за пътниците и подобряване на безопасността на движението.

1.7. Тъй като транспортът засяга цялото общество, участието на гражданското общество в изготвянето и изпълнението на транспортната политика е от решаващо значение. Въпреки че ролята на публичния сектор е от съществено значение, действията „отдолу нагоре“ и партньорствата следва също да се улесняват, за да се намерят най-добрите възможни решения за транспорта.

1.8. Освен това ЕИСК призовава Комисията да извърши оценка на показателите за ЦУР от гледна точка на транспорта и да ускори развитието на релевантни показатели, които дават реалистична и съдържателна представа за развитието и съответстват на интегрирания подход.

2. Контекст

2.1. Целите за устойчиво развитие (ЦУР) на Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие на ООН в широк смисъл обхващат различни аспекти на икономическите, социалните и екологичните предизвикателства, пред които сме изправени в световен мащаб. Нито една от тях не е изрично насочена към транспорта и мобилността, но транспортът е непряко свързан с някои от целите. Освен това няколко от 169-те цели, допълващи ЦУР, са пряко свързани с транспорта, а именно тези по отношение на инфраструктурата, местните транспортни системи и пътната безопасност. Съответно три от 232-ата показателя, използвани за наблюдение на напредъка, са свързани с транспорта, измерват обема на транспорта, достъпа до обществения транспорт и броя на смъртните случаи от пътни произшествия.

2.2. Транспортът изпълнява различни роли по отношение на ЦУР. ЦУР носят за транспорта както възможности, така и предизвикателства, а транспортът има улесняваща и адаптираща роля за изпълнението на ЦУР. В настоящото становище „транспорт“ се отнася за превоза на стоки и пътници, включително всички видове транспорт.

2.3. Становището по собствена инициатива има следните цели:

- идентифициране на приноса на транспорта за постигането на ЦУР и как целите биха могли да облагодетелстват транспорта или да го формират;
- анализ на възможните последици от връзките между транспорта и ЦУР за свързаните с транспорта политики на ЕС както в рамките на Съюза, така и в световен мащаб;
- подготвяне на мненията и предложенията на ЕИСК за това как тези връзки следва да се разглеждат в политиките на ЕС и при тяхното изготвяне, с цел да се използват правилно възможностите и да се управляват рисковете.

Ролята на транспорта е да подпомага изпълнението на ЦУР, както е посочено в раздели 3 и 4. В раздел 5 е посочена ползата от ЦУР за транспорта чрез укрепване на основите му. В раздели 6 и 7 са анализирани предизвикателствата и очакванията, които ЦУР поставят пред транспорта. Въз основа на този анализ в раздел 8 са обобщени резултатите под формата на заключения и препоръки за изготвяне на политиките.

3. Транспорт и ЦУР: подпомагане на икономическото развитие и заетостта

3.1. Транспортът е един от основните фактори за икономическо развитие както в ЕС, така в световен контекст и затова заслужава централно място в програмата на ЕС. Транспортът има съществена роля за подпомагане на постигането на Цел 8, която гласи „Насърчаване на траен, приобщаващ и устойчив икономически растеж, пълноценна и продуктивна заетост и достоен труд за всички“.

3.2. Макар че цифровизацията се разраства във всички сфери на икономиката и обществото, тя не слага край на материалното производство и потребление. Логистиката съчетава различни части от веригите на доставка, като обхваща превоза на суровини, междинни и крайни продукти до потребителите. Така транспортът е необходимост за промишлеността, селското стопанство и търговията.

3.3. Правилно управляваният транспорт може да допринесе и за конкретната цел по Цел 8, която призовава за политики за насърчаване на устойчивия туризъм с цел създаване на работни места и насърчаване на местната култура и продукти.

3.4. Освен че обслужва други сектори, транспортът сам по себе си е значим стопански сектор, който осигурява милиони работни места и допринася в голяма степен за икономиката. Освен това транспортът стимулира производствените отрасли, като например автомобилния, железопътния, корабоплавателния и въздухоплавателния.

3.5. В крайна сметка транспортът допринася за изпълнението на конкретната цел по Цел 9, в която се призовава за значително увеличаване на дела на промишлеността в заетостта и БВП. Тъй като свързаните с транспорта дейности включват голям брой малки и средни предприятия, транспортът допринася и за интегрирането на МСП във веригите за създаване на стойност и пазарите и стимулирането на техния растеж, както се призовава в цели 9 и 8.

3.6. Съответно транспортът допринася за създаването на работни места в свързани с него сектори, както се настоява в цел 8. Транспортът освен това позволява по-доброто географско съчетаване на търсенето и предлагането на пазара на труда и по този начин по-голяма заетост. Има обаче и предизвикателства, като например причиненият от цифровизацията и роботизацията на транспорта преход, за който се очаква, че ще доведе до дълбоки промени по отношение на работните места и задачите.

3.7. В световен мащаб транспортът допринася за Цел 17, която е насочена към укрепване на световното партньорство за устойчиво развитие. В тази цел се призовава за насърчаване на универсална, основана на правила, отворена, недискриминационна и справедлива многостранна търговска система в рамките на СТО. Тъй като транспортът е в основата на търговията, той има значителен потенциал за насърчаването на тази цел.

3.8. Цел 9 призовава за изграждането на устойчива инфраструктура в развиващите се страни. Това е свързано с Цел 10, която се отнася до намаляване на неравенствата в държавите и между тях и призовава за помощ за развитие и преки чуждестранни инвестиции в държавите, в които нуждата е най-голяма.

3.9. Като помага за генерирането на икономическо развитие и работни места чрез производството, търговията и инвестициите, транспортът играе роля и за постигането на Цел 1, която гласи „Изкореняване на бедността във всичките ѝ форми и навсякъде“.

4. Транспорт и ЦУР: подпомагане на достъпа до стоки и услуги

4.1. Потребителите използват транспорта, за да имат достъп до стоки, като например храна, която е предмет на Цел 2, и други основни стоки или по-люксови продукти. Освен това хората се нуждаят от транспорт, за да достигнат до услуги, като свързаните с туризма, развлеченията или системите за социално осигуряване.

4.2. Транспортът е един от основните елементи, свързващи пазарите, независимо дали става въпрос за единния пазар, или международната търговия. Свързаните пазари водят до ефикасност и значителни ползи, като по този начин допринасят за достъпността (включително финансова) на стоките за потребителите.

4.3. Транспортът също така е от решаващо значение за предоставянето и използването на здравни услуги както в ЕС, така и в световен мащаб. По този начин транспортът допринася за постигането на Цел 3, която е насочена към превенция и лечение на болестите и гарантиране на здравословен живот и благосъстояние за всички.

4.4. Същото е в сила и по отношение на предоставянето на образование и достъпа до него. Така транспортът допринася за Цел 4, която гласи „Осигуряване на приобщаващо и справедливо качествено образование и насърчаване на възможностите за учене през целия живот за всички“.

5. Транспорт и ЦУР: полагане на основите за мобилност

5.1. Транспортът трябва да бъде достъпен (включително във финансово отношение), безпроблемен и ефективен, както и безопасен и сигурен, за да осигури мобилността на хората и стоките. Затова от решаващо значение е ЕС да увеличи инвестициите в подходяща инфраструктура и технологии и да стимулира добре функциониращите транспортни системи.

5.2. Цел 9 оказва пряко положително въздействие върху транспорта, тъй като подкрепя развитието на качествена, надеждна и устойчива инфраструктура, за да се подпомогне икономическото развитие и благосъстоянието на хората.

5.3. Безпроблемното преминаване на границите в рамките на вътрешния пазар и международния транспорт и пътувания е изключително важно за добре функциониращи пазари и потока от стоки и хора. Цел 9 насърчава това, като подчертава ролята на трансграничната инфраструктура.

5.4. Цел 11 гласи „Градовете и населените места да станат приобщаващи, сигурни, издръжливи и устойчиви“. В нея се призовава за достъп до безопасни, финансово приемливи, достъпни и устойчиви транспортни системи за всички, като се отделя специално внимание на нуждите на хората в уязвимо положение — жени, деца, хора с увреждания и по-възрастни хора. Това изисква правилно планиране на земеползването и транспортните системи, както и подходящи публични инвестиции в инфраструктура. В това отношение развитието на обществения транспорт играе важна роля както в градските, така и в селските райони.

5.5. Що се отнася до иновациите, цел 9 се застъпва за разширяване на научните изследвания и усъвършенстване на технологичните способности на промишлените отрасли. Това също е важно от гледна точка на развитието на транспорта и свързаните с него сектори.

5.6. Освен това в цел 7 се призовава за международно сътрудничество за улесняване на достъпа до научни изследвания и технологии в областта на чистата енергия, както и за насърчаването на инвестициите в енергийна инфраструктура и технологии за чиста енергия. Тези мерки, включително инфраструктурата за алтернативни горива и зареждане с електричество, също са от полза за декарбонизацията на транспорта.

5.7. С нарастващата цифровизация и роботизация на транспорта още повече внимание следва да се обърне на нуждите на цифровата инфраструктура, включително на автоматизираните системи за управление и контрол на движението. В цел 9 се посочва необходимостта от значително по-голям достъп до ИКТ и от стремеж за осигуряване на универсален и финансово достъпен интернет. В цел 17 съответно се призовава за разширяване на използването на базови технологии в частност ИКТ. Цифровизацията например прави логистиката по-ефективна и подпомага предоставянето на по-добра транспортна информация за пътниците.

6. Транспорт и ЦУР: отговор на социалните очаквания

6.1. Макар транспортът да допринася за здравеопазването и благосъстоянието, той създава и рискове за здравето чрез замърсяването, например праховите частици във въздуха и пътнотранспортните произшествия. Цел 3 е насочена към съществено намаляване на тези рискове. Ефективните системи за управление на трафика, регулирането и прилагането са необходими средства за подобряване на безопасността на движението. Като намалява случаите на човешка грешка, за модерната автоматизация се счита, че увеличава безопасността на транспорта независимо от опасенията, свързани с технологиите.

6.2. Образованието и обучението, за които се призовава в цел 4, са от решаващо значение за осигуряване на необходимите умения за работниците и предприемачите в свързаните с транспорта сектори. Промените в задачите, причинени например от цифровизацията, предполагат значителна промяна в търсенето на умения. Следователно цел 4 е важен фактор за транспорта.

6.3. В цел 5 се призовава за постигане на равенство между половете и за овластяване на жените и момичетата. Транспортният сектор може да подобри равенството между половете, като привлече повече жени да се присъединят към сектора като предприемачи или работници, и по този начин да се реализира потенциалът на жените и на мъжете. Транспортът, особено общественият транспорт, трябва също да стане безопасен за пътуване на жените.

6.4. В цел 8 се призовава за пълна и продуктивна заетост, предотвратяване на изключването на младежите, достоен труд за всички и защита на трудовите права. Условието в това отношение са различни. В развиващите се държави прилагането на основните права на работниците може да е най-релевантната цел, докато в ЕС най-големите опасения за бъдещето са свързани с насърчаването на пълна заетост и достойни работни места.

6.5. Управлението на структурните промени, пред които е изправен ЕС поради цифровизацията и прехода към нисковъглеродна икономика, изисква цялостни стратегии за гарантиране на справедлив и безпроблемен преход, намаляване на отрицателното социално въздействие и преодоляване на недостига на умения.

6.6. Освен това в цел 10 се призовава за насърчаване на социалното, икономическото и политическото приобщаване на всички хора, както и за приемането на политики, които имат за цел повече равенство. Тези политики са и в подкрепа на Цел 1 — изкореняване на бедността. По отношение на транспорта в цел 9 се призовава за финансово достъпен и справедлив достъп за всички. Като дава възможност за достъп до труд, стоки и услуги, транспортът, особено общественият транспорт, играе роля в предотвратяването на изключването на хората.

6.7. В цел 10 се призовава още за улесняване на организираната, безопасна, законна и отговорна миграция и мобилност на хората. Това е свързано с транспорта по два начина: той играе роля за предотвратяване на загубата на живот и допринася за безопасното и законно движение на бежанците и мигрантите. От друга страна, транспортният сектор предоставя възможности мигрантите да се интегрират на пазарите на труда.

7. Транспорт и ЦУР: постигане на екологичните цели

7.1. В допълнение на задоволяване на потребностите на хората и предприятията от мобилност, транспортът трябва да отговаря и на изискванията в областта на климата и околната среда. В Цел 13 се подчертава необходимостта от спешни действия за борба с изменението на климата и последиците от него. Тъй като транспортът е голям източник на емисии на парникови газове и сектор с все още нарастващи емисии, тази цел е огромно предизвикателство за него. Необходимо е да се положат повече усилия за постигането на целите, определени от политиките на ЕС, както и глобално сътрудничество във връзка с международния въздушен и морски транспорт.

7.2. Целта за разделяне на икономическия растеж от влошаването на околната среда, както се призовава в Цел 8, е и голямо предизвикателство от гледна точка на транспорта, тъй като има силна взаимовръзка между транспорта и икономическия растеж. Стремежът към разделяне изисква следователно интензивно развитие на устойчиви транспортни системи с минимално въздействие върху околната среда и въвеждане на модерни технологии, както и нови и иновативни подходи към мобилността. Това отговаря и на Цел 12, която се отнася до отговорното потребление и производство.

7.3. Инфраструктурата играе важна роля по отношение на въздействието на транспорта върху околната среда. Предметът на Цел 15 е защита, възстановяване и насърчаване на устойчивото използване на сухоземните екосистеми, което трябва да бъде взето предвид при планирането на земеползването и строителството на инфраструктура. Същото важи за Цел 11, в която се посочва необходимостта от засилване на усилията за защита и опазване на световното културно и природно наследство.

7.4. Тъй като енергията е предпоставка за транспорта, свързаната с енергетиката Цел 7 се отнася пряко и за него. В нея се призовава за значително увеличаване на дела на енергията от възобновяеми източници в глобалния енергиен микс, както и за значително подобряване на енергийната ефективност. От своя страна цел 12 включва постепенното преустановяване на субсидиите за вредните за околната среда изкопаеми горива. Предвид широко разпространеното използване на изкопаеми горива в транспорта, тази цел има неоспоримо въздействие върху сектора и неговите ползватели.

7.5. Предмет на Цел 14 е опазване и устойчиво използване на океаните, моретата и морските ресурси. Освен към наземните дейности, това е предизвикателство и за морския транспорт за подобряване на управлението на отпадъците и намаляване на емисиите.

7.6. Последниците за околната среда са свързани не само със самия транспорт, но и с жизнения цикъл на превозните средства, въздухоплавателните средства и корабите — от производството до излизането им от употреба. Въздействието може да се намали чрез подобряване на ресурсната ефективност и използването на чисти технологии в промишлените процеси, заедно с рециклирането и повторната употреба, както се призовава в Цели 9 и 12.

7.7. Мерките за подобряване на потоците на движение също играят роля за намаляване на емисиите. За тази цел от изключително значение са висококачествената инфраструктура и безпроблемно функциониращите гранични пунктове, земеползването и градоустройството, ефикасният обществен транспорт и алтернативите за мултимодален товарен транспорт.

7.8. Развитието на автономния транспорт може да доведе до по-голямо използване на лични автомобили поради по-голямото удобство за пътуващите. От друга страна, съвместното ползване на автомобили — наред с използването на обществен транспорт — се очаква да намали броя на личните автомобили. Като цяло цифровизацията и роботизацията водят до по-ефективен транспорт и логистика, което има положително въздействие върху свързаните с климата и околната среда последици от транспорта.

7.9. Освен факта, че емисиите от транспорта трябва да се намалят, транспортът допринася и за предотвратяването и разрешаването на свързаните с климата и околната среда проблеми, като спомага за разпространението на нисковъглеродни и екологосъобразни технологии, продукти и решения, както се призовава в цел 17.

8. Транспорт и ЦУР: последици за процеса на създаване на политики

8.1. Анализът в предходните раздели ясно показва, че транспортът е свързан с голям брой ЦУР. Тъй като транспортът е жизненоважен фактор за няколко ЦУР, ролята му следва изцяло да бъде призната в изпълнението на ЦУР на равнището на ЕС, държавите членки и местните органи на управление.

8.2. Междувременно ЦУР следва да се разглеждат цялостно в транспортната политика на ЕС с цел полагане на основите за подобряване на транспорта и мобилността, като същевременно се изпълняват социалните и екологичните цели.

8.3. Подходът към транспорта от различни изходни точки на няколко области на политиката — разглеждане на отделните въпроси „един по един“ — води до неоптимални решения. Поради това е от съществено значение развитието на транспортната политика като цяло. Съответно ЕИСК призовава Комисията да подготви нова, интегрирана рамка на политиката за следващото поколение транспортна политика. Тази рамка след това следва да послужи за насока за вземането на по-конкретни решения, свързани с транспорта.

8.4. Политическата рамка следва да включва и глобално измерение, което да има за цел да интегрира ЦУР в свързаните с транспорта международно сътрудничество и външна дейност на ЕС.

8.5. Тъй като транспортът засяга цялото общество, участието на гражданското общество в разработването и изпълнението на транспортната политика е от значение. Това би допринесло за изпълнението на цел 16, в която се призовава за адекватно, приобщаващо, активно и представително вземане на решения на всички равнища. Социалният диалог следва да играе ключова роля по отношение на свързаните с пазара на труда въпроси и процеси на преход.

8.6. От своя страна цел 17 се застъпва за насърчаване и стимулиране на ефективни публични, публично-частни партньорства и партньорства на гражданското общество, като се основава на опита и ресурсното обезпечаване на стратегии за партньорства. Въпреки че ролята на публичния сектор е от фундаментално значение, ЕИСК призовава изготвящите политиките лица в ЕС изцяло да признаят жизненоважната роля на действията „отдолу нагоре“ и на партньорствата, тъй като те допринасят за намирането на най-добрите възможни решения за свързаните с транспорта предизвикателства и начини за използване на възможностите, например чрез нови модели на производство и потребление, разработени от предприятията и гражданите.

8.7. ЕИСК призовава също Комисията да извърши оценка на показателите за ЦУР от гледна точка на транспорта и да ускори развитието на релевантни показатели, които дават реалистична и съдържателна представа за развитието и съответстват на интегрирания подход, както е посочено по-горе.

Брюксел, 11 юли 2018 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Концепциите на ЕС за управление на прехода в цифровизирания свят на труда — ключов принос за Бяла книга на ЕС относно бъдещето на труда“

(проучвателно становище по искане на австрийското председателство)

(2018/C 367/03)

Докладчик: **Franca SALIS-MADINIER**

Съдокладчик: **Ulrich SAMM**

Становище по искане на австрийското председателство на Съвета	писмо от 12.2.2018 г.
Правно основание	член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз член 29, параграф 1 от Правилника за дейността Проучвателно становище
Решение на Бюрото	13.3.2018 г.
Компетентна секция	„Заетост, социални въпроси и гражданство“
Приемане от секцията	6.6.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	11.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	152/1/4

1. Заключение и препоръки

1.1. Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) подкрепя справедлив преход към цифровизация, при зачитане на европейските ценности, които препоръчват пълна заетост, социален напредък, високо равнище на защита, намаляване на бедността и на неравенството.

1.2. ЕИСК се застъпва за това, огромните възможности, които предлагат новите технологии, да бъдат от полза за всички: работници, граждани и предприятия. В това развитие не трябва да има губещи. Политиките трябва да бъдат приоритетно насочени към укрепването на индивидуалното развитие, с цел всички граждани да придобият добри умения, и колективно организирани системи за социална сигурност с оглед на улесняването на достъпа до обезщетенията за социална сигурност, както е предвидено в Хартата на основните права, в приоритетите, провъзгласени от европейските институции в Гьотеборг в рамките на европейския стълб на социалните права, и в конвенциите на МОТ.

1.3. Работните места може да се променят под въздействието на автоматизацията, цифровизацията и изкуствения интелект (ИИ). ЕИСК счита, че актуализирането на уменията на европейските работници е приоритетен въпрос, по-специално за онези, чиито равнища на квалификация и остарели умения не им позволяват да заемат нови работни места или работни места, които ще бъдат изменени от технологията. Комитетът подчертава спешната необходимост от политика, на равнището на ЕС и в държавите членки, в полза на преобразуване на първоначалното обучение и обучението през целия живот с цел благоприятстване на подходящи педагогически методи, в състояние да развиват творческите и цифровите умения, които са все по-необходими на новите работни места.

1.4. По-балансираната представеност на двата пола трябва да стои в центъра на приоритетите: положението е силно обезпокоително в секторите със силна цифровизация, тъй като жените са слабо представени⁽¹⁾. Важно е тези тенденции да се следят и измерват и да се насърчава достъпът на жените до тези сектори.

⁽¹⁾ Европейска комисия (2018 г.) „Жените в ерата на цифровите технологии“ (на английски език).

1.5. ЕИСК отбелязва, че само 0,3 % от общите публични разходи в ЕС ⁽²⁾ са предназначени за инвестиции в социалните политики. Необходимо е, по-специално в рамките на следващия многогодишен бюджетен план за Европа след 2020 г. ⁽³⁾, да се предоставят подходящи средства за укрепване на тези политики и за мерки, съпътстващи цифровата трансформация в сферата на труда, в полза на работниците, предприятията и обществото като цяло.

1.6. С повишаването на производителността в резултат на цифровизацията е възможно да се открият допълнителни ресурси. ЕИСК препоръчва социалният диалог въз основа на разпределението на добавената стойност да се организира на равнището на секторите и предприятията за договаряне на условия за използване.

1.7. С цел да бъдат обхванати всички гъвкави форми на заетост, получени в резултат на цифровизацията, и нито един работник да не бъде изоставен ⁽⁴⁾, ЕИСК поставя качеството и финансовата устойчивост на системите за социална закрила сред своите приоритети. Насърчава Европейската комисия и държавите членки да организират консултации със социалните партньори за адаптиране на системите за социална закрила в полза по-специално на работниците, които поради своя статут не са обхванати в достатъчна степен от тези системи.

1.8. По повод на въвеждането на нови технологии като роботите или интелигентните машини в свое проучване ЕИСК припомня важността на предварителното информиране и консултиране на представителите на работниците и служителите и необходимостта от колективни преговори за съпътстващите мерки по отношение на промените, създадени от тези технологии ⁽⁵⁾. Припомня също, че според Директивата относно европейските работнически съвети тези консултации са задължителни ⁽⁶⁾.

1.9. По отношение на изкуствения интелект (ИИ) ЕИСК подчертава, че непрозрачността на функционирането на алгоритмите и начина, по който те извършват избор, излизаш извън контрола на човека, поражда огромни предизвикателства пред ЕС, както и основни въпроси по отношение на обществото, в което искаме да живеем. ЕИСК вече подчерта, че в новия свят на труда определянето на връзката на човека с машината е от първостепенно значение. Подход, насочен към контрола на човека върху машината, е от основно значение ⁽⁷⁾.

1.10. ЕИСК подкрепя универсалните стратегически рамки на ИИ, които предоставят на ЕС конкурентно предимство ⁽⁸⁾, и насърчава развитието на ИИ, който да е социално отговорен и в услуга на общото благо. Подчертава, че ЕС трябва да подкрепи новата област на научни изследвания, каквато е когнитивната ергономия, чиято цел е приемането на мерки за насърчаване на използването на интелигентни технологии, насочени към хората.

2. Въведение

2.1. ЕИСК вече се произнесе в рамките на три проучвателни становища по искане на естонското и българското председателства на Съвета относно новите форми на труд и бъдещето на труда ⁽⁹⁾. Тези становища бяха обогатени чрез по-широкообхватен размисъл относно „Социално устойчива концепция за ерата на цифровите технологии“, проведен в рамките на друго проучвателно становище по искане на българското председателство ⁽¹⁰⁾.

2.2. ЕИСК се противопоставя на постулата „цифровизацията ще създаде печеливши и губещи“. В настоящото становище ЕИСК прави предложения за цифровизация в полза на всички граждани, при която никой не е отхвърлен.

2.3. За да се избегне изоставянето на част от работниците и гражданите, е необходимо разходите, предназначени за инвестиции в социалните политики, които към днешна дата представляват едва 0,3 % от общите публични разходи в ЕС ⁽¹¹⁾, да бъдат увеличени. Необходимо е, по-специално в рамките на следващия многогодишен бюджетен план за Европа след 2020 г. ⁽¹²⁾, да се предоставят подходящи средства за съпътстващи мерки във връзка с цифровата трансформация в сферата на труда.

2.4. ЕИСК подчертава необходимостта автоматизацията да бъде в полза на обществото като цяло. ЕС и неговите държави членки трябва да могат да разчитат на добре функционираща и качествена система за обучение в продължение на целия живот, на постоянен социален диалог между заинтересованите страни, подходящи системи за колективно договаряне и подходяща система за данъчно облагане.

⁽²⁾ COM(2017) 206 final, стр. 28.

⁽³⁾ ОВ С 262, 25.7.2018 г., стр. 1.

⁽⁴⁾ ОВ С 303, 19.8.2016 г., стр. 54 и ОВ С 129, 11.4.2018 г., стр. 7.

⁽⁵⁾ ЕИСК (2017 г.) „Въздействието на цифровизацията и икономиката на търсенето върху пазарите на труда и последиците за заетостта и трудовите отношения“.

⁽⁶⁾ ОВ L 122, 16.5.2009 г., стр. 28.

⁽⁷⁾ ОВ С 288, 31.8.2017 г., стр. 1.

⁽⁸⁾ ОВ С 288, 31.8.2017 г., стр. 1.

⁽⁹⁾ ОВ С 434, 15.12.2017 г., стр. 30 и стр. 36 и ОВ С 237, 6.7.2018 г., стр. 8.

⁽¹⁰⁾ ОВ С 237, 6.7.2018 г., стр. 1.

⁽¹¹⁾ Европейски съюз (2017 г.) „Документ за размисъл относно социалното измерение на Европа“, стр. 24.

⁽¹²⁾ ОВ С 262, 25.7.2018 г., стр. 1.

2.5. Съществува спешна необходимост да се действа отсега, за да се гарантира наличието на подходящи умения за бъдещето, така че ЕС и всички негови държави членки да останат конкурентоспособни и в състояние да създават нови предприятия и нови работни места, за да се гарантира, че хората продължават да бъдат способни да се включват в пазара на труда по време на целия си професионален живот, и да се осигури благоденствие за всички.

3. ИИ в услуга на човека за справедлив и качествен преход

3.1. ЕИСК заостря вниманието върху предизвикателствата, които ИИ поставя пред ЕС — той се разглежда като съвкупност от всички технологии, целящи извършване чрез информатиката на познавателните задачи, извършвани традиционно от човека.

3.2. Независимо че цифровизацията и все по-мощният и ефикасен ИИ трябва да са в услуга на работниците, гражданите, предприятията и държавите членки и ЕС, той трябва да бъде овладян, а потенциално негативните последици от него — предвидени и урегулирани.

3.3. ЕИСК гледа на новото поколение роботи, наречени „роботи сътрудници“, като възможност, която може да е от полза за обществото като цяло. Тези роботи могат да се превърнат в действителни партньори на работниците, като облекчават ежедневната им работа, така че тя да е съпроводена с по-малко стрес. Те могат също да помогнат на хората с физически или когнитивни увреждания и още повече на тези с намалена подвижност.

3.4. ЕИСК отново подчертава ⁽¹³⁾ важността на подход, при който човекът запазва контрол, като това се отнася за целия процес на цифровизация. Нашето общество трябва да отчита опасенията, че системите на изкуствения интелект по-специално биха могли един ден да вземат решения по важни аспекти на нашия живот без човешка намеса. Подходът, при който човекът запазва контрол, определя принцип, гарантиращ, че машините имат ясно изразена роля да служат на хората, както и че сложните въпроси, свързани с човека, като например поемане на отговорност, преценка на спорни/етични случаи или ирационалното поведение, ще останат под контрола на човека. Този много общ принцип може да послужи за ръководен принцип за бъдещите регламенти.

3.5. Както ЕИСК припомни в становището си по собствена инициатива „Изкуствен интелект“ ⁽¹⁴⁾, контролът на алгоритмите и тяхната прозрачност е голямо предизвикателство за нашите демокрации и основни свободи, включително в сферата на труда. Необходимо е крайна цел на ЕС да бъде преминаване към цифрови технологии, което да е отговорно в социален и етичен план. ЕИСК подкрепя универсалните стратегически рамки на ИИ, които предоставят на ЕС конкурентно предимство. Подчертава, че Съюзът трябва да подкрепи новата област на научни изследвания, каквато е когнитивната ергономия, чиято цел е приемането на мерки за насърчване на използването на интелигентни технологии, насочени към хората.

3.6. Чрез „изкривени“ алгоритми, направените решения и избор могат да засилят дискриминацията в предприятията, например в сферата на наемането на персонал и в дейностите на човешките ресурси като цяло ⁽¹⁵⁾. При все това доброто планиране на данните и алгоритмите може също да превърне набирането на персонал и политиките в областта на човешките ресурси в „по-интелигентни“ и справедливи.

3.7. Европейските изследователи, инженери и предприемачи, които допринасят за проектирането, разработването и пускането на пазара на системи на изкуствен интелект, трябва да действат при спазване на критерии за етична и социална отговорност. Включването на етиката и на хуманитарните науки в курсовете за обучение на инженерите може да бъде подходящ отговор на това изискване ⁽¹⁶⁾. Би могло да бъде целесъобразно създаването на Кодекс за поведение на ИИ.

3.8. ЕИСК би желал да насочи вниманието към заплахите, произтичащи от ИИ във връзка с киберсигурността и неприкосновеността на личния живот. С новата технология е по-лесно да се произведат висококачествени фалшиви снимки, видеоматериали, речи и текстове. Справянето с тази сериозна заплаха трябва да бъде основен приоритет в политиката на ЕС.

⁽¹³⁾ ОВ С 288, 31.8.2017 г., стр. 1.

⁽¹⁴⁾ ОВ С 288, 31.8.2017 г., стр. 1.

⁽¹⁵⁾ MOT (2018 г.) The impact of technology on the quality and quantity of jobs („Въздействието на технологиите върху качеството и количеството на работните места“); вж. C. Villani, 2018 г. Donner un sens à l'intelligence artificielle: Pour une stratégie nationale et européenne („Да дадем смисъл на изкуствения интелект: за национална и европейска стратегия“).

⁽¹⁶⁾ Вж. доклада на Cédric Villani относно изкуствения интелект (март 2018 г.).

4. Общи бележки

4.1. Въздействие върху заетостта

4.1.1. Въпросът за въздействието на автоматизацията върху заетостта, цифровизацията и ИИ в различните производствени процеси е много спорен. Съгласно възприетия метод — анализ на задачите или работните места — прогнозите за загубата на работни места варират значително ⁽¹⁷⁾.

4.1.2. Независимо от тези различия със сигурност по-голямата част от работните места ще бъдат засегнати от цифровизацията; някои професии ще бъдат засегнати в по-голяма степен от други и биха могли да изчезнат в краткосрочен план ⁽¹⁸⁾. Други ще бъдат преобразени и ще изискват преквалификация.

4.1.3. Разликите във въздействието на автоматизацията върху работните места са значителни между държавите — членки на Европейския съюз ⁽¹⁹⁾. Според проучване на ОИСП като цяло работните места в Обединеното кралство, северните страни и Нидерландия са подложени в по-слаба степен на автоматизация, отколкото тези в страните от ЕС от Източна и Южна Европа ⁽²⁰⁾. Тези различия могат да се обяснят с редица фактори: разлики в организацията на работните задачи в различните икономически сектори, разлики в отрасловата структура и в инвестициите (страните, които все още не са приели и инвестирали в технологии, които могат да заменят работната ръка, имат структура на задачите, която в по-голяма степен подлежи на автоматизация). Съществуват също така различия в организацията на работното място като цяло или по отношение на равнището на образование на работниците.

4.2. Осигуряване на ключовите умения за всички граждани

4.2.1. Във връзка с тази констатация наличието на подходящи умения може да помогне на държавите — членки на ЕС, да се интегрират по-добре в глобализираните пазари и да се специализират в напредналите технологии с повече иновативни предприятия, които ще издържат на конкуренцията. За тази цел всички сектори се нуждаят от работници, притежаващи не само богати творчески и познавателни умения (литературна и цифрова грамотност и в сферата на разрешаването на сложни задачи), но и на управленски умения и умения за общуване и учене.

4.2.2. Работниците, които се нуждаят от приоритетни действия и по-силна подкрепа, са на нискоквалифицирани работни места и с висок потенциал за автоматизация, преобразуване, замяна или дори изчезване.

4.2.3. В Съюза разликата между уменията и бъдещите работни места се увеличава. В държавите — членки на ЕС, съществува риск 22 % от работниците да не разполагат с добри цифрови умения по отношение на промените на работното си място ⁽²¹⁾. От 2008 г. насам средната продължителност на безработицата и на дългосрочната безработица се е увеличила, по-специално за работниците с ниска квалификация.

4.2.4. Както се посочва в неотдавнашно становище на ЕИСК, за справяне с трудността тези безработни да получат работа съществува неотложна необходимост да се разгледа, чрез социален диалог на равнището на секторите, териториите и на национално и европейско равнище, въпросът за обучението и уменията ⁽²²⁾, така че всички работници да могат да имат достъп до качествено работно място и да се развият в своята професионална кариера.

4.3. Да се преобразува първоначалното обучение и да се насърчава ученето през целия живот.

4.3.1. В отговор на тези предизвикателства ЕИСК подчертава спешната необходимост от политика на равнището на ЕС и в държавите членки в полза на преобразуване на първоначалното обучение и обучението през целия живот с цел благоприятстване на подходящи педагогически методи, в състояние да развият творческите и цифровите умения, които са от все по-ключово значение за новите работни места.

4.3.2. Съществува риск една обща политика на европейско равнище да бъде неефективна, тъй като държавите членки са засегнати от различни проблеми, но за всички е необходима политика за намаляване на разминаването между наличните умения и бъдещите работни места ⁽²³⁾.

⁽¹⁷⁾ Nedelkoska, L. и G. Quintini (2018 г.) „Automation, skills use and training“ (Автоматизация, употреба на умения и обучение). Работен документ на ОИСП относно социалните въпроси, заетостта и миграцията, брой 202, издателство на ОИСП, Париж.

⁽¹⁸⁾ France Stratégie (2018 г.) Intelligence artificielle et travail: rapport à la ministre du travail et au secrétaire d'État auprès du premier ministre, chargé du numérique (Изкуствен интелект и труд: доклад до министъра на труда и до държавния секретар, отговарящ за цифровите технологии, към министър-председателя).

⁽¹⁹⁾ CEDEFOP (2018 г.) Insights into skill shortages and skill mismatch: learning from Cedefop's European skills and job survey (Данни във връзка с недостига на умения и разликите между търсените и предлаганите умения: поуки от проучването на Cedefop за уменията и работните места).

⁽²⁰⁾ Nedelkoska, L. и G. Quintini (2018 г.) „Automation, skills use and training“ (Автоматизация, употреба на умения и обучение). Работен документ на ОИСП относно социалните въпроси, заетостта и миграцията, брой 202, издателство на ОИСП, Париж.

⁽²¹⁾ Cedefop (2018 г.) Insights into skill shortages and skill mismatch: learning from Cedefop's European skills and job survey (Данни във връзка с недостига на умения и разликите между търсените и предлаганите умения: поуки от проучването на Cedefop за уменията и работните места).

⁽²²⁾ ОВ С 237, 6.7.2018 г., стр. 8.

⁽²³⁾ Cedefop (2018 г.) Insights into skill shortages and skill mismatch: learning from Cedefop's European skills and job survey (Данни във връзка с недостига на умения и разликите между търсените и предлаганите умения: поуки от проучването на Cedefop за уменията и работните места).

4.4. Елементи, за които трябва да се следи във връзка с риска от дискриминация на работното място и в обществото

4.4.1. Равнопоставеност между половете: Работните места на бъдещето и тези, които ще бъдат по-добре признати и платени, са работните места в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката и особено в сектора на информационните технологии (ИТ). По-балансираната представеност на двата пола трябва да стои в центъра на приоритетите; положението е силно обезпокоително в секторите със силна цифровизация, тъй като жените са слабо представени⁽²⁴⁾. Важно е тези тенденции да бъдат следени и измервани и да се насърчава достъпът на жените до тези сектори, ако искаме да избегнем още неравенства в бъдещия свят на труда⁽²⁵⁾.

4.4.2. Неравенства, свързани с възрастта: промените в сферата на труда се отразяват върху условията на заетост на работниците независимо от възрастта им. Тези преобразувания могат да окажат въздействие върху устойчивата работа през целия професионален живот. Например използването на срочни договори, понастоящем несправедливо запазени главно за младите работници и служители⁽²⁶⁾, може да се разшири и да обхване по-възрастните работници с възможните последици от това. Едновременно с това технологичното развитие, свързано с цифровизацията, може да предостави възможности за по-възрастните работници. За проследяването на тези развития са необходими проучвания относно условията на труд.

5. Социален и граждански диалог, който създава нововъведения и изпреварва събитията

5.1. Социалният диалог на всички равнища — европейско, национално, секторно и на равнището на предприятието — трябва напълно да включи цифровите предизвикателства и да разработи политики за изпреварване на събитията, използвайки съответните данни относно развитието на професиите, засегнати от промените, новосъздадените работни места и уменията, необходими за заемане на тези нови работни места.

5.2. Социалният диалог трябва да разглежда по-глобално условията на труд в ерата на автоматизацията, за да отчита новите рискове и възможности. Споразуменията, породени от социалния диалог в различните държави — членки на ЕС, и сектори, би трябвало да подлежат на анализ от страна на Европейската комисия с цел въвеждането на тези резултати (право на изключване⁽²⁷⁾, споразумения за дистанционна работа, прехвърляеми права, свързани с личността, колективни споразумения, подписани с платформи⁽²⁸⁾, и др.)⁽²⁹⁾.

5.3. С цел да бъдат обхванати всички гъвкави форми на заетост, получени в резултат на цифровизацията, и нито един работник да не бъде изоставен⁽³⁰⁾, ЕИСК поставя качеството и финансовата устойчивост на системите за социална закрила сред своите приоритети съгласно европейския стълб на социалните права. Комитетът насърчава Европейската комисия и държавите членки да организират консултации със социалните партньори за приспособяване на системите за социална закрила към новите форми на труд.

5.4. С повишаването на производителността в резултат на цифровизацията е възможно да се открият допълнителни ресурси. Социалният диалог въз основа на разпределението на добавената стойност и нейното преразпределение трябва да бъде организиран на равнището на секторите и предприятията.

5.5. В областта на данъчното облагане реформите на данъчните системи трябва да бъдат разгледани внимателно, за да се осигурят сходни нива на данъчно облагане за всички форми на доходи, независимо дали идват от традиционно организирани сектори, или от икономиката на споделянето.

5.6. Заинтересованите страни от гражданското общество би трябвало активно да участват в това развитие. Политиките в областта на обучението за групите, уязвими по отношение на бързите технологични промени, политиките за развитие на ИИ и цифровизацията, последиците от които засягат всички граждани, легитимират важната роля на организациите на гражданското общество.

Брюксел, 11 юли 2018 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

⁽²⁴⁾ ЕК (2018 г.) Жените в ерата на цифровите технологии (на английски език).

⁽²⁵⁾ ЕК (2015 г.) Monitoring the digital economy & society 2016-2021 (Наблюдение на цифровата икономика и общество 2016—2021 г.).

⁽²⁶⁾ Eurofound (2017 г.), Non-standard forms of employment: Recent trends and future prospects („Нестандартни форми на заетост: последни тенденции и бъдещи перспективи“), стр. 7, и Eurofound (2017 г.) Working conditions of workers at different ages (Условия на труд на работниците на различна възраст).

⁽²⁷⁾ ОВ С 237, 6.7.2018 г., стр. 8.

⁽²⁸⁾ Вж. споразумението, подписано в Дания.

⁽²⁹⁾ ОВ С 434, 15.12.2017 г., стр. 30.

⁽³⁰⁾ ОВ С 303, 19.8.2016 г., стр. 54 и ОВ С 129, 11.4.2018 г., стр. 7.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Положението на жените с увреждания

(Проучвателно становище по искане на Европейския парламент)

(2018/С 367/04)

Докладчик: **Gunta ANČA**

Консултация	Европейски парламент, 3.4.2018 г.
Правно основание	Член 29 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Решение на Пленарната асамблея	13.3.2018 г.
Компетентна секция	Секция „Заетост, социални въпроси и гражданство“
Приемане от секцията	6.6.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	11.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването	187/2/0
(„за“/„против“/„въздържал се“)	

1. **Заключения и препоръки**

1.1. Жените и момичетата с увреждания продължават да са изправени пред многобройни и комбинирани форми на дискриминация въз основа на своя пол и увреждания. Жените с увреждания нямат равни възможности за участие наравно с останалите във всички сфери на обществения живот. Те твърде често са изключени, наред с другото, от приобщаващо образование и обучение, заетост, достъп до схеми за намаляване на бедността, адекватно жилищно настаняване и участие в политическия и обществения живот, а редица законодателни актове не им позволяват да вземат решения за собствения си живот, включително за своите сексуални и репродуктивни права. Те срещат пречки пред упражняването на основните си права като граждани на ЕС ⁽¹⁾.

1.2. Настоящото становище призовава ЕС, съвместно с всички негови държави членки, да прилага Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) ⁽²⁾, препоръките, които ЕС получи от Комитета на ООН за правата на хората с увреждания през 2015 г., както и Общия коментар № 3 на Комитета на ООН относно член 6 от КПХУ.

1.3. ЕИСК призовава ЕС и неговите държави членки да включат въпросите, свързани с уврежданията, в бъдещата си стратегия, политики и програми за равенство между половете, както и принципа за равенство между половете в своите стратегии за хората с увреждания, включително в бъдещата Европейска стратегия за хората с увреждания за периода 2020—2030 г. и в Европейския стълб на социалните права ⁽³⁾. Стратегията приемник на „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж също следва да включва гледната точка на жените с увреждания, тъй като тяхното участие в икономическата и социалната сфера е от съществено значение за успеха на общата икономическа и социална стратегия на Европа ⁽⁴⁾.

1.4. Следва да се предприемат необходимите мерки на равнището на ЕС и на национално равнище за започване на структуриран диалог при наличието на независим бюджетен ред, достатъчен за гарантирането на целенасочени консултации със и участие на лицата с увреждания, включително жените, момичетата и момчетата с увреждания, чрез техните представителни организации в процеса на прилагане и мониторинг на КПХУ ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ КПХУ, Общ коментар № 3 (CRPD/C/GC/3), стр. 1; Европейски форум на хората с увреждания, Алтернативен доклад на КПХУ, стр. 57.

⁽²⁾ Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания.

⁽³⁾ КПХУ, Заключителни констатации относно първоначалния доклад на ЕС, Организация на обединените нации (член 6 CRPD/C/EU/SO/1).

⁽⁴⁾ Доклад относно жените с увреждания, Европейски парламент, 14.10.2013 г., стр. 6.

⁽⁵⁾ Вж. бележка под линия 3, член 4.3.; вж. бележка под линия 1, стр. 17.

1.5. Настоящите и бъдещите финансови инструменти, по-специално структурните фондове и Европейският социален фонд, би трябвало да се използват като ключов инструмент за подпомагане на държавите членки при насърчаването на достъпността и недискриминацията по отношение на жените и момичетата с увреждания ⁽⁶⁾.

1.6. ЕС и неговите държави членки следва бързо да се присъединят към Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие (Конвенцията от Истанбул) като стъпка към борбата с насилието срещу жените и момичетата с увреждания ⁽⁷⁾. Тези мерки следва да включват криминализиране на сексуалното насилие и другите видове насилие срещу жени и момичета с увреждания, включително прекратяване на принудителната стерилизация ⁽⁸⁾.

1.7. ЕС и държавите членки следва да предприемат всички мерки, за да гарантират, че жените и момичетата с увреждания имат равен достъп до специфични за уврежданията здравни услуги за лица с увреждания, както и до достъпни основни услуги. Всички жени и момичета с увреждания трябва да могат да упражняват своята правоспособност, като вземат собствени решения, с чужда помощ, когато я пожелаят, по отношение на медицинско и/или терапевтично лечение, включително като вземат собствени решения относно запазването на своя фертилитет и репродуктивна автономност ⁽⁹⁾.

2. Въведение

2.1. Жените с увреждания все още са в периферията на обществото. Положението им е по-лошо не само от това на жените без увреждания, но и от това на мъжете с увреждания ⁽¹⁰⁾.

2.2. Жените с увреждания съставляват 16 % от общия брой жени в Европа. Тези данни се основават на настоящия брой жени от малко под 250 млн., следователно в Европейския съюз (ЕС) има приблизително 40 млн. жени и момичета с увреждания ⁽¹¹⁾.

2.3. Броят на възрастните хора в Европа и по света нараства, което означава, че броят на хората с увреждания също ще се повишава. Броят на жените с увреждания ще се увеличава непропорционално заради по-дългата продължителност на живота при жените ⁽¹²⁾.

2.4. Настоящото становище призовава ЕС, съвместно с всички негови държави членки, да прилага Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания (КПХУ) ⁽¹³⁾, препоръките, които ЕС получи от КПХУ през 2015 г., както и Общия коментар № 3 на Комитета на ООН относно член 6 от КПХУ. ЕС и неговите държави членки следва да приемат незабавно план за действие, график и ресурси за прилагането на КПХУ.

3. Общи бележки

Международна и европейска правна рамка

3.1. ЕС е страна по КПХУ, заедно с 28-те си държави членки. По силата на международното право те са обвързани със спазването на КПХУ, което означава, че са поели ангажимент заедно да насърчават, защитават и гарантират правата на хората с увреждания, залегнали в КПХУ, включително тези на жените и момичетата с увреждания. ЕС и неговите държави членки следва да дават пример, тъй като Съюзът е единствената организация за регионална интеграция в света, която е страна по КПХУ и която е в уникална позиция да гарантира хармонизирана и еднаква защита на жените и момичетата с увреждания в цяла Европа.

3.2. В член 6 от КПХУ се признава, че „жените и момичетата с увреждания са подложени на множество форми на дискриминация и в този смисъл предприемат мерки, които да ги подпомагат при пълноценното им упражняване на всички права на човека и основни свободи. Държавите — страни по настоящата конвенция, предприемат всички необходими мерки за осигуряване на пълноценното развитие, социалното израстване и осигуряването на оправомощаване на жените с цел гарантиране на признаването и упражняването на правата на човека и основните свободи, залегнали в настоящата конвенция“.

⁽⁶⁾ Вж. бележка под линия 4, стр. 9.

⁽⁷⁾ Вж. бележка под линия 3, член 16.

⁽⁸⁾ Доклад относно „Прекратяване на принудителната стерилизация на жени и момичета с увреждания“, Европейски форум на хората с увреждания, 2018 г., стр. 49.

⁽⁹⁾ Втори манифест относно правата на жените и момичетата с увреждания в ЕС, Европейски форум на хората с увреждания, 2011 г., стр. 18 и 34.

⁽¹⁰⁾ Вж. бележка под линия 9, стр. 4.

⁽¹¹⁾ Ad hoc модул на Изследването на работната сила в ЕС (ИРС) относно хората с увреждания и дългосрочните здравословни проблеми, 2002 г.

⁽¹²⁾ Вж. бележка под линия 4, стр. 24.

⁽¹³⁾ Конвенция на ООН за правата на хората с увреждания.

3.3. През 2015 г. ЕС получи важни препоръки от Комитета на ООН за правата на хората с увреждания относно това как да подобри положението на хората, включително на жените и момичетата, с увреждания в Европейския съюз.

3.4. През 2016 г. Комитетът на ООН за правата на хората с увреждания прие своя Общ коментар № 3 относно член 6 от КПХУ, в който се подчертава, че държавите — страни по КПХУ, включително ЕС, следва да предприемат посочените по-горе мерки за насърчване на правата на жените и момичетата с увреждания.

3.5. Всички държави — членки на ЕС, са и страни по Конвенцията на ООН за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените (CEDAW) — най-всеобхватният международен правен инструмент за постигане на напредък по отношение на равното признаване, ползването и упражняването на всички човешки права на жените в политическата, икономическата, социалната, културната, гражданската и семейната сфера. Жените и момичетата с увреждания също така следва да се ползват изцяло от CEDAW и да бъдат включени в усилията на национално равнище за нейното прилагане.

3.6. В членове 10 и 19 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) от ЕС се изисква да се бори срещу всяка форма на дискриминация, основана на пол, раса или етническа принадлежност, религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация при определянето и осъществяването на своите политики и дейности и чрез приемане на необходимите мерки. В член 8 от ДФЕС се посочва, че: *„Във всички негови дейности, Съюзът полага усилия за премахването на неравенствата и за насърчване на равенството между мъжете и жените“*.

3.7. В членове 20 и 26 от Хартата на основните права на ЕС се забранява дискриминацията, основана на увреждане, и се признава правото на хората с увреждания да се ползват от мерки, гарантиращи тяхната автономност, социалната и професионалната им интеграция и участието им в живота на общността. В Хартата се посочва и равенството между мъжете и жените, както и недискриминацията въз основа на широк набор от основания — включително пол.

4. Общи препоръки

4.1. Противно на разпоредбите на КПХУ, CEDAW, ДФЕС и Хартата, Европейският съюз не е включил въпросите, свързани с уврежданията, във всички свои политики, програми и стратегии за равенство между половете, нито е приел принципа за равенство между половете в своите стратегии за хората с увреждания. Понастоящем ЕС и неговите държави членки не разполагат със стабилна правна рамка за защита, насърчване и гарантиране на всички човешки права на жените и момичетата с увреждания. ЕИСК призовава ЕС и неговите държави членки да включат въпросите, свързани с уврежданията, в бъдещата си стратегия, политики и програми за равенство между половете, както и принципа за равенство между половете в своите стратегии за хората с увреждания, включително в бъдещата Европейска стратегия за хората с увреждания за периода 2020—2030 г. и в Европейския стълб на социалните права. Стратегията приемник на „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж също следва да включва гледната точка на жените с увреждания, тъй като тяхното участие в икономическата и социалната сфера е от съществено значение за успеха на общата икономическа и социална стратегия на Европа ⁽¹⁴⁾.

4.2. ЕС и неговите държави членки не се консултират в достатъчна степен с представителните организации на жените и момичетата с увреждания и не финансират подобаващо тяхната дейност. Следва да се предприемат необходимите мерки на равнището на ЕС и на национално равнище за започване на структуриран диалог при наличието на независим бюджетен ред, достатъчен за гарантирането на целенасочени консултации със и участие на лицата с увреждания, включително жените, момичетата и момчетата с увреждания, чрез техните представителни организации в процеса на прилагане и мониторинг на КПХУ ⁽¹⁵⁾.

4.3. Жените и момичетата с увреждания все още се намират в периферията на всички организации на правата на човека. В периодичните доклади, изготвяни от съответните органи на Европейския съюз и на държавите членки по договорите за правата на човека, трябва автоматично да бъде включвана информация за жените с увреждания. В тази практика следва да участват всички институции, ангажирани със защитата на правата на човека на европейско и национално равнище, включително представителните организации на хората с увреждания и техните семейства, жените като цяло и жените с увреждания ⁽¹⁶⁾.

⁽¹⁴⁾ Вж. бележка под линия 3, член 6; вж. бележка под линия 4, стр. 6.

⁽¹⁵⁾ Вж. бележка под линия 3, член 4,3; вж. бележка под линия 1, стр. 17.

⁽¹⁶⁾ Вж. бележка под линия 9, стр. 47.

4.4. ЕС и неговите държави членки не разполагат с последователни и съпоставими данни и показатели за спазването на човешките права на жените и момичетата с увреждания, както и с проучвания на положението на тази група хора в ЕС⁽¹⁷⁾. ЕИСК препоръчва европейските агенции, по-конкретно Eurofound, Cedefop, FRA и EIGE, да възприемат по-систематичен подход в работата си във връзка с хората с увреждания и тяхното положение на пазара на труда и в обществото. Този подход следва да отчита по-специално положението на жените и факта, че интерсекционалността може да доведе до множество форми на дискриминация. ЕИСК освен това препоръчва този въпрос да бъде изрично включен в техните работни програми. Проблемите на жените и момичетата с увреждания следва да бъдат включени в събирането на данни и статистическа информация по пол и възраст на равнището на ЕС и на национално равнище, както и в съществуващите статистически данни и проучвания в съответствие с принципите на КПХУ. Следва да се създаде механизъм за наблюдение на напредъка и финансиране на събирането на данни, проучвания и изследвания във връзка с жените и момичетата с увреждания и комбинираните форми на дискриминация, с които се сблъскват, включително за най-маргинализираните групи в обществото, като лицата от етнически и религиозни малцинства, чрез който да се насочва планирането на политиките. Във всички проучвания относно правата на лицата с увреждания би трябвало да се взема под внимание принципът за равенство между половете, а в изследванията, посветени на жените и момичетата, следва да се вземат предвид свързаните с уврежданията въпроси.

4.5. Настоящите и бъдещите финансови инструменти на ЕС, по-специално структурните фондове и Европейският социален фонд, би трябвало да се използват като ключов инструмент за подпомагане на държавите членки при насърчаването на достъпността и недискриминацията по отношение на жените и момичетата с увреждания⁽¹⁸⁾ и повишаване на осведомеността и видимостта на възможностите за финансиране на този вид мерки в програмите за периода след 2020 г. Организацията на хората с увреждания следва да получават достъпна информация и подкрепа по отношение на достъпа до възможности за финансиране.

4.6. При жените и момичетата с увреждания има по-голям риск да станат жертви на многобройни и комбинирани форми на дискриминация в Европа. Комбинирането на признаци като раса, етническа принадлежност, социална класа, възраст, сексуална ориентация, националност, религия, пол, увреждане, статут на бежанец или мигрант и т.н. има мултиплициращ ефект, който увеличава дискриминацията, на която са подложени жените и момичетата с увреждания⁽¹⁹⁾. Дискриминацията произтича от начина, по който хората възприемат тяхната идентичност, като отказват да признаят многообразието, което съществува сред жените с увреждания, и са склонни да ги уеднаквяват във всички социални сфери и да ги разглеждат от перспективата на изключването⁽²⁰⁾. ЕС и неговите държави членки следва да отменят всички дискриминационни законови актове, политики и практики и да обявят за незаконна всяка дискриминация въз основа на пол и увреждане и нейните комбинирани форми, включително чрез приемането на строго и всеобщо европейско законодателство, което да защитава жените с увреждания от комбинирана дискриминация във всички сфери на живота⁽²¹⁾.

4.7. Историята, нагласите и предразсъдъците в обществото, включително в семейната среда, са създали отрицателни стереотипи по отношение на жените и момичетата с увреждания, с което са допринесли за тяхната социална изолация и изключване. Те са почти напълно пренебрегнати от медиите, а когато все пак се появят там, подходът е да се разглеждат от асексуална медицинска гледна точка и да се пренебрегват техните способности и приносът им към обкръжавашата среда⁽²²⁾. Жените и момичетата с увреждания не са достатъчно запознати с отредените им права съгласно КПХУ, CEDAW и законодателството на ЕС. ЕС и неговите държави членки следва да разработят всеобхватна кампания, чрез която да се повиши осведомеността за КПХУ и CEDAW, да се хвърли светлина върху положението на жените с увреждания и да се противодейства на предразсъдъците срещу жените и момичетата с увреждания⁽²³⁾. Медиите следва бъдат насърчавани да се консултират със и да ангажират жени с увреждания, за предпочитане предложени от техните организации, които също следва да участват в презентациите и в наблюдението на програмите. Организацията на хората с увреждания следва да получават необходимото финансиране, за да информират и запознават жените и момичетата с увреждания и техните семейства с техните права съгласно КПХУ.

4.8. ЕС като публична администрация е задължен да прилага КПХУ в рамките на своите институции. ЕС следва да гарантира, че проблемите на жените с увреждания са изцяло включени и зачитани в неговите прояви и срещи, комуникационни, информационни и консултационни усилия и в политиките за социална сигурност и заетост, и следва да положи усилия, за да гарантира, че бюджетът му отчита свързаните с пола въпроси. Следва да се предприемат позитивни мерки, за да се гарантира, че жените с увреждания могат да участват на равни начала с останалите в работата и функционирането на институциите на ЕС.

⁽¹⁷⁾ Вж. бележка под линия 4, стр. 16.

⁽¹⁸⁾ Вж. бележка под линия 4, стр. 9.

⁽¹⁹⁾ Вж. бележка под линия 1, стр. 2.

⁽²⁰⁾ Вж. бележка под линия 9, стр. 52.

⁽²¹⁾ Вж. бележка под линия 1, стр. 15.

⁽²²⁾ Вж. бележка под линия 9, стр. 11.

⁽²³⁾ Вж. бележка под линия 3, член 8.

5. Конкретни бележки

5.1. Насилие

5.1.1. Жените с увреждания са изложени на по-голям риск от насилие, експлоатация и злоупотреба в сравнение с другите жени. Насилието може да бъде междуличностно, институционално и/или структурно. Институционално и/или структурно насилие е всяка форма на структурно неравенство или институционална дискриминация, която държи жената в подчинена позиция, във физически или идеологически план, в сравнение с другите членове на нейното семейство, домакинство или общност⁽²⁴⁾. Според проучване на Агенцията на Европейския съюз за основните права от 2014 г. при жените и момичетата с увреждания има от 3 до 5 пъти по-голяма вероятност да станат жертви на насилие, особено на домашно насилие⁽²⁵⁾.

5.1.2. В законодателството на ЕС и в националното законодателство относно предотвратяването на експлоатацията, насилието и злоупотребите често липсва насоченост към жените и момичетата с увреждания. ЕС следва да предприеме необходимите мерки за включване на уврежданията в цялото законодателство, политики и стратегии за борба с насилието, злоупотребите и експлоатацията⁽²⁶⁾. Насилието над жени следва да се криминализира. Следва да се предприемат всички целесъобразни законодателни, административни, социални и образователни мерки за защита на жените и момичетата с увреждания както в дома им, така и извън него, от всички форми на експлоатация, насилие и злоупотреба, и да се улесни техният достъп до правосъдие чрез предоставянето на подходяща помощ и подкрепа в рамките на общностите, като се вземат под внимание техните специфични потребности, включително от помощни устройства, с цел избягване на изолацията и на невъзможността за напускане на дома⁽²⁷⁾.

5.1.3. ЕС и неговите държави членки следва бързо да се присъединят към Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие (Конвенцията от Истанбул) като стъпка към борбата с насилието срещу жените и момичетата с увреждания. Тези мерки следва да включват криминализиране на сексуалното насилие и другите видове насилие срещу жени и момичета с увреждания, включително прекратяване на принудителната стерилизация⁽²⁸⁾.

5.2. Сексуално и репродуктивно здраве и права, включително зачитане на дома и семейството

5.2.1. Несправедливите стереотипи, свързани с уврежданията и пола, са форма на дискриминация, която оказва особено сериозно въздействие върху сексуалното и репродуктивното здраве и упражняването на сексуалните и репродуктивните права, както и върху правото на създаване на семейство. Вредните стереотипи за жените с увреждания включват убеждението, че те са асексуални, неспособни, ирационални и/или хиперсексуални⁽²⁹⁾.

5.2.2. Изборът на жените с увреждания, особено на жените с психосоциални или интелектуални увреждания, често се игнорира и техните решения често се заменят с тези на трети страни, включително законни представители, доставчици на услуги, настойници и членове на семейството, в нарушение на правата им съгласно член 12 от КПХУ⁽³⁰⁾. Твърде често жените и момичетата с увреждания се подлагат принудително на стерилизация или аборт, или на други форми на контрол на фертилитета. ЕС и държавите членки следва да предприемат всички мерки, за да гарантират, че жените с увреждания могат да упражняват своята правоспособност, като вземат собствени решения с помощ, когато я пожелаят, по отношение на медицинско и/или терапевтично лечение, включително като вземат собствени решения относно запазването на своя фертилитет и репродуктивна автономност, упражняват правото си да избират броя и момента на ражданията, въпросите, свързани с тяхната сексуалност, и упражняването на правото си да създават връзки. Това следва да става без принуда, дискриминация и насилие. Принудителната стерилизация и принудителният аборт са форма на насилие над жените и следва да бъдат криминализирани, както се посочва в член 39 от Конвенцията на Съвета на Европа за превенция и борба с насилието над жени и домашното насилие⁽³¹⁾.

⁽²⁴⁾ Вж. бележка под линия 1, стр. 8.

⁽²⁵⁾ Анкета относно насилието над жени, Агенция на Европейския съюз за основните права, 2014 г., стр.186.

⁽²⁶⁾ Вж. бележка под линия 3, член 16.

⁽²⁷⁾ Вж. бележка под линия 9, стр. 21.

⁽²⁸⁾ Вж. бележка под линия 3, член 16; вж. бележка под линия 8, стр. 49.

⁽²⁹⁾ Вж. бележка под линия 1, стр. 10.

⁽³⁰⁾ Вж. бележка под линия 1, стр. 11.

⁽³¹⁾ Доклад относно „Прекратяване на принудителната стерилизация на жени и момичета с увреждания“, Европейски форум на хората с увреждания, 2018 г., стр. 49 и 50.

5.2.3. На жените с увреждания също така може да бъде отказан достъп до информация, комуникация и образование, включително за тяхното сексуално и репродуктивно здраве и права, въз основа на вредни стереотипи, с които се предполага, че те са асексуални и поради това не се нуждаят от такава информация на равни начала с другите. Възможно е също така информацията да не бъде предоставяна в достъпни формати. Здравните заведения и оборудването, включително маммографските апарати и леглата за гинекологични прегледи, често са физически недостъпни за жените с увреждания⁽³²⁾. ЕС и държавите членки следва да предприемат всички мерки, за да гарантират, че жените и момичетата с увреждания имат равен достъп до специфични за уврежданията здравни услуги за лица с увреждания, както и до достъпни основни услуги като зъболекарски и офталмологични грижи, услуги, свързани със сексуалното и репродуктивното здраве и превантивните грижи, включително гинекологични консултации, медицински прегледи, семейно планиране и адаптирана помощ по време на бременност.

5.2.4. Следва да се предприемат необходимите мерки за обучаване на специалистите, най-вече здравните работници и работещите в правната сфера, за да се гарантира, че те се вслушват в момичетата и жените с увреждания по време на съдебни разследвания и производства. Това трябва да се направи в тясно сътрудничество с представителните организации на хората с увреждания.

5.3. Образование и обучение

5.3.1. Съчетанието от вредни стереотипи по отношение на пола и уврежданията поражда дискриминационни нагласи, политики и практики, като например: използване на образователни материали, които затвърждават погрешни стереотипи за пола и уврежданията, извършване на основани на пола семейни дейности, възлагане на жените и момичетата на ролята на лица, полагащи грижи, и в някои сфери придаване на по-голяма стойност на образованието на момчетата пред това на момичетата, насърчаване на бракове в детска възраст за момичета с увреждания и липса на достъпни санитарни съоръжения в училищата за осигуряване на менструална хигиена на момичетата. На свой ред това води до по-високи равнища на неграмотност, неуспехи в училище, нередовна ежедневна посещаемост, отсъствия и пълно отпадане от училище⁽³³⁾.

5.3.2. Сравнителен анализ на ЕС показва, че през 2011 г. едва 27 % от лицата с увреждания на възраст между 30 и 34 години са завършили висше или еквивалентно на него образование в ЕС⁽³⁴⁾. Няма налични данни обаче специално за жените и момичетата с увреждания. В европейските училища и в различните държави — членки на ЕС, много момичета и жени с увреждания нямат достъп до приобщаващо, висококачествено образование в съответствие с КПХУ. Факт е, че финансовата криза отказа отрицателно влияние върху усилията за приобщаващо образование.

5.3.3. Приобщаващото общо образование за момичетата и жените с увреждания трябва да се разглежда през парадигмата на висококачественото образование, равните възможности, подкрепата и разумното приспособяване⁽³⁵⁾, и универсалния достъп през целия живот, като се гарантира, че жените с увреждания имат достъп до продължаващо образование като средство за насърчаване на личната им независимост, свободното им личностно развитие и социалното им приобщаване, като същевременно упражняват трайно правото си сами да определят и да избират начина си на живот. Родителите на ученици с увреждания следва да получават необходимата информация относно ползите от приобщаващото общо образование.

5.3.4. ЕС и държавите членки следва да оценят настоящата ситуация и да предприемат мерки за улесняване на достъпа и ползването на приобщаващо, висококачествено образование за всички учащи с увреждания в съответствие с КПХУ, насърчайки използването на европейски инструменти за финансиране и включването на специално насочени към уврежданията показатели в стратегията „Европа 2020“ при преследването на целта за образование.

5.3.5. През последните години ЕС подобри свои регламенти и програми за обмен на студенти (като например „Еразъм+“), като включи финансова подкрепа за мобилността на студентите с увреждания. На практика обаче студентите с увреждания са изправени пред много пречки при опитите си да получат достъп до образователните услуги на държавата по местоназначение (нагласи, физически, комуникационни и информационни бариери и липса на гъвкавост в учебните програми)⁽³⁶⁾. Програмите на ЕС за висше образование, обучение и учене през целия живот би трябвало да включват подкрепа за жените с увреждания. Европейската програма за обмен на предприемачи следва да включва финансова подкрепа за младите хора с

⁽³²⁾ Вж. бележка под линия 1, стр. 11; вж. бележка под линия 9, стр. 34.

⁽³³⁾ Вж. бележка под линия 1, стр. 14.

⁽³⁴⁾ EU-SILC, 2011 г.

⁽³⁵⁾ Вж. бележка под линия 9, стр. 32.

⁽³⁶⁾ Алтернативен доклад на КПХУ, стр. 43.

увреждания, каквато тя понастоящем не предвижда. Следва да се споделят добрите практики и предизвикателствата, свързани с програмите за обмен на студенти и млади предприемачи, и да се осигури обучение за работещите в сферата на образованието, социалните партньори и медиите.

5.3.6. Следва да се осигури равен достъп на жените и момичетата с увреждания до различните компоненти на ИКТ съоръженията и информационното общество. При разработването на информационни и комуникационни технологии следва да се отчитат икономическите фактори, необходимостта от обучение и равните възможности независимо от възрастта, така че момичетата и жените с увреждания, изложени на риск от социално изключване или бедност, да имат достъп до тях.

5.4. Заетост

5.4.1. Като цяло участието на жените на пазара на труда остава много по-ниско от това на мъжете (46,6 % в сравнение с 61,9 %). Пазарите на труда във всички държави членки се характеризират с трайна и значителна полова сегрегация. Жените с увреждания обаче са изключени в много по-голяма степен от пазара на труда. Съгласно индекса за равенство между половете на Европейския институт за равенство между половете за 2015 г. едва 18,8 % от жените с увреждания биват наемани на работа в ЕС. Наетите на работа мъже с увреждания са 28,1 %. Високият процент на безработица сред жените с увреждания остава неприемлив и увеличава вероятността те да живеят в бедност и да са изключени от обществото. Жените и момичетата с увреждания срещат по-големи трудности при навлизането на пазара на труда, което ги затруднява да водят независим живот. Те често се сблъскват с по-ниско от нормалното заплащане. Барьерите пред мобилността, както и по-голямата зависимост от членовете на семейството и лицата, полагащи грижи за тях, създават пречки за тяхното активно участие в образованието, пазара на труда и социалния и икономическия живот на общността⁽³⁷⁾.

5.4.2. Като се имат предвид високата безработица и равнището на неактивност на пазара на труда сред жените с увреждания, ЕС и неговите държави членки трябва да разработят общи позитивни мерки, насочени към тази целева група, с цел насърчване на обучението, намирането на работа, достъпа до заетост, задържането на работа, равното заплащане за равен труд, равното кариерно развитие, адаптирането на работното място и баланса между професионалния и личния живот. Жените с увреждания трябва да имат правото наравно с останалите на справедливи и благоприятни условия на труд, включително на равни възможности и еднакво заплащане за труд с еднаква стойност⁽³⁸⁾.

5.4.3. Предвид инструмента на ЕС за микрофинансиране и Европейския социален фонд за повишаване на заетостта и социалното приобщаване, следва да се насърчават възможностите за самостоятелна заетост, предприемачеството сред жените с увреждания, равното представителство в управителните съвети на предприятията, развитието на социални предприятия или започването на собствен бизнес. Тези жени би трябвало да имат еднакви права на финансова помощ през целия жизнен цикъл на дружеството и да се разглеждат като компетентни предприемачи. В това отношение следва да се осигурят позитивни мерки за жените предприемачи, които страдат от увреждания, чрез заеми при облекчени условия, микрокредити и безвъзмездни средства, включително за жените, живеещи в селските райони.

5.4.4. Повишаването на броя на хората с увреждания ще увеличи тежестта върху лицата, които полагат грижи за тях, особено върху членовете от техните семейства, които се грижат за тях и които в повечето случаи са жени, принудени да работят на намалено работно време и дори да напуснат пазара на труда, за да се посветят на нуждаещите се от грижи членове на семейството⁽³⁹⁾.

5.4.5. ЕС и държавите членки следва да насърчават по-добър баланс между професионалния и личния живот за жените с увреждания и лицата, полагащи грижи за хора с увреждания, чрез ефективни мерки, основани на техните специфични нужди. Възможните мерки за постигането на тази цел включват прозрачност на заплащането, процедурите по наемане и плащанията за социално осигуряване, гъвкаво работно време или работа от разстояние на непълно работно време, баланс между свързаните с увреждането разходи във връзка с майчинството и грижите за други лица с висока степен на зависимост, насърчване на универсален достъп до финансово достъпни, висококачествени помощни услуги в различни часове от денонощието, като например детски градини или грижи за възрастни хора и други лица с висока степен на зависимост от грижа⁽⁴⁰⁾.

5.4.6. ЕС и държавите членки следва да включат жените с увреждания и семействата на лицата с увреждания в предложената Директива относно равновесието между професионалния и личния живот на родителите и лицата, полагащи грижи, и в други мерки на политиката за подобряване на баланса между професионалния и личния живот на родителите и лицата, полагащи грижи⁽⁴¹⁾.

⁽³⁷⁾ Вж. бележка под линия 4, стр. 7.

⁽³⁸⁾ Вж. бележка под линия 9, стр. 41.

⁽³⁹⁾ Вж. бележка под линия 9, стр. 45; вж. бележка под линия 4, стр. 6.

⁽⁴⁰⁾ Вж. бележка под линия 4, стр. 14; вж. бележка под линия 9, стр. 43.

⁽⁴¹⁾ Вж. бележка под линия 3, член 23.

5.4.7. Жените с увреждания са изправени и пред своеобразни бариери пред равното си участие на работното място, включително сексуален тормоз, неравно заплащане и липса на достъп до правна защита поради отхвърляне на техните искания заради дискриминационни нагласи. ЕС и държавите членки следва да гарантират и безопасни и здравословни условия на труд за жените с увреждания и за лицата, полагащи грижи за хора с увреждания, включително защита от тормоз и удовлетворяване на техните жалби. Тормозът на работното място следва да бъде предотвратен чрез приемане на ефективни протоколи за тази цел в съответствие с прилагането на Директива 2000/78/ЕО⁽⁴²⁾.

5.5. *Участие в политическия и обществения живот*

5.5.1. Гласовете на жените и момичетата с увреждания традиционно се заглушават, поради което те са непропорционално по-слабо представени в процеса на вземане на обществени решения. В повечето държави — членки на ЕС, лишаването от правоспособност на гражданите с увреждания води до загуба на тяхното право на глас. Пречките пред правото на глас се изразяват и под формата на недостъпни процедури за гласуване, включително недостъпни избирателни секции⁽⁴³⁾. ЕС следва да гарантира, че жените с увреждания могат да участват пълноценно в обществения и политическия живот и по-специално в изборите за Европейски парламент през 2019 г.

5.5.2. Вследствие на липсата на равновесие на силите и множеството форми на дискриминация те имат по-малко възможности за учредяване на организации или присъединяване към организации, които могат да представляват техните нужди като жени, деца и лица с увреждания. ЕС следва да предприеме мерки за насърчаване на жените с увреждания да поемат ръководни роли в публичните органи за вземане на решения на всички равнища и да им даде възможност за учредяване и присъединяване към организации и мрежи на жени с увреждания⁽⁴⁴⁾. Следва да се осигурят програми за обучение и наставничество за жени с увреждания, за да им се даде възможност да участват в политическия и обществения живот.

Брюксел, 11 юли 2018 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

⁽⁴²⁾ Вж. бележка под линия 4, стр. 25.

⁽⁴³⁾ Алтернативен доклад на КПХУ.

⁽⁴⁴⁾ Вж. бележка под линия 1, стр. 16.

III

(Подготвителни актове)

ЕВРОПЕЙСКИ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ

536-А ПЛЕНАРНА СЕСИЯ НА ЕИСК, 11.7.2018 Г. – 12.7.2018 Г.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 924/2009 по отношение на определени такси за презграничните плащания в Съюза и таксите за превалутирането“

[COM(2018) 163 final – 2018/0076 (COD)]

(2018/C 367/05)

Докладчик: **Daniel MAREELS**

Консултация	Европейски парламент, 19.4.2018 г. Европейски съвет, 3.5.2018 г.
Правно основание	Член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Единен пазар, производство и потребление“
Приемане от секцията	7.6.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	11.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването	116/0/0
(„за“/„против“/„въздържал се“)	

1. Заключение и препоръки

1.1. Комитетът приветства настоящото предложение, с което се цели намаляване на таксите за презгранични плащания в евро в държавите членки извън еврозоната и осигуряване на повече прозрачност по отношение на таксите за превалутиране. ЕИСК призовава настоятелно за бързото реализиране на това предложение.

1.2. Прякото въздействие на предложението ще се почувства на първо място в държавите членки извън еврозоната. Прилаганите в тях високи такси за презгранични плащания в евро в рамките на ЕС ще изчезнат, тъй като те трябва да бъдат уеднаквени с по-ниските такси за национални операции в паричната единица на държавата членка. Комитетът приветства тези по-ниски такси, които ще бъдат от полза преди всичко за потребителите и предприятията, главно МСП.

1.3. На свой ред това намаление на таксите без съмнение ще доведе до повишаване на трансграничното свободно движение и на свободната търговия в целия ЕС и по този начин ще се създадат ползи за всички държави — членки на Съюза. Комитетът счита това задълбочаване на единния пазар и положителните икономически последици, които ще възникнат от това, за важни.

1.4. Той приветства факта, че по този начин се постига и първоначалната цел на SEPA всички плащания в евро в рамките на ЕС да се разглеждат като вътрешни плащания. Едновременно с това се реализира и единният пазар на финансови услуги на дребно, като се слага край на настоящото му разделение с разграничаване между ползвателите във и извън еврозоната. По този начин по-ниските такси, заплащани от ползвателите в рамките на еврозоната, ще станат достъпни и за ползвателите извън еврозоната.

1.5. В рамките на многократно изразяваните аргументи в полза на разнообразието в банковия ландшафт като гаранция за стабилността и ефективността на системата, както и с цел да се вземат предвид множеството бъдещи развиятия и предизвикателства, КР призовава да се отдели по-голямо внимание на въпроса за разходите, пред които ще бъдат изправени засегнатите банки в резултат на настоящото предложение.

1.6. От участниците на пазара ще се изисква да разкриват пълния разход за дадена презгранична операция на превалутиране и да го съобщават на засегнатите лица преди извършването на операциите. Според Комитета тези нови, допълнителни задължения за прозрачност са целесъобразни, тъй като позволяват на потребителите да направят правилния избор при тези операции, срещу коректна цена. Но и тук трябва да се има предвид техническият, твърде сложен характер на този въпрос и свързаните с него разходи за доставчиците.

1.7. Накрая, Комитетът посочва също така, че, макар това да е твърде технически въпрос, несъмнено е наличие отлична възможност за добра и ясна комуникация с всички граждани в Съюза. Внесените с предложението промени могат да бъдат използвани, за да се обясни как ЕС носи положителни промени за всички и намира решения на ежедневните проблеми.

2. Контекст

2.1. Още от началото на 21-ви век се работи за хармонизиране на начините, по които се извършват безналични плащания в Европа. За тази цел още с въвеждането на еврото се работи по европейски единен пазар за плащанията, Единната зона за плащания в евро (или SEPA) ⁽¹⁾. В този контекст се извърши постепенно преминаване от национални към европейски платежни системи. Този процес приключи през 2014 г.

2.2. Въз основа на това публичните администрации, търговците и дружествата могат лесно да извършват своите плащания в цялата еврозона и целия Европейски съюз ⁽²⁾ благодарение на използването на идентични разплащателни средства: карти, парични преводи и директни дебити. Вече не съществува разлика независимо от държавата на местоживеене: всички плащания са „вътрешни плащания“ в рамките на Европа.

2.3. Освен това бяха предприети редица други инициативи, не само за да станат таксите за плащанията по-прозрачни, но и за тяхното намаляване. На тази основа понастоящем, наред с останалото, таксите за презгранични плащания в евро в рамките на Европейския съюз се уеднаквяват с тези за националните плащания в евро. Това беше направено с Регламент (ЕО) № 2560/2001, който беше впоследствие заменен от Регламент (ЕО) № 924/2009.

2.4. В действителност това развитие имаше въздействие единствено в държавите членки от еврозоната ⁽³⁾, както и в Швеция, която се възползва от предвидената за останалите държави членки възможност ⁽⁴⁾ за разширяване на приложното поле на тази разпоредба, така че да обхване и националната валута.

2.5. В рамките на „Плана за действие в областта на финансовите услуги за потребители — по-добри продукти и повече избор“ Комисията се ангажира да предложи мерки за намаляване на таксите за презгранични операции във всички държави членки и да оцени практиките в областта на динамичното валутно конвертиране ⁽⁵⁾.

2.6. Целта на настоящото предложение ⁽⁶⁾ за изменение на гореспоменатия Регламент (ЕО) № 924/2009 е да разшири приложното поле на споменатия по-горе регламент за операции в евро в рамките на ЕС, така че от него да могат да се възползват и лицата и предприятията в държавите членки извън еврозоната. По този начин могат да бъдат намалени и таксите за презгранични плащания в рамките на ЕС посредством тяхното изравняване с таксите за националните операции в паричната единица на дадена държава членка.

2.7. В същото време ⁽⁷⁾ се установяват и допълнителни задължения за прозрачност във връзка с практиките по превалутиране. По този начин в бъдеще информацията за таксите за презгранични операции ще бъде задължително оповестявана.

⁽¹⁾ За информация за SEPA вж. уебсайта на Европейския платежен съвет, вж. <https://www.europeanpaymentscouncil.eu/>

⁽²⁾ В географски план приложното поле на схемата SEPA понастоящем обхваща над 34 държави и територии: 28-те държави — членки на ЕС, както и Исландия, Норвегия, Лихтенщайн, Швейцария, Монако и Сан Марино. Вж. уебсайта в бележка под линия 1.

⁽³⁾ И следователно за плащанията в евро.

⁽⁴⁾ Възможност, предвидена в полза на всички държави членки, в Регламент (ЕО) № 2560/2001 и неговия приемник Регламент (ЕО) № 924/2009 относно презграничните плащания.

⁽⁵⁾ Вж. COM(2017) 139 final; <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:52017DC0139>. Вж. по-специално предложенията действия 1 и 2.

⁽⁶⁾ Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 924/2009 по отношение на определени такси за презграничните плащания в Съюза и таксите за превалутирането. Вж. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1524213305690&uri=CELEX:52018PC0163>

⁽⁷⁾ В същото предложение за регламент.

2.8. Комитетът приветства факта, че се установяват и редица допълнителни изисквания за прозрачност при превалутирането за участниците на пазара. По този начин ползвателите ще бъдат информирани за пълния размер на разходите за дадена презгранична операция преди да извършват своите операции.

3. Коментари и бележки

3.1. Комитетът приветства предложенията, с които ползите от SEPA се разширяват за гражданите и предприятията от държавите членки извън еврозоната. По този начин таксите за презгранични плащания в евро в ЕС по принцип ще се понижат, особено в държавите извън еврозоната. В същото време се увеличават допълнително задълженията за прозрачност, свързани с таксите за превалутиране.

3.2. Така тези предложения допринасят за изграждането на единния пазар на финансови услуги на дребно, като се слага край на съществуващото разделение на пазара за презгранични плащания в евро в рамките на ЕС. Ползвателите в рамките на еврозоната могат да се ползват напълно от предимствата на SEPA за този вид плащания, докато понастоящем случаят не е такъв за ползвателите в държавите членки, чиято парична единица не е еврото.

3.3. Повечето ползватели в еврозоната могат да извършват споменатите тук плащания срещу ниска или дори пренебрежимо ниска цена, докато случаят не е такъв за ползвателите извън еврозоната. По правило те заплащат високи цени за тези операции. Според Комитета да се сложи край на това положение е положително и много важно развитие. Доставчиците на платежни услуги в тези държави трябва да уеднаквят своите такси за презгранични операции в евро с таксите — обикновено по-ниски — за националните операции в паричната единица на държавата членка.

3.4. Това намаляване на таксите трябва да доведе до положителни последици за трансграничното свободно движение и свободната търговия в ЕС, и при това във всички държави членки. Следователно ползвателите извън еврозоната ще получат по-лесен достъп до пазари в еврозоната и ще могат да се възползват от тях. Това се отнася и до предприятията, особено МСП, които по този начин ще могат да подобрят своята позиция на пазарите и ще станат по-конкурентоспособни, което от своя страна носи ползи за тях.

3.5. ЕИСК одобрява избора предложеният регламент да се ограничи до операциите в евро. Всъщност в становището си относно „План за действие в областта на финансовите услуги за потребители“ Комитетът изрази задоволство от факта че „на този етап Европейската комисия се въздържа от регулаторни мерки“⁽⁸⁾. В същото време това е голям напредък за заинтересованите държави членки, които от известно време разполагат с възможността да предприемат тази стъпка, но не го направиха⁽⁹⁾.

3.6. Като оставим настрана редица други съображения за този избор⁽¹⁰⁾, с предпочетенния подход се постига баланс между повечето изразени искания както от страна на доставчиците на платежни услуги⁽¹¹⁾, така и на ползвателите на тези услуги⁽¹²⁾. Освен това предложеното решение се вписва по-добре в идеята за решение „по мярка“. То позволява до голяма степен да се вземат под внимание специфичните особености на заинтересованите държави членки и ситуацията в тях, включително на равнището на платежните системи и доставчиците на платежни услуги.

3.7. За да се предостави на ползвателите възможността да направят правилния избор при превалутиране в чужбина, което към момента изглежда трудно постижимо, тъй като те невинаги разполагат навреме с правилната информация, се определят редица допълнителни задължения за прозрачност за участниците на пазара. По този начин ще бъде предоставяна информация за пълния размер на разходите за всяка презгранична платежна операция и той ще бъде известен на ползвателите преди да извършват своите операции.

3.8. ЕИСК счита, че това задължение за прозрачност в полза на ползвателите и потребителите е много важно, също както и сигурността на операциите. Също толкова важно е определянето на горна граница на таксите за подобни услуги, в очакване на изготвянето на конкретни окончателни мерки за изпълнение⁽¹³⁾. За доставчиците на платежни услуги това е много сложен и труден въпрос, и следователно е целесъобразно да се обърне внимание и на аспекта, свързан със съответните разходи.

⁽⁸⁾ Вж. ОВ С 434, 15.12.2017 г., стр. 51, параграф 1.1.

⁽⁹⁾ Вж. възможността, посочена в параграф 2.4.

⁽¹⁰⁾ Много от тях са обобщени в „FAQ: Cross border payments“ („Най-често задавани въпроси: Презгранични плащания“), публикувани заедно със съобщението за медиите относно настоящите предложения. Вж. http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-18-2424_en.htm

⁽¹¹⁾ Които бяха по-склонни да поддържат статуквото.

⁽¹²⁾ Които по-скоро подкрепяха регулирането на още повече операции.

⁽¹³⁾ С оглед на бързо развиващата се среда и техническия характер на този въпрос, е предвиден срок от максимум 36 месеца след влизането в сила на регламента.

3.9. Възникващите в резултат на това разходи и по-ниските приходи за доставчиците на платежни услуги не са незначителни ⁽¹⁴⁾. Въпреки че настоящата ситуация не е напълно удовлетворителна и загубите могат да бъдат смекчени в известна степен с течение на времето, изглежда, че трябва да се обърне достатъчно внимание на аспекта, свързан с разходите.

3.10. На аспекта, свързан с разходите, трябва да се обърне внимание, както отбеляза Комитетът наскоро ⁽¹⁵⁾ в рамките на своите аргументи в полза на разнообразието на банковия ландшафт като гаранция за стабилността и ефективността на системата ⁽¹⁶⁾. Освен това не бива да се забравя, че в този момент банките са изправени пред редица важни предизвикателства, включително по отношение на регулаторната и надзорната рамка, редица ориентирани към бъдещето развиятия ⁽¹⁷⁾, трайно ниските лихвени проценти и някои други ситуации ⁽¹⁸⁾.

3.11. Накрая, Комитетът посочва също така, че, макар това да е твърде технически въпрос, несъмнено е налице отлична възможност за добра и ясна комуникация с всички граждани в Съюза. Всъщност въведените с предложението промени могат да бъдат използвани, за да се обясни по какъв начин ЕС предизвиква положителни промени в живота на предприемачите, гражданите и потребителите и намира решения за ежедневните проблеми, например когато хората са на път.

Брюксел, 11 юли 2018 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

⁽¹⁴⁾ В обяснителния меморандум на предложението се споменава за сума в размер на 900 млн. евро годишно във връзка с презграничните операции в евро.

⁽¹⁵⁾ Вж. ОВ С 434, 15.12.2017 г., стр. 51; становище INT/822, параграф 3.6.

⁽¹⁶⁾ Вж. ОВ С 251, 31.7.2015 г., стр. 7, параграф 1.1. и ОВ С 451, 16.12.2014 г., стр. 45, параграф 1.11.

⁽¹⁷⁾ Например във връзка с финансовите технологии и блок-веригите, както и финансирането на устойчивата икономика. Що се отнася до Плана за действие на Комисията относно финансирането на устойчивия растеж, вж. (https://ec.europa.eu/info/publications/180308-action-plan-sustainable-growth_en) COM(2018)97 final.

⁽¹⁸⁾ Наред с другото, подходът на ЕС по отношение на необслужваните кредити (https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/financial-supervision-and-risk-management/managing-risks-banks-and-financial-institutions/non-performing-loans-npls_en).

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) № 168/2013 по отношение на прилагането на норма Евро 5 към одобряването на типа на дву-, три- и четириколесните превозни средства“

[COM(2018) 137 final – 2018/0065 (COD)]

(2018/С 367/06)

Докладчик: г-н **Gerardo LARGHI**

Консултация	Европейски парламент, 16.4.2018 г. Съвет, 4.4.2018 г.
Правно основание	член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Единен пазар, производство и потребление“
Приемане от секцията	7.6.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	11.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	125/0/1

1. Заключение и препоръки

1.1. Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) приветства предложението за регламент COM (2018) 137 final, доколкото в него се внасят конкретни изменения на Регламент (ЕС) № 168/2013, целящи да се постигне баланс между необходимостта от разработване на технологии с ниско въздействие върху околната среда (одобряване Евро 5) и действителния капацитет на някои предприятия за съвременното им осъществяване (*технологична осъществимост*). Следователно с дерогациите би трябвало да се избегнат отрицателни последици за пазара и равнищата на заетост, като същевременно се гарантира бързото постигане на най-добрите стандарти за емисии.

1.2. ЕИСК подчертава, че предложените от Комисията промени са в съответствие с препоръките в предходното становище на ЕИСК на тази тема ⁽¹⁾. Сред тях изпъкват: постепенното и гъвкаво прилагане на регламента в зависимост от действителната технологична осъществимост, разумните разходи за предприятията и потребителите, изключването на превозните средства от категории L1 и L2 от системата за бордова диагностика (OBD) ⁽²⁾. Комитетът също така отбелязва широката подкрепа за предложението, изразена от държавите членки и всички заинтересовани участници.

1.3. ЕИСК счита, че законодателството ще се отрази положително на разходите на предприятията, а следователно и на разходите на потребителите. В този контекст е необходимо да се подчертае социалната роля на превозните средства от категория L в селските райони, където те често са алтернатива на липсата на обществен транспорт, и в градовете, тъй като спомагат за намаляване на задръстванията, причинени от трафика.

1.4. ЕИСК подкрепя подновяването на правомощието на Комисията да приема делегирани актове за срок от още пет години. Комитетът е на мнение, че това условие е от решаващо значение за навременното адаптиране на действащото законодателство в зависимост от непрекъснатите технологични и пазарни промени, засягащи сектора.

1.5. ЕИСК отбелязва, че проучването на Комисията ⁽³⁾ не отчита разходите, техническата осъществимост и възможността за възпроизвеждане на изпитването за потребление на енергия (изпитване от тип VII) за одобрените превозни средства с електрозадвижване (L1e-A) и одобрените велосипеди с двигател (L1e-B). Всъщност горепосоченото проучване се съсредоточава върху анализа само на превозните средства с двигател с вътрешно горене. По тази причина ЕИСК препоръчва на Комисията да започне възможно най-скоро допълнително проучване за енергопотреблението на превозните средства от категория L1e-A и L1e-B с цел да се осигури ясна правна рамка за предприятията от сектора.

⁽¹⁾ ОВ С 84, 17.3.2011 г., стр. 30.

⁽²⁾ ОВ С 84, 17.3.2011 г., стр. 30, параграфи 4.1, 4.3 и 5.3.

⁽³⁾ Доклад относно проучването, озаглавен „Effect study of the environmental step Euro 5 for L-category vehicles“ („Проучване на въздействието на екологичната норма Евро 5 за превозните средства от категория L“), EU-Books, ET-04-17-619-EN-N.

1.6. ЕИСК подкрепя предложението на Комисията да се отложи прилагането на граничните стойности за емисиите, заложи в Евро 5 за леките четириколесни моторни превозни средства (миниавтомобили L6e-B), триколесните мотопеди (L2eU), мотоциклетите траял (L3e-AxT) и ендуро (L3e-AxE). Въпреки това, тъй като става въпрос за нишови производства⁽⁴⁾, осъществявани от микро- и малки предприятия, ЕИСК препоръчва разширяване на обхвата на тази дерогация до 2024 г., както първоначално беше предвидено в оценката на въздействието. Тази мярка би трябвало да направи прехода за предприятията от сектора по-малко травмичен, като благоприятства запазването на равнищата на заетост.

2. Въведение

2.1. Секторът на „превозните средства от категория L“ се характеризира с широка гама от леки дву-, три- и четириколесни превозни средства. В нея са включени седем категории превозни средства: велосипеди с двигател и дву-(L1e) и триколесни (L2e) мотопеди, дву-(L3e) и триколесни мотоциклети (L4e — мотоциклети с кош), триколесни моторни превозни средства (L5e) и леки (L6e) и тежки (L7e) четириколесни моторни превозни средства. Всяка категория се подразделя допълнително, като общо се получават 25 подкатегории.

2.2. Разнообразието на модели, системи за задвижване и използване поставят категория L сред най-разнообразните и многофункционални категории в сектора на превозните средства. Счита се, че сред превозните средства в движение в ЕС над 35 милиона са от категория L.

2.3. Изискванията към одобряването на типа на „превозните средства от категория L“⁽⁵⁾, прилагани от 1 януари 2016 г., са определени в Регламент (ЕС) № 168/2013 и четирите делегирани актове и актове за изпълнение към него⁽⁶⁾.

2.4. Познавайки се на критичните елементи, изтъкнати в „Проучване на въздействието на екологичната норма Евро 5 за превозните средства от категория L“, Комисията предлага да се изменят или включат определени членове от Регламент (ЕС) № 168/2013 с цел да се изяснят неговите принципи и да се улесни прилагането му.

2.5. Това предложение, желано и от самите предприятия от сектора⁽⁷⁾, е изготвено след официална консултация с всички заинтересовани участници (производствени предприятия, органи по одобряване на типа, социални партньори).

3. Обобщение на предложението на Комисията

3.1. Системи за бордова диагностика

3.1.1. Системата OBD⁽⁸⁾ служи, за да се провери общото функциониране на превозното средство и по-специално сигнализира за повреди или неизправности, които водят до последици от гледна точка на вредните емисии. Системата OBD, която беше включена още в норма Евро 4, ще бъде доразвита в Евро 5. Норма Евро 5 предвижда OBD да действа по отношение на датчиците и задвижващите механизми на превозните средства, за да следи за доброто функциониране не само на двигателя, но и на пречистването на отработените газове, както и на катализатора.

3.1.2. Комисията предлага да се отложат за 2025 г. някои аспекти, свързани със задължението за инсталиране на OBD от второ поколение, и по-конкретно по отношение на контрола на катализатора. Тази мярка се предвижда само за някои видове превозни средства, тъй като това оборудване не може да бъде налично през 2020 г. поради технически причини. Изменението на тази разпоредба би трябвало да гарантира на предприятията достатъчно време за прилагане на законодателството.

3.1.3. Освен това Комисията пояснява, че от системата OBD от второ поколение са изключени мотопедите (категории L1 и L2), леките четириколесни превозни средства (категория L6e), както и мотоциклетите от подкатегиите L3e-AxE (ендура) и L3e-AxT (траял).

⁽⁴⁾ Тези подкатегории превозни средства съставляват по-малко от 1 % от общото производство на превозни средства от категория L.

⁽⁵⁾ ОВ L 60, 2.3.2013 г., стр. 52 — Регламент (ЕС) № 168/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 15 януари 2013 г. относно одобряването и надзора на пазара на дву-, три- и четириколесни превозни средства.

ОВ L 53, 21.2.2014 г., стр. 1 — Делегиран регламент (ЕС) № 134/2014 на Комисията от 16 декември 2013 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 168/2013 на Европейския парламент и на Съвета във връзка с изискванията по отношение на екологичните характеристики и характеристиките на задвижването и за изменение на приложение V от него.

ОВ L 25, 28.1.2014 г., стр. 1 — Делегиран регламент (ЕС) № 44/2014 на Комисията от 21 ноември 2013 г. за допълване на Регламент (ЕС) № 168/2013 на Европейския парламент и на Съвета във връзка с конструкцията на превозните средства и общите изисквания към одобряването на дву-, три- и четириколесните превозни средства.

ОВ L 7, 10.1.2014 г., стр. 1 — Делегиран регламент (ЕС) № 3/2014 на Комисията от 24.10.2013 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 168/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на изискванията за безопасност при експлоатацията на превозните средства за одобряването на дву-, три- и четириколесни превозни средства.

⁽⁶⁾ Виж бележка под линия № 3.

⁽⁷⁾ <https://www.acem.eu/newsroom/press-releases/329-stefan-pierer-acem-president-we-urgently-need-clarity-from-the-ec-regarding-the-implementation-of-euro-5>.

⁽⁸⁾ Система за бордова диагностика (On board technology) Регламент (ЕС) № 168/2013, член 21 и Приложение IV, 1.8.1, 1.8.2 и 1.8.3.

3.2. Метод за контрол на емисиите (математическа процедура на изпитване на дълготрайността)

3.2.1. От проучването на въздействието върху околната среда на Евро 5 ясно личи, че методът за изпитване на превозни средства, „изминали 100 km“, не позволява да се оцени действителното влошаване на характеристиките на системата за контрол на емисиите на превозното средство по време на целия му жизнен цикъл⁽⁹⁾.

3.2.2. Комисията предлага този метод да се премахне постепенно до 2025 г. В същото време се предлага да се увеличи разстоянието, изминато от превозното средство, преди то да бъде подложено на изпитване, за да се осигури по-голяма надеждност на данните. Поради това в предложението се предвижда превозните средства, регистрирани между 1 януари 2020 г. и 31 декември 2024 г., да бъдат подложени на изпитване на екологичните характеристики, след като са изминали повече от 2 500 km за превозно средство с максимална скорост < 130 km/h и 3 500 km за превозно средство с максимална скорост ≥ 130 km/h.

3.3. Прилагане на граничните стойности на нормата Евро 5

3.3.1. Проучването на въздействието на Евро 5 потвърждава, че технологията, необходима, за да се спазват новите екологични гранични стойности, вече е налична, с изключение за някои типове превозни средства от категория L (L6e-B, L2e-U, L3e-AxT и L3e-AxE).

3.3.2. Поради това Комисията предлага да се отложи прилагането на тези гранични стойности за посочените по-горе категории от 2020 г. за 2022 г. Тази мярка ще даде възможност на производителите, особено МСП, да спазят крайния срок за преминаване към нулеви емисии, което, наред с другото, ще окаже положително въздействие върху потребителите, що се отнася до разходите.

3.3.3. Освен това Комисията отбелязва, че граничните стойности на Евро 5 по отношение на шума се нуждаят от допълнително изясняване. Поради това предлага да се продължи срокът на валидност на настоящите гранични стойности на емисиите за Евро 4, докато се определят новите гранични стойности за Евро 5.

3.4. Делегирани актове

3.4.1. Регламент (ЕС) № 168/2013 оправомощава Комисията да приема делегирани актове за срок от пет години, който изтече на 21 март 2018 г. Предвид необходимостта от непрекъснато актуализиране на законодателството в съответствие с технологичния напредък, Комисията отправя искане за подновяване на правомощието за приемане на делегирани актове за срок от още пет години, с възможност за мълчаливо продължаване.

Брюксел, 11 юли 2018 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

⁽⁹⁾ Член 23, параграф 3, буква в).

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно предлагането на пазара и използването на прекурсори на взривни вещества, за изменение на приложение XVII към Регламент (ЕО) № 1907/2006 и за отмяна на Регламент (ЕС) № 98/2013 относно предлагането на пазара и използването на прекурсори на взривни вещества“

[COM(2018) 209 final – 2018/0103 (COD)]

(2018/C 367/07)

Докладчик: **David SEARS**

Консултация	Европейски парламент, 28.5.2018 г. Съвет, 31.5.2018 г.
Правно основание	член 114 от ДФЕС
Компетентна секция	„Единен пазар, производство и потребление“
Приемане от секцията	7.6.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	11.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	128/0/1

1. Заключение и препоръки

1.1. ЕИСК приветства предложението за регламент. Предложението надгражда и заменя действащия регламент, по който ЕИСК представи своята гледна точка през януари 2011 г. ⁽¹⁾, като цели да извлече поуки от опита, натрупан на национално и европейско равнище от влизането му в сила през 2013 г. и пълното му прилагане (предвидено) от септември 2014 г.

1.2. ЕИСК отбелязва, че срокът за изготвянето на новия регламент беше ограничен от процедурни фактори, включително и поради ограниченото време, оставащо до края на текущия мандат на Комисията и Европейския парламент. Според Комитета това е повод за съжаление предвид доста краткото прилагане и бавното привеждане в изпълнение на действащия регламент и необходимостта от сериозна подкрепа и ангажираност за неговата замяна от страна на държавите членки и всички участници във веригата на доставки. Трябва да се разгледаат по-внимателно причините за бавното привеждане в изпълнение на регламента, по-специално от страна на големи държави, които бяха изправени пред терористични актове срещу собственото им население.

1.3. ЕИСК отбелязва редица области, в които следва да се помисли за по-голяма яснота по отношение на обхвата и прилагането на регламента. Тези въпроси ще трябва да се обсъдят по-подробно с държавите членки. Разпоредбите за продажбите по интернет трябва да се доразработят, ако се цели реален ефект. Трудно е да се разбере как те могат да бъдат ефективни единствено на равнището на държавите членки.

1.4. И накрая, ЕИСК отново поставя под въпрос ефективността на групирането на тези твърде различни вещества в единен регулаторен режим. При такъв подход законодателството се изготвя трудно и още по-трудно се прилага или разбира както от професионалните потребители, така и от обществеността. Ето защо се препоръчва различен подход, съобразен със спецификата на отделните вещества. Полезен модел в това отношение е законодателството на ЕС относно прекурсорите на наркотични вещества ⁽²⁾.

2. Въведение

2.1. Самоделните взривни устройства включват различни самоделни взривни вещества, които се използват от терористи и други недържавни участници за статични атаки и нападения чрез експлозиви, пренасяни от превозни средства или хора, срещу военни и икономически цели с основна цел всяване на страх сред цивилното население в преследване на политически или религиозни идеали.

⁽¹⁾ ОВ С 84, 17.3.2011 г., стр. 25.

⁽²⁾ ОВ С 76, 14.3.2013 г., стр. 54.

2.2. Знанията, необходими за изграждането, съхранението и доставката на такива устройства, са лесно достъпни в интернет. Суровините могат да бъдат с широка употреба (брашно, захар, дизелово гориво, торове). По-мощните експлозивни и детонатори (TATP, PETN, HMTD) изискват химичен синтез от други вещества, които се предлагат на пазара на дребно за законни цели. Комерсиалните експлозивни (в това число динамит, черен барут и ТНТ) вече подлежат на строг контрол и понастоящем рядко се използват, поне в развитите държави.

2.3. Повечето терористични актове се случват, често ежедневно, в по-слабо развитите държави, като невинаги са напълно документираны. Те представляват близо 99 % от всички смъртни случаи, свързани с терористична дейност. Въпреки това по-богатите държави, които са по-стабилни и по-добре защитени, също са обект на терористични нападения и при успешни атаки последиците могат да бъдат опустошителни, както вече могат да потвърдят гражданите в редица големи градове в ЕС (и САЩ).

2.4. Въпреки това действителният ежедневен риск продължава да е нисък (поне сравнен с други природни или общоприети рискове) и ответната реакция на правителствата варира в зависимост от местния опит и националната практика. Разбира се, авторитарните режими (все още) не са обект на атаки. Държавите с по-либерално законодателство може да са атакувани по-често, но те са загрижени за опазването на човешките права. Както винаги, лесни отговори няма.

2.5. ЕИСК разгледа тези въпроси в предходни свои становища — през 2008 г.⁽³⁾ в становището относно предлагането на пазара и използването на „някои опасни вещества“, включително амониев нитрат (AN), който се използва в много големи количества като азотен тор и също така като ефективна, евтина съставка за промишлени и самоделни взривни вещества, и през 2011 г.⁽⁴⁾ в становището относно първия Регламент за контрол върху прекурсорите на взривни вещества, който предстои да бъде отменен и заменен с оглед на придобития опит. Беше разгледан и въпросът с прекурсорите на незаконни наркотични вещества и отклоняването им от законната употреба. Законодателството в тази връзка може да послужи за полезен пример при изготвяне на настоящото законодателство.

3. Предложенията на Комисията

3.1. Предложеният нов регламент за контрол върху прекурсорите на взривни вещества (19 страници) включва въведение (20 страници), 3 приложения (от по 1 страница) и оценка на въздействието (188 страници). Той се основава на член 114 от ДФЕС относно функционирането на вътрешния пазар. Регламентът налага нови задължения на държавите членки и на всички, занимаващи се с търговия на веществата, изброени в Приложение I (прекурсори „под ограничение“) и Приложение II (прекурсори, „подлежащи на докладване“), и определя необходимия формат за притежание на разрешение за „професионален потребител“ в приложение III. Целта е регламентът да влезе в сила 20 дни след публикуването му в Официален вестник и да започне да се прилага една година след тази дата.

3.2. Следователно общият подход остава непроменен — определен брой вещества (девет) са включени в списъка „под ограничение“ по отношение на тяхната концентрация (следователно и тяхната стойност и използваемост в производството на самоделни взривни вещества) за продажба на масовия потребител. Допълнителен набор от вещества (отново девет на брой) могат да се продават свободно, но „подозрителните“ транзакции *се докладват* на определените за целта национални звена за контакт.

3.3. Амониевият нитрат (АН) беше преместен от втория в първия списък (със съответното изменение на Приложение XVII от Регламент REACH относно регистрацията на химикали), а във втория списък бяха включени три нови вещества или групи вещества, които бяха включени с делегирани актове на Комисията през ноември 2016 г. (алуминий на прах, магнезий на прах и магнезиев нитрат хексахидрат). Останалите 14 вещества, които вече фигурираха в списъците, остават непроменени. В оценката на въздействието се посочват основанията за тези промени (въпреки че трите добавения не са разгледани подробно, като нито в нея, нито в рамките на делегираните актове не се предоставя информация относно съответните вериги на доставка, потенциалните въздействия върху пазара или количествата, които е вероятно да бъдат закупени от професионални или масови потребители).

3.4. В регламента се правят и така необходимите уточнения във връзка с различните роли в отделните вериги на доставка, като по-конкретно се дават ясни определения на „икономически оператор“, „професионален потребител“, „земеделски стопанин“ и „масов потребител“.

3.5. Регламентът попада в обхвата на Програма REFIT на Комисията и поради това целта на новото предложение е да се намалят разходите и да се повиши ефикасността (и да се надяваме и ефективността) чрез намаляване на броя на възможностите пред държавите членки. Гражданите (непрофесионални потребители) ще трябва да притежават *разрешение* за ползване на *прекурсорите под ограничение* при някои концентрации над пределните стойности, определени в Приложение 1, и вече няма да е достатъчен настоящият и не толкова строг процес на самостоятелна регистрация. Съществуващите разрешителни могат да се подновяват само ако отговарят на изискванията на новия регламент.

⁽³⁾ ОВ С 204, 9.8.2008 г., стр. 13.

⁽⁴⁾ ОВ С 84, 17.3.2011 г., стр. 25.

3.6. Признава се необходимостта всички участници във физическите и онлайн вериги на доставки да бъдат информирани за новите мерки, въпреки че действителният механизъм за това остава неясен. Информационните листове за безопасност, например, са предназначени да осигурят безопасността на работниците и потребителите при боравенето с тези вещества, а не за да предотвратят незаконната им употреба. Изключително важните пределни стойности, посочени в Приложение I, са трудни за тълкуване за някои от изброените вещества и може да се наложи преразглеждането им, особено поради факта, че всяко едно от тях се отнася до различна верига на доставки и набор от икономически оператори. Ако съществуват добри практики в това отношение на равнището на държавите членки, те би трябвало ясно да се споделят с възможно най-широк кръг страни.

3.7. Държавите членки могат да предложат по-строг контрол (включително по-ниски нива на концентрация или пълна забрана), а Комисията може да добавя нови вещества в приложенията, ако това е необходимо за борбата с тероризма.

3.8. От държавите членки се изисква да представят на Комисията годишни обобщения за броя на подозрителните транзакции, заявленията за разрешение и основанията за отказ, действията за повишаване на осведомеността и подробности за извършените проверки на онлайн и офлайн дейности.

3.9. Накрая, Комисията ще направи преглед на регламента *не по-рано от* шест години след датата на прилагането му и ще изпрати доклад за ефективността му до Европейския парламент, Съвета и ЕИСК.

4. Общи и конкретни бележки

4.1. ЕИСК приветства предложението за нов регламент и подкрепя категорично неговите цели. Веществата, които се поставят под контрол, до голяма степен съответстват на приоритетните списъци с вещества в други части на развития свят. Новите определения би трябвало да внесат яснота за потребителите. Правителствата ще са изправени пред някои допълнителни разходи, но се очаква те да бъдат пропорционални на ползите от по-нататъшното намаляване на терористичната дейност. Един общ регулаторен режим във всички държави членки би трябвало да бъде от полза за доставчиците и другите икономически оператори. Изглежда с регламента се постига разумен баланс между необходимостта от ограничаване на рисковете за масовия потребител (и за други лица, включително високопоставени лица, полицейски и военен персонал) и свободното движение на стоки за законни цели.

4.2. ЕИСК изразява съгласие и с необходимостта от спешни и координирани действия от страна на държавите членки и споделя загрижеността на Комисията относно бавното и неравномерно прилагане на действащия регламент.

4.3. Това от своя страна обаче поражда загриженост относно процедурите, следвани при подготовката на неговата замяна, по-специално относно съдържанието и качеството на съпровождащите документи. Оценката на въздействието, изготвена от Комисията въз основа на работата на консултантско дружество Ernst & Young, разчита до голяма степен на публично достъпни статистически данни на равнището на ЕС, които може и да не са адекватни или пълни. Форматът, който следва вътрешни насоки, не допринася за лесния прочит или яснотата на текста. В резултат на проведената обществена консултация бяха получени само 83 отговора с различна степен на съдържателност. Оценката на въздействието и обществената консултация бяха подготвени за кратък период, който включваше коледните и новогодишните празници през 2017—2018 г. с малко или никакво време за попълване на пропуските в предоставените данни. Наличността на продуктите онлайн беше проверена чрез търсене в Amazon. Не се упоменават по-малко известни източници от тъмната мрежа.

4.4. ЕИСК разбира, че ключовият въпрос за обхвата на регламента, т.е. кои продукти би трябвало да се контролират с него, беше разглеждан от Комисията на ранен етап, но това не е посочено в оценката на въздействието. Както вече беше отбелязано, изглежда не е бил извършван анализ на пазара за трите вещества, добавени през 2016 г., чрез делегирани актове. Няма контрол върху солната киселина, която беше включена в оценката на въздействието, изготвена във връзка с настоящия регламент, но отпадна без обяснения от сегашния списък в последния момент. Други прекурсори със среден приоритет като калиев перманганат, натриев нитрит, урея и цинков прах, които са включени в други списъци на вещества с потенциална двойна употреба, би следвало поне да бъдат обсъдени. Би било полезно да се определи за цел постигането на напредък по отношение на признат в световен план списък с прекурсори, поне за развитите страни.

4.5. ЕИСК изразява съгласие със съставянето на списък с възможни мерки за контрол, отхвърлени на ранен етап. Въпреки това би трябвало да се прояви загриженост във връзка с ограничения диапазон проверки, които се предлагат сега, особено предвид изключително разнородния характер на въпросните продукти. Размерът на опаковката, барковете и набирането на плащания с последними банкови карти или банкови трансфери от лични или корпоративни сметки могат да имат своята роля за ограничаването или проследяването на продажбите. Настоящите практики в държавите членки може и да се различават, но това не е убедителен довод във войната срещу тероризма.

4.6. Различията в прилагането на действащия регламент обаче ще се отразят на разходите на някои държави членки и на тези, които се занимават със законното разпространение и използване на продуктите под ограничение. Като се има предвид, че бяха необходими редица производства за установяване на нарушения, за да могат да се предприемат мерки при настоящия режим, може да се очаква известна съпротива срещу подход, който се основава само на заявления за разрешение, независимо от неговите дългосрочни ползи. Проверките на продажбите по интернет се упоменават, но без допълнителен анализ, тъй като те попадат в рамките на националната компетентност.

4.7. Предложението включва обширен анализ на неговата съвместимост и законосъобразност с останалото законодателство на ЕС, в това число с Общия регламент относно защитата на данните, който току-що влезе в сила. Както и преди осем години, когато беше изготвено предишното становище, и сега се обсъждат ограниченията на настоящата система от кодове по Комбинираната номенклатура, използвани за идентифициране на трансграничното движение на вещества и смеси. Предвид това, че към момента в списъците са включени само 18 вещества — като биха могли да се добавят не повече от 12 други — би следвало да е възможно да се разработят подходящи митнически кодове, които да се използват конкретно съгласно този регламент, и да се гарантира, че останалото законодателство на ЕС, създадено за други цели, не противоречи на основните цели за безопасност и сигурност на гражданите на ЕС.

4.8. Освен това ЕИСК отбелязва, че включените в списъците продукти се различават значително по своите обеми на производство, вериги на доставки и законни крайни приложения както за професионалните, така и за масовите потребители. Единственото общо помежду им е, че те могат да бъдат от потенциална полза за терористите и поради това целта на законодателството е да прекъсне нежеланите вериги на доставки, използвайки всички налични средства.

4.9. Мерките няма да са еднакви за всички продукти. Малко вероятно е принудителното им включване в една единствена система за контрол да доведе до търсената ефективност. Предпочитан подход би бил изготвянето на опростена рамкова директива за определяне на общите цели със специфични консултации, анализи, оценки на въздействието и регламенти, които да са приложими за всяко от изброените вещества. В крайна сметка това би спестило време и спасило човешки животи и със сигурност би съответствало по-добре на изискванията на програмата REFIT.

4.10. Това би позволило и дългосрочно сътрудничество и обмен на информация с производителите и другите засегнати страни, а всички те подкрепят мерките за намаляване на злоупотребите с техни продукти. Отклонените обеми продукция за незаконна употреба са незначителни в сравнение с евентуална загуба на репутация или риск от по-големи ограничения. Глобалните усилия за контрол на много малките количества оцетен анхидрид, необходими за производството на незаконни наркотици, включително на героин, са полезен пример за това какво може да се постигне в това отношение. ЕИСК публикува своето становище относно предложението за прекурсорите на наркотични вещества през януари 2013 г.⁽⁵⁾ Много от разгледаните тогава идеи се отнасят в същата степен и за прекурсорите на взривни вещества, които подлежат на ограничение или докладване съгласно настоящото предложение.

4.11. Накрая, ЕИСК приветства непрестанната ангажираност на Комисията в разработването и прилагането на новия регламент, но — особено с оглед на кратките срокове за разработването на предложението, счита, че последващият преглед от страна на Комисията би трябвало да се извърши *не по-късно от*, вместо *не по-рано от*, шест години от датата на неговото прилагане.

Брюксел, 11 юли 2018 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

⁽⁵⁾ ОВ С 76, 14.3.2013 г., стр. 54.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) № 952/2013 за създаване на Митнически кодекс на Съюза“

[COM(2018) 259 final – 2018/0123 (COD)]

(2018/C 367/08)

Докладчик: **Antonello PEZZINI**

Консултация	Европейски парламент, 28.5.2018 г. Съвет, 29.5.2018 г.
Правно основание	вж. член 114 от Договора за функционирането на Европейския съюз.
Компетентна секция	„Единен пазар, производство и потребление“
Приемане на пленарна сесия	12.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	147/0/2

1. **Заключения и препоръки**

1.1. Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) винаги е смятал, че наличието на ефективен митнически съюз е *conditio sine qua non* за процеса на европейска интеграция, за да се гарантира ефикасното, сигурно и прозрачно свободно движение на стоки, с максимална защита на потребителите и на околната среда, най-добра заетост и ефективна борба срещу измамите и фалшификациите.

1.2. ЕИСК подчертава, че е важно да се гарантира ясна, прозрачна и еднозначна регулаторна рамка за всички оператори и публични и частни участници, действащи на митническата територия на Съюза, като се използват ясни определения, процедури и срокове, приложими за стоките, които влизат на митническата територия на ЕС или я напускат, като се дава възможност на самия митнически съюз да функционира ефективно и в съответствие с прилагането на общата търговска политика.

1.3. Поради това ЕИСК подкрепя предложената регулаторна рамка, а именно:

- промени в правилата и разпоредбите на Митническият кодекс на Съюза (МКС);
- коригиране на техническите грешки и пропуските, привечайки Кодекса в съответствие с международното споразумение между ЕС и Канада (ВИТС);
- включването в митническата територия на Съюза на анклав на община Кампионе и териториалните води на езерото Лугано, съгласно искането на съответната държава членка.

1.4. Комитетът счита, че е от решаващо значение за Съюза и за държавите, с които той е сключил споразумения за свободна търговия, да се подкрепи този съвместен ангажимент, имащ за цел да улесни свободната и справедлива търговия в динамично и насочено към бъдещето общество, с цел да се стимулира икономическата активност и да се насърчат споделени ценности и идеи, които намериха конкретен израз в Единния европейски акт от 1986 г., в Митническият кодекс от 1992 г., усъвършенстван през 2013 г. с МКС, и които са включени като предложение в дългосрочния бюджет за периода 2021—2027 г., като подкрепя за по-ефикасно данъчно и митническо сътрудничество в Съюза.

1.5. По отношение на включването на „териториалните анклави“ Комитетът препоръчва да се обърне специално внимание, за да се внесат необходимите изменения на Директиви 2008/118/ЕО (Директивата за акцизите) и Директива 2006/112/ЕО (Директивата за ДДС).

1.6. ЕИСК приканва Комисията да му предаде, през 2021 г., планирания междинен доклад за оценка на правната рамка на МКС, за да прецени адекватността и спрямо измененията, внесени с настоящия регламент, и ефикасността на общите цифрови системи, които би трябвало да бъдат приведени в действие към тази дата.

2. Въведение

2.1. Митническият съюз (МС) е от изключителната компетентност на Европейския съюз, съгласно член 3 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), а Митническият кодекс на Съюза (МКС) даде възможност за:

- хармонизирането на предходните, различни правила;
- прилагането на равно третиране;
- правомерното налагане на санкции.

2.2. От 1 май 2016 г. влязоха в сила нови митнически правила, за да се улеснят предприятията, които развиват дейност в Европа, и да се постигне по-голяма защита на потребителите. С новия Митнически кодекс на Съюза беше постигнато значително модернизиране на митническото законодателство на ЕС, което влезе в сила през 1992 г.

2.3. С Единния европейски акт от 1986 г., който влезе в сила през 1987 г., започна процес, преминал три етапа — през 1990 г. за капиталите, през 1993 г. за стоките и през 1999 г. с единната валута — който доведе до утвърденото с член 28 от Договора за функционирането на Европейския съюз, а именно: „забрана на митата върху вноса и износа между държавите членки, и на всички такси с равностоеен на мито ефект“.

2.4. След Кодекса от 1992 г. и регламента от 2008 г. се стигна до настоящия МКС от 2013 г. — допълнен от няколко делегирани регламента и регламенти за изпълнение — който е крайъгълен камък в Европейския митнически съюз: МКС е рамката, която позволява стоки за над 3 000 млрд. евро да влизат и излизат от ЕС всяка година.

2.5. След влизането в сила на новите съществени разпоредби на Регламент (ЕС) № 952/2013 за създаване на МКС, процесът на консултации с държавите членки и предприятията направи възможно установяването на грешки и технически неточности, които трябва да бъдат коригирани, за да се гарантира правна сигурност и последователност.

2.6. Наистина, митническата територия на ЕС не съвпада точно със сумата от териториите, които са част от геофизичната територия на ЕС. Някои области, влизащи в различните национални територии, са изключени от митническата територия на Общността, докато други територии, които не са част от геофизичната територия на Съюза, се считат, във всички аспекти, за част от митническата територия.

2.7. При положение че части от митническата територия на ЕС са австрийските територии Юнгхолц и Мителберг, Княжество Монако, Република Сан Марино, френските отвъдморски департаменти (ДОМ — Мартиника, Гваделупа, Френска Гвиана и Реюнион), остров Ман и Канарските острови, някои територии, които са част от геофизичната територия на ЕС са изключени, като Фарьорските острови, остров Хелголанд и територията на Бюзинген, Сеута и Мелила, френските отвъдморски територии (ТОМ — Френска Полинезия, Уолис и Футуна, Нова Каледония и Френския южни и антарктически територии териториалните общности от Майот, Сен Пиер и Микелон), Ливиньо. Досега бяха изключени от митническата територия на ЕС и Кампионе д'Италия и националните италиански води на езерото Лугано, между Понте Треса и Порто Черезио. Италия поиска тези територии да бъде включени в нея.

2.8. Преговорите за глобално икономическо и търговско споразумение между ЕС и Канада (ВИТС) приключиха през 2014 г. с Решение (ЕС) 2017/37 на Съвета от 28 октомври 2016 г. Споразумението, което влезе в сила на 21 септември 2017 г., премахна 99 % от митата и много други пречки, които досега бяха в тежест на търговските оператори.

2.9. Споразумението ВИТС, по което Комитетът изрази становището си неколккратно⁽¹⁾, съдържа много аспекти от силен митнически интерес, с оглед на факта, че както е предвидено в член 1.4 от него, то установява — между Канада и Европейския съюз — зона за свободна търговия, в съответствие с член XXIV от ГАТТ (1994 г.)⁽²⁾ и член V от ГАТС⁽³⁾. Споразумението във всички случаи не засяга допълнителните права и задължения, вече съществуващи между договарящите се страни по смисъла на Споразумението за СТО, нито други споразумения, по които те съответно са страни⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ ОВ С 48, 15.2.2011 г., стр. 87; ОВ С 332, 8.10.2015 г., стр. 45; ОВ С 227, 28.6.2018 г., стр. 27.

⁽²⁾ Общо споразумение за митата и търговията

⁽³⁾ Общо споразумение за търговията с услуги

⁽⁴⁾ Вж. член 1.5 от ВИТС.

2.10. Освен ако не е предвидено друго, зоната за свободна търговия обхваща ⁽⁵⁾:

- За Канада: нейната сухоземна част, въздушното пространство, вътрешните и териториалните морски води както и изключителната икономическа зона съгласно определението в националното право на Канада, в съответствие с част V от Конвенцията на Организацията на обединените нации по морско право, сключена в Монтего Бей на 10 декември 1982 г. (конвенция „UNCLOS“ ⁽⁶⁾); нейния континентален шелф съгласно определението в националното законодателство на Канада в съответствие с част VI от конвенцията UNCLOS;
- за Европейския съюз: териториите, в които се прилагат ДЕС и ДФЕС, при условията, предвидени в същите, и по отношение на разпоредбите относно тарифното третиране на стоките, включително в зоните от митническата територия на Европейския съюз, които не са включени в тези територии.

2.10.1. ЕС и Канада подписаха, едновременно с подписването на ВИТС, съвместен тълкувателен инструмент ⁽⁷⁾, който ще има правна сила и в който ясно и недвусмислено се описва съдържанието на споразумението между Канада и Европейския съюз в редица членове от ВИТС, като например тези, отнасящи се до новата съдебна система за защита на инвестициите, правото на регулиране, предоставянето на обществени услуги и опазването на околната среда и на труда.

2.10.2. Процесът на периодични консултации с държавите членки и предприятията позволи да бъдат установени някои технически грешки и аномалии, които трябва да бъдат коригирани, за да се гарантират правната сигурност и съгласуваността. В този контекст се вписват предложенията на Комисията, включително хармонизирането на МКС с международно споразумение, което не беше в сила към момента на приемането на Кодекса, и искането от страна на Италия за включване на част от територията.

3. Предложенията на Комисията

3.1. Комисията предлага да бъде изменен Митническият кодекс на ЕС с цел:

- коригиране на техническите грешки и пропуски, включително хармонизирането на МКС с разпоредбите на международни споразумения, които все още не са влезли в сила към момента на приемане на Кодекса, като Всеобхватното икономическо и търговско споразумение (ВИТС) между ЕС и Канада;
- промяна на определението за митническата територия на Съюза, с цел да се обхванат италианската община Кампионе д'Италия и италианските води на езерото Лугано;
- предвиждане на специфични разпоредби и допълнения за решенията и процедурните срокове, в областта на обвързваща тарифна информация (ОТИ), обобщени декларации за въвеждане, декларации за временно складиране, обобщена декларация за напускане или уведомление за реекспорт, освобождаване от вносни мита под режим пасивно усъвършенстване.

4. Общи бележки

4.1. ЕИСК напълно споделя целта на Комисията да внесе технически изменения в Митническия кодекс на Съюза (МКС), за да гарантира, че кодексът отговаря на целите за подобряване на конкурентоспособността на европейските предприятия, но и за да се защитят по-добре финансовите и икономическите интереси на Съюза, да се подобри заетостта и повиши сигурността на потребителите в ЕС.

4.2. ЕИСК подчертава важноста, която ВИТС придава на търговията и устойчивото развитие, и съответните ангажименти, поети от страните в съвместния тълкувателен инструмент за засилване на разпоредбите, както и положителният подход на новия модел за уреждане на инвестиционни спорове.

4.3. Поради това Комитетът гледа положително на намерението за привеждане в съответствие на законодателството на Съюза в областта на регулирането към подписаните с Канада споразумения в сферата на:

- обвързващата тарифна информация;
- временното складиране;
- обобщената декларация за въвеждане и за обозначенията, които се добавят в случай на липса на информация преди пристигането, по отношение на несъюзните стоки;

⁽⁵⁾ Вж. член 1.3 от ВИТС.

⁽⁶⁾ Конвенция на Организацията на обединените нации по морско право

⁽⁷⁾ Одобрено от Съвета в момента на подписването му на 28 октомври 2016 г., което предоставя обвързващо тълкуване на ВИТС в съответствие с член 31 от Виенската конвенция за правото на договорите <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13541-2016-INIT/en/pdf>

- анулирането на декларация за временно складиране;
- пълно освобождаване от вносни мита в тези случаи;
- точните условия на анулирането, в случаите на декларация за временно складиране, обобщена декларация за напускане или уведомление за реекспорт.

4.4. ЕИСК подкрепя транспонирането на искането на италианското правителство за включване в митническата територия на Съюза, от 1 януари 2019 г., на италианската община Кампионе д'Италия и националните води на езерото Лугано.

4.5. Комитетът препоръчва, успоредно с този процес на включване, да се извършат необходимите изменения на Директива 2008/118/ЕО (директивата за акцизите) и Директива 2006/112/ЕО (директивата за ДДС), които да се прилагат към същата дата — 1 януари 2019 г.

4.6. Комитетът отправя искане през 2021 г. Комисията да представи на ЕИСК планирания доклад за оценка на ефективността, съгласуваността и точността на новата правна рамка на МКС, както е изменена от разглежданите законодателни предложения.

Брюксел, 12 юли 2018 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно

„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) № 575/2013 по отношение на минималното покритие за загуби за необслужвани експозиции“

[COM(2018) 134 final – 2018/0060 (COD)]

„Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно лицата, обслужващи кредити, купувачите на кредити и събирането на обезпеченията“

[COM(2018) 135 final – 2018/0063 (COD)]

(2018/C 367/09)

Докладчик: **Juan MENDOZA CASTRO**

Консултация	Съвет на Европейския съюз, 24.4.2018 г.; Европейски парламент, 19.4.2018 г.
Правно основание	член 114 и член 53, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“
Приемане от секцията	27.6.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	11.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	145/0/2

1. Заключение и препоръки

Пакет относно необслужваните кредити

1.1. ЕИСК приветства пакета документи на Комисията, основен елемент в активните усилия на ЕС за справяне с продължаващия проблем с необслужваните кредити и от основно значение за напредъка към банковия съюз.

1.2. Финансовите институции на ЕС постигнаха напредък както по отношение на качеството на кредитните портфейли, така и по отношение на общия обем от необслужвани кредити; необходими са обаче допълнителни мерки на равнището на ЕС, за да се предотврати натрупването на необслужвани кредити в бъдеще.

1.3. Всеки сравнителен анализ от страна на ЕС по отношение на необслужваните кредити следва да отчита факта, че банките в някои държави са се възползвали от значителна по размер държавна помощ в ранния етап от кризата (2008—2012 г.), докато други не са имали тази възможност поради промените в правилата относно държавните помощи.

1.4. ЕИСК обръща внимание на социалните последици от финансовата криза по отношение на изключването, социалната справедливост и пречките за завършването на вътрешния пазар.

1.5. Премахването на обезценени дългове от сметките на финансовите институции е жизненоважно, за да се избегнат последиците от свързани дължения в бъдеще. ЕИСК също така призовава за отговорно кредитиране от страна на кредитните институции.

Задължителни пруденциални предпазни механизми

1.6. ЕИСК изразява съгласие с прилагането на задължителни пруденциални предпазни механизми като превантивна мярка, за да се гарантира достатъчно високо равнище на обезпеченост за кредитни загуби по бъдещи необслужвани кредити.

1.7. ЕИСК отчита основанието за предложението на Комисията, като добавя, че предпазните механизми биха били обосновани с оглед различните цели, преследвани от счетоводната рамка, свързана с пруденциалното регулиране.

1.8. ЕИСК трябва обаче да отбележи също и, че:

- Универсалният подход не отчита съществуващите все още разлики в гражданското право между държавите членки и продължителността на процедурите в гражданските съдилища;
- Графикът за обезпечаването на нови необслужвани кредити може да принуди банките да ги продадат бързо, вместо да изчакаат финансово затрудненото дружество/предприятие да възвърне жизнеспособността си.

1.9. Комисията би трябвало да вземе предвид по възможност конкретните обстоятелства на по-малките и специализирани дружества с по-опростена структура на активите.

1.10. ЕИСК смята, че МСФО 9 трябва да бъде задължителен за всички банки в ЕС.

1.11. ЕИСК предлага да се направи анализ на конкретното въздействие с цел да се установи потенциалното въздействие на предложения регламент върху банките, върху отпускането на кредити на домакинствата, върху МСП и върху растежа на БВП.

1.12. ЕИСК отбелязва, че ЕЦБ вече публикува приложението си, без да вземе предвид правилата на първи стълб, които ще бъдат издадени от Парламента/Съвета/Комисията, и без да изчака насоките на Европейския банков орган (ЕБО).

Разработване на вторични пазари

1.13. ЕИСК признава, че Комисията предлага отговор на много проблеми с разпокъсаните вторични пазари за необслужвани кредити в ЕС, и подчертава конкретните предложения в този аспект. Смята обаче, че регулаторите не трябва да насърчават продажбата на необслужвани кредити.

1.14. Предложенията на ЕИСК относно последствията от прехвърлянето на кредити са следните:

- Защита на потребителите: като цяло ЕИСК приветства предложенията на Комисията. Органите трябва да обърнат внимание на конкретни мерки и препоръки за защита на правата на длъжниците;
- Защита на работниците: компетентните органи трябва да отчетат мобилността и защитата на работниците от дружествата, участващи в прехвърляния на фирми, съгласно правото на ЕС и националното право.

Ускорено извънсъдебно изпълнение по обезпеченията

1.15. ЕИСК подчертава в положителен смисъл правото на справедлив съдебен процес в национален съд, ако е необходимо и ако се ограничи прилагането на тази процедура, както е предложено в директивата.

1.16. В много държави членки процесът на правоприлагане вече е ефикасен. Решението на проблема с необслужваните кредити се състои основно в укрепването на съдебните процедури в целия ЕС.

2. Предложения на Европейската комисия

2.1. На 14 март Комисията представи предложение за регламент ⁽¹⁾ за изменение на Регламент (ЕС) № 575/2013 по отношение на минималното покритие за загуби за необслужвани експозиции заедно с предложение за директива ⁽²⁾ относно лицата, обслужващи кредити, купувачите на кредити и събирането на обезпеченията.

⁽¹⁾ COM(2018) 134 final — Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) № 575/2013 по отношение на минималното покритие за загуби за необслужвани експозиции.

⁽²⁾ COM(2018) 135 final — Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно лицата, обслужващи кредити, купувачите на кредити и събирането на обезпеченията.

2.2. И двете предложения бяха придружени от работни документи на службите на Комисията и оценки на въздействието и в същия ден Комисията публикува и втория си доклад ⁽³⁾ относно напредъка по намаляване на необслужваните кредити в Европа и подробен план ⁽⁴⁾, предоставящ технически насоки за създаването на национални дружества за управление на активи (ДУА).

2.3. Тези предложения са важна част от усилията на Комисията за укрепване на европейския икономически и паричен съюз (ИПС) и са от основно значение за завършването на банковия съюз. Преодоляването на проблема с високото равнище на необслужваните кредити и необслужваните експозиции и с евентуалното им натрупване в бъдеще е неразделна част от усилията на Съюза за допълнително редуциране на рисковете в банковата система и за стимулиране на банковото кредитиране за предприятията и гражданите.

2.4. В предложението за регламент Комисията предлага да се създаде задължителен пруденциален предпазен механизъм, като се установят общи минимални равнища на покритие за новоотпуснатите кредити, които престават да бъдат обслужвани, с цел да се предотврати бъдещо прекомерно натрупване на необслужвани кредити с недостатъчно покритие за загуби в счетоводните баланси на банките и да се улесни тяхното реструктуриране.

2.5. В предложението за директива Комисията има за цел да повиши ефективността на процедурите по събиране на вземанията чрез въвеждането на обособена обща процедура за ускорено извънсъдебно изпълнение по обезпеченията (УИИО). Предложението насърчава и разработването на вторични пазари за необслужваните кредити чрез хармонизиране на изискванията и създаване на единен пазар за обслужването на кредити и прехвърлянето на банкови заеми на трети страни в целия ЕС.

3. Общи бележки

3.1. ЕИСК приветства пакета документи на Комисията, основен елемент в активните усилия на ЕС за справяне с продължаващия проблем с необслужваните кредити ⁽⁵⁾ и от основно значение за напредъка към банковия съюз.

3.2. Предвид факта, че платежоспособността и стабилността във финансовата система са от основно значение за ЕС, огромният обем от необслужвани кредити, натрупани в банките на някои държави членки по време на кризата и последвалата рецесия, е вреден за финансовата система като цяло и пагубен за икономиката и в някои случаи е създал сериозни разходи на данъкоплатеца.

3.3. През последните години финансовите институции на ЕС постигнаха напредък както по отношение на качеството на кредитните портфейли, така и по отношение на общия обем от необслужвани кредити, които обаче остават на високото равнище от 813 милиарда евро бруто ⁽⁶⁾. Банките и надзорните органи имат необходимите инструменти да намалят броя на неизплатените или обезценените заеми, но са необходими допълнителни мерки на равнището на ЕС, за да се предотврати тяхното натрупване в бъдеще.

3.4. ЕИСК отбелязва, че банките в някои държави се възползваха от значителна по размер държавна помощ в ранния етап от кризата (2008—2012 г.), докато други нямаха тази възможност поради промените в правилата относно държавните помощи за финансовия сектор. Поради тази причина всеки сравнителен анализ на необслужваните кредити следва да отчита тези разлики.

3.5. ЕИСК обръща внимание на социалните последици от финансовата криза по отношение на изключването, социалната справедливост и пречките за завършването на вътрешния пазар. В някои държави членки необслужваните кредити са отражение на това колко сериозно са засегнати семейства и предприемачи от МСП, включително това да бъдат застрашени от загуба на домовете си или да станат обект на възбрана.

3.6. Отписването на обезценени дългове от сметките на финансовите институции е жизненоважно, за да се избегнат последици от свърхзадължняване в бъдеще, а планът на ЕКОФИН трябва да допринесе за постигането на тази цел. ЕИСК също така призовава за отговорно кредитиране, което ще изисква от кредитните институции да отделят повече внимание на потребностите и положението на своите индивидуални кредитополучатели и да търсят финансовия инструмент, който е най-подходящ за всеки от тях ⁽⁷⁾.

⁽³⁾ COM(2018) 133 final — Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета и Европейската централна банка — Втори доклад относно напредъка по намаляване на необслужваните кредити в Европа.

⁽⁴⁾ SWD(2018) 72 final — Подробен план за създаване на национални дружества за управление на активи (ДУА) — Работен документ на службите на Комисията, придружаваш Съобщението на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет, Съвета и Европейската централна банка — Втори доклад относно напредъка по намаляване на необслужваните кредити в Европа.

⁽⁵⁾ Заключение на Съвета относно плана за действие за справяне с необслужваните кредити в Европа (11 юли 2017 г.).

⁽⁶⁾ Данни от таблицата на риска на ЕБО за четвъртото тримесечие на 2017 г.

⁽⁷⁾ Становище на ЕИСК относно „Кредитът и социалното изключване в обществото на изобилието“ (ОВ С 44, 16.2.2008 г., стр. 74).

4. Конкретни бележки

4.1. Задължителни пруденциални предпазни механизми

4.1.1. ЕИСК изразява съгласие с прилагането на задължителни пруденциални предпазни механизми като превантивна мярка, за да се гарантира достатъчно високо равнище на обезпеченост за кредитни загуби по бъдещи необслужвани кредити.

4.1.2. За да се намалят необслужваните кредити и необслужваните експозиции ⁽⁸⁾, предложеното изменение на Регламента за капиталовите изисквания (РКИ) включва поетапен график за обезпечените (до осем години) и необезпечените (две години) кредити.

4.1.3. Основанието за предложението на Комисията е ⁽⁹⁾:

- Признаването на загубите по кредитните експозиции може да не е винаги адекватно от пруденциална гледна точка, която има различен обхват и цели;
- Очаква се МСФО 9 ⁽¹⁰⁾ да постигне много по-голямо съответствие с пруденциалните стандарти, отколкото МСС 39 ⁽¹¹⁾, и да допринесе за разрешаването на проблема със закъсненията при формирането на провизии и недостатъчния им размер, тъй като в него е възприет принципът на „очакваната загуба“. Новият стандарт обаче все още оставя свобода на преценка при оценяването на необслужваните кредити и основните обезпечения, а оттам и при определянето на провизии;
- Пруденциалното регулиране дава правомощия на банковия надзорен орган да влияе върху нивото на провизиране на дадена банка (включително по отношение на необслужваните кредити) в границите на приложимата счетоводна рамка и да изисква конкретни корекции при изчисляването на собствения капитал на тази банка. Задължителни мерки и изисквания обаче могат да се прилагат единствено от надзорния орган за всеки случай поотделно в зависимост от индивидуалните обстоятелства на банката (известни като мерки по втори стълб);
- Персонализираните надзорни мерки за оценка на всеки конкретен случай от компетентния надзорен орган са подходящи за справяне с конкретните рискове, свързани с необслужваните кредити, на отделните банки.

4.1.4. ЕИСК добавя, че предпазните механизми биха били обосновани с оглед различните цели, преследвани от счетоводната рамка, свързана с пруденциалното регулиране.

4.1.5. ЕИСК трябва обаче да отбележи също и, че:

- Предложеният регламент, който следва универсален подход, не отчита съществуващите все още разлики в гражданското право между държавите членки и продължителността на процесите в гражданските съдилища;
- Графикът за обезпечаването на нови необслужвани кредити може да принуди банките да ги продадат бързо, вместо да изчакат финансово затрудненото дружество/предприятие да възвърне жизнеспособността си. Това би могло да намали вероятността да се разреши реструктуриране на дълга и да се даде втори шанс на предприемачите, с потенциално високо отрицателно социално въздействие и отрицателно въздействие върху съотношението на заетост;
- Според един анализ ⁽¹²⁾ има вероятност по-малките и специализирани дружества с по-опростена структура на активите да бъдат по-сериозно засегнати от паралелното въвеждане на МСФО 9 и пруденциалните предпазни механизми за необслужваните експозиции. Комисията следва да обмисли дали е необходимо да се доуточни предложението, за да се разреши този проблем.

⁽⁸⁾ Определение на Европейския банков орган (ЕБО): „Необслужвана експозиция е всяка експозиция, която е просрочена 90 дни или е малко вероятно да бъде изплатена без реализация на обезпечението, дори да не е призната за неизплатена или обезценена. Неизплатените и обезценените експозиции съгласно член 178 от РКИ и съответно приложимата счетоводна рамка винаги се считат за необслужвани. Освен това всяка експозиция към длъжник трябва да се счита за необслужвана, когато 90-дневното ѝ просрочие достигне 20 % от останалия размер на общата балансова експозиция към този длъжник („теглещ ефект“). Общата необслужвана експозиция се дава съгласно сумата от необслужвани кредити, необслужвани дългови ценни книжа и необслужвани задбалансови позиции“.

⁽⁹⁾ Консултативен документ относно задължителните предпазни механизми.

⁽¹⁰⁾ Международен стандарт за финансово отчитане. В сила от 1.1.2018 г.

⁽¹¹⁾ Международни счетоводни стандарти.

⁽¹²⁾ Eurofiņas: отговор до Европейската комисия по повод на консултацията относно задължителни пруденциални предпазни механизми.

4.1.6. Въпреки че предложените предпазни механизми може да смекчат разликите в обезпечаването, произтичащи от приемането на различни счетоводни рамки (МСФО 9 в противовес на националните общоприети счетоводни принципи ⁽¹³⁾), ЕИСК смята, че МСФО 9 трябва да бъде задължителен за всички банки в ЕС.

4.1.7. ЕИСК предлага да се направи конкретен анализ, който ще има за цел да установи потенциалното въздействие на предложениния регламент върху банките, върху отпускането на кредити на домакинствата, върху МСП и върху растежа на БВП.

4.1.8. Други рискове може да предизвикат сходни проблеми с тези на необслужваните кредити, и по-специално рисковете, свързани с тежки сложни деривати и отнети активи от ниво 2 и ниво 3. С оглед на това ЕИСК счита, че тези рискове следва да бъдат включени в списъка с приоритети за намаляване на риска.

4.1.9. ЕИСК отбелязва, че ЕЦБ вече е издала приложението си, без да вземе предвид правилата на първи стълб, които ще бъдат издадени от Парламента/Съвета/Комисията, и без да изчака завършването на насоките на ЕБО (които все още се обсъждат). Това би могло да наруши по-добрите принципи на регулиране. Следователно приложението на ЕЦБ относно необслужваните кредити следва да бъде адаптирано към бъдещата рамка на първи стълб относно необслужваните кредити, за да продължи да се гарантира съгласуваността на европейските правила.

4.2. Мерки за доразвиване на вторичните пазари за необслужвани кредити

4.2.1. В ЕС сделките на вторични пазари са сравнително малко ⁽¹⁴⁾. Причините включват: разпокъсано регулиране; законодателни ограничения върху държателите на някои класове активи, върху обхвата за участие на обслужващи предприятия и върху видовете инвеститори (в някои случаи единствено други банки могат да обслужват или купуват необслужвани кредити); и различни мнения относно икономическите перспективи между местните банки и чуждестранните инвеститори. ЕИСК счита, че Комисията предлага отговор на много от тези проблеми.

4.2.2. Едно от ключовите предизвикателства за пазара на необслужвани кредити е липсата на висококачествени данни относно необслужваните кредити, което води до информационни асиметрии. ЕИСК приветства образците за данни, които имат за цел предоставяне на единни и стандартизирани данни за необслужвани кредити.

4.2.3. ЕИСК обаче счита, че регулаторите не трябва да насърчават продажбата на необслужвани кредити, защото управяването на обезценени кредити в рамките на банките би могло да предполага по-висока стойност чрез тяхното възстановяване, отколкото цените, събрани от продажбата им.

4.2.4. ЕИСК подчертава и подкрепя следните аспекти от предложението на Комисията:

— **Лица, обслужващи кредити.** Валидните за целия Съюз правила определят конкретни изисквания и процедури за издаване, отказ или отнемане на лиценз (членове 5 — 7), включително „достатъчно добра репутация, чисто свидетелство за съдимост и към настоящия момент да не са обект на производство по несъстоятелност“. Те обхващат още: регистъра (член 8), договорните отношения с кредитора (член 9), дейностите, възложени на външни подизпълнители (член 10) и трансграничното обслужване (членове 11 и 12);

— **Купувачи на кредити.** Кредиторът предоставя цялата необходима информация относно договора за кредит (член 13) съгласно технически стандарти, които ще бъдат разработени от ЕБО (член 14) и които не могат да бъдат подлагани на допълнителни изисквания, освен предвидените с националните мерки за транспониране (член 15). Те могат да изпълняват кредита пряко (член 18) или да го прехвърлят (член 19);

— **Лицата, обслужващи кредити, кредитните институции или техните дъщерни дружества,** които играят активна роля при операциите, свързани с необслужвани кредити, са включени в член 16;

— **Надзор.** Важен аспект, защото той изисква за прилагането на същите правила в целия ЕС, надзорна роля на компетентните национални органи и административни наказания (членове 20 — 22);

⁽¹³⁾ Общоприети счетоводни принципи.

⁽¹⁴⁾ КРМГ: 100 милиарда евро, по-малко от 10 % от необслужваните кредити.

- **Защита на данните.** Условие за прехвърлянето на кредит е „зачитането на правата на кредитополучателя и спазването на правилата за защита на личните данни в съответствие със законите, уреждащи договорите за кредит“ (член 5, параграф 1, буква в).

4.2.5. Защита на потребителите

- ЕИСК смята, че е важно да се осигури висока степен на защита на потребителите в областта на финансовите услуги.
- В този смисъл високо оценява общия принцип на предложението, а именно „защитата да е една и съща, независимо от това кой притежава или обслужва кредита и от действащия правен режим в държавата членка на купувача или на лицето, обслужващо кредити“; по-специално трябва да се спазват Директивата за ипотечните кредити⁽¹⁵⁾, Директивата за потребителските кредити⁽¹⁶⁾ и Директивата за неравноправните договорни клаузи⁽¹⁷⁾;
- ЕИСК подчертава и задълженията на кредитора към потребителя в случай на изменения на договора за кредит (член 34);
- ЕИСК отбелязва, че прехвърлянето на кредит означава, че длъжникът трябва да се занимава с нефинансово предприятие, което има различен персонал, различни методи на работа и различна цел. Поради това би трябвало националните органи да обръщат внимание на мерките и препоръките за защита на правата на длъжниците, както прави Бюрото за финансова защита на потребителите в САЩ⁽¹⁸⁾.

4.2.6. Защита на работниците.

Във всички случаи на прехвърляне на кредит на външни дружества компетентните органи трябва да отчитат мобилността и защитата на работниците от дружествата, участващи в такива прехвърляния, съгласно правото на ЕС и националното право.

4.3. Ускорено извънсъдебно изпълнение по обезпеченията (УИИО)

4.3.1. ЕИСК подчертава в положителен смисъл, задължението на държавите членки да гарантират, че кредитополучателят — стопански субект има право да оспори използването на механизма за ускорено извънсъдебно изпълнение по обезпеченията пред национален съд (член 28). Това следва адекватно да защитава основното право на гражданите и дружествата на справедлив процес⁽¹⁹⁾, особено в случай на несправедливи и неправомерни условия на договор.

4.3.2. Въпреки това ЕИСК отбелязва съмненията, изразени от някои държави членки, че подобен инструмент може значително да ускори процеса по изпълнение в тези държави членки, в които процедурите в съда вече се разглеждат в кратки срокове; въпреки че извънсъдебните процедури може да са от полза за кредитора, решението на проблема с необслужваните кредити се състои основно в укрепването на съдебните процедури в целия ЕС.

4.3.3. Във всеки случай ЕИСК подчертава положително съдържашите се в предложението ограничения върху прилагането на УИИО. Първо, включени са само споразумения, сключени между кредиторите и кредитополучателите. Освен това следните са изрично изключени:

- потребители, ангажирани в непрофесионални дейности⁽²⁰⁾;
- дружества с нестопанска цел;
- финансовите обезпечения⁽²¹⁾; и
- жилищен недвижим имот, където е основният адрес на пребиваване на кредитополучателя — стопански субект⁽²²⁾.

⁽¹⁵⁾ Директива 2014/17/ЕС (ОВ L 60, 28.2.2014 г., стр. 34).

⁽¹⁶⁾ Директива 2011/83/ЕС (ОВ L 304, 22.11.2011 г., стр. 64).

⁽¹⁷⁾ Директива 93/13/ЕИО (ОВ L 95, 21.4.1993 г., стр. 29).

⁽¹⁸⁾ <https://www.consumerfinance.gov/about-us/newsroom/consumer-financial-protection-bureau-reminds-mortgage-servicers-of-legal-protections-for-consumers-when-transferring-loans>.

⁽¹⁹⁾ Харта на Основните права на Европейския съюз, член 47.

⁽²⁰⁾ Директива 2008/48/ЕО относно договорите за потребителски кредити, член 3, буква а).

⁽²¹⁾ Директива 2002/47/ЕО относно финансовите обезпечения, член 2, параграф 1, буква а).

⁽²²⁾ „Финансовата криза, която доведе до фалит много собственици, принудени да препродават на безценица придобитите от тях недвижими имоти“. Становище на ЕИСК относно „Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно договорите за кредити за жилищни имоти“ (ОВ С 318, 29.10.2011 г., стр. 133).

4.4. Подробен план за дружества за управление на активи (ДУА)

Правила за държавна помощ

4.4.1. ЕИСК е съгласен с Комисията, че ДУА бяха важна част от решенията за намаляване на нивото на дълга в счетоводните баланси на банките в някои държави членки, особено след настъпването на финансовата криза. Той обаче е съгласен също и, че в случая на обществено подкрепяните или гарантирани механизми, те може да допринесат и за възникването на рискове за финансовата стабилност, включително потенциалното засилване на отрицателната взаимовръзка между банковия сектор и държавния дълг (sovereign feedback loop).

4.4.2. Поради тази причина ЕИСК подкрепя съгласуваността с правната уредба на ЕС, и по-специално Директивата за възстановяване и преобразуване на банки (ДВПБ) ⁽²³⁾ и Регламента за Единния механизъм за реструктуриране (РЕМП) ⁽²⁴⁾.

4.4.3. На практика почти всички национални ДУА са се възползвали от държавна помощ под някаква форма, включително: гаранции за покриване на загуби или за гарантиране на финансиране за ДУА (в резултат на това ДУА може да получат „държавна“ оценка, така че ценните книжа на ДУА да бъдат, например, допустими като обезпечения по репо сделки); купуването от ДУА на активи над пазарната им стойност (стойността, която един инвеститор би платил) в резултат на дългосрочния им подход към икономическата стойност — превишението на икономическата стойност над пазарната стойност съставлява държавната помощ и изисква одобрение на равнището на банката от Европейската комисия; и рекапитализацията от правителството на банките, които участват в схемите за ДУА ⁽²⁵⁾.

4.4.4. Дори когато е била позволена някаква форма на държавна помощ, най-новите правила на ЕС по принцип изискват като минимум подчиненият дълг на дадена банка да бъде включен в споделянето на загубите (да бъде обезценен или преобразуван в капитал), така че всяка тежест на рекапитализация да бъде най-малкото споделена между публичния и частния сектор.

Брюксел, 11 юли 2018 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

⁽²³⁾ Директива 2014/59/ЕС.

⁽²⁴⁾ Регламент (ЕС) № 806/2014 (ОВ L 225, 30.7.2014 г., стр. 1).

⁽²⁵⁾ КРМГ.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно

„Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно приложимото право към имуществените последици от сделките с ценни книжа

“[COM(2018) 89 final]

„Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2009/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и Директива 2011/61/ЕС на Европейския парламент и на Съвета по отношение на трансграничното разпространение на колективни инвестиционни фондове“

[COM(2018) 92 final – 2018/0041 (COD)]

„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно приложимото право към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания“

[COM(2018) 96 final – 2018/0044 (COD)]

„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за улесняване на трансграничното разпространение на колективни инвестиционни фондове, както и за изменение на регламенти (ЕС) № 345/2013 и (ЕС) № 346/2013“

[COM(2018) 110 final – 2018/0045 (COD)]

(2018/C 367/10)

Докладчик: **Petr ZAHRADNÍK**

Консултация	Съвет на Европейския съюз, 12.4.2018 г. Европейски парламент, 16.4.2018 г.
Правно основание	член 53, параграф 1, член 114 и член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“
Приемане от секцията	27.6.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	11.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	152/0/1

1. Заключение и препоръки

1.1. ЕИСК подкрепя системните усилия за полагане на началото на всички основни градивни елементи на съюза на капиталовите пазари до 2019 г. и очаква бъдещите ползи да включват по-големи възможности за инвестиции, по-ефективен процес на финансово посредничество, диверсификация на инвестициите и по-добър капацитет за управление на риска.

1.2. ЕИСК счита, че когато става въпрос за разкриване на нови възможности за трансгранично разпространение на инвестиционни фондове, е важно да се установи баланс между изискванията за защита на инвеститорите, които са от ключово значение в това отношение, като същевременно се предоставят достатъчно възможности за творчество на създателите и разпространителите на инвестиционни продукти.

1.3. Подобно на Европейската комисия, ЕИСК счита, че към момента основните регулаторни пречки пред трансграничното разпространение на инвестиционни фондове са изискванията по отношение на предлагането на пазара, регулаторните такси, процедурите за уведомяване и административните изисквания на национално равнище. Същевременно ЕИСК знае за съществуването на други пречки, които не са обхванати от предложените мерки, например хармонизирането на данъчните правила, което реалистично е по-осъществимо в дългосрочен план.

1.4. ЕИСК обаче счита също, че основните причини за съществуващите бариери пред трансграничното разпространение на инвестиционни фондове са не толкова настоящите регламенти и директиви, колкото липсата на подробни насоки и указания от Европейския орган за ценни книжа и пазари (ESMA), вследствие на което всяка национална юрисдикция има различни правила. Ето защо повечето предложения следва да бъдат придружени от подробни пояснителни указания на ESMA, а предложението за нов регламент следва да служи само като обща рамка, която да гарантира единен подход към регламентирането.

1.5. Според ЕИСК, за да се постигне ефект на икономии от мащаба, следва да се ограничат проявите на „национална изобретателност“ при разработването на структурите на таксите и да се поеме по пътя на налагането на ясно определени и недвусмислени национални разпоредби, които да са съгласувани в целия ЕС.

1.6. ЕИСК приветства и подкрепя намерението за подобряване на прозрачността по отношение на регулаторните такси, тъй като това може да спомогне за ускоряване на трансграничното разпространение на инвестиционни фондове. В това отношение ролята на ESMA е от решаващо значение.

1.7. ЕИСК призовава за въвеждането на правила за системно уведомяване за маркетингови съобщения, които да са достатъчно строги, за да предотвратяват практики, които могат да фрагментират пазара на ЕС.

1.8. ЕИСК приветства създаването на база данни на ESMA, но отбелязва, че това не следва да включва налагането на допълнителни изисквания за уведомяване на управителите на активи и че тези изисквания следва да се прилагат единствено за компетентните национални органи.

1.9. По отношение на предложените правила за прекратяване на насърчаването и предлагането на инвестиционни фондове, ЕИСК е склонен да счита, че решението за прекратяване би трябвало да не е задължително и да зависи от решението на управителя на активи.

1.10. ЕИСК препоръчва да бъдат създадени по-подробни правила, за да се гарантира проверката на квалификацията и компетентността на лицата, предоставящи инвестиционни услуги.

2. Основна информация и по-широк контекст: въвеждане на всички елементи на съюза на капиталовите пазари до 2019 г.

2.1. Съюзът на капиталовите пазари е дългосрочен проект на ЕС, който трябва да направи по-ефикасно и ефективно финансовото посредничество. Неговото въздействие би трябвало да стане осезаемо след 2019 г. — когато се очаква да бъдат въведени в действие всичките му предвиждани в момента градивни елементи — със създаването на благоприятна инвестиционна среда в дългосрочен план, което ще допринесе за силен икономически растеж, конкурентоспособност и работни места.

2.2. В симбиоза с банковия съюз, един добре функциониращ съюз на капиталовите пазари ще подпомогне оперативната среда на единния пазар и ще укрепи икономическия и паричен съюз. Той ще допринесе и за това ЕС да стане по-привлекателен в световен мащаб за инвестиции. Важен елемент е засилването на аспекта на диверсификация като средство за трансгранично споделяне на риска между частни инвеститори. За да има ефект от тази предпоставка, трябва да се предотврати разпространението на некачествени активи. В противен случай рискът ще се увеличи допълнително.

2.3. С предложенията на Европейската комисия се продължават предприетите стъпки за създаване на съюз на капиталовите пазари след неговото стартиране през 2015 г. с цел ефективно набиране на капитал и неговото разпределяне — в зависимост от рентабилността му — по такъв начин, че да бъде достъпен за всички видове предприятия, включително МСП.

2.4. Настоящите предложения на Европейската комисия са насочени по-специално към подкрепата за трансграничното предлагане на инвестиционни фондове и са съсредоточени върху пазара на обезпечени облигации в рамките на ЕС като източник на дългосрочно финансиране и върху това да се осигури по-голяма правна сигурност за трансграничните сделки с ценни книжа и вземания. Тези предложения трябва да се разглеждат от гледна точка на тяхната взаимосвързаност. Същевременно е от решаващо значение да се спазва и планът за действие в областта на финансовите технологии, както и планът за действие относно финансирането за устойчиво развитие, тъй като те са много важни за постигането на напълно развит съюз на капиталовите пазари.

2.5. Идеята е до 2019 г. да се постигне по-голям напредък в създаването на съюз на капиталовите пазари в най-малко три направления: засилване на ролята на европейските знаци и паспорти за финансовите продукти, хармонизиране и опростяване на правилата за задълбочаване и сближаване на трансграничните капиталови пазари и гарантиране на по-последователен и ефикасен надзор върху тях.

2.6. Предназначението на предложените мерки е да се постигнат по-високи равнища на интеграция и хомогенност на пазара на инвестиционни фондове, да се намалят трансграничните разходи, значително да се увеличи предлагането за инвеститорите и да се постигне по-добра защита на инвеститорите въз основа на общи правила. В този смисъл отварянето на пазарите за трансгранично разпространение на инвестиционни фондове е възможност, макар и такава, която изисква да бъдат премахнати националните законодателни и незаконодателни пречки.

3. Цел на улесняването на трансграничното разпространение на колективни инвестиционни фондове

3.1. Колективните инвестиционни фондове са важен инструмент в процеса на финансово посредничество, който дава възможност частните и публичните финансови активи да бъдат вложени и инвестирани в реални бизнес проекти и в проекти за продуктивни публични инвестиции. Пазарът на инвестиционни фондове в ЕС възлиза общо на 14,3 трилиона евро, което е много близо до БВП на ЕС.

3.2. Неговият потенциал обаче все още не е напълно реализиран в трансграничен контекст, където около 37 % от предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа и около 3 % от алтернативните инвестиционни фондове са регистрирани за продажба в повече от три държави членки.

3.3. Причините за това положение — освен оставащите естествени бариери — са регулаторните ограничения, които възпрепятстват по-широкото трансгранично разпространение на инвестиционни фондове. Намерението в предложенията на Комисията е да се намали списъкът с тези ограничения за всички видове инвестиционни фондове и да се улесни тяхното трансгранично разпространение, което би ускорило този процес и би намалило цената на разпространяваните продукти благодарение на постигнатите икономии от мащаба. Регулаторни ограничения се наблюдават основно в областта на изискванията по отношение на предлагането на пазара, регулаторните такси, процедурите за уведомяване и административните изисквания на национално равнище. Тези пречки може да бъдат премахнати чрез гарантиране на прозрачност и хармонизация. Предложените мерки са предимно от техническо естество.

4. Общи бележки

4.1. ЕИСК счита, че основните причини за съществуващите бариери пред трансграничното разпространение на инвестиционни фондове са не толкова съответните регламенти и директиви от настоящата рамка, колкото липсата на подробни насоки или указания от ESMA, от което произтичат и различните правила в различните европейски юрисдикции. Следователно новият регламент би трябвало да бъде приет за минимален брой случаи, а повечето предложения следва да бъдат насочени към подробни и пояснителни указания на ESMA, които да гарантират ясно обяснение на съществуващите правила, вместо да се приемат нови стандарти, така че да се продължи досегашният положителен принос на ESMA за хармонизирането на правилата.

4.2. ЕИСК счита, че предложените в настоящото становище мерки несъмнено са важни, въпреки че много от тях представляват предимно процедури за подпомагане от техническо естество. Като цяло обаче те представляват и съществен принос към функционирането на ИПС. Същевременно ЕИСК препоръчва съдържанието на всички четири разглеждани документа да се включи в ново всеобхватно предложение за регламент.

4.3. ЕИСК счита, че при въвеждането на нови „правила на играта“ трябва да се зачита балансът между изискванията за защита на инвеститорите и предоставянето на достатъчно възможности за творчество на инициаторите и търговците на инвестиционни продукти. Въздействието на защитата на инвеститорите се подсилва със систематично финансово образование.

4.4. Високо усъвършенстваното законодателство на ЕС, например разпоредбите относно предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК) и Директивата относно лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове (ЛУАИФ), следва да има предимство пред общите правила, залегнали например в Директивата относно пазарите на финансови инструменти (ДПФИ). Причината за това е, че действителният опит показва, че ПКИПЦК и ЛУАИФ предоставят много стабилна рамка за инвестиционните фондове, докато според ЕИСК ДПФИ — заедно с редица ползи — поражда редица неясноти, вследствие на което тя парадоксално е довела до по-нататъшно фрагментиране на единния пазар и различия между държавите в рамките на ЕС.

4.5. ЕИСК отчита факта, че трансграничното разпространение на инвестиционни фондове изисква стабилна данъчна система, която създава основата за устойчива бизнес среда. Пълното хармонизиране на данъчните правила, включително на тарифите, не се разглежда на този етап. Въпреки това трябва да се предвиди, че в бъдеще усилията за данъчна хармонизация биха спомогнали за създаване на еднакви данъчни условия в този сегмент в целия ЕС. Настоящите усилия за съгласуване на данъчните параметри обаче са насочени към други данъчни инструменти.

4.6. ЕИСК счита, че начинът за постигане на желаните икономии от мащаба е чрез ограничаване на „националната изобретателност“ при разработването на структурите на таксите (в много случаи чрез излизане извън правната уредба на ЕС, за да се покрият основните разходи) и въвеждане на национални разпоредби, които да са ясно определени, недвусмислени и последователни.

4.7. *Съобщение на Комисията относно приложимото право към илуциствените последици от сделките с ценни книжа*

4.7.1. ЕИСК подкрепя целта да бъдат въведени мерки за намаляване на правната несигурност за трансграничните сделки с ценни книжа и вземания. Той счита, че е важно да се гарантира яснота и предвидимост на националното право, което ще се използва за определяне на собственика на активите в основата на сделката, тъй като е възможно произтичащите от несигурността правни рискове да доведат до допълнителни загуби. Ето защо е жизненоважно и необходимо да се изясни правната терминология за определяне на собствеността и договорните елементи.

4.8. *Регламент относно приложимото право към действието спрямо трети лица на прехвърлянето на вземания*

4.8.1. В допълнение към горепосоченото съобщение, ЕИСК приветства идеята за премахване на описаната по-горе правна несигурност, като предлага единни правила за определяне на това кое национално право урежда собственост върху дадено вземане след неговото трансгранично прехвърляне. Трансграничното прехвърляне на вземане е процес, при който фирмите могат да придобият ликвидност и достъп до кредит посредством специализирани дружества. ЕИСК признава, че правната сигурност в тази област ще допринесе за укрепването на трансграничните инвестиции, включително чрез ангажиране на малки и средни предприятия (МСП); това включва факторинг, обезпечения и секюритизация.

4.9. *Директива по отношение на трансграничното разпространение на колективни инвестиционни фондове*

4.9.1. ЕИСК подкрепя създаването на среда за по-добро използване на потенциала за трансгранично разпространение на инвестиционни фондове, като националните изисквания за предлагане на пазара станат по-прозрачни на национално равнище и на равнището на ЕС, което ще направи по-прозрачна структурата на регулаторните такси на равнището на ЕС и ще гарантира, че тези такси се определят в съответствие с определени общи принципи.

4.9.2. ЕИСК предпочита изборът на средства в подкрепа на местните инвеститори да се предостави на управителите на инвестиционни фондове.

4.9.3. ЕИСК приветства хармонизирането на процедурите за използване на „паспорт“ за разпространение на инвестиционните фондове в трансграничен контекст.

4.9.4. ЕИСК подкрепя създаването на хармонизирани правила за маркетинговите съобщения.

4.9.5. ЕИСК подкрепя създаването на система, в която държавите членки ще гарантират лесен достъп до законодателството, уреждащо трансграничното предлагане на инвестиционни фондове на тяхна територия (чрез електронни средства и на език, обичайно използван в сферата на международните финанси).

4.10. *Регламент за улесняване на трансграничното разпространение на колективни инвестиционни фондове*

4.10.1. ЕИСК приветства основната цел на този регламент, а именно постигане на общо разбиране по отношение на определянето на изискванията за маркетинговите съобщения и мерките, които имат за цел да гарантират прозрачността на националните разпоредби относно изискванията за предлагане на пазара на фондове.

4.10.2. ЕИСК подкрепя предложената практика, при която таксите са пропорционални на извършваните надзорни функции. ЕИСК очаква реални ползи от поддържането на онлайн база данни на таксите, както и от прилагането на подходящи методи за тяхното изчисляване, и счита, че това е истинско предизвикателство. Въпреки това Комитетът предлага тези ползи да се оценяват спрямо разходите, а възможните рискове, свързани с функционирането на базата данни, да бъдат идентифицирани. ЕИСК планира да разработи технически стандарти за представяне на информацията относно таксите, както и за публикуването и поддържането на онлайн база данни на таксите от страна на ESMA.

4.10.3. ЕИСК приветства определянето на изискванията за информационните потоци и тяхното стандартизиране и опростяване, както и регулирането на процеса преди пускането на пазара, при който се тества инвеститорският интерес към бъдещите инвестиционни възможности или стратегии.

5. Конкретни бележки

5.1. По отношение на таксите и налозите, начислявани от националните компетентни органи, и тяхната прозрачност ЕИСК подкрепя намерението на предложението за повишаване на прозрачността на регулаторните такси, включително за определяне на ролята на ESMA при събирането на необходимата информация. Според ЕИСК тази мярка има потенциала да улесни допълнително трансграничното разпространение на инвестиционни фондове.

5.2. Предлага се на равнището на националните компетентни органи да бъдат въведени правила за систематично уведомяване на маркетинговите съобщения, за да се даде възможност за предварителна проверка на тези материали. ЕИСК обаче счита, че наличието на различни правила за националните компетентни органи би могло да предизвика фрагментиране на пазара на ЕС, като се има предвид, че в рамките на единния пазар не следва да има различия. ЕИСК препоръчва различните национални компетентни органи да нямат възможност да възприемат различни подходи по този въпрос.

5.3. Въпреки че ЕИСК приветства създаването на база данни на ESMA, съдържаща ЛУАИФ, управляващите дружества на ПКПЦК, АИФ и ПКПЦК, все пак той би добавил, че не е желателно да се налагат допълнителни изисквания за уведомяване на управителите на активи. Следователно ЕИСК счита, че следва да бъде ясно, че изискванията за уведомяване въз основа на членове 10 и 11 от предложението за регламент следва да бъдат изисквания за уведомяване за компетентните национални органи и не следва да налагат допълнителни изисквания на участниците на пазара.

5.4. ЕИСК посочва, че предложеното определение за предварително предлагане не следва да бъде заимствано от определението в Директивата относно лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове; необходими са допълнителна правна чистота и последователност, а практическият опит показва, че законодателните средства и инструменти може да бъдат по-добър — или единствен — начин за тяхното постигане. ЕИСК изразява опасение, че настоящото предложение може да доведе до по-нататъшно фрагментиране на единния пазар чрез насърчаване на национални тълкувания.

5.5. По отношение на правилата за прекратяване на насърчаването и предлагането на инвестиционни фондове, ЕИСК счита, че когато става въпрос за инвестиционните фондове, предложените правила биха могли да доведат до нарушения на единния пазар. Решението за прекратяване на предлагането на акции/дялове на инвестиционни фондове в която и да е юрисдикция следва да бъде единствено бизнес решение на дружеството, което управлява активите. По отношение на защитата на инвеститорите, тя се предоставя по подходящ начин (както потвърждава практическият опит) чрез:

- публикуване на решенията;
- предоставяне на информация на инвеститорите;
- предоставяне на възможност на инвеститорите да се оттеглят от фонда в рамките на определен период от време.

5.6. Други бариери пред трансграничното разпространение на инвестиционни фондове

5.6.1. Една от другите бариери пред трансграничното разпространение са правилата за проверка на квалификацията на лицата, предоставящи инвестиционни услуги. ЕИСК счита, че следва да се приемат по-подробни правила, например:

- за кои услуги се прилагат съществуващите правила;
- за какъв вид дейности при предоставянето на тези услуги се прилагат правилата;
- как следва да се извършва проверката на квалификацията, когато местните (националните) регулаторни органи не могат да въведат национални процедури;
- признаване на различни начини за проверка на квалификацията на равнището на ЕС чрез използване на общоевропейски или световни процедури, например тестове за CFA (за сертифицирани финансови анализатори).

5.6.2. ЕИСК подкрепя създаването на подробни и недвусмислени правила относно това кое законодателство обхваща разпространението на инвестиционни фондове: към момента не е ясно кои правила (ДПФИ или ПКПЦК/Директивата относно лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове) се прилагат за разпространението на фондове. Според ЕИСК една от основните пречки пред трансграничното разпространение възниква, ако всеки законодател възприеме различен подход. Следва ясно да се посочи, че разпространението на фондове попада изключително в приложното поле на ПКПЦК/Директивата относно лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове (за собствени фондове, управлявани фондове и фондове от трети страни), когато управляващото дружество няма нужда нито от лиценз по ДПФИ, нито от лицензи за извършване на услугите по ДПФИ.

5.6.3. ЕИСК е убеден, че не следва да се изисква местно (национално) уведомление. Регулаторните органи не следва да имат възможност да въвеждат докладване на местните (националните) фондове както чрез регулаторни доклади във връзка с регулаторните органи, така и чрез каквото и да е задължение за публикуване на данни — например в пресата.

5.6.4. ЕИСК счита, че интерактивната база данни на ESMA за таксите и налозите в бъдеще следва да бъде разширена, за да обхване:

- изискването за необходимото време за всеки вид лиценз/регистрация;
- изискването за подробната информация, необходима за местното (националното) докладване;
- изискването за местните (националните) правила за разпространение.

Брюксел, 11 юли 2018 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно**„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕС) № 575/2013 по отношение на експозициите под формата на покрити облигации“**

[COM(2018) 93 final — 2018/0042 (COD)]

„Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно емитирането на покрити облигации и публичния надзор върху тях и за изменение на Директива 2009/65/ЕО и Директива 2014/59/ЕС“

[COM(2018) 94 final — 2018/0043 (COD)]

(2018/C 367/11)

Докладчик: **Daniel MAREELS**

Консултация	Съвет на Европейския съюз, 28.3.2018 г. Европейски парламент, 16.4.2018 г.
Правно основание	членове 53, 114 и 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“
Приемане от секцията	27.6.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	11.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването	165/0/1
(„за“/„против“/„въздържал се“)	

1. Заключение и препоръки

1.1. Поради изложените по-долу причини ЕИСК горещо приветства предложенията относно покритите облигации (вж. параграф 1.2 и следващите). Комитетът призовава да се положат всички възможни усилия за постигане на бърз напредък и добри резултати. Във връзка с това той отправя и редица предложения (вж. параграф 1.7 и следващите).

1.2. Преди всичко, тези предложения се вписват в един по-широк контекст и допринасят за постигането на цели, на които Комитетът придава много голямо значение, като например бързото създаване на СКП и завършването на ИПС. Освен това покритите облигации насърчават трансграничните операции по финансиране, а с това и повече споделяне на риска от частния сектор.

1.3. В допълнение на това редица държави — членки на ЕС, традиционно поддържат много силна позиция на международните и световните пазари. Европейският подход спрямо пруденциалното третиране на покритите облигации служи за ориентир в цял свят. Настоящите предложения следва да бъдат използвани не само за консолидиране на тази водеща позиция, но и за укрепването ѝ, където е възможно. Особено с оглед на известен брой промени в разпределението на мощта и силите между Изтока и Запада, от решаващо значение е ЕС да заеме решителна и ефективна позиция.

1.4. Представената в тези предложения възможност следва да се използва за насърчаване на широкото разпространение на покрити облигации и за развиване на пазари за тях в целия ЕС. Следва да бъдат положени всички възможни усилия за постигане на успех в тази област, особено в държавите членки, в които тези инструменти и пазари все още са непознати.

1.5. Като цяло Комитетът приветства както избрания подход за минимална хармонизация въз основа на националните режими, така и съдържанието на предложенията, за които освен това бяха положени солидни основи от Европейския парламент, надзорните органи и други заинтересовани страни. Всичко това даде възможност за постигането на качествен резултат, без да се нарушават съществуващите пазари и при разумни разходи.

1.6. Много е важно покритите облигации да дават възможност на банките да създават допълнителни ресурси за дългосрочното финансиране на икономиката. Тези нови ресурси трябва да се използват за осигуряване на допълнително финансиране на правителствата, предприятията и домакинствата. Ако това се случи, настоящото предложение би могло да помогне за възстановяването на доверието в банковия и финансовия сектор.

1.7. Комитетът е особено удовлетворен от факта, че в предложението се предвижда също така покритите облигации да бъдат достъпни за по-малки банки. Въпреки това той призовава да бъде отделено допълнително внимание на начина, по който тази възможност може да бъде използвана в максимална степен. Без отклонение от общоприложимите правила, би могло да се провери например кои административни и други задължения биха могли да бъдат приспособени за по-малките банки.

1.8. ЕИСК също така настоятелно препоръчва използването на европейския знак за покрити облигации да стане задължително, а не по избор, както се предвижда понастоящем. Тук е необходима глобална далновидна визия. Общото задължително използване на европейския знак неминуемо ще подобри водещата позиция на Европа в световен план и ще създаде възможности за (основно по-малките) държави членки, които ще пожелаят да се възползват в пълна степен от предлаганите от новата система възможности. Това ще им гарантира, че техните продукти могат да се разпространяват на пазара, а освен това задължителното използване на знака може да допринесе и за доверието на инвеститорите.

1.9. С оглед на общопризнатата сигурност и ликвидност на покритите облигации, както и допълнителната защита, която те осигуряват, тъй като не подлежат на споделяне на загуби, Комитетът призовава настоятелно да се обърне внимание на това какви допълнителни мерки са необходими и желателни за привличане на частни вложители и потребители. Като дългосрочни инструменти покритите облигации изглеждат особено подходящи за формирането на пенсии и в тази връзка може да се обмислят предложенията за ОЕПППО.

1.10. Комитетът приветства факта, че се предвижда оценка на новата система, но тригодишният срок, определен в предложението, изглежда твърде кратък. Тъй като това е въпрос на пазара и трябва да се даде достатъчно време за придобиването на полезен опит с новите правила, Комитетът призовава за удължаването на този срок например на 5 години. Разбира се, държавите членки могат да наблюдават внимателно ситуацията на национално равнище.

2. Контекст

2.1. При встъпването си в длъжност през 2014 г. Комисията „Юнкер“ изготви „План за инвестиции за Европа“ с цел осъществяване на основните си приоритети, а именно растеж, работни места и инвестиции ⁽¹⁾. Една от основните цели на този план е постепенното изграждане на съюз на капиталовите пазари, наред с цифровия единен пазар и енергийния съюз. Целта е да се постигне добре функциониращ и интегриран съюз на капиталовите пазари, обхващащ всички държави членки.

2.2. С „Плана за действие за изграждане на съюз на капиталовите пазари“ ⁽²⁾ Комисията се ангажира да изгради всички основни елементи за това до 2019 г. Предлагат се общо над 33 инициативи и действия.

2.3. След призови за бърз напредък ⁽³⁾, ⁽⁴⁾, през 2017 г. беше извършена междинна оценка на плана за действие. Това доведе до приемането на редица нови приоритетни действия, за да се вземат предвид изменящите се предизвикателства и променящите се обстоятелства, включително Брексит.

2.4. Освен това по този повод Комисията заяви, че „трябва да бъдем по-амбициозни, да вземаме мерки за преодоляване на препятствията, но най-важното е да се възползваме от новите възможности“ ⁽⁵⁾. В този контекст на 8 март 2018 г. Комисията публикува съобщение относно „Завършване на съюза на капиталовите пазари до 2019 г. — време е да ускорим процеса“ и обяви пакет от мерки.

⁽¹⁾ Вж. уебсайта на Европейската комисия.

⁽²⁾ План за действие от септември 2015 г. „План за действие за изграждане на съюз на капиталовите пазари“ — Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите. Вж. COM(2015) 468 final.

⁽³⁾ Например Европейският съвет призова за „бърз и решителен напредък“ на плана „с цел да се осигури по-лесен достъп до финансиране за предприятията и да се подпомогнат инвестициите в реалната икономика“.

⁽⁴⁾ Комисията също прие съобщение, в което се отправя призив за ускоряване на реформите. Вж. COM(2016) 601 final.

⁽⁵⁾ Вж. Съобщение на Комисията „Завършване на съюза на капиталовите пазари до 2019 г. — време е да ускорим процеса“. Вж. COM(2018) 114 final.

2.5. Настоящите предложения относно покритите облигации, които са част от този пакет ⁽⁶⁾, включват два текста, по-конкретно:

2.5.1. предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно емитирането на покрити облигации и публичния надзор върху тях и за изменение на Директива 2009/65/ЕО и Директива 2014/59/ЕС ⁽⁷⁾; и

2.5.2. предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 575/2013 по отношение на експозициите под формата на покрити облигации ⁽⁸⁾.

2.6. Тези предложения имат за цел да бъде създадена благоприятстваща нормативна уредба за покритите облигации на равнището на ЕС. Това включва определение за такива облигации, използването на европейски знак на пазара, пруденциалните изисквания за получаване на преференциално капиталово третиране и определени задължения от страна на компетентните органи.

3. Бележки и коментари

3.1. ЕИСК горещо приветства тези предложения, които са част от мерките за изграждане на СКП, и призовава незабавно да се положат всички възможни усилия за бързо постигане на напредък и на добри резултати.

3.2. На първо място тези предложения допринасят за редица по-големи цели, на които Комитетът придава много голямо значение и за които вече се е застъпвал ⁽⁹⁾. Тук могат да бъдат посочени:

3.2.1. Изграждането на СКП, което трябва да бъде съпътствано от по-голямо икономическо и социално сближаване и финансова и икономическа интеграция, посредством разширяване и диверсификация на източниците на финансиране трябва да доведе до по-голяма сигурност, стабилност и устойчивост на финансовата и икономическата система. Бързото му осъществяване трябва да остане основен приоритет.

3.2.2. Предлаганите правила за покритите облигации насърчават трансграничните операции по финансиране, а с това и повече споделяне на риска от частния сектор. За държавите членки това е от ключово значение за предотвратяването на асиметрични сътресения в случай на криза или за намаляване на последиците от тях. Освен това СКП има важен принос за сближаването в растежа на държавите — членки на Съюза, което следва да позволи на по-слабо развитите икономики да компенсират по-бързо своето изоставане спрямо по-напредналите.

3.2.3. СКП е от съществено значение и за по-нататъшното изграждане на ИПС и осъществяването му е наложително. Наред с един напълно развит банков съюз СКП трябва да доведе до истински финансов съюз — един от четирите основни стълба на ИПС.

3.2.4. Традиционно Европа е много силна в областта на покритите облигации ⁽¹⁰⁾. Тези предложения следва да се използват като възможност за по-нататъшно укрепване на водещата позиция на Европа в световен план. В по-общ смисъл и от международна гледна точка е важно ЕС да действа ефективно и да заеме силна позиция, особено сега, когато са в ход редица промени в разпределението на мощта и силите между Изтока и Запада.

3.3. Тези предложения ще помогнат за създаването на допълнителни ресурси за дългосрочното финансиране на икономиката. Емитирането на покрити облигации действително дава възможност на банките за разходно-ефективно дългосрочно финансиране. Като цяло потенциалът на допълнителните емисии на покрити облигации може да достигне до 342 милиарда евро и свързаните с това общи годишни икономии за европейските кредитополучатели — до 1,5 — 1,9 милиарда евро ⁽¹¹⁾.

⁽⁶⁾ Освен посоченото предложение пакетът включва и предложение за улесняване на трансграничното предлагане на фондове за колективно инвестиране, предложение за благоприятстваща уредба за европейските доставчици на услуги за колективно финансиране (ЕДУКФ) за бизнеса, както и предложение относно приложимото право към действието на прехвърлянето на вземания спрямо трети лица и съобщение относно приложимото право към имуществените последици от сделките с ценни книжа.

⁽⁷⁾ Вж. Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно емитирането на покрити облигации и публичния надзор върху тях и за изменение на Директива 2009/65/ЕО и Директива 2014/59/ЕС.

⁽⁸⁾ Вж. Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 575/2013 по отношение на експозициите под формата на покрити облигации.

⁽⁹⁾ Вж., наред с другото, ЕСО/437 — „Междинен преглед на Плана за действие за съюз на капиталовите пазари“ (ОВ С 81, 2.3.2018 г., стр. 117).

⁽¹⁰⁾ Приблизително 90 % от всички покрити облигации в световен мащаб се емитират от девет европейски държави. Вж. също така и данните, публикувани от Съвета за европейски обезпечени облигации (СЕОО) в неговия справочник на европейските покрити облигации (European Covered Bond Fact Book), 12-то издание (2017 г.). В световен мащаб неизплатената сума от обезпечени облигации възлиза на 2,5 трилиона евро, от които 2,1 трилиона евро са издадени от установени в Европа институции (вж. Работен документ на службите на Комисията — оценка на въздействието“ (SWD (2018 г.) 50 final).

⁽¹¹⁾ Вж. „Работен документ на службите на Комисията — оценка на въздействието“ (SWD 2018) 50 final) относно обсъжданите тук предложения.

3.4. Във всеки случай е важно новите ресурси да бъдат от полза за икономиката. Това допълнително финансиране следва да се използва от банките за допълнително кредитиране на правителствата, домакинствата и предприятията. Ако това се случи, настоящото предложение би могло да помогне за възстановяването на доверието в банковия и финансовия сектор.

3.5. В интерес на стабилността и сигурността на финансовата система е важно тези нови средства да идват чрез инструменти, които са сигурни и ликвидни при всички обстоятелства и в предложенията се съдържат известен брой защитни механизми за тази цел. Един стабилен режим за покритите облигации следва да бъде от полза също и за инвеститорите чрез повече и по-добри възможности за избор на пазарите. За инвеститорите двойната защита⁽¹²⁾ (dual recourse) е от голямо значение и затова е важно властите да настояват обезпеченията да бъдат правилно оценявани от емитентите.

3.6. В съответствие с това предложението за създаване на благоприятстваща нормативна уредба, която улеснява развитието на покритите облигации и пазарите на тези инструменти в целия ЕС, заслужава пълната подкрепа на Комитета. Следва да бъдат положени всички възможни усилия за постигане на успех в тази област, особено в държавите членки⁽¹³⁾, в които тези инструменти и пазари все още са непознати. Важно е да се премахнат последните празни петна на картата и да се гарантира, че във всички държави членки е въведена нормативна уредба за покрити облигации.

3.7. С подкрепата, която изразява, Комитетът желае да признае и одобри досегашните усилия, полагани в продължение на няколко години от Комисията, Европейския парламент, ЕБО и др. във връзка с установяването на режим за покрити облигации на равнището на ЕС. Мнозинството от държавите членки и другите заинтересовани страни, като например Съветът за европейски обезпечени облигации, също изразиха подкрепа за това предложение⁽¹⁴⁾.

3.8. Комитетът подкрепя напълно и избрания вариант на политика за минимална хармонизация на европейско равнище въз основа на национални режими, тъй като той позволява постигането на няколко цели при разумни разходи и същевременно ще предотврати нарушения на действащите пазари и ще намали разходите, свързани с прехода. Важно е обаче действащите национални режими да подкрепят целта на европейското предложение да се стимулира пазарът на покрити облигации. Следователно не са желателни и евентуални пречки или ограничения на национално равнище, които противоречат на това предложение.

3.9. Както се посочва по-горе, редица държави членки са много силни на този пазар, но същевременно последните развития показват, че интересът към покритите облигации расте навсякъде по света. С оглед на това Комитетът също така счита, че е важно да се гарантира, че сегашната водеща позиция на Европа в тази област в международния контекст ще бъде засилена допълнително и че ще бъдат положени усилия за популяризиране на европейския подход като глобален критерий.

3.10. Комитетът приветства също и факта, че е предвидена оценка на резултатите и на успеха на тези нови правила. Тъй като това е въпрос на пазара и трябва да се даде достатъчно време за придобиването на полезен опит, особено в държавите членки, за които това е новост, Комитетът счита, че предлаганият срок от три години е твърде кратък и призовава за неговото удължаване, например на 5 години. Разбира се, държавите членки във всеки един момент да наблюдават ситуацията отблизо.

4. Допълнителни бележки и коментари

4.1. Като цяло подходът на Комисията спрямо покритите облигации, който предвижда ясни и всеобхватни правила, включително определение, описание на техните структурни характеристики, публичен надзор и европейски знак за покрити облигации, както и пруденциалното третиране на този инструмент, може да бъде подкрепен.

4.2. Важно е тази схема да бъде достъпна и да може да се използва ефективно от всички банки. В тази връзка Комитетът приветства факта, че се обръща специално внимание на трудностите и проблемите, които могат да срещнат по-малките банки, когато желаят да емитират покрити облигации. Комитетът счита, че е важно тази възможност да бъде използвана в максимална степен. Без отклонение от общоприложимите правила, би могло да се разгледа например кои административни и други задължения биха могли да бъдат приспособени за по-малките банки.

⁽¹²⁾ Двойната защита на притежателите на покрити облигации е насочена от една страна към пула от обезпечения (cover pool) и от друга към емитента.

⁽¹³⁾ Понастоящем в около дузина държави — членки на ЕС, все още не е въведена законодателна рамка за покрити облигации.

⁽¹⁴⁾ За общ преглед вж. глава 3 както от предложението за директива, така и от предложението за регламент.

4.3. Използването на европейския знак за покрити облигации е изцяло по избор, с цел да се позволи на държавите членки да да пропължат да използват своите собствени национални наименования и знаци⁽¹⁵⁾. Комитетът не споделя това становище, а по-скоро горещо би подкрепил задължителното използване на европейския знак. Тук е необходима глобална далновидна визия. Задължителното използване на европейския знак неминуемо ще подобри водещата позиция на Европа в световен план и ще създаде възможности за (основно по-малките) държави членки, които ще пожелаят да се възползват в пълна степен от предлаганите от новата система възможности. За тях знакът на ЕС ще бъде гаранция, че техните покрити облигации могат да се разпространяват на пазарите. Задължителното му използване може да допринесе и за доверието на инвеститорите.

4.4. Понастоящем на пазара на покрити облигации доминират професионални и институционални инвеститори⁽¹⁶⁾. Комитетът призовава да се обърне внимание на това какви допълнителни мерки са необходими за по-активно привличане на частни вложители и потребители. В тяхна полза са налице редица фактори. Традиционно, дори и по време на криза, покритите облигации са се считали за сигурни и ликвидни активи, но трябва да се отчете и приносът на настоящите предложения. Освен това при тях няма възможност за споделяне на загуби, което не е без значение в контекста на защитата на частните вложители. Следователно те изглеждат по-подходящи от някои други продукти⁽¹⁷⁾. Като дългосрочни инструменти покритите облигации със сигурност биха били полезни във връзка с формирането на пенсии, като тук може да се помисли за предложенията за ОЕППО.

Брюксел, 11 юли 2018 година.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

⁽¹⁵⁾ Вж. съображение 33 от предложението за директива.

⁽¹⁶⁾ Според информацията, предоставена устно от представители на Комисията, банките съставляват една трета от пазара, ЕЦБ — една трета, а останалата една трета — други участници като инвестиционни и пенсионни фондове.

⁽¹⁷⁾ Може да се помисли също и за предложенията за колективно финансиране и партньорско кредитиране. Предлаганите в тази рамка финансови инструменти по своята същност са подлежащи на преговори финансови инструменти, представляват собствен капитал (напр. акции) или дълг (напр. облигации). Предвидената в този контекст защита за вложителите и инвеститорите може да се счита за много ограничена.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейската централна банка, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите План за действие в областта на финансовите технологии — за по-конкурентоспособен и иновативен европейски финансов сектор

[COM(2018) 109 final]

(2018/C 367/12)

Докладчик: **Petru Sorin DANDEA**

Консултация	Европейска комисия, 10.4.2018 г.
Правно основание	член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“
Приемане от секцията	27.6.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	12.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването	126/1/1
(„за“/„против“/„въздържал се“)	

1. Заключение и препоръки

1.1. Комитетът подкрепя плана на Комисията и счита, че развиването на финансовите технологии в европейския финансов сектор може да предложи редица предимства на европейските предприятия и на техните клиенти.

1.2. ЕИСК е на мнение, че представеният от Комисията план може да стимулира развитието на капиталовите пазари, както и МСП, извършващи дейност във финансовия сектор.

1.3. Комитетът счита, че с оглед подобряване на киберсигурността и на устойчивостта на финансовия сектор, предложените в плана за действие мерки, макар и значими, трябва да бъдат допълнени с разпоредби, които осигуряват единство при разработването на финансовите технологии в ЕС. Комитетът счита също, че операторите на финансови технологии би трябвало да се подчиняват на същите правила като тези за финансовия сектор, по-специално във връзка с устойчивостта, киберсигурността и надзора.

1.4. Според ЕИСК, за да се създадат условия за лоялна конкуренция при достъпа до данни на клиентите в рамките на Директивата за платежните услуги и Регламента относно защитата на личните данни, от съществено значение е правото на преносимост на личните данни да се приложи по начин, който е съвместим с посочената директива.

1.5. Като се имат предвид развитията с криптовалутите и голямата им нестабилност, ЕИСК препоръчва Комисията да наблюдава постоянно и внимателно ситуацията в това отношение в сътрудничество с европейските надзорни органи. При необходимост следва да се вземат всички необходими мерки на равнище ЕС, така че сигурността и стабилността на финансовата и икономическата система да не бъдат изложени на риск в нито един момент и по никакъв начин.

1.6. Редица неотдавнашни проучвания показваха, че въвеждането на финансовите технологии води до изчезването на много работни места в предприятията от финансовия сектор. ЕИСК препоръчва на държавите членки да разработят и приложат програми с активни мерки на пазара на труда, за да може работещите, засегнати от въвеждането на технологични иновации във финансовия сектор, да си намерят възможно най-бързо нова работа.

1.7. ЕИСК призовава Комисията да определи правилата, които е добре евентуално да се приложат спрямо предприятията, предлагащи услуги в облак, във връзка с тяхната отговорност за обезпечаване на сигурността на данните, които хостват. Във връзка със защитата на личните данни дейността на тези предприятия би трябвало да се регулира от същите правила като тези за предприятията, които възлагат определени видове услуги на външни изпълнители.

2. Предложение на Комисията

2.1. С цел повишаване на конкурентоспособността и иновациите на финансовия пазар Европейската комисия представи на 8 март 2018 г. план за действие относно начина за оползотворяване на възможностите, които се откриват благодарение на технологичните иновации в областта на финансовите услуги, или т.нар. „финансови технологии“.

2.2. В публикувания от Комисията план за действие се предвижда възможност финансовият сектор да внедри и използва бързия напредък в новите технологии, като блоковата верига (*blockchain*)⁽¹⁾, изкуствения интелект или услугите за изчисления в облак. Според Комисията Европа би трябвало да се превърне в световен център на финансовите технологии, като разполага с предприятия и инвеститори, които в тази динамична област могат да се възползват от предимствата на единния пазар.

2.3. Въз основа на резултатите от обществената консултация, проведена от март до юни 2017 г., Комисията счита, че на настоящия етап потребностите от предприемане на реформа на законодателството или правните норми на равнището на ЕС са ограничени. При все това е уместно да се постави начало на поредица от конкретни инициативи, за да може ЕС да вземе под внимание цифровизацията на финансовия сектор.

2.4. В плана за действие в областта на финансовите технологии се предвижда, по-специално, приемане на необходимите мерки за разпространяване на иновативните бизнес модели в европейски мащаб, подпомагане на навлизането на технологичните иновации във финансовия сектор и подобряване на неговата сигурност и устойчивост.

2.5. В рамките на плана за действие и успоредно с разглежданото съобщение Комисията представи и предложение за регламент на ЕС относно европейските доставчици на услуги за колективно финансиране за бизнеса чрез инвестиции или кредитиране.

2.6. Що се отнася до лицензирането на финансово-технологичните предприятия, Комисията призова европейските надзорни органи да направят оценка на настоящите процедури в тази област и да ѝ препоръчат при необходимост да адаптира действащото законодателство на ЕС в областта на финансовите услуги. През 2018 г. Комисията ще продължи също така да следи развитието в областта на криптоактивите в сътрудничество с европейските надзорни органи, Европейската централна банка и Съвета за финансова стабилност. Въз основа на оценка на рисковете Комисията ще определи евентуалните потребности от приемане на правни норми на равнището на ЕС.

2.7. В областта на общите стандарти и подходите за оперативна съвместимост за финансовите технологии Комисията ще си сътрудничи с Европейския комитет по стандартизация и Международната организация по стандартизация, по-специално във връзка с блоковата верига. За да развие иновативни бизнес модели на равнището на ЕС, Комисията ще насърчи компетентните органи на държавите членки да приемат инициативи, които улесняват иновациите. Освен това тя ще прикани европейските надзорни органи да насърчават сътрудничеството в тази област на надзора, по-специално що се отнася до координирането и информацията относно иновативните технологии и създаването на иновативни центрове и регулаторни лаборатории.

2.8. С цел насърчаване на технологичните иновации във финансовия сектор Комисията ще сформира експертна група със задачата да проучи въпроса дали съществуват регулаторни пречки, които възпрепятстват иновациите във финансовата област. Тя призовава европейските надзорни органи да направят анализ на необходимостта от публикуване на насоки относно възлагането на услуги в облак на външни доставчици. Тя ще създаде улеснения за разработването на стандартни договорни клаузи за възлагане на услуги в облак на външни доставчици от страна на финансовите институции.

2.9. Според Комисията европейската регулаторна и надзорна уредба следва да дава възможност финансовите иновации да работят в полза на предприятията, извършващи дейност на единния пазар, които благодарение на това да предложат на клиентите си продукти с по-високо качество.

2.10. Комисията ще проведе обществена консултация относно по-нататъшната цифровизация на регулаторната информация за дружествата, регистрирани за борсова търговия на регулираните пазари на ЕС, включително относно евентуалното създаване на Европейски портал за финансова прозрачност, базиран на технологията на споделения регистър (регулаторни технологии).

⁽¹⁾ Блоковата верига представлява непрекъснато растящ списък от компютърни записи, наречени „блокове“, свързани помежду си и кодирани криптографски. Тази технология е замислена като гарантираща сигурност чрез самия си дизайн, защото не позволява модифициране на данните. Тя представлява отворен регистър в разпределен вид, който дава възможност за записване на трансакции между двама участници по ефективен начин, който е устойчив и подлежи на проверка. Веднъж записани, данните в даден блок не могат да бъдат променяни ретроактивно без да се променят всички следващи блокове, което изисква съгласието на повечето компоненти на мрежата. (източник: Wikipédia)

2.11. По отношение на технологиите на блоковата верига, през февруари 2018 г. Комисията създаде обсерватория и форум на ЕС по този въпрос и предприе проучване на осъществимостта относно публична инфраструктура за блокова верига на ЕС, която да подпомага развитието на трансгранични услуги. Тя иска да оцени доколко технологията на блоковите вериги може да бъде използвана като инфраструктура за цифрови услуги по Механизма за свързване на Европа. Освен това тя ще е домакин на лаборатория на ЕС за финансови технологии.

2.12. За да повиши сигурността и устойчивостта на финансовия сектор, Комисията ще организира работна среща за представители на публичния и частния сектор, за да се оценят пречките, ограничаващи споделянето на информация относно заплахите за киберсигурността между участниците на финансовите пазари, и да се идентифицират възможните решения. Освен това Комисията призова европейските надзорни органи да направят оценка на разходите и ползите от разработването на съгласувана рамка за изпитване на устойчивостта срещу кибератаки за значими заинтересовани страни и инфраструктури в целия финансов сектор на ЕС.

3. Общи и конкретни бележки

3.1. Комитетът подкрепя плана на Комисията, тъй като счита, че развиването на финансовите технологии в европейския финансов сектор предлага редица значими предимства както на предприятията, така и на потребителите.

3.2. ЕИСК счита, че планът за действие за финансовите технологии е от жизненоважно значение за задълбочаване и разширяване на капиталовите пазари чрез включване на цифровизацията и следователно и за съюза на капиталовите пазари, който е основен приоритет за Европейския съюз. Освен това счита, че този план за действие може да се превърне в основен лост за сектора на МСП, които представляват 99 % от всички предприятия в ЕС, тъй като повишава възможностите им за финансиране и следователно възможността за приемане на по-лесни и достъпни решения.

3.3. Комитетът счита, че с оглед подобряване на киберсигурността и на устойчивостта на финансовия сектор, предложените в плана за действие мерки, макар и значими, трябва да бъдат допълнени с разпоредби, които осигуряват единство при разработването на финансовите технологии в ЕС.

3.4. Комитетът споделя виждането на Комисията, че европейската регулаторна и надзорна уредба следва да дава възможност на предприятията, опериращи на единния пазар, да се възползват от финансовите иновации и да предлагат на клиентите си продукти с по-високо качество. Според Комитета това обаче не бива да става за сметка на сигурността. Необходими са равни условия за всички оператори, независимо от характера на тяхната дейност⁽²⁾.

3.5. Вследствие на последната финансова криза бе засилен строгостта на засягащата финансовите институции правна уредба както на европейско, така и на национално равнище. Тази уредба засяга също така киберсигурността и предвижда задължителни разпоредби и стандарти за сигурност за институциите във финансовия сектор. ЕИСК счита, че стандартите за киберсигурност би трябвало също така да се приложат на равнище ЕС спрямо дружествата, които предлагат финансово-технологични услуги. За да се гарантира еднаквото им прилагане, те би трябвало а да бъдат уредени на европейско равнище и дори разширени така, че да обхващат целия свят.

3.6. ЕИСК припомня, че кибератаките по правило протичат в трансграничен план. Понастоящем обменът на информация между властите на държавите членки относно компютърните заплахи и кибератаките е по-скоро ограничен, поради разпоредбите на националното право. Трябва да се ускори работата по координацията, регулирането и надзора на равнището на Съюза.

3.7. Що се отнася до криптоактивите и по-специално до криптовалутите, напоследък в Европа бяхме свидетели на техния подем и тяхната нестабилност. С оглед на тези развития, липсата на прозрачност и високите рискове, свързани с тях, ЕИСК препоръчва Комисията да наблюдава постоянно и внимателно ситуацията в това отношение в сътрудничество с европейските надзорни органи. Освен това следва да се предприемат спешни мерки, когато сигурността и стабилността на финансовата система биха могли да бъдат изложени на риск в който и да е момент и по какъвто и да е начин. Тези мерки би трябвало на първо място да се прилагат за целия ЕС и следователно да се приемат на това равнище.

3.8. В областта на криптоактивите се установи, че технологичните иновации могат да се промъкнат през мрежата на правната уредба, въпреки че конкретно с тези валути се работи на силно регулиран пазар. Тъй като в сектора се наблюдава голяма нестабилност и липса на прозрачност и тези активи са високорискови за инвеститорите, ЕИСК препоръчва на Комисията и на държавите членки да проучат методите, които би било добре да се въведат за надзор на операциите, при които се използват.

⁽²⁾ ОВ С 227, 28.6.2018, р. 63.

3.9. Комисията предлага създаването на обсерватория в областта на технологиите на блоковата верига. ЕИСК счита, че мандатът на тази обсерватория следва да се разшири така, че да обхване целия сектор на финансовите технологии, предвид силната динамика, с която се характеризира развитието на относимите приложения. Освен това приложенията от типа блокова верига повдигат въпроси от областта на компетентността и отговорността във връзка с приложимото законодателство. ЕИСК подкрепя идеята на Комисията да стартира инициатива на равнището на Съюза за блоковите вериги, за да бъде обяснен начинът на използване и преодоляна сегашната разпокъсаност.

3.10. Установено е, че въвеждането на финансови технологии води до изчезването на много работни места в предприятията от финансовия сектор. ЕИСК препоръчва на държавите членки да разработят и приложат програми с активни мерки на пазара на труда, за да може работещите, засегнати от въвеждането на технологични иновации във финансовия сектор, да си намерят възможно най-бързо нова работа.

3.11. Комисията се опасява, че щом финансовите предприятия възложат услуги в облак на външни доставчици, предаването на информация и данни ще се концентрира прекомерно сред дружествата, присъстващи на този пазар, които не са много на брой и по принцип не са европейски фирми. ЕИСК препоръчва на Комисията да определи правилата, които е добре евентуално да се приложат спрямо предприятията, предлагащи услуги в облак, във връзка с тяхната отговорност за обезпечаване на сигурността на данните, които хостват.

Брюксел, 12 юли 2018 година.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2014/65/ЕС относно пазарите на финансови инструменти“

[COM(2018) 99 final — 2018/0047 (COD)]

„Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно европейските доставчици на услуги за колективно финансиране (ЕДУКФ) за бизнеса“

[COM(2018) 113 final — 2018/0048 (COD)]

(2018/C 367/13)

Докладчик: **Daniel MAREELS**

Консултация	Европейски парламент, 16.4.2018 г. Съвет на Европейския съюз, 27.3.2018 г.
Правно основание	член 114 и член 53, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“
Приемане от секцията	27.6.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	11.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	146/0/1

1. Заключение и препоръки

1.1. ЕИСК категорично подкрепя тези предложения за създаване на улесняваща рамка за колективното финансиране посредством „29-и режим“. Затова Комитетът призовава за предприемането на бързи действия за постигането на добри резултати, по-специално тъй като това се вписва в една по-широка рамка, на която Комитетът отдава голямо значение⁽¹⁾.

1.2. Той отбелязва със задоволство, вниманието, което се отделя на финансирането на малки, новосъздадени и иновативни предприятия. Като част от набирането на финансиране, колективното финансиране е важно за тях особено в момент, в който преминават от стартовата фаза към фазата на разрастване и не винаги разполагат с традиционно финансиране. Едновременно с това се предоставят повече и по-добри възможности на инвеститорите.

1.3. Много положителен е фактът, че за тази цел се използват иновативни продукти и решения, поддържани посредством съвременни технологии, така че това насочено към бъдещето предложение е свързано и с реализирането на цифров единен пазар. Същевременно се добавя и трансгранично измерение, което допринася за ефективната интеграция и задълбочаване на капиталовите пазари. Осъществяването на единен хармонизиран пазар в ЕС със същите правила, както за търговците, така и за инвеститорите трябва да бъде ключов елемент.

1.4. Като се взема предвид фактът, че тази иновативна рамка не бива да бъде възпрепятствана посредством изкуствени пречки, Комитетът призовава за възприемането на глобален и холистичен подход с цел засилване на предложенията и допълнителните мерки във връзка с някои аспекти, поне в началната фаза (вж. параграф 1.5 и следващите). При това Комитетът се води по-специално от принципите на „надеждност“, „яснота“ и „доверие“. Това предполага също и сигурност и защита за всички участници.

1.5. На първо място, Комитетът приветства вниманието, което се отделя на рисковите аспекти, свързани с колективното финансиране и неговите пазари, но в същото време счита, че — поне на първо време — е необходимо да се отдели още повече внимание на тези рискови аспекти, с цел те да бъдат установени още по-добре или да бъдат ограничени там, където това е възможно. Това включва наред с останалото следните въпроси:

⁽¹⁾ Вж. параграфи от 3.1 до 3.4.

1.5.1. Прозрачността и защитата на инвеститорите. Комитетът е на мнение, че оценката на риска за конкретни проекти на платформи за колективно финансиране е оставена в прекалено голяма степен на пазарите и на инвеститорите. Според Комитета са необходими подходящи мерки, за да се установяват по-добре всички рискове, както финансови, така и нефинансови, или те да се ограничат. В крайна сметка целта е инвеститорите да бъдат по-добре защитени. В тази връзка може да се използва подходът на ДПФИ. Освен това тук съществува опасност от неравнопоставени условия на конкуренция с традиционните доставчици, като например финансовите институции, които трябва да прилагат по-строги правила за защита в отношенията със своите клиенти.

1.5.2. Възможни области на напрежение в статута на доставчиците и услугите, които те предлагат. Възможността за сключване на договори с „дискреционно правомощие“ с инвеститорите, за да се постигнат най-добри резултати за тях, може да доведе до деликатни ситуации за доставчиците, които трябва да действат на първо място като „неутрални посредници“.

1.5.3. Надзора. Задачата на ЕОЦКП изглежда ясна, но не такъв е случаят, когато става въпрос за ролята на националните надзорни органи. Комитетът е на мнение, че трябва да се внесе повече яснота по този въпрос. Освен това ЕИСК си задава въпроса дали не следва да се възложи съществена роля на националните надзорни органи, тъй като те са по-близо до националните пазари и могат да оценят по-добре местните условия. Освен това, и във всички случаи, за Комитета е важно правителствата и надзорните органи на национално и европейско равнище да се консултират и да си сътрудничат постоянно и систематично, както с оглед на по-нататъшната хармонизация и интеграция в Съюза, така и за успеха на настоящите предложения.

1.6. Впоследствие, тъй като в резултат на направения избор „29-ият режим“ и националните системи ще съществуват паралелно, на заинтересованите страни може да се налага в един и същи момент на един и същи пазар да се съобразяват с различни закони, различни условия и нееднаква защита, което може да доведе до объркване и неяснота. Тук са необходими допълнителни мерки с цел постигането на повече яснота:

1.6.1. Според Комитета са необходими допълнителни задължения за правителствата и надзорните органи да предоставят на разположение на всички потребители точна, лесно достъпна и създаваща сигурност информация на собствения им език.

1.6.2. На платформите за колективно финансиране може да бъде наложено задължението изрично и ясно да посочват своя „знак на ЕС“, във всички случаи, в които се обръщат към обществеността и в цялата си външна комуникация.

1.7. Освен това Комитетът счита, че предвиденото регламентиране относно борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма остава сравнително ограничено и до голяма степен непряко. И разпоредбите за придържане на платформите за колективно финансиране към тези правила трябва да бъдат разширени и укрепени. За Комитета не може да съществува само една единствена възможност и не може само Комисията да има правомощията да предлага придържане към горепосочените правила. Също така е необходимо да се предвидят ясни критерии и условия за подобно решение.

1.8. Трябва да се отбележи също така, че в предложението не се разглеждат данъчното третиране на приходите от колективното финансиране и данъчните задължения за длъжниците, въпреки че логично може да се предположи, че данъчното облагане ще бъде един от решаващите фактори за това дали инициативата ще бъде успешна или не. Комитетът призовава също така тези аспекти да бъдат включени в дискусиата. Ако е необходимо, следва да се изготвят подходящи разпоредби на подходящото равнище.

1.9. Тъй като това е въпрос на пазара, Комитетът смята, че е от най-голямо значение всички да са на същото мнение, за да може тези предложения да постигнат реален успех. От съществено значение е дружествата и инвеститорите да използват ефективно и в широк мащаб 29-ия режим. От гледна точка на пазара възниква въпросът дали ограничението от 1 милион евро за проект няма да бъде пречка.

1.10. Накрая, за да се гарантират бъдещето и трайният успех на платформите за колективно финансиране, според Комитета е необходимо също така да се предвиди редовен мониторинг, оценка и проследяване на напредъка на този 29-и режим. При това също толкова важно е да се извършва анализ и диалог с всички заинтересовани страни.

2. Контекст

2.1. При встъпването си в длъжност през 2014 г. Комисията „Юнкер“ изготви „План за инвестиции за Европа“ с цел осъществяване на основните си приоритети, а именно растеж, работни места и инвестиции⁽²⁾. Една от основните цели на този план е постепенното изграждане на съюз на капиталовите пазари, наред с цифровия единен пазар и енергийния съюз. Целта е да се постигне добре функциониращ и интегриран съюз на капиталовите пазари, обхващащ всички държави членки.

⁽²⁾ Вж. уебсайта на Европейската комисия http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/plan/index_bg.htm.

2.2. С Плана за действие за изграждане на съюз на капиталовите пазари⁽³⁾ Комисията се ангажира да изгради всички основни елементи за това до 2019 г. Предлагат се общо над 33 инициативи и действия.

2.3. След призови за бърз напредък⁽⁴⁾,⁽⁵⁾ през 2017 г. беше извършена междинна оценка на Плана за действие. Това доведе до приемането на редица нови приоритетни действия, за да се вземат предвид изменящите се предизвикателства и променящите се обстоятелства, включително Брексит. Важно е също така да се постигне ефективен напредък в реализирането на банковия съюз и съюза на капиталовите пазари. Съгласуваността и последователността са от първостепенно значение в този процес.

2.4. Освен това по този повод Комисията заяви, че „трябва да бъдем по-амбициозни, да вземаме мерки за преодоляване на препятствията, но най-важното е да се възползваме от новите възможности“⁽⁶⁾. Именно в този контекст на 8 март 2018 г. Комисията публикува съобщение с два плана за действие⁽⁷⁾.

2.5. Целта на Плана за действие за финансовите технологии (FinTech) е да се даде израз на амбицията Европа да се превърне в световен хъб на финансовите технологии, което да позволи на предприятията и инвеститорите в ЕС да извлекат максимални ползи от единния пазар в този бързо развиващ се сектор⁽⁸⁾.

2.6. Насърчаването на колективното финансиране и партньорското кредитиране представлява едно от ключовите действия на този план за действие. Акцентът е както върху разработването на нови услуги и знаци, така и върху интеграцията на капиталовите пазари.

2.7. Идеите на Комисията са представени по-конкретно в:

2.7.1. „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно европейските доставчици на услуги за колективно финансиране (ЕДУКФ) за бизнеса“⁽⁹⁾ и

2.7.2. „Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Директива 2014/65/ЕС относно пазарите на финансови инструменти“⁽¹⁰⁾.

2.8. Тези предложения са насочени към създаването на **европейски знак за платформите за колективно финансиране, който дава възможност за осъществяване на трансгранична дейност**. Това трябва да позволи на платформите за колективно финансиране да извършват дейността си на равнището на ЕС и в същото време да осигури по-широк достъп до финансиране за предприемачите и дружествата, по-специално малките, новосъздадените и иновативните предприятия. Предложенията се отнасят само до услугите за колективно финансиране чрез набиране на инвестиции под формата на прехвърлими ценни книжа.

2.9. В същото време целта е да се въведат **подходящо и адекватно законодателство и надзор** на тези платформи. Това би трябвало да позволи не само да се поддържа икономическата и финансова стабилност в Съюза, но същевременно да се повиши доверието на инвеститорите, особено в трансграничен контекст.

⁽³⁾ План за действие от септември 2015 г. „План за действие за изграждане на съюз на капиталовите пазари“ — Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите“ COM(2015) 468 final. Вж. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1447000363413&uri=CELEX%3A52015DC0468>

⁽⁴⁾ Затова Европейският съвет призова за „бърз и решителен напредък“ на Плана „с цел да се осигури по-лесен достъп до финансиране за предприятията и да се подпомогнат инвестициите в реалната икономика“. Вж. <http://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2016/06/28-euco-conclusions/>

⁽⁵⁾ Комисията също прие съобщение, в което се отправя призив за ускоряване на реформите. Вж. COM(2016) 601 final.

⁽⁶⁾ Вж. Съобщение на Комисията „Завършване на съюза на капиталовите пазари до 2019 г. — време е да ускорим процеса“. Вж. <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2018/BG/COM-2018-114-F1-BG-MAIN-PART-1.PDF>.

⁽⁷⁾ Освен за споменатия в параграф 2.5 План за действие, става въпрос за „План за действие за устойчиво финансиране“.

⁽⁸⁾ Съобщение за медиите от 8 март 2018 г. „Финансови технологии: Комисията предприема мерки за по-конкурентоспособен и иновативен финансов пазар“. Вж. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-1403_en.htm.

⁽⁹⁾ Вж. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1521456325451&uri=CELEX:52018PC0113>.

⁽¹⁰⁾ Вж. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1521456325451&uri=CELEX:52018PC0099>.

3. Бележки и коментари

Общи бележки — една положителна инициатива

3.1. ЕИСК приветства горещо тези предложения за създаване на 29^{-и} режим относно колективното финансиране и призовава незабавно да се положат всички възможни усилия за бързо постигане на добри резултати.

3.2. На първо място тези предложения допринасят за редица по-големи цели, на които Комитетът придава голямо значение и за които вече се е застъпвал ⁽¹⁾. Тук могат да бъдат посочени:

3.2.1. Изграждането на СКП, което трябва да бъде съпътствано от по-голямо икономическо и социално сближаване и финансова и икономическа интеграция, посредством разширяване и диверсификация на източниците на финансиране, трябва да доведе до повече сигурност, стабилност и устойчивост на финансовата и икономическата система. Бързото му осъществяване трябва да остане основен приоритет.

3.2.2. Единен знак на ЕС за платформите за колективно финансиране ще насърчи трансграничните операции по финансиране, а с това и повече споделяне на риска от частния сектор. Това е от значение за предотвратяването на асиметрични сътресения в случай на криза или за намаляване на последиците от нея. Също така по този начин се предоставя важен принос към сближаването в растежа сред държавите — членки на ЕС. Следователно по-слабите икономики ще бъдат в състояние да компенсират по-бързо своето изоставане спрямо по-напредналите икономики.

3.2.3. СКП е от съществено значение и за по-нататъшното задълбочаване и завършването на ИПС и осъществяването му е наложително. Наред с един напълно развит банков съюз СКП трябва да доведе до истински финансов съюз — един от четирите основни стълба на ИПС.

3.2.4. Тъй като колективното финансиране в ЕС е по-слабо развито в сравнение с други големи икономики, тук може да се повдигне и въпросът за позицията на ЕС спрямо останалата част от света. ЕС трябва да се позиционира категорично и решително, особено сега, когато са в ход редица промени в разпределението на мощта и силите между Изтока и Запада.

3.3. В предходни становища ⁽¹²⁾ Комитетът изрази загриженост и отправи някои въпроси относно целесъобразността и ефективността на СКП за МСП. Комитетът приветства факта, че вече започват да се предприемат действия в това отношение. Колективното финансиране е предназначено по-специално за определена група МСП и за определен етап от процеса на набиране на финансиране. ЕИСК приветства настоящите предложения, които подобряват и улесняват финансирането на малки, новосъздадени и иновативни дружества и същевременно създават повече и по-добри инвестиционни възможности за инвеститорите.

3.4. Накрая тук може да се спомене далновидното естество на предложенията, които се вписват в Плана за действие за финансовите технологии (FinTech), който цели да даде израз на амбицията Европа да се превърне в световен хъб на финансовите технологии. С препоръката за използването на потенциала на иновативни продукти и решения, които се опират на съвременни технологии, предложението се вписва много добре в реализирането на цифров единен пазар.

Предложенията — добра основа, но са желателни допълнителни защитни мерки

3.5. Комитетът счита, че трябва да се положат максимални усилия, за да се увенчат тези предложения с успех. За Комитета е изключително важно новият режим да се характеризира с „надеждност“, „яснота“ и „доверие“. Колективното финансиране би трябвало да се предлага в рамка, която предоставя сигурност и защита на всички, които са свързани с него.

3.6. Комитетът категорично приветства избора на „29^{-и} режим“, при който чрез използването на нови и перспективни технологии се полагат основите за реализирането на единен хармонизиран пазар с еднакви правила, както за младите предприемачи, които търсят трансгранично финансиране, така и за инвеститорите, които се стремят към допълнителни възможности за инвестиране.

⁽¹¹⁾ Вж. становището на ЕИСК „Съюз на капиталовите пазари: междинен преглед“ (ОВ С 81, 2.3.2018 г., стр. 117).

⁽¹²⁾ Вж. по-специално становището на ЕИСК „План за действие за съюз на капиталовите пазари“ (ОВ С 133, 14.4.2016 г., стр. 117) и становището на ЕИСК „Съюз на капиталовите пазари: междинен преглед“ (ОВ С 81, 2.3.2018 г., стр. 117).

3.7. Следователно в този случай изборът на „регламент“ за постигането на тази цел е напълно подходящ. Настоящото предложение може да се разглежда като пример за ефективна интеграция и задълбочаване на капиталовите пазари.

3.8. Без да се засяга споменатото по-долу, Комитетът също така изразява задоволство от факта, че Комисията от самото начало обръща внимание на аспектите на риска, свързан с операциите на колективно финансиране и техните пазари. Условиата, които трябва да изпълняват платформите за колективно финансиране и услугите, които те предлагат⁽¹³⁾, както и предвиденият надзор могат да бъдат подкрепени. На инвеститорите също се препоръчва да ограничават своите рискове⁽¹⁴⁾.

3.9. Същевременно и от холистична гледна точка Комитетът смята, че — поне на първо време — е необходимо да се отдели повече внимание на тези аспекти на риска. Според Комитетът всички рискове, както финансови, така и нефинансови, трябва да бъдат идентифицирани още по-добре и да бъдат ограничени, там където това е възможно. Също така следва да се отладе повече внимание на редица други фактори, свързани със средата, които са важни за успеха на тези предложения.

3.10. Политическият избор, направен в полза на допълващо решение с оглед на услугите⁽¹⁵⁾, означава, че националните разпоредби и тези на ЕС ще съществуват и ще се прилагат паралелно. В един и същи момент на един и същи пазар заинтересованите страни ще бъдат изправени пред оператори с различен статут, като например доставчици със знак на ЕС, които извършват трансгранична дейност, същите доставчици, които оперират на местно равнище, и доставчици, които са обхванати от (съществуващите) национални разпоредби или наличните разрешения⁽¹⁶⁾. Резултатът от това може да бъде наличието на различни законодателства, различаващи се условия и нееднаква защита⁽¹⁷⁾. Комитетът призовава за повече внимание към това положение, което може да породи несигурност и объркване⁽¹⁸⁾. По-нататък в настоящото становище се отправят редица конкретни предложения.

Относно доставчиците на услуги за колективно финансиране

3.11. Доставчиците на услуги за колективно финансиране ще могат да извършват своите дейности с едно единствено разрешение на цялата територия на Съюза, което им позволява да разширят дейността си. Това е важно нововъведение и значителна стъпка напред спрямо настоящата ситуация, при която е почти невъзможно извършването на трансгранични дейности.

3.12. Без да се засяга посоченото по-горе⁽¹⁹⁾, ЕИСК призовава за по-голямо внимание към възможните области на напрежение в статута на доставчиците и услугите, които те предоставят. Така например изглежда, че възможността, която те получават да сключват договори с „дискреционно правомощие“ с инвеститорите, може да доведе до деликатни ситуации. Като посредници те трябва да действат като „неутрални посредници“, макар че по силата на договора са задължени да „предприемат всички необходими мерки за получаването на възможно най-добрия резултат за клиентите си“⁽²⁰⁾. Според Комитета задължението за неутралност не бива да се поставя под въпрос при никакви обстоятелства. В това отношение са необходими допълнителни мерки. Платформите трябва да предлагат висококачествени услуги.

3.13. За всички потенциални потребители, предприемачи и инвеститори е абсолютно необходимо и съществено да знаят ясно във всеки момент с коя платформа влизат в контакт. И, както вече беше посочено, това е още от по-голямо значение, тъй като националните и европейските разпоредби ще съществуват и ще се прилагат паралелно⁽²¹⁾. Във връзка с това регистрите на платформи в ЕС, които трябва да се поддържат от ЕОЦКП, се считат за недостатъчни като инструмент за оповестяване. Според Комитета са необходими допълнителни задължения за правителствата и надзорните органи да предоставят на разположение на всички потребители точна, лесно достъпна и създаваща сигурност информация на собствения им език.

⁽¹³⁾ Вж. обяснителния меморандум на проекта на регламент и членове от 1 до 9 от него.

⁽¹⁴⁾ Вж. член 16 от проекта на регламент. Основният информационен документ за инвестицията, който трябва да се предоставя на разположение на заинтересованите, включва наред с останалото следната препоръка: „...Вие не би трябвало да инвестирате повече от 10 % от нетното си богатство в проекти за колективно финансиране“.

⁽¹⁵⁾ При оценката на въздействието бяха разгледани 4 политически варианта. Вж. проекта на регламент, глава 3, „Оценка на въздействието“.

⁽¹⁶⁾ Включително тези съгласно Директивата относно пазарите на финансови инструменти (ДПФИ II), Директивата за платежните услуги (ДПУ) и Директивата относно лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове (Директивата относно ЛУАИФ).

⁽¹⁷⁾ В зависимост от това дали заинтересованите страни са предприемачи или инвеститори.

⁽¹⁸⁾ Това е един от „факторите на средата“, на които се обръща внимание в параграф 3.9.

⁽¹⁹⁾ Вж. параграф 3.8.

⁽²⁰⁾ Вж. съображение 16 от проекта на регламент.

⁽²¹⁾ Вж. параграф 3.10.

3.14. Комитетът смята, че на платформите също трябва да бъдат възложени задължения за оповестяване. По-конкретно може да се предвиди платформите изрично и ясно да посочват наличието на „знак на ЕС“ във всички случаи, в които се обръщат към обществеността или заинтересовани страни ⁽²²⁾ и в цялата си външна комуникация ⁽²³⁾.

3.15. Ролята и отговорността на ЕОЦКП по отношение на надзора изглежда ясна, но същевременно може да възникне въпросът дали не следва да се възложи и роля на националните надзорни органи, тъй като те са по-близо до националните пазари и познават по-добре местните условия. Във всеки случай е необходимо да се внесе яснота по този въпрос. Това е важно и за други лица, включително предприемачите, които искат да използват колективното финансиране.

3.16. В по-общ план, тъй като, както вече беше посочено по-горе, националните и европейските разпоредби ще съществуват и ще се прилагат паралелно, според Комитета във всички случаи ⁽²⁴⁾ е важно различните правителства и надзорни органи на национално и европейско равнище постоянно и последователно да се консултират и да си сътрудничат, включително с оглед на по-нататъшната хармонизация и интеграция в Съюза. Освен това те играят и важна роля за „доверието“, което е от съществено значение за успеха на колективното финансиране.

3.17. В случай че в рамките на своята надзорна функция ЕОЦКП наложи санкции, те могат да се обжалват, когато това е уместно, пред Съда на Европейския съюз. Освен че става въпрос за тежка процедура, възниква и въпросът дали това трябва да се включва сред правомощията на Съда на ЕС.

Относно дружествата, които се възползват от колективно финансиране

3.18. Колективното финансиране е насочено преди всичко към новосъздадени дружества и дружества в начален стадий, за които достъпът до банково финансиране е по-труден или които се занимават с по-рискови и иновативни проекти, в началния период на дейността си, особено при прехода от стартовата фаза към фазата на разрастване. Комитетът приветства факта, че новите предложения за този тип МСП и дружества създават допълнителни възможности за финансиране, които са по-широки и по-лесно достъпни, като освен това предлагат и трансгранично измерение.

3.19. Освен това Комитетът може да подкрепи и виждането ⁽²⁵⁾, според което освен вече споменатите предимства колективното финансиране предлага и други, сред които възможността да предостави на носителя на проекта валидиране на концепцията и идеята, да осигури връзка между предприемача и голям брой лица, които могат да бъдат за него източник на знания и информация, както и да служи като маркетингов инструмент при успешна кампания за колективно финансиране.

3.20. Дружествата имат възможността да получават финансиране за техните проекти в размер до 1 милион евро за 12 месеца. Възниква въпросът дали този праг не е твърде нисък, особено когато колективното финансиране включва „набиране на инвестиции“ ⁽²⁶⁾. В тези случаи задължителната прехвърлимост на ценните книжа представлява важна гаранция за инвеститорите, които биха искали да се оттеглят от проекта ⁽²⁷⁾. Възниква въпросът дали предвиденият праг от 1 милион евро не е пречка за установяването и доброто функциониране на пазарите за този вид ценни книжа. Освен това изглежда в рамките на националните разпоредби са възможни по-високи прагове ⁽²⁸⁾.

Относно (потенциалните) инвеститори

3.21. Комитетът приветства факта, че се открива нов канал за инвеститорите, който освен това има трансгранични измерения. По този начин се разширяват техните възможности, а изборът става по-голям.

⁽²²⁾ Например на своя уебсайт.

⁽²³⁾ Например във всички документи, предназначени за заинтересованите страни.

⁽²⁴⁾ Независимо от регламентирането относно надзора и въпроса, разгледан в параграф 3.15.

⁽²⁵⁾ Съображение 4 от проекта на регламент.

⁽²⁶⁾ Например акции или подобни ценни книжа.

⁽²⁷⁾ Вж. съображение 11 от проекта на регламент.

⁽²⁸⁾ Регламентът за проспектите (влязъл в сила през юли 2018 г.) не съдържа отделна дерогация за колективното финансиране. Много държави членки, включително Белгия, имат свои собствени дерогационни режими. Става въпрос за трансакции на стойност под 8 милиона евро, които не са хармонизирани (за суми над този размер във всички случаи се изисква проспект). В резултат на това всяка държава членка разработва свой собствен режим на дерогации относно проспектите във връзка със сделките на колективното финансиране, което води до фрагментиране на пазара. Следователно платформите, които искат да оперират в няколко държави членки, трябва всеки път да проверяват какъв е съответния национален режим и да се съобразяват с него. Понастоящем предложението е ограничено до сделки под 1 милион евро и следователно не допринася в голяма степен за пазара на колективното финансиране за сделки над 1 милион евро.

3.22. Без съмнение е положителен фактът, че се предвижда първоначална оценка на пригодността на даден потенциален инвеститор посредством първоначален тест на познанията и възможност за симулация на способността за понасяне на загуби⁽²⁹⁾, но не може да се каже същото за факта, че рискът (и неговата оценка) са оставени изцяло на пазара и потенциалните инвеститори.

3.23. В действителност фактът, че не се предвижда предварително одобрение⁽³⁰⁾ на „основния информационен документ за инвестицията“ от страна на компетентните органи или дори задължение за уведомяване⁽³¹⁾, не е от полза за защитата на потенциалните инвеститори. Ограничените задължения за превод на основните документи⁽³²⁾ също не допринасят за това. Тази ситуация е незадоволителна. Според Комитета са необходими, поне в началото на този режим, подходящи мерки за по-добро отразяване на риска или неговото намаляване, доколкото е възможно, по отношение на инвеститорите. Същото се отнася и за информацията, която получават.

3.24. Ако освен това се вземе предвид по-традиционният начин за предлагане на ценни книжа, особено посредством банките и борсовите дружества, тогава съществува рискът предвидената в настоящите предложения ограничена защита за инвеститорите да създаде неравнопоставени условия между различните доставчици⁽³³⁾. Комитетът смята, че твърде големите различия в тази области трябва да се избягват, тъй като това може да опорочи доверието в определени участници на пазара и може да доведе до несигурност и регулаторен арбитраж. В крайна сметка това би могло да има последици за финансовата стабилност в ЕС.

Други забележки

3.25. В предложената разпоредба изглежда липсва решимост по отношение на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма, особено след като ЕОЦКП вече изтъкна конкретни рискове и опасности в тази област⁽³⁴⁾. Възникват въпроси относно предвиденото относително ограничено регулиране в тази област⁽³⁵⁾ и предоставените на Комисията правомощия за евентуално определяне на правилата за доставчиците на услуги за колективно финансиране⁽³⁶⁾. Въпросът тук е дали Комисията трябва да взема това решение. Ако да, какви критерии трябва да се прилагат⁽³⁷⁾? Освен това защо е предвидено възможността за налагане на тези правила да се използва само един единствен път⁽³⁸⁾? Според Комитета тази възможност трябва да съществува във всеки един момент и това не бива да бъде правомощие единствено на Комисията. Освен това условията и критериите за налагането на такива правила би трябвало да бъдат ясно определени.

⁽²⁹⁾ Член 15 от проекта на регламент.

⁽³⁰⁾ Вж. член 16 от проекта на регламент.

⁽³¹⁾ По-специално националните компетентни органи. Вж. член 16, параграф 8 от проекта на регламент.

⁽³²⁾ Предвижда се основният информационен документ за инвестицията да „се списва поне на един от официалните езици на съответната държава членка или на език, обичайно използван в сферата на международните финанси“. Даден инвеститор наистина може да поиска „превод на основния информационен документ за инвестицията на езика, който този инвеститор е избрал“, но този доставчик изглежда няма изрично задължение да стори това. Вж. член 16 от проекта на регламент.

⁽³³⁾ Банките и борсовите дружества са обект на режима на ДПФИ, а платформите за колективно финансиране са освободени от него (вж. проекта на директива). Последните са обект на специален режим, както е предвидено в предложението за регламент.

⁽³⁴⁾ ЕОЦКП смята, че „колективното финансиране, основано на инвестиции, носи риск от злоупотреби с цел финансиране на тероризма, особено когато платформите извършват ограничена или дори никаква „комплексна проверка“ дали собствениците на проекти и техните проекти, открито или тайно, не събират средства за финансирането на терористи“, ЕОЦКП, Въпроси и отговори относно колективното финансиране, основано на инвестиции: изпиране на пари/финансиране на терористи. Вж. https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/2015/11/esma_2015_1005_qa_crowdfunding_money_laundering_and_terrorist_financing.pdf.

⁽³⁵⁾ Вж. проекта на регламент. По-специално в член 9 се предвижда, че плащанията по спелките за колективно финансиране трябва да се извършват чрез дружества, лицензирани по Директивата за платежните услуги (ДПУ) и следователно подчинени на 4-тата директива относно борбата с изпирането на пари (ДБИП), независимо дали плащането се предоставя от самата платформа, или от трето лице. В член 9 от доставчиците на услуги за колективно финансиране се изисква също така да проверяват дали носителите на проекти приемат финансиране на предложенията за колективно финансиране, както и плащания, единствено чрез лицензиран по ДПУ субект. С член 10 се въвеждат изисквания за „доброто име“ на ръководителите, сред които е отсъствието на криминални нарушения въз основа на законодателството за борба с изпирането на пари. С член 13 от националните компетентни органи, включително тези, определени по силата на Директива (ЕС) 2015/849, се изисква да информират ЕОЦКП за всеки обхванат от ДБИП въпрос, засягащ платформа за колективно финансиране. ЕОЦКП може впоследствие да отнеме лиценза въз основа на тази информация.

⁽³⁶⁾ Член 38 от проекта на регламент.

⁽³⁷⁾ Вж. член 38 от проекта на регламент. В него се твърди, в схематично обобщение, че във времеви период, който предстои да бъде определен (2 години) Комисията трябва да представи на Парламента и на Съвета доклад за прилагането на регламента. В този доклад трябва да се направи оценка „дали и доколко е необходимо от доставчиците на услуги за колективно финансиране да се изиска да спазват националните разпоредби“ (относно изпирането на пари и финансирането на тероризъм). По целесъобразност този доклад трябва да бъде придружен от законодателно предложение.

⁽³⁸⁾ Вж. предходната бележка под линия. Въз основа на член 38 следователно това изглежда е единственият момент, когато може да се вземе решение за налагането на тези правила.

3.26. Особено с оглед на преследваните цели е странно, че данъчното третиране на приходите от колективното финансиране и данъчните задължения за длъжниците⁽³⁹⁾ в тази област не са визирани и разгледани в настоящите предложения⁽⁴⁰⁾. И това въпреки че логично може да се допусне, че данъчното облагане ще бъде от решаващо значение за това дали тази инициатива ще бъде успешна или не. Затова Комитетът призовава тези аспекти също да бъдат взети предвид. Ако е необходимо, следва да се изготвят подходящи разпоредби на подходящото равнище.

Внимателно начало, изграждане на доверие и поглед към бъдещето

3.27. За да може това свързано с пазара предложение да постигне реален успех, от най-голямо значение е всички участници да следват една и съща посока. Това ще бъде така само ако дружествата и инвеститорите използват ефективно и широко улесняващата рамка, която се установява в съответствие с настоящите предложения. Само по този начин ще възникне истински пазар, на който търсенето и предлагането на кредитиране се срещат. За ЕИСК е важно в началната фаза да се изгради доверие, да се започне внимателно и предпазливо с по-силен акцент върху управлението на риска и факторите на средата.

3.28. Според Комитета е силно препоръчително да се предвиди редовно наблюдение, оценка и отчитане на успеха на този 29-и режим, за да се гарантира неговото бъдеще. В този процес трябва да бъдат взети предвид и други режими за колективно финансиране, които съществуват в държавите членки. Тук е важно да се почерпи пример от най-добрите практики на пазара и те да бъдат включени в европейския режим. Също толкова важно е да се извършва анализ и да се води диалог с всички заинтересовани страни.

Брюксел, 11 юли 2018 година.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

⁽³⁹⁾ По-специално тук се имат предвид задълженията, налагани на тези, които дължат (наред с останалото) лихви и дивиденди, въз основа на задълженията за прозрачност, по-специално задълженията за удържане и докладване.

⁽⁴⁰⁾ Това е един от „факторите на средата“, на които се обръща внимание в параграф 3.9.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за Директива на Съвета за определяне на правилата относно корпоративното данъчно облагане на значително цифрово присъствие“

[COM(2018) 147 final — 2018/0072 (CNS)]

„Предложение за Директива на Съвета относно общата система на данък върху цифровите услуги, начисляван върху приходите от предоставянето на някои цифрови услуги“

[COM(2018) 148 final — 2018/0073 (CNS)]

(2018/C 367/14)

Докладчик: **Krister ANDERSSON**

Съдокладчик: **Petru Sorin DANDEA**

Консултация	Съвет на Европейския съюз, 11.4.2018 г.
Правно основание	Член 113 и член 115 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“
Приемане от секцията	27.6.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	12.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	175/6/3

1. Заключение и препоръки

1.1. ЕИСК приветства факта, че Комисията предприема инициативи, свързани с цифровия данък, което дава нов импулс на международните обсъждания, като онагледява начина, по който могат да бъдат преобразувани действащите данъчни принципи.

1.2. ЕИСК счита, че цялата икономика трябва да се цифровизира и също като Комисията е твърдо убеден, че в крайна сметка решението трябва да се вземе на световно равнище, за да се извлекат ползите от глобализацията, като се прилагат подходящо управление и подходящи правила на световно равнище. Поради това ЕИСК приветства тясното сътрудничество между Комисията, държавите членки и ОИСР в подкрепа на разработването на международно решение.

1.3. ЕИСК счита за много важно в диалог с търговските партньори да бъдат разработени нови принципи относно начина за отнасяне на корпоративни печалби към държава от ЕС и тяхното облагане, с цел да се избегне нарастване на напрежението, свързано с търговията и данъците, между основни икономически участници в света. ЕИСК подчертава необходимостта от справедливи решения въз основа на консенсус.

1.4. ЕИСК счита, че оценката на въздействието следва да бъде допълнена от анализ на въздействието на временната мярка върху инвестициите, стартиращите предприятия, работните места и растежа. Необходимо е също да се покаже как предложението ще засегне МСП.

1.5. С предложената от Комисията временна мярка за облагане на някои цифрови услуги не се облагат корпоративните печалби, а оборотът. ЕИСК подчертава, че този подход е различен от глобалната система за корпоративно данъчно облагане, която се основава на облагането на печалбите, но признава, че за цифровите дружества, които нямат физическо присъствие, държавата на извършване на продажби няма да получава корпоративни данъци върху печалбата.

1.6. ЕИСК изразява загриженост, че подобна промяна на данъчното облагане ще бъде от полза за по-големите икономики с много потребители за сметка на по-малките изнасящи икономики. ЕИСК подчертава, че всяко решение, независимо дали в краткосрочен, или по-дългосрочен план, за данъчното облагане на цифровите бизнес модели трябва да води до справедливи и еднакви икономически резултати за всички икономики в ЕС.

1.7. При оценката на ефективното равнище на данъчно облагане на цифровия сектор ЕИСК подчертава необходимостта да бъдат отчетени промените в данъчните кодекси в бъдеще поради текущото прилагане на правилата за борба със свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби, и по-конкретно да бъде взето под внимание значително нарасналото равнище на данъчно облагане в САЩ на американски цифрови фирми, осъществяващи дейност в ЕС, поради промените в данъчния кодекс на САЩ.

1.8. ЕИСК отбелязва, че няма клауза за изтичане на срока на действие или друг механизъм, които да гарантират, че временната данъчна мярка ще бъде оттеглена, когато бъде намерено по-дългосрочно решение. ЕИСК решително насърчава Съвета да разработи такива правила, ако евентуално се въведе временната мярка.

1.9. ЕИСК подчертава, че предложението за прилагане на данък върху оборота постави началото на интензивни разисквания на международно равнище, което беше една от целите на инициативата. Сега Европа трябва да излезе с обща позиция в обсъжданията, които са в ход в ОИСР.

2. Въведение и контекст

2.1. Със своето съобщение, озаглавено „*Време е да установим стандарт за модерно, справедливо и ефективно данъчно облагане на цифровата икономика*“, публикувано на 21 март 2018 г., Комисията представи своя законодателен пакет за хармонизирана реформа на правилата на ЕС за корпоративно данъчно облагане на цифрови дейности. Пакетът съдържа две директиви на Съвета, придружени от препоръка с незадължителен характер във връзка с корпоративното данъчно облагане на значително цифрово присъствие.

2.2. По-специално Комисията предлага две нови директиви: i) дългосрочно предложение за създаване на правила и разпоредби за „цифрово присъствие“⁽¹⁾, чиято цел е да реформира правилата за корпоративно данъчно облагане, така че печалбите да се регистрират и облагат там, където предприятията имат значително взаимодействие с потребителите посредством цифрови канали, а не там, където реализират своите печалби; ii) краткосрочно предложение за временен данък върху оборота във връзка с предоставянето на някои видове цифрови услуги⁽²⁾. Единният пазар на ЕС се нуждае от стабилна данъчна рамка, която да е в крак с цифровите бизнес модели. Това следва да стимулира иновациите чрез осигуряване на стабилна среда за инвестиции на предприятията и предоставяне на възможност за тяхното разрастване. Дружествата, занимаващи се с цифрови услуги, като всички други дружества трябва да допринасят за публичните финанси и да споделят данъчната тежест, необходима за финансирането на обществени услуги⁽³⁾.

2.3. По-специално в дългосрочното предложение се определят правила за установяване на облагаема връзка за цифровите предприятия, които развиват презгранична дейност, при нефизическо търговско присъствие, както и принципи за отнасяне на печалба към цифрова стопанска дейност, които биха обхванали по-добре създаването на стойност от цифровите предприятия. Тези мерки биха се прилагали за дружества, които отговарят на един от следните критерии: i) праг, надвишаващ 7 милиона евро годишни приходи в една държава членка; ii) над 100 000 потребители в една държава членка в рамките на една данъчна година; или iii) повече от 3 000 делови договора за цифрови услуги, сключени между дружеството и бизнес потребителите в рамките на една данъчна година.

2.4. При краткосрочното предложение временният данък върху оборота би се прилагал като непряк данък за дейности, чиито приходи са получени: i) от продажбата на рекламно пространство в интернет; ii) от цифрови посреднически дейности, които позволяват на потребителите да си взаимодействат с други потребители и могат да улеснят продажбата на стоки и услуги помежду им; и iii) от продажбата на данни, генерирани от предоставена от потребителите информация. Този данък ще се прилага само за дружествата с общи годишни приходи от цял свят от 750 милиона евро и 50 милиона евро в рамките на ЕС за всяка година. Ако се прилага ставка в размер на 3 %, се очаква приходите за държавите членки да възлязат на 5 милиарда евро годишно.

2.5. Предложението на Комисията е да се съчетаят новите директиви и измененията на общата консолидирана основа за облагане с корпоративен данък (ОКООКД), като се гарантира, че в системите за корпоративно данъчно облагане на държавите членки и в предлаганата ОКООКД ще има правила за намиране на решение на предизвикателството пред данъчното облагане на цифровата икономика⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ COM(2018) 147 final.

⁽²⁾ COM(2018) 148 final.

⁽³⁾ COM(2018) 146 final.

⁽⁴⁾ COM(2018) 146 final. За допълнителна информация вж. ОВ С 434, 15.12.2017 г., стр. 58, <https://www.eesc.europa.eu/bg/node/53903>

2.6. В по-дългосрочна перспектива Комисията е твърдо убедена, че решението трябва да се вземе на световно равнище, и работи тясно с Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) в подкрепа на разработването на международно решение в съответствие с междинния доклад на ОИСР относно данъчното облагане на цифровата икономика, публикуван на 16 март 2018 г.

3. Общи бележки

3.1. ЕИСК счита, че цялата икономика трябва да бъде цифровизирана. Предвид бързото развитие на бизнес моделите, по-специално в областта на цифровите услуги, от изключителна важност е да развием и нашите данъчни системи. Цифровата икономика надхвърля националните граници и все повече се признава необходимостта от нова данъчна рамка, която да е в крак с цифровите бизнес модели.

3.2. Също като Комисията ЕИСК е твърдо убеден, че в крайна сметка решението трябва да се вземе на световно равнище, за да се извлекат ползите от глобализацията, като се прилагат подходящо управление и подходящи правила на световно равнище. Поради това ЕИСК приветства тясното сътрудничество между Комисията, държавите членки и ОИСР в подкрепа на разработването на международно решение.

3.3. Успоредно с обсъжданията на международно равнище и в продължение на публикуваното през септември 2017 г. съобщение⁽⁵⁾ сега Комисията предлага решения на равнището на ЕС. Както Комисията посочва⁽⁶⁾, те ще послужат като нов импулс за международните обсъждания, тъй като предоставят нагледен пример как принципите, които се разискват на международно равнище, могат да бъдат претворени в модерна, справедлива, ефикасна и пригодена за цифровизираната икономика уредба на корпоративното данъчно облагане.

3.4. ЕИСК счита, че осигуряването на еднакви условия на конкуренция за всички в областта на корпоративното данъчно облагане е изключително важно. През последните години беше установено, че отделни дружества са се възползвали от специфични данъчни правила в някои държави членки, за да намалят своите ефективни данъчни ставки почти до нула. Липсата на прозрачност е допринесла за този резултат. Някои от случаите са свързани с мултинационални дружества, осъществяващи активна дейност в областта на цифровите услуги. Ето защо Комитетът споделя стремежа на Комисията да продължи усилията си срещу агресивното данъчно планиране и непрозрачността от страна на държавите членки, с цел да се гарантира еднакво третиране на фирмите и да се насърчава европейската конкурентоспособност.

3.5. ЕИСК приветства факта, че Комисията предприема инициативи, свързани с цифровия данък, което дава нов импулс на международните обсъждания, като онагледява начина, по който могат да бъдат преобразувани действащите данъчни принципи. Предложението за прилагане на данък върху оборота постави началото на интензивни разисквания на международно равнище, което беше една от целите на инициативата. Сега Европа трябва да излезе с обща позиция в обсъжданията, които са в ход в ОИСР.

3.6. ЕИСК изразява съгласие с Комисията, че всяко решение, което се предлага на равнището на ЕС, трябва да бъде съобразено с глобалното измерение на съответния въпрос, и също като Комисията признава, че „с настоящите предложения Комисията ще даде своя принос за формирането на решение въз основа на консенсус, което ОИСР възнамерява да постигне до 2020 г. Те са пример как да бъдат приведени в действие принципите, които се обсъждат на международно равнище“⁽⁷⁾.

3.7. Много е важно в диалог с търговските партньори да бъдат разработени нови принципи относно начина за отнасяне на корпоративни печалби към държава от ЕС и тяхното облагане, с цел да се избегне нарастване на напрежението, свързано с търговията и данъците, между основни икономически участници в света. ЕИСК подчертава необходимостта от справедливи решения въз основа на консенсус.

3.8. Настоящите системи за корпоративно данъчно облагане в света се основават на начисляването на корпоративната печалба, относима към всяка съответна юрисдикция. Данъчното облагане следва да се базира на това къде се създава стойността. Предвид трудностите да се каже къде във веригата за създаване на стойност се появява печалбата, съществува необходимост да бъдат намерени универсални принципи за начина за преценка на мястото, където се създава стойност. Подобни правила са създадени в рамките на цялостната работа на ОИСР, с които се формулират данъчни принципи и определения за начина на определяне на цената на стоки и услуги (правила за трансферно ценообразуване) за дружества в рамките на дадена група от предприятия.

⁽⁵⁾ COM(2017) 547 final.

⁽⁶⁾ COM(2018) 146 final, стр. 5

⁽⁷⁾ COM(2018) 146 final, стр. 6.

3.9. ЕИСК счита, че от време на време е необходимо международните данъчни правила да се преразглеждат, тъй като бизнес моделите се развиват. Съвсем наскоро действащите правила бяха преразгледани във връзка със споразумението относно борбата със свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби⁽⁸⁾. Понастоящем се прилагат новите правила и определения. Очаква се те значително да намалят възможността за агресивно данъчно планиране и свиване на данъчните основи⁽⁹⁾.

3.10. Важно е другите процеси в сферата на корпоративните данъци да съответстват на вече реализираните постижения в борбата със свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби. Един от принципите на борбата със свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби е разпределянето на печалби в държавите в съответствие с мястото на създаване на стойност.

3.11. ЕИСК би искал да подчертае необходимостта от подходящи оценки на въздействието. ЕИСК счита, че оценката на въздействието не е достатъчно всеобхватна. Комисията не е анализирала въздействието, което временната мярка ще окаже върху инвестициите, стартиращите предприятия, работните места и растежа. Оценката на въздействието не показва и как предложенията ще засегнат МСП.

3.12. Също така е необходимо да се анализира въздействието върху приходите на по-малките и по-големите икономики, както и ефектът в резултат от мерките, които се осъществяват наред с борбата със свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби в различните държави, и от данъчната реформа в САЩ.

3.13. ЕИСК изразява загриженост, че при отрицателните каскадни ефекти, които Комисията ясно признава, с облагането на оборота може да се навреди на развитието на цифровите услуги и по-специално на стартиращите предприятия. Каскадният ефект възниква, когато услугите са продадени няколко пъти и всеки път са данъчно обложени.

3.14. ЕИСК счита, че следва да се увеличи таванът от 7 милиона евро за създаване на място на стопанска дейност, от който ще се прилага новият режим. Би било за предпочитане дебатите в Съвета да доведат до резултат, който няма да доведе до възпрепятстване на цифровизацията, а до по-добро функциониране на единния пазар. При оценката на ефективното равнище на данъчно облагане на цифровия сектор ЕИСК подчертава необходимостта да бъдат отчетени промените в данъчните кодекси в бъдеще поради текущото прилагане на правилата за борба със свиването на данъчната основа и прехвърлянето на печалби и по-конкретно да бъде взето под внимание значително нарасналото равнище на данъчно облагане в САЩ на американски цифрови фирми, осъществяващи дейност в ЕС, поради промените в данъчния кодекс на САЩ⁽¹⁰⁾.

3.15. Облагането на оборота вместо печалбата и облагането с данък там, където се извършват продажбите, вместо там, където се създава стойност, представляват съществена промяна на действащите принципи на данъчно облагане. ЕИСК изразява загриженост, че подобна промяна на данъчното облагане ще бъде от полза за по-големите икономики с много потребители за сметка на по-малките изнасящи икономики. ЕИСК подчертава, че всяко решение, независимо дали в краткосрочен, или по-дългосрочен план, за данъчното облагане на цифровите бизнес модели трябва да води до справедливи и еднакви икономически резултати за всички икономики в ЕС.

3.16. Предложената временна мярка означава, че ще се облагат дори нерентабилни предприятия. ЕИСК подчертава, че настоящата глобална система за корпоративно данъчно облагане се основава на облагането на печалбите, но признава, че за цифровите дружества, които нямат физическо присъствие, държавата на извършване на продажби няма да получава корпоративни данъци върху печалбата.

3.17. ЕИСК отбелязва, че няма клауза за изтичане на срока на действие или друг механизъм, които да гарантират, че временната данъчна мярка ще бъде оттеглена, когато бъде намерено по-дългосрочно решение. ЕИСК решително наставлява Съвета да разработи такива правила, ако евентуално се въведе временната мярка.

4. Конкретни бележки

4.1. Фиксираната ставка от 3 %, един от елементите, определени от Европейската комисия, може да се разглежда само като ориентировъчна. Необходимо е да се направи оценка на ситуацията. Освен това би могло да се предвиди известна гъвкавост на данъка, за да се отчете данъчният капацитет на всеки данъчнозадължен субект.

4.2. Липсата на облекчения за трансгранични печалби и загуби и големият брой трансферни ценообразувания и спорове в ЕС относно присъствието често водят до двойно данъчно облагане на международно равнище, като по този начин представляват значителни бариери пред единния пазар. Въвеждането на данък върху оборота за цифрови услуги, който не би могъл да се приспада от данъци върху доходите в други държави, допълнително ще увеличи двойното данъчно облагане, като по този начин се добавя още една бариера пред единния пазар. ЕИСК счита, че е важно да се избягва въвеждането на мерки, които биха довели до каквато и да е форма на двойно данъчно облагане.

⁽⁸⁾ ОИСП, 2015 г.

⁽⁹⁾ Според данните на Комисията прехвърлянето на корпоративни печалби и свиването на данъчната основа от дружества в ЕС възлиза на 50—70 млрд. евро, което се равнява на 4 % от БВП (СОМ(2018) 81 final).

⁽¹⁰⁾ „Закон за намаляване на данъците и за работните места“, 22 декември 2017 г.

4.3. Методът на ОИСР за създаване на определение за присъствие е динамична процедура, при която промените в принципа бяха приети в световен мащаб. Отклонението от тази процедура чрез предлагане на едностранно определение води до нарастване на сложността на международната данъчна система, както и до по-голяма несигурност за инвеститорите. Дори и в малко вероятния случай, при който ОИСР приеме същото определение в очаквания си окончателен доклад относно цифровата икономика през 2020 г., не след дълго двете системи ще се отклонят ⁽¹¹⁾.

4.4. ЕИСК изразява загриженост относно това броят на потребителите на цифрови услуги да служи като критерий за облагаема връзка. Броят щраквания на даден уебсайт лесно може да се манипулира и съществува риск дружествата да изгубят контрол върху това в коя юрисдикция се счита, че осъществяват дейност.

Брюксел, 12 юли 2018 година.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

⁽¹¹⁾ Причината за това е, че приетото от ЕС чрез директива определение за присъствие ще се развие посредством решения на Съда на ЕС, докато определението на ОИСР, което се прилага в останалия свят, ще се развие чрез международен консенсус, изразен от ОИСР чрез неговите непрекъснати преразглеждания.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно повишаване на сигурността на личните карти на гражданите на Съюза и на документите за пребиваване, издавани на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства, които упражняват правото си на свободно движение“

[COM(2018) 212 final — 2018/0104 (COD)]

(2018/C 367/15)

Главен докладчик: **Jorge PEGADO LIZ**

Консултация	Европейски парламент, 28.5.2018 г. Съвет, 18.6.2018 г.
Правно основание	член 21, параграф 2 и член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Заетост, социални въпроси и гражданство“
Решение на Бюрото	22.5.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	11.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	155/8/5

1. Заключение и препоръки

1.1. ЕИСК оценява много положително разглежданата инициатива, която счита за необходима и спешна, изразява съгласие с правното основание, което е подходящо предвид ограниченията, свързани с предложението, а също и с избора на законодателен инструмент, потвърждава, че предложението е в съответствие с принципите на субсидиарност и пропорционалност, както и с основните права, и призовава за неговото спешно приемане.

1.2. Съгласен е също така със задължителното включване на портретната снимка и на два пръстови отпечатъка на притежателя в оперативно съвместими формати, както и с изискването за отделяне на биометричните данни от всички други данни, които евентуално се съдържат в такива карти.

1.3. Въпреки това ЕИСК счита, че Комисията не е обосновала напълно своя законодателен избор и не е посочила причините, които са ѝ попречили да представи предложение, основаващо се на по-широка законодателна хармонизация, създаваща истинска единна система за документи за самоличност с неоспорими предимства по отношение на простотата и бързината на проверките и уеднаквяването на процедурите, което носи несъмнени ползи на гражданите. Не е ясна причината, поради която не са определени задължителните елементи, предвидени в приложението към проучването на въздействието, както беше направено с разрешенията за пребиваване, които се предоставят на гражданите на ЕС, по-специално наименованието на документа, името, пола, гражданството, датата на раждане, мястото на раждане и мястото на издаване, подписът и датата на изтичане на срока на валидност на документа.

1.4. Освен това счита, че предложението дори не е на нивото на заключенията на REFIT и допитванията до гражданите, които показва ситуации, при които са налице несъмнени пречки пред свободното движение в рамките на европейското пространство, тъй като съгласно предложението държавите членки си запазват възможността да решават дали да въвеждат карти за самоличност на своите национални територии, както и да определят обхвата, минималната информация и вида на личните карти.

1.5. ЕИСК би желал Комисията да беше разгледала възможността за създаване на европейска лична карта, която би дала на европейските граждани правото да гласуват с тази карта, дори за целта да е трябвало да използва друго правно основание.

1.6. ЕИСК се опасява, че разходите за привеждане в съответствие на новите карти се прехвърлят върху гражданите, при това става въпрос за неуточнени, неподходящи и непропорционални суми, тъй като те се определят изцяло от администрациите на държавите членки.

1.7. Освен това ЕИСК счита, че другите допълнителни елементи, които държавите членки добавят към тези карти, също би могло да бъдат разгледани и, доколкото е целесъобразно, би могло да се стандартизира както тяхното включване, така и използването им от заинтересованите страни или от трети страни.

1.8. За ЕИСК е от съществено значение прилагането на настоящото предложение да се проследява и наблюдава от Европейската комисия, като се гарантира ясното признаване на документите, които са предмет на настоящото предложение, не само като елемент за идентификация, но и като инструмент, който дава възможност на притежателя си да извършва поредица от действия в която и да е държава членка, включително да се движи в рамките на Шенгенското пространство, да купува стоки и услуги, по-специално финансови услуги, и да получава достъп до публични и частни услуги.

1.9. Предвид необходимостта от този регламент и неговия спешен характер, ЕИСК препоръчва да се съкратят всички срокове за неговото влизане в сила и за бъдещия мониторинг.

1.10. Призовава Комисията, Европейския парламент и държавите членки да разгледат предложенията, които съдържат конкретни коментари по отношение по-специално на елементите, които тя счита за съществени, както и някои правила за използване на тези документи от трети лица, които са от съществено значение в някои държави членки.

2. Кратко описание на съдържанието на предложението и неговите основания

2.1. В съобщението на Комисията до Европейския парламент, Европейския съвет и Съвета: Четиринадесети доклад за напредъка в създаването на ефективен и истински Съюз на сигурност ⁽¹⁾, наред с другите размисли относно ситуацията във връзка с двата основни стълба на европейската отбрана: борбата с тероризма, организираната престъпност и средствата, използвани за тази цел, от една страна, и укрепването на нашата отбрана и устойчивостта ни по отношение на тези заплахи, от друга страна, Комисията, наред с други мерки ⁽²⁾, споменава и законодателно предложение, насочено към по-голяма сигурност на националните лични карти и разрешения за пребиваване, което *„ще направи по-трудна злоупотребата със или фалшифицирането на такива документи от терористи и други престъпници с цел влизане или придвижване в ЕС“*.

2.2. В съобщението се посочва по-специално, че съгласно статистическите данни на Европейската агенция за гранична и брегова охрана относно фалшивите документи, *„националните лични карти със слаби защити най-често биват използвани незаконно като пътнически документи в ЕС“*. Като част от европейския отговор на измамите с документи за пътуване, изложен в Плана за действие от декември 2016 г., заедно с доклада за напредъка Комисията прие предложение за Регламент за укрепване на защитата на личните карти, издавани на гражданите на Съюза, и на документите за пребиваване, издавани на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства. *„Подобряването на защитите на личните карти и на документите за пребиваване ще направи по-трудно злонамереното използване или фалшифицирането на тези документи от престъпници с цел придвижване в ЕС или преминаване на външните граници на ЕС. По-сигурните документи за самотичност ще допринесат за укрепването на управлението на външните граници на ЕС (включително по отношение на предизвикателството със завръщащите се чуждестранни бойци на терористични организации и членовете на техните семейства), като едновременно с това по-сигурните и надеждни документи ще улеснят допълнително гражданите на ЕС при упражняването на техните права на свободно движение.“* Това може да се прочете в съобщението.

2.3. Предложението на Комисията, което се основава на оценка на въздействието и на обществена консултация, установява минимални стандарти за сигурност на националните лични карти, които включват по-специално съхраняването на биометрична снимка и пръстови отпечатащи в чип, който е част от личната карта. Предложението предвижда и предоставянето на минимална информация относно документите за пребиваване, издадени на гражданите на ЕС, които пътуват, както и пълната хармонизация на картите за пребиваване на тези членове на техните семейства, които не са граждани на ЕС. Комисията приканва законодателите да разгледат без забавяне това законодателно предложение, за да бъде постигнато съгласие в кратки срокове.

2.4. Именно с оглед на тази рамка следва да се оценява разглежданото предложение за регламент, чиито цели включват:

а) подобряване и укрепване на управлението на външните граници;

⁽¹⁾ COM(2018) 211 final, 17.4.2018 г.

⁽²⁾ Сред тях се открояват новите инструменти за събиране на електронни доказателства при наказателните производства; улесненото използването на финансова информация за предотвратяване, разкриване, разследване или наказателно преследване на тежки престъпления; по-строгите правила за прекурсорите на взривни вещества, използвани за приготвянето на самоделни взривни вещества; подобряването на контрола върху вноса и износа на огнестрелни оръжия с цел предотвратяване на нелегалния трафик на огнестрелни оръжия; борбата с терористичното съдържание онлайн, оперативната съвместимост на информационните системи и по-добрият обмен на информация; защитата срещу химически, биологични, радиологични и ядрени рискове и защитата на обществените пространства; борбата с киберпрестъпността и укрепването на киберсигурността.

- б) борба с тероризма и организираната престъпност и изграждане на истински Съюз на сигурност,
- в) улесняване на мобилността на гражданите на ЕС, упражняващи правото си на свободно движение, и доказване на самоличността им пред публични и частни лица, когато упражняват правото си на пребиваване в друга държава — членка на ЕС,
- г) укрепване на европейската способност за ответни действия във връзка с измамите с документи за пътуване и намаляване на риска от фалшифициране и документни измами;
- д) предотвратяване на злоупотреби и заплахи за вътрешната сигурност, произтичащи от пропуски в сигурността на документите;
- е) недопускане на пътувания до трети държави за участие в терористични дейности и на безнаказано завръщане в ЕС.

2.5. За постигането на тези цели Комисията представи разглежданото предложение за регламент, което тя счита за подходящ правен инструмент, основан на член 21, параграф 2 от ДФЕС, съобразен с принципа на субсидиарност и зачитащ принципа на пропорционалност.

2.6. Сред 3-те оценени варианта — запазване на статуквото, предприемане на широка хармонизация или приемане на система от определения на минималните стандарти за сигурност на личните карти и общи минимални изисквания за разрешенията за пребиваване, издавани на граждани на ЕС, а в случая с разрешенията за пребиваване на членове на семействата на граждани на ЕС от трети държави използване на общ единен формат за разрешения за пребиваване на граждани на трети държави — беше избран третият вариант тъй като беше преценено, че при него се зачитат основните права, по-специално защитата на данните и неприкосновеността на личния живот.

2.7. Настоящото предложение ще бъде придружено и от незадължителни мерки (като действия за повишаване на осведомеността и обучение), предназначени да осигурят неговото хармонично прилагане, съобразено със ситуацията и специфичните нужди на всяка държава членка. Тези мерки включват:

- а) програма за мониторинг на конкретните и общите резултати и въздействия от настоящия регламент,
- б) една година след началото на прилагането и впоследствие на всеки две години докладване от страна на държавите членки пред Комисията на информация, считана за важна за ефективното наблюдение на действието на настоящия регламент,
- в) оценката от страна на Комисията на ефективността, ефикасността, уместността, съгласуваността и европейската добавена стойност на вече одобрената правна рамка, но едва шест години след датата на прилагане, за да се гарантира, че са налице достатъчно данни и са проведени достатъчно консултации със заинтересованите страни, за да се съберат мнения относно последиците от законодателните промени и приложените незадължителни мерки.

3. Общи бележки

3.1. ЕИСК оценява много положително разглежданата инициатива, чиято необходимост вече изтъкна в други становища, изразява съгласие с правното основание, което е подходящо предвид ограниченията, свързани с предложението, а също и с избора на законодателен инструмент, потвърждава, че предложението е в съответствие с принципите на субсидиарност и пропорционалност и защита основните права, и призовава за неговото спешно приемане.

3.2. Съгласен е и със задължителното включване на портретната снимка и на два пръстови отпечатъка на притежателя в оперативно съвместими формати, както и с предвидените изключения, а също и с изискването за отделяне на биометричните данни от всички други данни, които евентуално се съдържат в такива карти, в зависимост от решението на държавите членки.

3.3. На практика ЕИСК припомня заключенията на REFIT и консултациите с граждани, които показаха ситуации, при които са налице несъмнени пречки пред свободното движение в рамките на европейското пространство, като това се дължи по-специално на непризнаване на личните карти за валидни документи за пътуване от страна на властите, различните срокове на валидност, които затрудняват тяхното признаване от държавите членки, а също и трудностите при достъпа на гражданите до стоки и услуги.

3.4. Счита обаче, че предложението дори не е на нивото на тези заключения, тъй като то предвижда държавите членки да си запазят възможността да решават дали да въвеждат лични карти на своите национални територии, както и да определят обхвата, минималната информация и вида на личните карти.

3.5. ЕИСК припомня, че личните карти обикновено се издават като основно доказателство за самоличността на техните притежатели, което дава на гражданите достъп до финансови услуги, по-специално откриване на сметка, социални придобивки, здравни грижи, образование, и възможност да упражняват юридически и политически права.

3.6. Освен това, в съответствие с проучването на Европейския парламент *The Legal and Political Context for setting a European Identity Document* [„Правен и политически контекст за създаване на европейски документ за самоличност“], ЕИСК също така би желал Европейската комисия да беше разгледала възможността за създаване на европейска лична карта, която би дала на европейските граждани правото да гласуват само с тази карта, дори да е трябвало да използва друго правно основание.

3.7. ЕИСК се опасява освен това, че разходите за привеждане в съответствие на новите карти се прехвърлят върху гражданите, при това става въпрос за неуточнени суми, тъй като те се определят изцяло от администрациите на държавите членки. Поради тази причина ЕИСК счита, че е необходима предварителна оценка на разходите, които ще възникнат в резултат от това предложение, така че да бъдат адаптирани и пропорционални.

3.8. ЕИСК не може да не отбележи, че според проучването на въздействието на настоящото предложение много държави членки, издаващи лични карти, все още не позволяват използването на биометрични данни (Италия, Франция, Румъния, Хърватия, Чешката република, Финландия, Малта, Словакия и Словения), поради което е важно да се изчислят и оценят финансовото и технологичното въздействие на тези мерки върху гражданите и съответните публични администрации.

3.9. Освен това ЕИСК подчертава, че е необходимо в настоящото предложение да се поясни легитимността на личната карта като инструмент, който дава възможност на притежателя си да извърши поредица от действия в която и да е държава членка, а именно да се придвижва в рамките на Шенгенското пространство, да купува стоки и услуги, по-специално финансови услуги.

3.10. От друга страна, не може да не изтъкне проблемите, които възникнаха във връзка с документите за пребиваване, по-специално големия брой изисквани документи, отказа за влизане в държавите членки, както и отказа на достъп до стоки и услуги, тъй като се опасява, че това предложение не би било достатъчно за решаване на тези проблеми.

3.11. Въпреки това подчертава, че е необходимо да се спазва принципът за свеждане до минимум на обработването на данни, като се гарантира, че целите, с които се събират биометричните данни, са ясни, прозрачни и подчинени на законни, ясно определени и прозрачни мотиви.

3.12. ЕИСК счита, че Европейската комисия не обосновава напълно избора от нея законодателен вариант и не посочва причините, които са ѝ попречили да представи предложение, основаващо се на по-широка законодателна хармонизация, създаваща истинска единна система за документи за самоличност с неоспорими предимства за осигуряването на простота и бързина на проверките и уеднаквяването на процедурите, което носи несъмнени ползи на гражданите, или поне да посочи това като желана цел в средносрочен план. Освен това в работния документ на службите на Комисията (SWD (2018) 111 final⁽³⁾) се споменава изрично, че този вариант е предпочитан, тъй като „Мнозинството от допитаните граждани на ЕС подкрепят по-широкото хармонизиране в рамките на ЕС на националните лични карти (ID 2) и цялостно хармонизиране на документите за пребиваване (RES 3)“.

3.13. В действителност не е ясна причината, поради която не са определени задължителните елементи, предвидени в приложението към проучването на въздействието, както беше направено с разрешенията за пребиваване, които се предоставят на гражданите на ЕС, по-специално наименованието на документа, името, пола, гражданството, датата на раждане, мястото на раждане и мястото на издаване, подписът и датата на изтичане на срока на валидност на документа.

3.14. ЕИСК подчертава необходимостта от засилване на контрола върху измамите, като се обръща специално внимание на транспорта, по-специално на въздушния, сухопътния и морския, и обезпечаване на граничните служби с човешки, логистични и технически умения, които да осигурят не само признаването на документите от всички държави членки, но и засилването на контрола върху тях.

3.15. Поради това е от основно значение прилагането на настоящото предложение да се проследява и наблюдава от Европейската комисия, като се гарантира ясното признаване на документите, които са предмет на настоящото предложение, като документи за пътуване и за достъп до публични и частни услуги.

3.16. Освен това ЕИСК счита, че другите допълнителни елементи, които държавите членки добавят към тези карти, също би могло да бъдат разглеждани и, ако е необходимо и доколкото е целесъобразно, би могло да се стандартизира както тяхното включване, така и използването им от заинтересованите страни или от трети страни.

⁽³⁾ Оценка на въздействието във връзка с предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета относно повишаване на сигурността на личните карти на гражданите на Съюза и на документите за пребиваване, издавани на граждани на Съюза и на членовете на техните семейства, които упражняват правото си на свободно движение.

4. Конкретни бележки

4.1. ЧЛЕН 1.^о — По отношение на приложното поле на разглежданото предложение, ЕИСК счита, че предметът на предложението би трябвало да съдържа позоваване на минималните изисквания за информация.

ЕИСК подчертава, че е необходимо да се заяви ясно, че регламентът съблюдава принципа на законност, както и принципите на автентичност, достоверност, еднозначност и сигурност на данните, с които се идентифицират гражданите.

4.2. ЧЛЕН 2 — В допълнение към приложното поле и без да се засяга действието на Директива 2004/38/ЕО, ЕИСК обръща внимание на необходимостта в предложението да се даде определение на понятието „национална лична карта“, за да се гарантира, че става въпрос за документ, хармонизиран във всички държави членки.

4.3. ЧЛЕН 3, параграф 2 — ЕИСК поставя под въпрос изискването за включване на „втори официален език“, тъй като това не е нито целесъобразно, нито подходящо за улесняване на трансграничното признаване на документа.

4.4. ЧЛЕН 3, параграф 10 — ЕИСК счита, че в регламента сроковете на валидност на тези документи би трябвало да бъдат стандартизирани въз основа на стандартизирани възрастови групи.

4.5. ЧЛЕН 5 — Срокът за извеждане от употреба на личните карти би трябвало да бъде 3, а не 5 години.

4.6. ЧЛЕН 6

4.6.1. Разрешенията за пребиваване следва да съдържат следните елементи:

- произход
- националност
- място на раждане
- пол
- ръст
- цвят на очите
- подпис.

4.6.2. По отношение на името и фамилията на притежателя, за да се гарантира еднозначната идентификация на гражданите, представеното име трябва да бъде пълно, в съответствие с удостоверението за раждане и изписано със спазване на официалния правопис.

4.7. ЧЛЕН 8, параграф 2^о — Срокът за извеждане от употреба на личните карти би трябвало да бъде 3, а не 5 години.

4.8. ЧЛЕН 10.^о — Без да се засяга прилагането на Регламент (ЕС) 2016/679, ЕИСК счита, че това предложение следва да включва специфични правила относно целите, с които се създават базите данни, начина на събиране и актуализиране на информация, комуникацията, консултацията, достъпа до данни и съхраняването на личните данни.

4.9. ЧЛЕН 12, параграф^о 1 — Срокът за представяне на доклад за прилагането би трябвало да бъде 3, а не 4 години, както е посочено и в съображение 21.

4.10. ЧЛЕН 12^о, параграф 2 — Срокът за доклада относно основните констатации от оценката би трябвало да бъде 5, а не 6 години.

4.11. ЕИСК е на мнение, че е препоръчително в регламента да се определи краен срок за издаване на карта за самоличност след раждане (например 30 дни).

4.12. В регламента трябва да се уточни и, че проверката на валидна лична карта от който и да е публичен или частен орган в момента на представянето ѝ следва да ограничава нейното задържане или съхранение до необходимия минимум за гарантиране на сигурността и отбраната на държавите членки. Следва да се забрани също нейното възпроизвеждане чрез фотокопиране или по друг начин, без изричното съгласие на притежателя или решение на съдебен орган, по очевидни причини, свързани със сигурността, предотвратяването на измами и злоупотреби, както и по причини, свързани със защитата на данните и неприкосновеността на личния живот.

4.13. В допълнение следва изрично да се предвиди незабавното заличаване на данни в случай на загуба, кражба, грабеж или смяна на картата, за да се предотврати всякаква злоупотреба с официални документи.

Брюксел, 11 юли 2007 година.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за установяване на правила, с които се улеснява използването на финансова и друга информация за предотвратяването, разкриването, разследването или наказателното преследване на определени престъпления, и за отмяна на Решение 2000/642/ПВР на Съвета

[COM(2018) 213 final — 2018/0105 (COD)]

(2018/C 367/16)

Докладчик: **Victor ALISTAR**

Консултация	Европейски парламент, 28.5.2018 г.
Правно основание	член 87, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз.
Компетентна секция	„Заетост, социални въпроси и гражданство“
Решение на Бюрото	22.5.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	12.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването	176/0/1
(„за“/„против“/„въздържал се“)	

1. Заключение и препоръки

1.1. ЕИСК отбелязва, че действията на Съюза имат за цел да генерират добавена стойност чрез осигуряване на хармонизиран подход, който засилва вътрешното и трансграничното сътрудничество в областта на финансовите разследвания на тежките престъпления и тероризма. Освен това действията на европейско равнище ще дадат възможност за хармонизиране на разпоредбите, по-специално в областта на защитата на данните, с цел да се гарантира ефективността на общото пространство на сигурност и правосъдие.

1.2. За постигането на тази цел е необходимо да се допълни регулаторната рамка на звената за финансово разузнаване (ЗФР), създадени съгласно член 114, с правен инструмент, създаден въз основа на член 87, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС). Избраният вариант е да се съпостави достъпът до финансовите данни съгласно Петата директива за борба с изпирането на пари⁽¹⁾ с механизмите за съдебно сътрудничество между държавите членки.

1.3. Предложението за директива представлява инструмент, който има за цел да укрепи капацитета за разследване и борба с престъпността на територията на Европейския съюз, като на компетентните органи на държавите членки се гарантира пряк достъп до финансовите данни с оглед на наказателното преследване на престъпления и установяването на формите на престъпност.

1.4. Определеният от Комисията обхват засяга разследванията на престъпления и борбата с тях в рамките на механизмите за съдебно сътрудничество и в член 2, буква л) се позовава на член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2016/794 относно Европол⁽²⁾ във връзка с определението на „тежки престъпления“. По този въпрос ЕИСК счита, че е необходимо да се изготви по-прецизен и ограничен списък на престъпленията, за които може да се използва този механизъм.

1.5. Би било добре в предложението за директива Комисията да постигне по-добро равновесие между основните права на физическите лица, установени от Договора за функционирането на Европейския съюз, и необходимостта от гарантиране на по-добро прилагане на законодателството във връзка с борбата с престъпността и наказателното ѝ преследване, с цел да се гарантира среда на сигурност и правосъдие на равнището на ЕС.

⁽¹⁾ Директива (ЕС) 2018/843 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 година за изменение на Директива (ЕС) 2015/849 за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма и за изменение на директиви 2009/138/ЕО и 2013/36/ЕС (ОВ L 156, 19.6.2018 г., стр. 43).

⁽²⁾ Регламент (ЕС) 2016/794 на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2016 година относно Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол) и за замяна и отмяна на решения 2009/371/ПВР, 2009/934/ПВР, 2009/935/ПВР, 2009/936/ПВР и 2009/968/ПВР на Съвета (ОВ L 135, 24.5.2016 г., стр. 53).

1.6. С оглед на постигането на равновесие между достъпа до финансовите данни на европейските граждани и принципа „необходимост да се знае“ се налага целите на директивата да бъдат ограничени до разкриването на престъпления и наказателното им преследване, и да не се поставят твърде общи цели за предотвратяване. За тази цел се препоръчва да се прилага принципът на надлежно обосноваване на случаен принцип.

1.7. Централизираните регистри на банковите сметки могат да бъдат допълнени с финансовите данни относно инвестиционните сметки на инвестиционните управители на капиталовия пазар, като се има предвид, че тези инвестиции освен това са сред настоящите форми на изпиране на пари и укриване на незаконно получени финансови продукти. Освен това ЕИСК приканва Комисията да прецени дали е възможно да бъдат свързани помежду си данните, събрани съгласно Петата директива относно борбата с изпирането на пари⁽³⁾, настоящото предложение и Четвъртата директива за административното сътрудничество в областта на данъчното облагане⁽⁴⁾, като по отношение на последната само за документиране на тежки престъпления и с единствената цел да се отбележат несъответствията между събраните по време на разследванията данни и управляваната информация.

1.8. По отношение на законодателните технически елементи ЕИСК препоръчва член 17 да бъде допълнен с процедурни разпоредби, които се позовават на европейското законодателство относно съдебното сътрудничество и обмена на финансова информация с трети държави.

1.9. Комитетът призовава Комисията да измени определенията в член 2, букви е) „информация, свързана с правоприлагането“ и л) „тежки престъпления“, за да се гарантира яснота, предвидимост и пропорционалност на стандартите, които създават механизмите за достъп до финансовите данни на гражданите на Европейския съюз.

1.10. Освен това ЕИСК призовава Комисията да регулира целта на достъпа до данните в централизираните национални регистри на банковите сметки, като ограничи достъпа за целите на предотвратяване на престъпления, които застрашават колективната и индивидуалната сигурност на европейските граждани, а именно — тероризъм, трафик на хора и трафик на наркотици, и позволи достъпа за целите за разкриване, разследване и наказателно преследване на всички тежки престъпления или за възстановяване на получени от такива престъпления активи.

2. Контекст на становището

2.1. Престъпните организации, в това число и терористичните организации, често извършват дейност в различни държави членки и техните активи, включително и банковите им сметки, по принцип могат да се намират навсякъде в рамките на ЕС или дори извън него. Те използват модерните технологии, за да прехвърлят средства между няколко банкови сметки и между различни валути в рамките на часове.

2.2. ЕИСК отбелязва, че действията на Съюза имат за цел да генерират добавена стойност чрез осигуряване на хармонизиран подход, който засилва вътрешното и трансграничното сътрудничество в областта на финансовите разследвания на тежките престъпления и тероризма. Освен това действията на равнището на Съюза ще помогнат да се осигурят хармонизирани разпоредби, включително в сферата на защитата на данните, докато при самостоятелни законодателни действия на държавите членки ще бъде трудно да се постигне хармонизирано ниво на гаранциите.

2.3. Въпреки че в Петата директива относно борбата с изпирането на пари⁽⁵⁾ се създават централизираните национални регистри на банковите сметки, които увеличават капацитета за третиране на звената за финансово разузнаване (ЗФР) и тяхната ефективност, за по-голямата ефективност на разследванията и наказателното преследване е необходимо компетентните съдебни органи да имат по-бърз достъп до финансовите данни. За тази цел е добре да се допълни регулаторната рамка на ЗФР, създадени съгласно член 114, като се създаде правен инструмент въз основа на член 87, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

2.4. По този начин компетентните органи ще имат пряк достъп до централизираните национални регистри на банковите сметки, с което ще се улесни работата на съдебните и данъчните органи, както и на органите за борба с корупцията, които разполагат с правомощия за разследване съгласно националното законодателство. В тази категория е добре също така да бъдат включени и службите за възстановяване на активи, които са отговорни за проследяването и идентификацията на активи от престъпления с оглед на евентуалното им замразяване и конфискация, с цел да се гарантира, че престъпниците са лишени от печалба.

2.5. Определенията от Комисията обхват засяга разследванията на престъпления и борбата с тях в рамките на механизмите за съдебно сътрудничество и в член 2, буква л) се позовава на член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2016/794 относно Европол⁽⁶⁾ във връзка с определението на „тежки престъпления“. По този въпрос ЕИСК счита, че е необходимо да се изготви по-прецизен и ограничен списък на престъпленията, за които може да се използва този механизъм.

⁽³⁾ Вж. бележка под линия № 1.

⁽⁴⁾ Директива (ЕС) 2016/881 на Съвета от 25 май 2016 година за изменение на Директива 2011/16/ЕС по отношение на задължителния автоматичен обмен на информация в областта на данъчното облагане (ОВ L 146, 3.6.2016 г., стр. 8).

⁽⁵⁾ Вж. бележка под линия № 1.

⁽⁶⁾ Вж. бележка под линия № 2.

2.6. Освен това съгласно Регламент (ЕС) 2017/1939⁽⁷⁾ на европейските прокурори също се предоставя достъп до централизираните национални регистри на банковите сметки, което ще увеличи възможностите за разследване на случаите на измама, засягащи финансовите интереси на Европейския съюз.

3. Общи бележки

3.1. ЕИСК отчита значението на механизмите за сътрудничество между правоприлагащите органи на държавите членки и приветства инициативата на Комисията за създаване на механизми, които да позволят на компетентните органи на държавите членки да разполагат с по-бърз и по-пряк достъп до финансовите данни, съхранявани на територията на други държави членки.

3.2. Предложението за директива представлява инструмент, който има за цел да укрепи капацитета за разследване и борба с престъпността на територията на Европейския съюз, като на компетентните органи на държавите членки се гарантира по-пряк достъп до финансовите данни с оглед на разкриването на престъпления и идентификацията на формите на престъпност.

3.3. В предложението за директива Комисията би било добре да постигне по-добро равновесие между основните права на физическите лица, установени от Договора за функционирането на Европейския съюз, и необходимостта от гарантиране на по-добро прилагане на законодателството във връзка с борбата с престъпността и наказателното ѝ преследване.

3.4. Поради това е добре правото на неприкосновеност и на защита на личния живот да бъде ограничено само ако мярката е пропорционална на обществения интерес за гарантиране на среда на сигурност и правосъдие на територията на Европейския съюз.

3.5. С оглед на постигането на равновесие между достъпа до финансовите данни на европейските граждани и принципа „необходимост да се знае“ е добре целите на директивата да бъдат ограничени до разкриването на престъпления и наказателното им преследване и да не се поставят твърде общи цели за предотвратяване. За тази цел следва да се прилага принципът на надлежно обосновани случаи.

3.6. Достъпът до финансовите данни не би трябвало да се предоставя само на компетентните органи за разследване на престъпления и наказателното им преследване, както и на службите за възстановяване на активи в надлежно обосновани случаи, за да се предотврати създаването на съвкупност от метаданни, които впоследствие ще бъдат съхранявани от национални или европейски органи без правомощия за разкриване и разследване.

3.7. Централизираните регистри на банковите сметки могат да бъдат допълнени с финансовите данни относно инвестиционните сметки на инвестиционните управители на капиталовия пазар, като се има предвид, че тези инвестиции освен това са сред настоящите форми на изпирание на пари и укриване на незаконно получени финансови продукти.

3.8. Освен това би било добре предложението за директива да бъде допълнено с процедурни разпоредби, които се позовават на други европейски законодателни актове в областта на съдебното сътрудничество и обмена на финансова информация с трети държави, за да бъдат спазени следните две изисквания: от една страна, определяне на общи правни правила за съдебните производства за валидно събиране на доказателства, когато се използват в допълнение към други законодателни инструменти, и от друга страна — по-широкообхватно изпълнение на целите на публичната политика, които са определени в обяснителния меморандум и извършения от Комисията последващ анализ.

3.9. ЕИСК отбелязва и приветства факта, че предложението за директива на Комисията съдържа много ясни разпоредби относно защитата на основните права; той изтъква обаче, че обхватът им е ограничен до личните данни, предавани в рамките на създадения механизъм, и до достъп до централизираните национални регистри на банковите сметки, но не съдържат конкретни правила за защита на основните права за право на неприкосновеност на личния живот и за осигуряване на процедурни гаранции по отношение на ограничаването на тези права.

4. Специфични бележки и препоръки

4.1. С цел да се гарантира, че при прилагането на предвидените в настоящото предложение за директива инструменти за сътрудничество ограничаването на основните права за защита на неприкосновеността на личния живот запазва легитимно обоснована пропорционалност, от определеното за финансовата информация в член 2, буква д) е добре да се премахне целта за предотвратяване, без да се засяга определеното от Петата директива относно борбата с изпирането на пари⁽⁸⁾, което остава непроменено в член 1, параграф 2, буква а) от настоящото предложение за директива. По този начин ще бъде избегнат всякакъв риск от нарушаване на разпоредбите на Договора за функционирането на Европейския съюз, свързани с основните права.

⁽⁷⁾ Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 година за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (ОВ L 283, 31.10.2017 г., стр. 1).

⁽⁸⁾ Вж. бележка под линия № 1.

4.2. При анализ на определението за „тежки престъпления“, изложено в член 2, буква л), което се позовава на приложение 1 към Регламент (ЕС) 2016/794 относно Европол⁽⁹⁾, и съгласно духа на текста на предложението за директива и разпоредбата, предоставяща достъп за целите на предотвратяване на тежки престъпления, става ясно, че предвиденият достъп е непропорционален спрямо преследваната обща цел. Например достъп до финансовите данни на гражданите може да бъде предоставен с цел предотвратяване на престъпления, свързани със смъртоносни пътни произшествия, расизъм, ксенофобия или изнудване.

4.3. ЕИСК препоръчва определението в член 2, буква л) да бъде изменено по следния начин: „тежки престъпления“ означава *формите на престъпления, свързани с тероризъм, организирана престъпност, трафик на наркотици, трафик на хора, корупция, дейности по изтичане на пари, престъпления, свързани с ядрени или радиоактивни вещества, контрабанда на илмигранти, незаконна търговия с човешки органи и тъкани, отвлечане, противозаконно лишаване от свобода и вземане на заложници, грабеж и квалифицирана кражба, незаконен трафик на предмети на културата, включително антични предмети и произведения на изкуството, престъпления против финансовите интереси на Съюза, злоупотреба с вътрешна информация и манипулиране на пазара на финансови инструменти, рекет, фалшифициране и пиратство, подправяне на пари и средства за заплащане, незаконен трафик на оръжия, боеприпаси и взривни вещества, престъпления против околната среда, включително замърсяване от кораби, сексуално насилие и сексуална експлоатация, включително материали с малтретиране на деца и установяване на контакт с деца за сексуални цели, геноцид, престъпления против човечеството и военни престъпления.*

4.4. По същата логика с оглед на изясняването на предмета на директивата и гарантирането на съгласуваност с обявените цели на публичната политика, достъпът до централизираните национални регистри на банковите сметки трябва да бъде разрешаван единствено за предотвратяване на терористични актове, трафик на наркотици или трафик на хора, както и за целите на идентификация, разследване, наказателно преследване, санкциониране и възстановяване на щети, както за посочените по-горе престъпления, така и за определените в предложената директива.

4.5. Член 5 от предложението за директива трябва да бъде допълнен с нов параграф 3, в който да бъдат определени гаранции за пропорционалност и легитимност във връзка с достъпа на правоприлагащите органи до лични данни (в т.ч. и финансови данни). Във връзка с това в параграф 3 е необходимо да бъде добавено задължението за разглеждане на исканията за достъп за всеки отделен случай въз основа на принципа „надлежно обоснован случай“, така че — предвид на това, че тези елементи ще бъдат приведени като съдебно доказателство — да се съблюдават условията за законност по отношение на събирането и използването на доказателства, както и основните права и свободи, включително и правото за справедлив процес, както е установен от практиката на Европейския съд по правата на човека в Страсбург, и да могат да бъдат използвани ефективно от националните съдилища за санкциониране на престъпленията.

4.6. Във връзка с това не е достатъчно достъпът до финансовите данни на физическите лица да се осъществява съгласно националните процедурни гаранции, предвидени в членове 7 и 8 от предложението за директива, като се има предвид, че тези данни са достъпни и за органи, които не разполагат със собствени правомощия за разследване, например Европол, както са предвидени в член 10.

4.7. Необходимо е член 7, параграф 1 да бъде приведен в съответствие с изложените в член 4, параграф 1 констатации относно член 2, буква д) от предложението за директива. Поради това се предлага член 7, параграф 1 да бъде изменен, както следва: „(...) са необходими за предотвратяването на престъпления, свързани с тероризъм, трафик на хора и трафик на наркотици, както и за разкриването на такива престъпления, и всички други тежки престъпления или наказателното преследване на тежки престъпления“. С оглед на съгласуваността и симетрията се предлага член 7, параграф 2 да бъде изменен по същия начин.

4.8. ЕИСК изразява задоволство от факта, че в член 9, параграф 4 от предложението за директива Комисията предвижда, че в случай на техническа неизправност на мрежата FIU.net, алтернативните механизми за предаване на данни трябва да спазват същите условия за сигурност, които важат за мрежата FIU.net. ЕИСК счита, че при необходимост алтернативните механизми за предаване на финансова информация също трябва да имат капацитет за представяне на писмен запис при условия, които позволяват проверка на автентичността, както е случаят с FIU.net.

4.9. Що се отнася до член 10, в който се определя достъпът на Европол, паралелно с този на компетентните органи, посочени в член 3, ЕИСК призовава това право да бъде определено в зависимост от собствените правомощия за разследване на агенцията и да бъде придружено от необходимите гаранции във връзка с анализа на метаданните.

Брюксел, 12 юли 2018 година.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

⁽⁹⁾ Вж. бележка под линия № 2.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно европейските заповеди за предоставяне и за запазване на електронни доказателства по наказателноправни въпроси

[COM(2018) 225 final — 2018/0108 (COD)]

Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета за установяване на хармонизирани правила относно определянето на юридически представители за целите на събирането на доказателства по наказателни производства

[COM(2018) 226 final — 2018/0107(COD)]

(2018/C 367/17)

Главен докладчик: **Christian BÄUMLER**

Консултация	Европейска парламент, 31.5.2018 г.
Правно основание	член 82, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	Секция „Заетост, социални въпроси и гражданство“
Дата на решение на Бюрото	22.5.2018 г.
Дата на приемането на пленарна сесия	12.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването	157/2/0
(„за“/„против“/„въздържал се“)	

1. Заключение и препоръки

1.1. ЕИСК разглежда нарастващото използване на информационни услуги като предизвикателство пред правоприлагането. Понастоящем липсва надеждно сътрудничество с доставчиците на услуги, както и прозрачност, и съществува правна несигурност по отношение на компетентността за процесуално-следствените мерки.

1.2. ЕИСК приветства факта, че с предложението Регламент относно европейските заповеди за предоставяне и за запазване на електронни доказателства се въвеждат задължителни европейски инструменти за защита на данните и достъп до тях.

1.3. ЕИСК приветства факта, че европейските заповеди за предоставяне и за запазване на електронни доказателства са процесуално-следствени мерки, които могат да се издават само в рамките на наказателни разследвания или наказателни производства по конкретни престъпления.

1.4. ЕИСК приветства факта, че се предвижда европейските заповеди за предоставяне на доказателства да се използват само за най-тежките престъпления. ЕИСК отбелязва, че тази цел би могла да се постигне по-добре, ако като насока се използва минимална мярка лишаване от свобода за срок от 3 месеца, отколкото максимална мярка от 3 години.

1.5. ЕИСК подчертава, че регламентът трябва да зачита основните права и принципи, признати по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз и в конституциите на държавите членки.

1.6. ЕИСК подчертава, че на национално равнище често се дават различни отговори на въпросите относно достъпа до данни в наказателното производство и за това кой взема решение за този достъп. ЕИСК подкрепя разработването на единни общоевропейски стандарти за условията за достъп до данни.

1.7. ЕИСК приветства факта, че и двата вида заповеди трябва да бъдат издавани или потвърждавани от съдебен орган на държава членка. ЕИСК обаче счита за проблематично обстоятелството, че заповедта за предоставяне по отношение на данните за абонатите и достъпа може да бъде издавана и от прокурор, и призовава за разширяване на правомощията на съдиите, така че те да включват събирането на всички лични данни.

1.8. Както Комисията, така и ЕИСК вижда проблем в това, че трети държави могат да налагат на доставчиците на услуги от ЕС задължения, които са в разрез с основните права на ЕС. ЕИСК приветства факта, че в предложението се съдържат силни гаранции и изрични позовавания на основните условия и гаранции, които вече са залегнали в достиженията на правото на ЕС.

1.9. ЕИСК подкрепя предвидената в предложението на Комисията възможност законосъобразността, необходимостта или пропорционалността на дадена заповед за предоставяне да могат да бъдат оспорени от адресата и факта, че имунитетът и привилегиите, които защитават данните, търсени в държавата членка на доставчика на услуги, трябва да бъдат зачитани от изпълняващата държава.

1.10. ЕИСК приветства факта, че предложението на Комисията изисква от доставчиците на услуги да определят юридически представител в Съюза, който да получава, проследява и прилага решенията за събиране на доказателства.

1.11. ЕИСК счита, че във всички случаи доставчиците на услуги следва да имат право на възстановяване на разходите, когато това е предвидено в законодателството на издаващата държава.

2. Контекст на предложението

2.1. Понастоящем повече от половината от всички наказателни разследвания включват трансгранично искане за достъп до електронни доказателства, като например текстови съобщения, електронни съобщения или приложения за съобщения. За тази цел Комисията предлага нови правила, за да улесни и ускори достъпа на полицейските и съдебните органи до електронните доказателства, които те считат за необходими за разследванията с цел задържане и осъждане на престъпници и терористи.

2.2. През 2016 г. Съветът⁽¹⁾ призова за конкретни действия, основаващи се на общ подход на ЕС, насочени към повишаване на ефективността на правната взаимопомощ, подобряване на сътрудничеството между органите на държавите членки и доставчиците на услуги в трети държави и предлагане на решения във връзка с определянето на компетентността за процесуално-следствените действия в кибернетичното пространство и съответните правомощия за правоприлагане.

2.3. Европейският парламент⁽²⁾ също изтъкна проблемите, които настоящата фрагментираната правна рамка може да създаде за доставчиците на услуги, които искат да изпълнят искания от страна на правоприлагащите органи. Парламентът призова за европейска правна рамка, която да включва гаранции за правата и свободите на всички заинтересовани страни.

2.4. За ситуации, в които доказателствата или доставчикът на услуги се намират в друга страна, преди няколко десетилетия бяха разработени механизми за сътрудничество между държавите. Въпреки редовно извършваните реформи тези механизми за сътрудничество са подложени на все по-голям натиск поради нарастващата нужда от своевременно трансграничен достъп до електронни доказателства. В отговор на тази необходимост редица държави членки и трети държави прибегнаха до разширяване на своите национални инструменти. ЕИСК счита, че произтичащата от това разпокъсаност води до правна несигурност и противоречащи си задължения. Той поставя въпроса за защитата на основните права и процесуалните гаранции за лицата, засегнати от такива искания.

2.5. ЕИСК счита, че засиленото използване на информационни услуги представлява предизвикателство за правоприлагащите органи, тъй като те често са зле подготвени за боравене с онлайн доказателства. Дългата процедура за получаване на доказателства също е една от основните пречки. Понастоящем липсва надеждно сътрудничество с доставчиците на услуги, както и прозрачност, и съществува правна несигурност по отношение на компетентността за процесуално-следствените мерки. ЕИСК подкрепя прякото трансгранично сътрудничество между правоприлагащите органи и доставчиците на цифрови услуги в наказателните разследвания.

2.6. Настоящата правна рамка на ЕС се състои от инструменти за сътрудничество по наказателноправни въпроси като Директива 2014/41/ЕС относно Европейска заповед за разследване по наказателноправни въпроси⁽³⁾ (Директива за ЕЗР), Конвенцията за взаимопомощ по наказателноправни въпроси между държавите — членки на Европейския съюз⁽⁴⁾, Решение 2002/187/ПВР на Съвета за създаване на Евроюст⁽⁵⁾, Регламент (ЕС) 2016/794 за Европол⁽⁶⁾, Рамково решение 2002/465/ПВР на Съвета относно съвместните екипи за разследване⁽⁷⁾, както и двустранни споразумения между ЕС и държави извън ЕС.

⁽¹⁾ Заклучения на Съвета на Европейския съюз относно повишаване на ефективността на наказателното правосъдие в киберпространството, ST9579/16.

⁽²⁾ P8_TA(2017)0366.

⁽³⁾ Директива 2014/41/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 г. относно Европейска заповед за разследване по наказателноправни въпроси (ОВ L 130, 1.5.2014 г., стр. 1).

⁽⁴⁾ Акт на Съвета от 29 май 2000 г. за съставяне на Конвенция за взаимопомощ по наказателноправни въпроси между държавите — членки на Европейския съюз, в съответствие с член 34 от Договора за Европейски съюз.

⁽⁵⁾ Решение 2002/187/ПВР на Съвета от 28 февруари 2002 г. за създаване на Евроюст с оглед засилване на борбата срещу сериозната престъпност.

⁽⁶⁾ Регламент (ЕС) 2016/794 на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2016 г. относно Агенцията на Европейския съюз за сътрудничество в областта на правоприлагането (Европол).

⁽⁷⁾ Рамково решение 2002/465/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 г.

3. Заповеди за запазване и за предоставяне

3.1. ЕИСК приветства факта, че в предложения Регламент относно европейските заповеди за предоставяне и за запазване на електронни доказателства по наказателноправни въпроси (СОМ(2018) 225) са въведени задължителни европейски инструменти за защита на данните и достъп до тях. Адресатите са доставчици на електронни съобщителни услуги, социални мрежи, платформите за онлайн търговия, доставчици на хостинг услуги и доставчици на интернет инфраструктура, като например регистри на IP адреси и имена на домейни.

3.2. Директивата относно Европейска заповед за разследване по наказателноправни въпроси (директивата за ЕЗР) обхваща всички трансгранични процесуално-следствени мерки в ЕС. Те включват достъп до електронни доказателства, но Директивата за ЕЗР не съдържа специални разпоредби за трансграничното събиране на електронни доказателства. Поради това ЕИСК приветства факта, че Комисията предлага нови правила, които ще дадат възможност на полицейските и съдебните органи да получават по-лесен и по-бърз достъп до електронните доказателства.

3.3. ЕИСК приветства факта, че европейските заповеди за предоставяне и за запазване на електронни доказателства са процесуално-следствени мерки, които могат да се издават само в рамките на наказателни разследвания или наказателни производства по конкретни престъпления. Връзката с конкретно разследване ги разграничава от превантивните мерки или задълженията за запазване на данни, определени от закона, и гарантира прилагането на процесуалните права, приложими в наказателното производство.

3.4. ЕИСК отбелязва, че заповедите за предоставяне на информация за абонатите и достъпа могат да бъдат издавани за всеки вид престъпление, докато заповедите за предоставяне на трансакционни данни и данни, свързани със съдържанието, могат да бъдат издавани само за престъпления, за които в издаващата държава се предвижда максимално наказание лишаване от свобода за не по-малко от 3 години, или за определени престъпления, които се разглеждат в предложението, и когато е налице специфична връзка с електронни средства и престъпления, обхванати от Директивата за тероризма (Директива 2017/541/ЕС). Насоката за максимална присъда от 3 години би трябвало да гарантира, че европейската заповед за предоставяне ще се използва само за по-тежки форми на престъпления, свързани с тези данни. ЕИСК отбелязва, че тази споделяна от него цел би могла да се постигне по-добре, ако като насока се използва наказание лишаване от свобода за минимален срок от 3 месеца.

3.5. Правното основание за подкрепа на съдебни мерки е член 82, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз. В член 82, параграф 1 се предвижда, че могат да бъдат приемани мерки, в съответствие с обикновената законодателна процедура, за установяване на правила и процедури, които осигуряват признаването в целия Съюз на всички видове присъди и съдебни решения.

3.6. Новите инструменти се основават на тези принципи на взаимно признаване, за да се улесни трансграничното събиране на електронни доказателства. Няма да се налага орган в държавата, в която се намира адресатът, да участва пряко във връчването и изпълнението на заповедта. ЕИСК посочва, че в резултат на това гражданин на ЕС може да се окаже в ситуация, при която орган на друга държава членка на ЕС, ще получи достъп до неговите данни според своите правила.

3.7. ЕИСК подчертава, че регламентът трябва да зачита основните права и принципи, признати по-специално в Хартата на основните права на Европейския съюз и в конституциите на държавите членки. Сред тях са правото на свобода и сигурност, зачитането на личния и семейния живот, защитата на личните данни, свободата на стопанска инициатива, правото на собственост, правото на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, презумпцията за невинност и правото на защита, принципите на законност и пропорционалност, както и правото на всеки да не бъде съден или наказван два пъти за едно и също престъпление. ЕИСК подчертава, че защитата на тези права зависи и от условията, при които тези права могат да бъдат нарушени, и от това кой взема решенията по въпроса.

3.8. ЕИСК подчертава, че на национално равнище често се дават различни отговори на въпросите относно достъпа до данни в наказателното производство и за това кой взема решение за този достъп. Правомощия за достъп до данните могат да имат полицията, прокуратурата или съдът. Различия възникват също така, когато става въпрос за това на кой етап от разследването и при каква степен на подозрение може да бъде разрешен законен достъп до данни. ЕИСК подкрепя необходимостта от разработване на единни общоевропейски стандарти по отношение на достъпа до данни.

3.9. ЕИСК приветства факта, че и двата вида заповеди трябва да бъдат издавани или потвърждавани от съдебен орган на държава членка. Издаването на европейска заповед за предоставяне или за запазване трябва да става винаги с участието на съдебен орган в качеството му на издаващ или потвърждаващ орган. За заповедите за предоставяне на трансакционни данни и данни за съдържанието се изисква съдия или съд. Предложението на Комисията ще повиши общото равнище на правната защита в Европа.

3.10. ЕИСК обаче счита за проблематично обстоятелството, че заповед за предоставяне по отношение на данните за абонатите и за достъпа може да бъде издавана и от прокурор, тъй данните за абонатите и за достъпа също представляват лични данни и е трудно да се осигури правна защита със задна дата, в случай на достъп до данни от друга държава членка. ЕИСК призовава правомощията на съдиите да бъдат разширени така, че да обхващат събирането на всички лични данни.

3.11. ЕИСК подкрепя предвидената в предложението на Комисията възможност законосъобразността, необходимостта или пропорционалността на дадена заповед за предоставяне да могат да бъдат оспорени от адресата. Съгласно предложението на Комисията правата, гарантирани съгласно законодателството на изпълняващата държава, се зачитат напълно, като се гарантира, че в издаващата държава се вземат предвид имунитетът и привилегиите, които защитават данните, търсени в държавата членка на доставчика на услуги. Според предложението такъв по-специално е случаят, когато те предоставят висока степен на защита, отколкото законодателството на издаващата държава.

3.12. ЕИСК посочва, че заповедта засяга и правата на доставчиците на услуги, и по-специално свободата на стопанска инициатива. ЕИСК приветства факта, че в предложението се предвижда правото на доставчика на услуги да предявява някои иски в издаващата държава членка, например ако заповедта не е била издадена или потвърдена от съдебен орган. Ако заповедта бъде предадена за принудително изпълнение в държавата по принудително изпълнение, органът по принудително изпълнение може да реши да не признае или да не изпълни заповедта, ако при получаването ѝ е налице някое от ограничените основания за възражение, и след като се консултира с издаващия орган.

3.13. В предложението на Комисията се предвижда, че доставчиците на услуги могат, съгласно законодателството на издаващата държава, да си възстановят разходите от тази държава, при условие че националното законодателство на издаващата държава предвижда такова възстановяване за национални заповеди по сходни национални дела. ЕИСК счита, че във всички случаи доставчиците на услуги следва да имат право на възстановяване на разходите, когато това е предвидено в законодателството на издаващата държава.

4. Противоречащи си задължения

4.1. Както Комисията, така и ЕИСК вижда проблем в това, че трети държави могат да налагат на доставчиците на услуги от ЕС задължения, които са в разрез с основните права на ЕС, в това число високото ниво на защита на данните, гарантирано от достиженията на правото на ЕС.

4.2. В предложението този проблем се решава чрез въвеждане на мярка, съдържаща строги гаранции и изрични препратки към условията и гаранциите, които вече са залегнали в достиженията на правото на ЕС. ЕИСК споделя виждането на Комисията, че това би могло да служи като модел за законодателството на трети държави.

4.3. Освен това ЕИСК подкрепя предложеното включване на специална клауза относно противоречащи си задължения. Това дава възможност на доставчиците на услуги да идентифицират и сигнализират за противоречащите си задължения, пред които са изправени, което води до съдебен контрол. Тази клауза би трябвало да гарантира спазването на два вида закони: общите закони за блокиране, като американския Закон за поверителността на електронните комуникации (ЗПЕК), който забранява разкриването на данни за съдържанието в рамките на географския си обхват, освен в ограничени обстоятелства, а също и законите, които не забраняват като цяло разкриването, но могат да го правят в конкретни случаи.

4.4. Комитетът е съгласен с Комисията, че международните споразумения с други ключови партньори биха могли допълнително да намалят риска от стълкновение на закони. Това би бил най-добрият начин за избягване на конфликти.

5. Директивата относно назначаването на представители

5.1. Предложението на Комисията относно европейските заповеди за предоставяне и за запазване трябва да бъде допълнено от Директива за определяне на единни правила за определянето на юридически представители в наказателните производства (СОМ (2018) 226). Понастоящем в различните държави членки са налице различни подходи, когато става въпрос за задължения, наложени на доставчиците на услуги. Тази разпокъсаност е особено очевидна в случая с електронните доказателства. Тази фрагментираност създава правна несигурност за участващите и може да наложи на доставчиците на услуги различни и понякога взаимнопротиворечиви задължения и режими на санкции във връзка с тях, в зависимост от това дали те предоставят услугите си на национално равнище, трансгранично, в рамките на Съюза или извън Съюза.

5.2. С предложената от Комисията директива доставчиците на услуги се задължават да определят юридически представител в Съюза, който да получава, спазва и изпълнява решения, насочени към събиране на доказателства от компетентните национални органи в наказателни производства.

5.3. Според ЕИСК тези правила ще гарантират по-добро функциониране на вътрешния пазар по начин, който е съгласуван с изграждането на общо пространство на свобода, сигурност и правосъдие. Задължението за определяне на юридически представител за всички доставчици на услуги, които извършват дейност в Съюза, ще гарантира, че винаги е налице ясен адресат на процесуално-следствените действия. Това от своя страна ще улесни спазването на тези заповеди от доставчиците на услуги, тъй като юридическият представител ще отговаря за получаването, спазването и изпълнението на тези заповеди от името на доставчика на услуги.

Брюксел, 12 юли 2018 година.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно устойчивите органични замърсители (преработен текст)

[COM(2018) 144 final — 2018/0070 (COD)]

(2018/C 367/18)

Докладчик: **Brian CURTIS**

Сезиране на Комитета от Съвета	13.4.2018 г.
Сезиране на Комитета от Европейския парламент	16.4.2018 г.
Правно основание	член 192, параграф 1 и член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Решение на Бюрото	19.9.2017 г. (в очакване на сезирането)
Компетентна секция	„Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“
Приемане от секцията	26.6.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	12.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването	157/0/4
(„за“/„против“/„въздържал се“)	

1. Заключение и препоръки

1.1. Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) приветства предложението на Комисията, с което се цели преработване на Регламента за УОЗ (устойчиви органични замърсители), за да се гарантира последователно и ефективно изпълнение на задълженията на ЕС съгласно Стокхолмската конвенция.

1.2. Комитетът отбелязва, че в ЕС пускането на пазара и употребата на повечето УОЗ вече са преустановени. Въпреки това, поради изключително опасното въздействие на УОЗ върху хората и околната среда, трябва да се забрани производството на такива вещества и да се ограничат възможностите за освобождаване до специфичните приложения. Поради тази причина ЕИСК насърчава Комисията да установи строги мерки за контрол в съответствие с подхода на предпазните мерки и Декларацията от Рио де Жанейро за околната среда и развитието.

1.3. ЕИСК подкрепя предложението за прехвърляне на функции от Комисията на Европейската агенция по химикали (ЕСНА), с цел да се създаде по-подходяща структура за предоставяне на административна, научна и техническа подкрепа за прилагането на регламента. Въпреки това Комитетът изтъква необходимостта от установяване на солиден метод на работа с участието на Комисията, ЕСНА, държавите членки и заинтересованите страни.

1.4. ЕИСК препоръчва правилно и ограничено използване на делегирани актове с цел запазване на открит диалог с всички заинтересовани страни, като се поставя конкретен акцент върху обществената осведоменост и прозрачността.

1.5. ЕИСК насърчава ЕС да бъде световен лидер в борбата срещу УОЗ. Действията на ЕС следва да бъдат съсредоточени върху хармонизацията на националните стратегии и законодателството за мониторинг и контрол на УОЗ. По-специално, Комитетът счита, че ЕС следва да насърчава устойчивостта и да отстоява разпоредбите относно УОЗ в двустранни и многостранни търговски споразумения.

1.6. Комитетът подкрепя предложението за организиране на масова европейска кампания за повишаване на осведомеността относно УОЗ в рамките на устойчивото развитие. ЕИСК счита, че отворена база данни относно УОЗ би могла да бъде полезен инструмент за предприятията и потребителите.

1.7. ЕИСК отбелязва, че курсовете за обучение относно УОЗ следва да бъдат задължителни и да са достъпни за всички европейски работници, чиято работа е пряко или непряко свързана с тези вещества. По-специално ЕИСК препоръчва свързаните с образование и обучение инициативи да бъдат хармонизирани и да се считат за част от същата стратегия съгласно подхода за учене през целия живот.

2. Увод

2.1. **Устойчивите органични замърсители (УОЗ)** са органични съединения, които са устойчиви на разграждане в околната среда чрез химични, биологични и фотолитични процеси. Поради своята устойчивост УОЗ биоакмулират и могат да имат неблагоприятно въздействие върху човешкото здраве и околната среда. Много УОЗ се използват понастоящем или са били използвани в миналото като пестициди, разтворители, фармацевтични продукти и промишлени химикали. Въпреки че някои от тях се срещат в естествени условия, например във вулкани и при различни процеси на биосинтез, повечето са сътворени от човека посредством пълен синтез.

2.2. Въздействието на УОЗ върху човешкото здраве и околната среда беше разгледано от международната общност през 2001 г. в Стокхолмската конвенция за устойчивите органични замърсители ⁽¹⁾. Стокхолмската конвенция, ратифицирана от 180 страни и основана на *принципа на предпазните мерки*, е международно споразумение, което осигурява правна рамка за преустановяване на производството, употребата, вноса и износа на УОЗ. Конвенцията, която включва списък с 12 вещества (включително ДДТ), беше подписана от ЕС през 2005 г.

2.3. Ангажиментът на Европейския съюз включваше въвеждането на мерки за намаляване на изпускането на УОЗ в околната среда с цел по-малко излагане на риск на човека и на дивата флора и фауна. Европейският съюз е много активен при определянето на нови вещества по конвенцията ⁽²⁾. **Регламент (ЕО) № 850/2004 (или „Регламентът за УОЗ“)** е правният инструмент, който изпълнява ангажимента на ЕС и на неговите членове по конвенцията.

2.4. Друга конвенция, а именно Протоколът от Орхус за устойчивите органични замърсители (последно изменен през 2009 г.), се отнася до трансграничното замърсяване на въздуха на далечни разстояния. Протоколът забранява директно производството на някои замърсители и определя срок за премахването на други. Към момента съдържащият се в протокола списък включва 22 вещества.

3. Основно съдържание на предложението

3.1. С предложението на Комисията се цели преработване на Регламента за УОЗ. Тази инициатива не променя действащото законодателство по отношение на принципите (*принципа на предпазните мерки*) и целите (*опазване на околната среда и човешкото здраве*), а по-скоро отговаря на нуждата от пълно привеждане в съответствие на законодателството и по-добро изпълнение.

3.2. По-конкретно предложението се сблъсква със следните предизвикателства:

— Привеждане в съответствие на Регламента за УОЗ, в който има позовавания на Директива 67/548/ЕИО и Директива 75/442/ЕИО, с Регламент (ЕО) № 1907/2006, Регламент (ЕО) № 1272/2008 и Директива 2008/98/ЕО. Регламентът за УОЗ се позовава по-специално на регулаторен комитет, който вече не съществува ⁽³⁾, и е необходимо да бъде приведен в съответствие с Договора от Лисабон (ДФЕС). На последно място, следва да се определи кои разпоредби се приемат с актове за изпълнение и да се изясни какви условия се прилагат за приемането на делегираните актове.

— Прехвърляне на функции от Комисията на Европейската агенция по химикали (ЕЧА) ⁽⁴⁾ с цел да се създаде подходяща структура за предоставяне на административна, научна и техническа подкрепа за прилагането на регламента. Предлага се също държавите членки да бъдат подкрепени в прилагането на Регламента за УОЗ, като на Форума за обмен на информация за прилагане, създаден с Регламент (ЕО) № 1907/2006 на Европейския парламент и на Съвета (Регламент REACH) ⁽⁵⁾, се даде координационна роля.

— Включване на технически изменения в оперативните разпоредби, като например разясняване на съществуващите определения и добавяне на определения за „производство“, „употреба“ и „междинен продукт, ограничен в затворена система“, с цел подобряване и опростяване на действащите процедури.

3.3. Предложението включва конкретен акцент върху прозрачността и обществения достъп до информация. Следва да се насърчават и подпомагат програмите за информиране на обществеността относно УОЗ, особено на най-уязвимите групи, както и програмите за обучение на работници, учени, преподаватели, технически и управленски персонал. Освен това обществеността следва да има възможност да участва в създаването, прилагането и актуализирането на *плановете за изпълнение* на национално равнище.

⁽¹⁾ <http://chm.pops.int/>.

⁽²⁾ През последните години към първоначалния списък са добавени още 16 вещества <http://chm.pops.int/TheConvention/ThePOPs/TheNewPOPs/tabid/2511/Default.aspx>.

⁽³⁾ От 1 юни 2015 г.

⁽⁴⁾ Регламент (ЕО) № 1907/2006.

⁽⁵⁾ относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (Регламент REACH).

4. Общи бележки

4.1. ЕИСК приветства предложението на Комисията, с което се цели преработване на Регламента за УОЗ, за да се гарантира последователно и ефективно прилагане на задълженията на ЕС съгласно Стокхолмската конвенция. Подобни мерки са от основно значение за създаването на обща правна рамка, с която да се предприемат мерки за преустановяване на производството, пускането на пазара и употребата на съзнателно произведени УОЗ, да се въведат годишни проверки, извършвани от всяка държава, и да се изготвят сравнителни данни за ЕС.

4.2. Комитетът отбелязва, че в ЕС пускането на пазара и употребата на повечето УОЗ вече са преустановени. Въпреки това с цел да се сведе до минимум изпускането на УОЗ, трябва да се забрани производството на такива вещества и възможностите за освобождаване от спазването на тази забрана да се сведат само до изключенията, при които веществата изпълняват основни функции в специфично приложение. Поради тази причина и в съответствие с *подхода на предпазните мерки* спрямо опазването на околната среда, установен в Декларацията от Рио де Жанейро за околната среда и развитието⁽⁶⁾, ЕИСК насърчава Комисията да установи мерки за контрол, които да са по-строги от тези на Стокхолмската конвенция.

4.3. Комитетът е наясно, че решението на Комисията да пропусне всякакви формални консултации със заинтересованите страни и с държавите членки е мотивирано от постигането на общо съгласие с всички публични и частни заинтересовани страни относно мерките, които трябва да бъдат предприети за преработване на Регламента за УОЗ. Въпреки това ЕИСК препоръчва Комисията да предприеме ефективен и приобщаващ подход по отношение на следващите етапи на изпълнение.

4.4. ЕИСК подкрепя предложението за прехвърляне на функции от Комисията на ЕСНА с цел да се създаде по-подходяща структура за предоставяне на административна, научна и техническа подкрепа за прилагането на Регламента. Въпреки това Комитетът изтъква необходимостта от установяване на солиден метод на работа с участието на Комисията, ЕСНА и държавите членки с цел да се гарантират ефективно сътрудничество и по-добри резултати. Един от крайъгълните камъни на тази нова работна рамка следва да бъде консултацията със заинтересованите страни.

4.5. ЕИСК счита, че някои от аспектите на преработването са изцяло технически. В съответствие със своите предходни становища⁽⁷⁾ Комитетът счита, че УОЗ представляват сериозна заплаха за околната среда и човешкото здраве. Поради това ЕИСК препоръчва правилно и ограничено използване на делегирани актове (когато е строго необходимо) с цел запазване на открит диалог с всички заинтересовани страни, като се поставя конкретен акцент върху обществената осведоменост и прозрачността.

5. Конкретни бележки

5.1. Комитетът би насърчил Комисията да прецизира предложението, което ще позволи на държавите членки да осигурят възможности за участие на обществеността при създаването, прилагането и актуализирането на националните *планове за изпълнение*. По-конкретно ЕИСК счита, че методите за участие следва да бъдат ясни и общи за всички държави членки. Комитетът е убеден, че важна роля би могло да играе по-скоро организираното гражданско общество, а не отделните хора. Освен това не е ясно дали и как тези инициативи ще получат финансова подкрепа от Комисията и как ще бъде съобщена тази важна възможност.

5.2. УОЗ представляват глобална заплаха. Понастоящем основното предизвикателство на световно равнище е да се хармонизират националните стратегии и законодателството за мониторинг и контрол на УОЗ. Поради тази причина ЕИСК подкрепя предложението на Комисията за по-активна роля на ЕС спрямо трети държави с оглед на борбата с емисиите на УОЗ.

⁽⁶⁾ Декларация от Рио де Жанейро, 1992 г. Принцип 15: „С цел опазване на околната среда държавите прилагат широко подхода на предпазните мерки според възможностите си. Когато е налице заплаха за нанасяне на сериозни или непоправими вреди, липсата на пълна научна сигурност не може да се използва като основание за отлагане на разходоэффективни мерки за предотвратяване влошаването на състоянието на околната среда“.

⁽⁷⁾ Становище на ЕИСК относно „Устойчиви органични замърсители“ (ОВ С 32, 5.2.2004 г., стр. 45).

5.3. Въпреки това Комитетът счита, че „обменът на информация“⁽⁸⁾ с трети държави, които не са страни по Стокхолмската конвенция, или „навременната техническа помощ съобразно наличните ресурси и при направено искане“⁽⁹⁾ за прилагане на Конвенцията са все още твърде неясни за премахване на УОЗ. По-конкретно ЕИСК счита, че ЕС следва да насърчава устойчивостта и да отстоява разпоредбите относно УОЗ в двустранни и тристранни търговски споразумения⁽¹⁰⁾. Важна отправна точка тук биха могли да бъдат и международните органи с посредническа роля, като например създаденият от Конвенцията от Минамата Комитет по изпълнението и по съответствието⁽¹¹⁾. ЕИСК твърдо вярва, че ЕС може да има водеща роля в областта на устойчивите иновации.

5.4. Комитетът подкрепя предложението за организиране на широка кампания на равнище ЕС за повишаване на осведомеността относно УОЗ. Същевременно Европа следва да бъде по-активна при насърчаването на образованието относно устойчивото развитие и разпространението на информация за най-добрите практики в областта на устойчивото развитие⁽¹²⁾. По-специално, ЕИСК препоръчва създаването на отворена база данни относно УОЗ, за да се предостави полезен инструмент за предприятия и потребителите.

5.5. Комитетът счита, че курсовете за обучение относно УОЗ следва да бъдат задължителни и да са достъпни за всички европейски работници, чиято работа е пряко или непряко свързана с тези вещества. ЕИСК би искал да изтъкне, че тези аспекти вече са част от действащото законодателство, но несигурното и слабо изпълнение означава, че е необходимо да бъдат набелязани нови инструменти за по-ефективно изпълнение. По-специално ЕИСК препоръчва свързаните с информация, образование и обучение инициативи да бъдат хармонизирани и да се считат за част от същата стратегия съгласно подхода за учене през целия живот.

Брюксел, 12 юли 2018 година.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

⁽⁸⁾ COM(2018) 144 final, съображение 18.

⁽⁹⁾ COM(2018) 144 final, съображение 21.

⁽¹⁰⁾ Становище на ЕИСК относно „Преход към по-устойчиво европейско бъдеще“ (ОВ С 81, 2.3.2018 г., стр. 44).

⁽¹¹⁾ Конвенцията от Минамата относно живака е международно споразумение за опазване на човешкото здраве и околната среда от неблагоприятните въздействия на живака, което беше договорено на 19 януари 2013 г. в Женева (Швейцария), прието на 10 октомври 2013 г. на дипломатическа конференция в Кумамото (Япония) и влезе в сила на 16 август 2017 г. Конвенцията показва иновативен и всеобхватен подход, който разглежда живака по време на целия му жизнен цикъл от добива до управлението на отпадъците. <http://www.mercurycution.org/>. Член 15.

⁽¹²⁾ Становище на ЕИСК относно „Рио+20: към екологична икономика и по-добро управление“ (ОВ С 376, 22.12.2011 г., стр. 102) вж. параграф 4.13.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно Съобщение на Европейската комисия до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите относно рамка за мониторинг на кръговата икономика

[COM(2018) 29 final]

(2018/C 367/19)

Докладчик: **Cillian LOHAN**

Съдокладчик: **Tellervo KYLÄ-HARAKKA-RUONALA**

Консултация	Европейска комисия, 12.2.2018 г.
Правно основание	член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Решение на Пленарната асамблея	19.9.2017 г.
Компетентна секция	„Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“
Приемане от секцията	26.6.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	11.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	172/0/1

1. Заключение и препоръки

1.1. ЕИСК приветства съобщението относно мониторинг на изпълнението на кръговата икономика като важно последващо действие във връзка с плана за действие за кръговата икономика и съгласно препоръката в NAT/676.

1.2. Съобщението е добра отправна точка, но в него липсват редица важни и основни показатели:

- екоцизайн;
- разработване на (нови) бизнес модели;
- икономика на сътрудничеството;
- социални показатели;
- данни за емисиите.

1.3. ЕИСК отбелязва, че въпреки че е консултативен орган за институциите на ЕС, с него не е проведена консултация по време на процеса на консултацията за разработването на тези показатели.

1.4. Кръговата икономика е свързана с нисковъглеродната икономика и целите за устойчиво развитие и по тази причина показателите за мониторинг би трябвало да отразяват това.

1.5. Необходимо е в процеса на мониторинга да не се акцентира прекомерно върху отпадъците.

1.6. Определението за „секторите от кръговата икономика“ е стеснено и би трябвало да бъде разширено допълнително, тъй като то влияе върху редица показатели.

1.7. Липсата на данни в определена област не би трябвало да бъде причина за изключване. Пропуските в данните следва да се посочат изрично и да се определят стратегии, които гарантират, че те ще бъдат запълнени. Ако пропълним да се ограничаваме с традиционните стари данни, няма да измерваме прецизно прехода към нов икономически модел.

1.8. В политиките и разпоредбите има несъответствия, които представляват пречки пред прехода към модел на кръгова икономика за стопанския сектор. Тези несъответствия би трябвало да бъдат описани като част от рамката за мониторинг.

1.9. Използването на публични средства следва да бъде наблюдавано с отделен показател. Инвестициите, извършени специално за инициативи на кръговата икономика, би трябвало да включват данни, които да могат да се използват за разработването на този показател. Освен това е важно да се наблюдават както „изразходваните средства“, така и „инвестираните“.

1.10. Европейската платформа на заинтересованите страни в областта на кръговата икономика би трябвало да се използва като средство за гарантиране на диалог с активните заинтересовани страни в тази област и за тази цел следва да се разработи и изпълни комуникационна стратегия с конкретни цели.

1.11. Следва да бъдат измерени осведомеността и степента на образование на потребителите и ползвателите, за да се гарантира по-добро разбиране на ролята на потребителя в кръговата икономика и в материалния поток. Обслужващата инфраструктура, която позволява на потребителите да използват по-ефективно ресурсите, както и дейностите, които подкрепят прехода от „потребители“ към „ползватели“, следва да се насърчават и измерват.

2. Общи бележки

2.1. ЕИСК приветства съобщението на Комисията. Наблюдението на осъществения напредък във връзка с постигането на целите на плана за действие за кръговата икономика е съществена част от процеса.

2.2. Акцентът на консултацията за разработването на рамката за мониторинг беше върху заинтересованите страни. Сред тях следваше да бъде и ЕИСК, като се има предвид, че ролята му на консултативен орган е залегнала в Договорите, а сред неговите членове има голям брой от съответните групи заинтересовани страни.

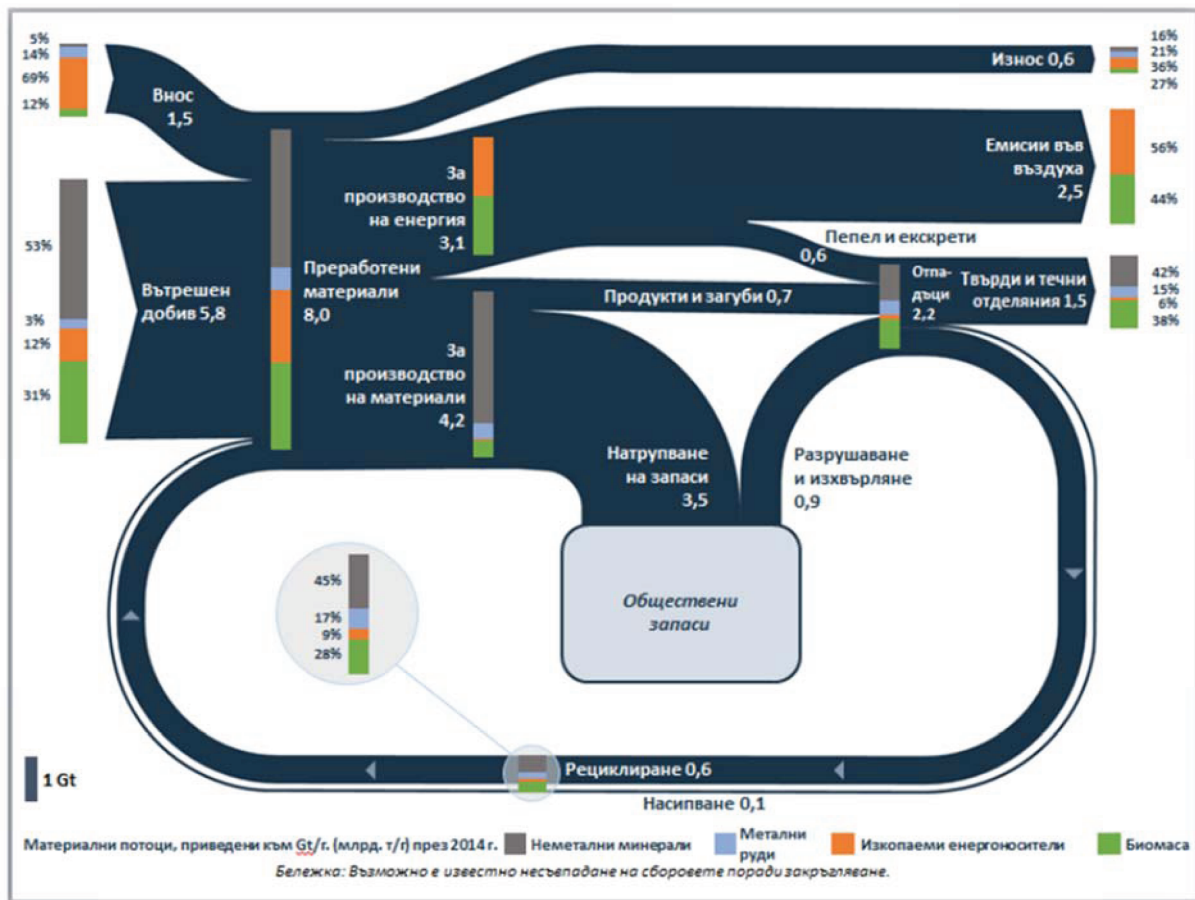
2.3. От съществено значение в една ефективна система за мониторинг е показателите да бъдат основани на надеждни данни, които са съпоставими в различните държави членки.

2.4. Несъмнено наблюдението на напредъка към кръгова икономика представлява нелека задача. От решаващо значение ще бъде да бъдат измерени всички елементи на прехода към кръгова икономика и да се гарантира, че пропуските в данните са ясно определени.

2.5. Следва да се заделят средства, за да се гарантира, че пропуските в данните ще бъдат запълнени, като неотложно се изготвят критерии и се съберат данни за установяване на базови стойности. Препоръчват се постоянни изследвания и мониторинг на критериите, измерванията и показателите.

2.6. Определението за „сектори от кръговата икономика“ е доста стеснено и би било полезно да бъде разширено допълнително, тъй като впоследствие то оказва стесняващо въздействие върху показателите за оценка на икономическата активност, създаването на работни места, иновациите и други параметри.

Фигура 1 — материални потоци в икономиката (ЕС-28, 2014 г.)

Фигура 1: достъпна на <http://ec.europa.eu/eurostat/web/circular-economy/material-flow-diagram>

2.7. Общата стойност на материалните потоци показва, че 8 милиарда тона материали се преработват ежегодно в енергия и продукти в ЕС. Въпреки че 0,6 милиарда тона от тях впоследствие се изнасят, преобладаващата част остава под контрола на участници в рамките на ЕС. В анализа обаче са включени само подобрени материали, без да се вземат предвид важни потоци, например хранителните и текстилните изделия. Следва да се отчете въздействието на производството спрямо потреблението, като се разгледа как и какво произвеждаме, изнасяме и внасяме.

2.8. В съобщението трябва да се отчете фактът, че авторите на изследването предполагат, че данните във връзка с рециклирането са оптимистични и е вероятно да са завишени спрямо действителното положение.

2.9. От съществено значение е да се свърже кръговата икономика с нисковъглеродната икономика. Рамката за мониторинг би трябвало да включи тази връзка с цел засилване на действията и предотвратяване на дублирането на усилията, както и подобряване на ефективността на прехода.

2.10. В съобщението се акцентира силно върху отпадъците. Това се обяснява частично от факта, че данните за отпадъците са надеждни, последователни и съпоставими. Все пак в бъдеще нито един мониторинг не бива да се ограничава до отпадъците и рециклирането, а трябва да обхваща и дизайна, производството и потреблението.

2.11. Осведомеността и степента на образование на потребителите и ползвателите следва да бъдат измерени, за да се гарантира по-добро разбиране на ролята на потребителя в кръговата икономика и в материалния поток. Следва да бъдат въведени основани на факти и практически решения — ангажираността на гражданското общество изпълнява значителна роля, а свързаната с кръговата икономика култура, основана на преосмисляне на ценностите и промяна на съществуващите модели на потребление, е от голямо значение.

2.12. Необходимо е да се създаде одобрен от ЕС речник на определенията, свързани с кръговата икономика. Настоящият мониторинг на секторите от кръговата икономика по подразбиране е твърде стеснен, за да е в състояние да измери вида на системната промяна, предвидена в плана за действие за кръговата икономика и желана от обществото. Освен това е необходимо да се определи отново какво се има предвид под „отпадъци“.

3. Десетте показателя

3.1. Десетте показателя са изброени в разделите за производство и потребление, управление на отпадъците, вторични суровини и конкурентоспособност и иновации.

3.2. Няма показатели за разглеждане на емисиите във въздуха, включително парниковите газове, свързани със съществуващия линеен модел. Това е от решаващо значение за свързването на кръговата икономика с нисковъглеродната икономика, целите на ЕС в областта на климата и енергетиката и Парижкото споразумение.

3.3. Акцентът на десетте показателя е предимно върху отпадъците. Би трябвало да има по-широк анализ, който да включва цялата верига за създаване на стойност на продуктите и материалите, в т.ч. екодизайна, новите бизнес модели, промените на бизнес системите и промишлената симбиоза, както и новите видове модели на потребление.

3.4. Като цяло, от една страна, показателите следва да измерват резултатите и ползите от кръговата икономика, а от друга — да проучат кръговото движение на ресурсите.

3.5. Въпреки че в кръговата икономика за предпочитане са по-кратките цикли, акцентът върху самодостатъчността, изолирана от другите показатели, не представлява показател за кръгово движение. Равнището на оползотворяване на суровините и използването на вторични суровини могат да увеличат степента на самодостатъчност. Акцентирането върху самодостатъчността като показател поражда опасността тя да се превърне в цел, което не отговаря на първоначалното намерение. Това може да доведе до нежелано изместване на акцента от начините за най-ефективна употреба на суровините и продуктите. Необходимо е системно мислене.

3.6. Разбираемо е, че при избора на десетте показателя е взето под внимание наличието на данни. Все пак пропуските в данните следва да бъдат ясно и изрично установени. Следва неотложно да се разработи план за запълване на тези пропуски като част от рамката за мониторинг.

3.7. Настоящият план за подобряване на базата знания все още е насочен в твърде голяма степен към отпадъците и би трябвало да бъде разширен, за да обхване и други аспекти на кръговата икономика.

3.8. Европейската платформа на заинтересованите страни в областта на кръговата икономика — съвместна инициатива на Европейската комисия и ЕИСК — следва да бъде използвана като източник за определяне на пропуските в данните, разбиране на тенденциите сред заинтересованите страни и подпомагане на установяването на пречките през прехода.

4. Първоначални констатации

4.1. Производство и потребление

4.1.1. Показателите за производство и потребление са насочени в твърде голяма степен към отпадъците.

4.1.2. При липсата на подходящи данни се измерва самодостатъчността на доставките на суровини. Самодостатъчността сама по себе си не представлява показател за кръгова икономика (вж. параграф 3.4). Следва да се разясни разделението между свежи суровини и вторични или третични суровини. Би било полезно да се извършва мониторинг на развитието с разбивка по отделни параметри, например чрез измерване на употребата на възобновяеми спрямо невъзобновяеми ресурси, оползотворяването на критичните ресурси, например редки метали, както и въздействията на производството, вноса и износа (вж. параграф 2.8).

4.1.3. Зелените обществени поръчки представляват добър показател за употребата на публични финансови средства и могат да служат като фактор, стимулиращ кръговото движение. Изпълнението на плановете за зелени обществени поръчки в държавите членки би могло да бъде улеснено чрез недвусмислени съобщения и разпределение на ресурси за обучение относно връзките между зелените обществени поръчки и кръговото движение, ЦУР и целите на Парижкото споразумение за нисковъглеродна икономика.

4.1.4. В рамките на оценката на регионалните и националните зелени обществени поръчки следва да се наблюдават образователните програми за възложителите и получената информация да се обменя. Необходимо е да се разгледа липсата на разбиране по отношение на очевидните противоречия между кръговата икономика или зелените обществени поръчки и правилата на единния пазар.

4.1.5. Използваните за измерване на хранителните отпадъци инструменти са от съществено значение за намиране на отговор на сложния въпрос, къде по веригата за доставки се генерират хранителни отпадъци. Не е достатъчно да се измерят хранителните отпадъци единствено на нивото на потребителите, при условие че за разрешаването на този огромен проблем е необходима системна промяна.

4.1.6. Въпреки това хранителните отпадъци са само един аспект от въвеждането на кръгово движение в хранително-вкусовия сектор. Необходими са ясни определения, за да се установят селскостопанските практики, осигуряващи кръгово движение. Необходимо е те да бъдат разработени неотложно, като се проведат консултации със заинтересованите страни (вж. параграф 2.13). Хранителните отпадъци следва да бъдат наблюдавани като част от една система, за да се отчитат съществуващите зависимости между производството на храни, хранителните отпадъци и други сектори като енергетиката, мобилността и управлението на отпадъците.

4.1.7. В рамката за мониторинг не се отчитат основни аспекти на прехода към кръгова икономика, които би трябвало да са включени в раздела производство и потребление. Сред тях са екодизайнът, новите модели на собственост, доброволните споразумения, информацията за потребителите, поведението на потребителите, обслужващата инфраструктура, описанието на субсидиите, които може да подкрепят несъвместими с кръговата икономика дейности, и връзките с нисковъглеродната икономика и ЦУР.

4.2. Управление на отпадъците

4.2.1. От съществено значение за кръговата икономика са предефинирането на управлението на отпадъците, предефинирането на отпадъците, насърчаването на научни изследвания и иновации в областта на рециклирането, новите бизнес модели, новите вериги за създаване на стойност и излизането извън рамките на рециклирането. Това следва да включва преминаване от управление на отпадъците към управление на ресурсите.

4.2.2. Най-важният въпрос във връзка с мониторинга на битовите отпадъци и равнищата на рециклирането им е къде се извършва измерването по веригата — преди или след сортирането. Това е посочено в работния документ на службите на Комисията, но не е изрично посочено в съобщението. ЕИСК е изразявал последователно позицията, че моментът за извършване на най-прецизно измерване е след сортирането.

4.2.3. Освен това мониторингът на битовите отпадъци следва да включва и отпадъчните води. Фекалните води представляват ценен енергиен източник, когато се третират в анаеробни реактори. Това може също да допринесе за намаляване на емисиите от други енергийни източници.

4.3. Вторични суровини

4.3.1. Ролята на един динамичен и функционален пазар на вторични суровини като част от кръговата икономика е от първостепенно значение.

4.3.2. В кръговата икономика понятията за материални потоци трябва да надхвърлят рамките на рециклирането и да обхващат мониторинга на материалните потоци в областите на ремонта и повторната употреба, в т.ч. и дейностите по преработването. Определенията в този контекст също са от съществено значение, тъй като отпадъците от един сектор могат да представляват потенциален ресурс за друг.

4.3.3. Следва да бъде признато разграничението между края на жизнения цикъл на даден продукт (с което имаме предвид края на функционирането на продукта) и края на жизнения цикъл на съставните части и материали, използвани за направата му.

4.3.4. Освен това материалният поток в рамките на кръговата икономика би трябвало да проследява промените на собствеността при основан на услугите бизнес модел.

4.3.5. В този раздел се акцентира върху управлението на отпадъците, които се генерират понастоящем, и се извежда на преден план възможността за създаване на вторични суровини от тях. Въпреки че инициативата се приветства, обхватът ѝ е ограничен, тъй като в нея не са включени съществени видове материални потоци, по-специално хранителните и текстилните изделия.

4.3.6. От съществено значение е да се извършва мониторинг на проектирането на обществените запаси, за да се гарантира, че използваните суровини могат да бъдат оползотворени повторно в края на функционалността на дадения запас или на необходимостта от него. Това ще увеличи повече от два пъти потенциала за управление на материалните потоци. Цифровизацията може да послужи като полезно средство, което да даде възможност за мониторинг на този параметър.

4.3.7. В съобщението би могло да се увеличи прозрачността и яснотата по отношение на това кои материали са включени в обществените запаси и как се извършват измерването и мониторингът във връзка с това.

4.4. Конкурентоспособност и иновации

4.4.1. Предприятията допринасят за напредъка към кръгова икономика основно чрез иновациите, инвестициите и търговията. Тъй като кръговата икономика засяга всички стопански сектори и изисква най-вече сътрудничество между отделните сектори, необходим е по-всеобхватен подход спрямо секторите от кръговата икономика.

4.4.2. Следва да се наблюдават конкретните развития в областта на екодизайна, както и развитието на нови основани на услугите бизнес модели и гъвкавите възможности за собственост. Например би трябвало да се извършва мониторинг на разработването и приемането на свързани с екодизайна стандарти от областта на кръговата икономика.

4.4.3. Някои предприятия се насочват към преработка и заемат значителен дял от пазара. Необходимо е това да бъде част от рамката за мониторинг.

4.4.4. Освен това използването на публични средства също следва да бъде наблюдавано с отделни показатели. Инвестициите, извършени специално за инициативи на кръговата икономика, би трябвало да включват данни, които да могат да се използват за разработването на този показател, така че да може да се измерват не само изразходваните средства, но и постигнатото въздействие.

4.4.5. Частните инвестиции също изпълняват решаваща роля при прехода към нисковъглеродна кръгова икономика. Инвестиционният, застрахователният и банковият сектор вече са разработили инструменти и модели на оценяване. Във връзка с това в системата за мониторинг частните и публичните инвестиции следва да бъдат определени количествено.

Брюксел, 11 юли 2018 година.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за установяване на многогодишен план за риболовните дейности, експлоатиращи запасите от дънни видове в западната част на Средиземно море

[COM(2018) 115 final — 2018/0050 (COD)]

(2018/C 367/20)

Докладчик: **Gabriel SARRÓ IPARRAGUIRRE**

Консултация	Европейски парламент, 15.3.2018 г. Съвет, 20.3.2018 г.
Правно основание	Член 43, параграф 2, член 114, параграф 1 и член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Решение на Пленарната асамблея	13.2.2018 г. (в очакване на сезирането)
Компетентна секция	„Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“
Приемане от секцията	26.6.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	11.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването	165/0/2
(„за“/„против“/„въздържал се“)	

1. Заключение и препоръки

1.1. ЕИСК споделя мнението на Комисията относно целесъобразността от установяване на многогодишен план за улов на дънни видове в западната част на Средиземно море, който предвижда мерки за коригиране на прекомерния улов на повечето дънни видове, за които има налични данни. Във връзка с това Комитетът счита, че е подходящо използването на система за управление на риболовното усилие въз основа на риболовните дни и единиците на управление (на географска подзона) за трал и приветства възможността за въвеждане на система за общ допустим улов (ОДУ) при евентуален провал на управлението на риболовното усилие.

1.2. Комитетът счита, че целта на плана следва да бъде да се постигне устойчиво рибарство от екологична, социална и икономическа гледна точка. Следователно мерките, които се приемат, трябва да бъдат пропорционални, за да може социално-икономическото въздействие да бъде приемливо и в интерес на рибарите от средиземноморските страни. В този смисъл и с оглед на датата на приемане и влизане в сила на настоящото предложение (не по-рано от средата на 2019 г.) ще бъде трудно през 2020 г. да се постигне максимален устойчив улов (МУУ) за всички запаси. При все това Комитетът подкрепя международния ангажимент на ЕС за постигането на МУУ до 2020 г. и това е от основно значение в рамките на този многогодишен план, по-специално за видовете, които са обект на най-голям свръхулов и застрашени от биологичен срив. За целта би било добре да се поставят по-реалистични и разумни срокове за МУУ за всички запаси.

1.3. Като признава регионалните особености на риболовните му зони, ЕИСК, счита, че „специалният“ характер на Средиземно море изисква предприемането на действия по отношение на реформата на риболова, и препоръчва на съзаконодателите да подкрепят подходящ режим на управление, гарантиращ справедливи условия за европейските морски региони и позволяващ на средиземноморския регион да изпълни изцяло целите на общата политика в областта на рибарството.

1.4. Комитетът признава значителното намаляване на броя на риболовните кораби през последните години, но все пак изразява съжаление, че тези усилия на рибарския сектор не доведоха до реално намаляване на смъртността от риболов на ключови запаси, по-специално поради структурния свръхкапацитет на определени сегменти на флота, по-конкретно траулерите, и повишаване на ефективността на риболова чрез модернизирани двигателите, риболовните уреди и технологии.

1.5. ЕИСК призовава Комисията да вземе предвид и други фактори и човешки дейности, които оказват влияние върху състоянието на рибните запаси и екосистемите в Средиземно море, както е посочено в параграф 3.5 от настоящото становище, като предлага приемането на подходящи мерки с цел намаляване на въздействието им върху рибните запаси.

1.6. Предвид факта, че Средиземно море е полузатворено море с двадесет и две крайбрежни държави, повечето от тях неевропейски, Комитетът препоръчва на Комисията да положи максимални усилия, за да координира с останалите държави мерките за управление на споделените видове, по-специално в рамките на Генералната комисия по рибарство за Средиземно море (GFCM).

1.7. В контекста на прекомерен свръхулов в региона ЕИСК признава необходимостта от приемане на конкретни пространствени и времеви рестрикционни мерки по отношение на трала, основен уред, използват от риболовните дейности, обхванати от плана, за да се намали съществено, когато съгласно научните доклади това е необходимо, въздействието му върху нежелания улов на дънни видове, по-специално на млади екземпляри, както и върху основните местообитания на рибите (зони за размножаване и развъдници).

1.8. ЕИСК препоръчва на законодателите да отменят забраната на използването на трални мрежи в рамките на 100-метровата изобата между 1 май и 31 юли всяка година поради причините, изложени в параграф 4.3 от настоящото становище.

1.9. Комитетът препоръчва на Комисията да предложи включването на допълнителни съпътстващи мерки за компенсиране на загубите, които ще понесат рибарите с намаляването на риболовното усилие и смъртността от риболов. В този контекст би било добре да се разширят помощите за временно преустановяване и да се предвидят отново помощи за постоянно преустановяване.

1.10. Накрая, Комитетът препоръчва на Комисията да вземе под внимание всички коментари в общите и конкретните бележки на настоящото становище.

2. Обобщение на предложението на Комисията

2.1. Европейската комисия представи предложение за регламент за установяване на многогодишен план за риболова на дънни видове в западната част на Средиземно море, който засяга риболова на синьо-червена скарида, океанска розова скарида, червена скарида, мерлуза, норвежки омар и барбуня, практикуван предимно с трал от флотовете на Италия, Франция и Испания.

2.2. Общите цели на предложението са постигане на МУУ за посочените запаси, прилагане на подхода на предпазливост и екосистемния подход и улесняване на изпълнението на задължението за разтоварване, така че риболовните дейности да са екологично устойчиви в дългосрочен план и да се управляват по такъв начин, че да се постигнат икономически, социални и свързани с трудовата заетост ползи.

2.3. Причината за представяне на предложението е, че Европейската комисия счита, че Регламент (ЕО) № 1967/2006 ⁽¹⁾ на Съвета и националните планове за управление не са сработили достатъчно добре, тъй като според европейската и международната научна общност над 80 % от оценените запаси са обект на прекомерен улов в този подрегион, където равнищата на улов надхвърлят значително диапазоните на смъртност от риболов, които позволяват да се постигне целта за МУУ.

2.4. В предложението се предвиждат серия от мерки, сред които: установяване на цели за стойностите на смъртност от риболов (т.е. F_{MSY}), референтни равнища на опазване, спешни мерки и максимален брой риболовни дни с чувствително намаляване на риболовното усилие през първата година. В случай че тези мерки се окажат неработещи, се предлага приемането на общ допустим улов (ОДУ) и чрез делегирани актове голямо разнообразие от технически мерки за опазване. Освен това като допълнителна мярка в предложението се предлага ограничение на риболова за определени периоди и в определени зони, с което се забранява дейността на тралове в рамките на 100-метровата изобата за периода от 1 май до 31 юли всяка година.

3. Общи бележки

3.1. Като взема под внимание публикуваните по темата научни изследвания, ЕИСК, признава мащаба на проблема, свързан с прекомерния улов на риба, и свързаната с това голяма екологична криза, и изразява съгласие относно необходимостта да се предприемат допълнителни мерки за управление, с цел намаляване на риболовното усилие и смъртността от риболов, за да се възстановят основните запаси, подложени на прекомерен улов на дънни видове в западната част на Средиземно море.

3.2. Комитетът обаче счита, че това трябва да стане пропорционално, без да се излага на риск жизнеспособността на рибарите в Средиземно море, които през последните години пострадаха от значителното намаляване на броя на риболовните кораби и в резултат на това на заетостта.

⁽¹⁾ Регламент (ЕО) № 1967/2006 на Съвета от 21 декември 2006 година относно мерките за управление на устойчивата експлоатация на рибните ресурси в Средиземно море.

3.3. ЕИСК счита, че предвид състоянието на запасите и с оглед на датата на приемане и влизане в сила на настоящото предложение (не по-рано от средата на 2019 г.) ще бъде трудно да се постигне МУУ за всички запаси през 2020 г. Във връзка с това Комитетът би желал да бъде отделено специално внимание на видовете, които са най-свърхексплоатирани и застрашени от биологичен срив (например мерлуза, барбуна), за да не бъде допуснато неизпълнение на целите. За целта би било добре да се поставят по-реалистични и разумни срокове за МУУ за всички запаси.

3.4. Освен това Комитетът счита, че отново, когато става въпрос да се анализира състоянието на запасите и да се предложат мерки за подобряването му, Европейската комисия изглежда забравя да вземе предвид другите фактори и човешките дейности, които оказват влияние върху тях: наред с други, изменението на климата, повишаване на киселинното съдържание, замърсяването, дейностите, свързани с нефт и газ, морския транспорт, морските отпадъци, лошото управление на крайбрежните дейности и др. Във връзка с това ЕИСК счита, че риболовният сектор не може единствен да бъде държан отговорен за състоянието на рибните запаси и че действително следва да се прилага екосистемен подход, отчитайки всички горепосочени фактори и дейности.

3.5. От друга страна, ЕИСК подкрепя признаването на значението на траленето от социално-икономическа гледна точка в Средиземно море. Приблизително 75 % от улова на дънни видове се извършва с трал. Ето защо е необходимо да се постави като цел подходящото му регулиране (пространствени и времеви мерки) и подобряването на селективността. Риболовът с тралове е единствената риболовна техника, която позволява улова в голям обем в Средиземно море на видове като розова и синьо-червена скарида, норвежки омар, богомолкова скарида, син меджид, бяла мерлуза, котешка акула, късоопашат калмар, сепия и други. При все това за някои видове съществуват по-селективни и с по-малко въздействие техники, при които се използват например кепове, кошове, хрилни мрежи или тристенни мрежи.

3.6. ЕИСК признава значението на ефикасната защита на функционалните рибни зони и на уязвимите местообитания в дълбоките места, по-специално когато научните становища сочат концентрации на млади екземпляри или на райони на размножаване на дънни видове като мерлуза, норвежки омар или скариди. Тези зони, които са от значение за възстановяването на запасите, трябва да бъдат окончателно или временно затворени за риболов, в съответствие с член 8 от ОПОР относно установяването на зони за възстановяване на рибните запаси. Комитетът подкрепя въвеждането на множество зони в този план, както в делтата на Ебро, Лионския залив или плитките води на Карлофорте.

3.7. Комитетът счита, че за пореден път Европейската комисия предлага прекомерното използване на делегирани актове. Повечето от мерките, които предлага, са от областта на съвместно вземане на решения (членове 13, 16 и 18).

4. Конкретни бележки

4.1. Комитетът отбелязва становището на Научния, технически и икономически комитет по рибарство (НТИКР) (17-02) относно неефективността на управлението посредством риболовното усилие да се намали реално смъртност от риболов, както и че са необходими драстични намаления, за да се възстановят запасите до равнищата на устойчивост. ЕИСК би искал също да насърчи прехода към подход на управление чрез ограничение на улова (ОДУ), тъй като този подход зачита научните становища и единствен позволява реален контрол на смъртността от риболов.

4.2. ЕИСК смята, че в съображение 5, което се позовава на целите на Общата политика в областта на рибарството (ОПОР), следва да се включат социалната, икономическата, както и екологичната устойчивост.

4.3. Що се отнася до съображение 26, което е свързано с член 8, Комитетът предлага препратката към приемането на мерки за управление, основаващи се на общия допустим улов (ОДУ), да бъде запазена като дългосрочна цел за управлението на риболовните дейности в Средиземно море. Би било желателно НТИКР да може да информира относно основните запаси, които могат да бъдат обект на научни становища за предпазен ОДУ по отношение на МУУ.

4.4. В съображение 28 и член 11, параграф 1 се забранява използването на тралове в рамките на 100-метровата изобата за периода от 1 май до 31 юли всяка година. ЕИСК смята, че тази мярка е несъразмерна и неоправдана. В законодателството на ЕС и в националното законодателство вече съществуват достатъчни гаранции, за да се избегне използването на трал в случай на уязвимо дъно. Също така в Средиземно море има райони с равно и плитко дъно и предложената забрана би направила невъзможно за много траулери да извършват риболов. Вместо това Комитетът подкрепя установяването на специфични зони със забрана за риболов, надлежно обосновани от научна гледна точка, като тези вече предложени от самия рибарски сектор в редица държави от ЕС.

4.5. Що се отнася до съображение 37, във връзка с член 19, в който се говори за Европейския фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР) и се предлага използването на мерки за временно преустановяване на риболовните дейности, ЕИСК призовава Европейската комисия да включи и постоянното преустановяване на риболовни дейности, което да може да бъде финансирано от действащия ЕФМДР и от този, който ще влезе в сила от 2021 г., тъй като ще се изисква намаляване на риболовното усилие и на капацитета, а това ще наложи прилагането на компенсаторни мерки за корабособственици и работници.

4.6. Както се посочва в параграф 3.3 по-горе, Комитетът счита, че макар и реалистични, диапазоните на F_{MSY} за съответните запаси е трудно да се постигнат най-късно до 2020 г., както се предлага в член 4, параграф 1, без неприемливо социално-икономическото въздействие върху риболовния флот. Многогодишните планове бяха представени със значително закъснение спрямо влизането в сила на Регламент (ЕС) № 1380/2013 относно общата политика в областта на рибарството, поради причини, независещи от сектора на рибарството, и затова Комитетът счита, че не може да се очаква постигане на цели, които са невъзможни за изпълнение.

4.7. Що се отнася до член 7, параграф 1 Комитетът счита за подходящо използването на система за управление на риболовното усилие въз основа на риболовните дни. Комитетът обаче не подкрепя разграничението по категории според дължината, както е посочено в приложение I, нито по групи на риболовно усилие в зависимост от видовете улов, а именно синьо-червена скарида и червена скарида в дълбоки води или барбуња, мерлуза, океанска розова скарида и норвежки омар в континенталния шелф и горната част на континенталния склон. ЕИСК счита, че е по-целесъобразно управлението да се извършва за всички траулери по единици за управление (на географска подзона), без да се прави разграничение по дължина и дълбочина, тъй като това би било изкуствено разграничение, а такова разграничение не съществува на практика, тъй като в един и същи риболовен рейс траулерите могат да извършват улов на видове, които се намират в континенталния шелф и в дълбоки води. Важно е също управлението за всяка географска подзона да се извършва самостоятелно посредством конкретни мерки за възстановяване на видовете от всяка географска подзона, без да се взема предвид състоянието на видовете в други различни географски подзони.

4.8. Във връзка с референтната стойност, посочена в член 7, параграф 4, Комитетът счита, че, за да не се стигне до необратимост по отношение на рентабилността на предприятията, би било целесъобразно да се предвиди минимален праг на дните, под който броят им не следва да се намалява допълнително.

4.9. Комитетът приема, че по принцип се разрешават не повече от 12 часа за всеки риболовен ден, пет риболовни дни седмично или равностойна на тях продължителност, както и предвидено в член 9, параграф 3. ЕИСК обаче препоръчва да се разрешат някои изключения за случаите на риболов в отдалечени зони или в извънтериториални води на Средиземно море, надлежно обосновани и с изрично разрешение, за да се даде възможност за увеличаване на времето за пътуване (а не на риболовните часове), както вече се прави в някои държави.

4.10. ЕИСК счита, че в член 9, параграф 5 следва да се остави отворена възможността за размяна на капацитета между различните зони на управление, което би довело до подобряване на състоянието на ресурсите (в съответствие с вече установените в законодателството критерии за общи тавани за капацитет).

Брюксел, 11 юли 2018 година.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека (преработен текст)

[COM(2017) 753 final — 2017/0332(COD)]

(2018/C 367/21)

Докладчик: **Gerardo LARGHI**

Консултация	Европейски парламент, 8.2.2018 г. Съвет, 28.2.2018 г.
Правно основание	член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Решение на Пленарната асамблея	13.2.2018 г.
Компетентна секция	„Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“
Приемане от секцията	26.6.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	12.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	161/1/2

1. Заключение и препоръки

1.1. Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) приветства предложението на Комисията за актуализиране на Директивата за питейната вода, като в голяма степен споделя неговата структура, цели и мерки. Комитетът подчертава със задоволство, че за първи път започнат с европейска гражданска инициатива законодателен процес се довежда докрай, като са отчетени общите пожелания, изразени в хода на този процес. Комитетът обръща също внимание на факта, че над 99 % от питейната вода, предлагана в ЕС, отговаря на изискванията на Директивата 98/83/ЕО.

1.2. В съответствие със своето предходно становище⁽¹⁾ ЕИСК изразява съжаление, че предложението за директива не предвижда изрично признаването на универсалното право на достъп до безопасна питейна вода и санитарно-хигиенни условия, така както беше поискано с инициативата Right2Water и изложено в целите на ООН за устойчиво развитие⁽²⁾.

1.3. ЕИСК счита, че моделът, предложен от Световната здравна организация (СЗО), който се основава на минимални количества вода на човек на ден, представлява възможен вариант. Важно е в тази област да се следва цялостен подход⁽³⁾, като се допълни законодателството относно устойчивостта и кръговата икономика, както и екологичните, икономическите и социалните измерения⁽⁴⁾.

1.4. ЕИСК счита, че Комисията трябва: да подкрепи параметричните стойности, предложени от СЗО; да продължи да прилага механизма за дерогации в настоящия му вид; да преразгледа автоматичния характер, предвиден в член 12 от директивата. С настоящото предложение се цели да се осигурят най-добрите стандарти за качество, а също и да се определят протоколи, които да бъдат задействани, в случай че има реален риск за потребителите.

1.5. ЕИСК подкрепя въвеждането на мерки за държавите членки за насърчаване на достъпа до питейна вода на лицата от рискови групи и на живеещите в изолирани, трудно достъпни или периферни селски райони. В съответствие с принципа на субсидиарност, обаче, подробностите във връзка с прилагането на мерките би трябвало да бъдат договорени съвместно с държавите членки.

⁽¹⁾ Становище на ЕИСК „Водата и санитарно-хигиенните условия са човешко право!“ (ОВ С 12, 15.1.2015 г., стр. 33). Параграф 1.8.

⁽²⁾ Резолюция на Общото събрание на ООН от 25 септември 2015 г. — „Да преобразим света: Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие“. Цел № 6 за „осигуряване на всеобщ и равен достъп за всички хора до безопасна питейна вода на достъпна цена“.

⁽³⁾ Становище на ЕИСК относно „Европейско партньорство за иновации в сферата на водите“ (ОВ С 44, 15.2.2013 г., стр. 147) Параграф 1.2.

⁽⁴⁾ Становище ЕИСК относно „Интегриране на водната политика към другите европейски политики“ (ОВ С 248, 25.8.2011 г., стр. 43). Параграф 1.1.

1.6. ЕИСК изразява задоволството си от възприемането на принципите на предпазливост и „замърсителят плаща“⁽⁵⁾ и подкрепя организирането на комуникационни кампании за насърчаване на по-широката и съзнателна употреба на обществената вода, като препоръчва да се използват не само онлайн средства, но и всички налични инструменти.

1.7. ЕИСК признава, че директивата съдържа значителни нововъведения по отношение на мониторинга и прозрачността на информацията. За да се повиши, обаче, осведомеността на ползвателите по въпроса за това колко е важно да се консумира чешмяна вода, се препоръчва поднесената информация да бъде ясна и разбираема. ЕИСК подчертава важната роля на МСП в разпределението на водата. За да се избегне бюрократичната тежест за МСП, ролите трябва да бъдат пропорционални.

1.8. ЕИСК счита за важно източниците на водоснабдяване да бъдат наблюдавани в съответствие с Директива 2000/60/ЕО и там, където съществува необходимост, да се създаде воден резерв за реагиране при извънредни ситуации, да се проучват нови подходи към алтернативни източници като дъждовната вода, да се използват по-рационалното подпочвените води, за да се ограничат разхишенията.

1.9. ЕИСК счита, че водата за битови нужди би трябвало да се разглежда в духа на кръговата икономика и че е важно директивата да я включи в този контекст, като се преразгледа регламентирането на производството, възстановяването и повторната употреба на отпадни води.

1.10. Комитетът изразява загриженост поради факта, че големите предвидени разходи за засилване на проверките, както и за модернизация и привеждане в съответствие на разпределителната мрежа може да бъдат поети от крайните потребители, вместо да се разпределят между публичните администрации и фирмите доставчици.

1.11. ЕИСК приканва държавите членки да въведат адаптирани тарифи за плащане на вода за хората с най-ниски доходи или под прага на бедността, както и за тези, които живеят в необлагодетелствани селски райони. Същевременно Комитетът препоръчва мерки за възпиране на прекомерната употреба, като същевременно се насърчава правилното поведение. Това би трябвало да важи по отношение на ползването на вода за промишлени и селскостопански цели. ЕИСК подчертава необходимостта от ефективна поддръжката на водоснабдителната мрежа. Тази мярка би трябвало да намали разликата между подаваните количества вода и фактурираните количества с цел борба с разхищението на вода. Изключително важно е също така, за да се гарантира солидарност с групите с по-ниски доходи, да се запазят прогресивно намаляващите тарифи за големите потребители, които биха могли да допринесат за намаляване на фиксираните такси.

1.12. ЕИСК счита, че водата е първостепенно обществено благо. Поради тази причина подпочвените води, хидроложките басейни и големите естествени водни запаси не бива да бъдат приватизирани, а трябва да останат на разположение на обществеността. С цел да се гарантира питейна вода за всички, държавите членки могат да привличат частни лица за разпределяне на водата за битови и промишлени цели. Участието на частните лица обаче трябва да бъде допълващо, а не преобладаващо спрямо присъствието на публичноправни субекти.

1.13. ЕИСК призовава в бъдеще да се прави разграничение между признаването на правото на вода и това на здравеопазване.

2. Мотиви за изготвяне на становище по собствена инициатива

2.1. Питейната вода е жизненоважен ресурс, основен за здравето, благосъстоянието и достойнството на всяко човешко същество. Качеството на живот на всеки индивид, както и икономическите и производствените дейности зависят в голяма степен от наличието на вода или от смущенията в хидрогеоложкия цикъл.

2.2. Към днешна дата водоснабдяването на около 40 % от световното население зависи от трансгранични басейни, а до 2030 г. е възможно около 2 милиарда души да живеят в райони, засегнати от недостиг на вода.

2.3. Безспорно ЕС е сред най-добросъвестните по отношение на управлението на питейната вода, но все още два милиона европейски граждани не ползват безопасни, чисти и евтини водни ресурси, при все това над 99 % от питейната вода отговарят на изискванията на Директивата 98/83/ЕО.

2.4. Качеството на водата оказва въздействие върху хранителната верига и поради тази причина съгласно Регламент (ЕО) № 178/2002 трябва да е налице достъп до чиста вода във всички области от хранителната верига.

⁽⁵⁾ Становище на ЕИСК относно „План за опазване на водните ресурси на Европа“ (ОВ С 327, 12.11.2013 г., стр. 93). Параграф 1.5.

2.5. Много фактори, като например нарастването на световното население, повишаващата се нужда от вода за битова, промишлена и селскостопанска употреба, замърсяването и изменението на климата създават нови предизвикателства по отношение на водоснабдяването, достъпа, управлението и рециклирането на водата. Това изисква актуализиране на действащото законодателство, наред с останалото на Директива 98/83/ЕО.

2.6. През 2013 г. европейската гражданска инициатива Right2Water събра над 1,8 милиона гласа за актуализиране на действащото законодателство спрямо новите предизвикателства, като основното искане беше за признаване на универсалното право на достъп до безопасна питейна вода и санитарно-хигиенни условия⁽⁶⁾.

2.7. Европейският парламент⁽⁷⁾ и ЕИСК⁽⁸⁾ подкрепиха активно тази инициатива, която се основава на Програмата до 2030 г. на ООН⁽⁹⁾.

2.8. В резултат на инициативата Right2Water Комисията стартира обществена консултация⁽¹⁰⁾, последвана от официална консултация с всички заинтересовани страни, която доведе наред с останалото до преразглеждане на Директива 98/83/ЕО в контекста на програмата за пригодност и резултатност на регулаторната рамка (REFIT). Достъпът до безопасна и качествена питейна вода, както и нейното ефективно управление представляват ключов елемент от европейския социален стълб, от системата на здравната профилактика и снабдяването с чисти храни и могат с повторната употреба на вода да бъдат част от Плана за действие за кръговата икономика⁽¹¹⁾.

3. Основно съдържание на предложението на Комисията

3.1. Стълбовете, които директивата определя, са: актуализиране на списъка с параметри; въвеждане на основаващ се на риска подход; подобряване на правилата за прозрачност и достъп на потребителите до актуализирана информация; по-голяма прозрачност и достъп до данните; подобряване на свободната търговия с материали в контакт с питейна вода; достъп до питейна вода за всички.

3.2. Предложението предвижда повишаване на параметрите, които се прилагат за водата, предназначената за консумация от човека, което съответства отчасти на конкретните препоръки на СЗО⁽¹²⁾, за да се гарантира нейната безопасност за здравето; по-голям контрол върху патогените и бактерията Legionella; нови химични параметри и за нарушителите на функциите на ендокринната система; по-сериозни ограничения за оловото и хрома.

3.3. Държавите членки гарантират, че при снабдяването, пречистването и разпределението на водата, предназначена за консумация от човека, се прилага подход, който се основава на риска от опасностите за водните басейни, използвани за водочерпене, снабдяване и вътрешни разпределителни системи (за последните от които оценките ще се извършват на всеки три години, а тези за риска, свързан със снабдяването, ще бъдат на всеки 6 години).

3.3.1. Държавите имат право да предприемат допълнителни проверки за вещества или микроорганизми, за които не са определени параметри.

3.3.2. Новият, основаващ се на риска подход, се прибавя към принципа „замърсителят плаща“.

3.4. Предложението въвежда разпоредби за намаляване на съществуващите различия и за хармонизиране на стандартите за материалите в контакт с вода, които стандарти понастоящем представляват пречка за свободната търговия.

3.5. Държавите членки са призовани да гарантират достъпа до вода за всички, като обръщат специално внимание на лицата от рискови групи и маргинализираните лица; да подобрят качеството на услугата, в случай че вече се предлага; да гарантират достъпни цени на водата за битови нужди; да започнат кампании за насърчаване на използването на питейна вода, за информация относно качеството на питейната вода на тяхната територия, за мерките, предприети по отношение на контрола, събирането и обеззаразяването на отпадъчните води.

⁽⁶⁾ www.right2water.eu.

⁽⁷⁾ Резолюция на Европейския парламент от 8 септември 2015 г. относно действията, предприети вследствие на Европейската гражданска инициатива „Право на вода“ (Right2Water).

⁽⁸⁾ Становище на ЕИСК „Водата и санитарно-хигиенните условия са човешко право!“ (ОВ С 12, 15.1.2015 г., стр. 33).

⁽⁹⁾ Резолюция на Общото събрание на ООН от 25 септември 2015 г. — „Да преобразим света: Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие“. Цел № 6 за „осигуряване на всеобщ и равен достъп за всички хора до безопасна питейна вода на достъпна цена“.

⁽¹⁰⁾ Комисията получи над 5 900 отговора и впоследствие организира официални срещи за обсъждане на прозрачността и бенчмаркингa.

⁽¹¹⁾ COM(2017) 614 final.

⁽¹²⁾ „Подкрепа за прегледа на приложение I към Директива 98/83/ЕО на Съвета относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека (Директива за питейната вода) — Препоръка“, Проект за сътрудничество в областта на параметрите за питейната вода на регионалната служба на СЗО за Европа, 11 септември 2017 г.

3.6. Повечето нови разходи ще бъдат поети от разпределителите, докато сметките на потребителите би трябвало да се покачат незначително; във всички случаи директивата изключва риска от прекомерно поскъпване на питейната вода. Разходите за домакинствата може да се увеличат с между 0,73 % и 0,76 %, т.е. между 7,90 и 10,40 евро годишно, но по-доброто качество на водата за битови нужди би могло да спомогне за преустановяването на консумацията на бутилирана вода.

3.7. Евентуалната загуба на работни места може да бъде компенсирана от увеличаването на заетостта в сектора на водоснабдяването и от икономии по отношение на пластмасовите опаковки и тяхното рециклиране. Работни места трябва да се създават предимно там, където има запаси.

3.8. Очаква се положително въздействие върху МСП, особено за тези, които са свързани с анализа и пречистването на водата. Оценката показва, че административните разходи за националните органи ще бъдат незначителни или ще намалее.

4. Общи бележки

4.1. ЕИСК проучи внимателно предложението на Комисията за актуализиране на Директивата за питейната вода. По-специално Комитетът изразява задоволство поради факта, че за първи път започнат с европейска гражданска инициатива законодателен процес е доведен докрай, като са отчетени общите пожелания, изразени в хода на този процес. Комитетът обръща също внимание на факта, че над 99 % от питейната вода, предлагана в ЕС, отговаря на изискванията на Директивата 98/83/ЕО и са с най-високо качество⁽¹³⁾.

4.2. Все пак Комитетът изразява съжаление, че директивата не предвижда изрично признаването на универсалното право на достъп до безопасна питейна вода и санитарно хигиенни условия, така както беше поискано с инициативата Right2Water, съдържаща се в резолюцията на Общото събрание на ООН от 25 септември 2015 г. „Да преобразим света: Програмата до 2030 г. за устойчиво развитие“, както и в целите за устойчиво развитие (Цел № 6 „осигуряване на всеобщ и равен достъп за всички хора до безопасна питейна вода на достъпна цена“).

4.3. ЕИСК изразява съгласие с избора на Комисията да използва инструмента на директивата, тъй като в съответствие с принципа на субсидиарност тя отговаря по-добре на специфичните нужди и проблеми на национално и местно равнище, при условие обаче че винаги се запазва цялостният подход, който включва по-специално цялото друго законодателство в областта на устойчивото развитие и кръговата икономика, за да се гарантира ползването на качествено водоснабдяване.

4.4. ЕИСК предлага, в съответствие с принципа на субсидиарност, държавите членки да могат да предприемат конкретни мерки за улесняване на достъпа до питейна вода на лицата от рискови групи. Въпреки това Комитетът изразява учудване по повод съчетаването на комбинирана разпоредба за премахване на настоящата система от дерогации на национално равнище и въвеждането на автоматични механизми по смисъла на член 12 от директивата. Тези мерки на практика не отчитат по подходящ начин териториалните особености и биха могли да породят внезапни прекъсвания в снабдяването, без това носи реална опасност за човешкото здраве. От тази гледна точка приканва да се отдаде по-голямо значение на промените в състава на водата, отколкото на отделните епизодични данни.

4.5. Комитетът подкрепя организирането на големи комуникационни кампании за информиране на гражданите относно новите разпоредби за опазване на здравето и за насърчаване на по-широкото и съзнателно използване на обществените води. Тези кампании би трябвало да се осъществяват с инструменти, различни от цифровите, така че да се включат всички слоеве от населението. Целесъобразно е Комисията да оцени икономическите мерки в полза на кампаниите за рециклиране, както и финансирането на хората, които купуват електродомакински уреди с ниско потребление на вода.

4.6. ЕИСК подкрепя предложението за хармонизиране на съществуващото законодателство относно материалите в контакт с питейна вода. По-специално Комитетът счита, че тази мярка би могла да спомогне за постигането на значителни икономии от мащаба в рамките на вътрешния пазар и напредък в областта на здравеопазването.

5. Конкретни бележки

5.1. ЕИСК счита, че опитът с инициативата Right2Water е важен случай, който Комисията ще трябва да разгледа в посока укрепване на инструмента на Европейската гражданска инициатива. По-специално Комитетът подчертава, че това е първата и единствена доведена до край инициатива, с която беше установена прекомерната сложност на инструмента както във фазата на представяне и събиране на изявленията за подкрепа на инициативния комитет, така и в последващите действия от страна на Комисията⁽¹⁴⁾, както вече беше потвърдено частично от неотдавнашното предложение за регламент COM(2017) 482.

⁽¹³⁾ COM 2016/666.

⁽¹⁴⁾ Становище на ЕИСК относно „Европейската гражданска инициатива“, ОВ С 237, 6.7.2018 г., стр. 74.

5.2. Комитетът счита, че моделът на СЗО, който се основава на минимални количества вода на човек на ден, би могъл да е един възможен вариант ⁽¹⁵⁾. Според ЕИСК фактът, че ЕС е лидер в битката със световната водна бедност, е от основно значение.

5.3. В съответствие с насоките на Световната здравна организация (СЗО), е важно да бъдат изготвени политики за потребителите, които да подобрят достъпа до безопасна питейна вода въз основа на следните показатели:

- безопасност: евентуалните следи от патогенни микроорганизми и химикали не бива да надхвърлят допустимите прагове или да генерират радиологични рискове;
- приемливост: водата трябва да има приемлив цвят, мирис и вкус;
- физическа достъпност: всеки има право на услуги за водоснабдяване и санитарно-хигиенни условия, които да бъдат физически достъпни в семейните жилища, образователните структури, на работните места или здравните институции или в непосредствена близост до тях;
- икономическа достъпност: в Програмата за развитие на ООН (ПРООН) се предлага разходите за вода да не надвишават 3 % от доходите на домакинствата.

5.4. ЕИСК изразява загриженост във връзка с риска от нарастване на разходите за потребителите и подновява своя призив правото на питейна вода на достъпни цени да бъде признато за всички граждани. Поради това приканва държавите членки и Комисията, с оглед на по-голяма прозрачност, да следят промените в цените.

5.5. ЕИСК счита, че актуализирането на директивата би могло да създаде възможности и нови работни места за много МСП, особено за тези, които се занимават с анализа и контрола на водите, поддръжката и новите мощности. Въпреки това Комитетът отбелязва, че Комисията не е обърнала достатъчно внимание на наличието на адекватен брой работници с подходящи умения и способни да посрещнат новите предизвикателства в сектора. ЕИСК подчертава важната роля на МСП в разпределението на водата. За да се избегне бюрократичната тежест за МСП, ролята трябва да бъдат съразмерни.

5.6. ЕИСК изтъква рисковете, които директивата би могла да породии в сектора на производството на минерална вода, със силно въздействие върху заетостта. Този риск не е разгледан от Комисията в достатъчна степен както във връзка с подпомагането на предприятията за евентуални промишлени преустройства, така и по отношение на работниците — за възможна подкрепа във фазите на липса на заетост и реструктуриране на техните умения с цел реинтегриране на работното място. ЕИСК счита, че тези въпроси трябва да се управляват на европейско равнище чрез активиране на всички предвидени инструменти, в това число социалния диалог.

5.7. ЕИСК счита за важно източниците на водоснабдяване да бъдат наблюдавани в съответствие с Директива 2000/60/ЕО и там, където съществува необходимост, да се създаде воден резерв за реагиране при извънредни ситуации, да се проучват нови подходи към алтернативни източници като дъждовната вода и обезсоляването, да се използват по-рационалното подпочвените води, за да се ограничат разхищенията.

Брюксел, 12 юли 2018 година.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

⁽¹⁵⁾ <http://www.ohchr.org/Documents/Publications/FactSheet35en.pdf>.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета относно реализацията и функционирането на домейна от първо ниво.eu и за отмяна на Регламент (ЕО) № 733/2002 и Регламент (ЕО) № 874/2004 на Комисията“

[COM(2018) 231 final – 2018/0110 (COD)]

(2018/C 367/22)

Докладчик: **Philippe DE BUCK**

Консултация	Европейски парламент, 28.5.2018 г. Съвет, 5.6.2018 г.
Правно основание	член 172, първа алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	Транспорт, енергетика, инфраструктури, информационно общество
Приемане от секцията	28.6.2018 г.
Приемане на пленарна сесия	11.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	133/1/0

1. Заключение и препоръки

1.1. ЕИСК подкрепя целите, съдържащи се в предложението Регламент относно реализацията и функционирането на домейна от първо ниво.eu и за отмяна на Регламент (ЕО) № 733/2002 и Регламент (ЕО) № 874/2004 на Комисията. От една страна, целта е да бъдат разгледани остарелите разпоредби, а от друга, да се осигури възможност за по-бърз отговор на предстоящите промени.

1.2. ЕИСК би искал да подчертае факта, че поради значението на идентификаторите за интернет за гражданите, дружествата и организациите в ЕС, името на домейн.eu трябва да се счита за услуга от общ интерес (УОИ). Поради тази причина следва да се има предвид, че регистърът трябва да бъде организация с нестопанска цел, която да се занимава само с оперативното управление на името на домейн, и че всеки излишък трябва да бъде прехвърлян към бюджета на ЕС.

1.3. ЕИСК отбелязва, че регистърът се назначава след открита тръжна процедура, но иска да подчертае, че следва да се направи всичко възможно домейнът.eu да остане оперативен без прекъсвания. Откритата тръжна процедура би могла да има отрицателно въздействие върху стабилността на ангажирания персонал, стабилните отношения с множество регистратори и доверието и репутацията на името на домейна. Поради това всички критерии за подбор следва да бъдат ясно определени предварително. По-специално, трябва да се посочи дали регистърът може да бъде търговско дружество или не. Във всеки случай Комитетът настоява целият процес да бъде напълно прозрачен.

1.4. Комисията следва да определи дали регистърът трябва да бъде дружество с нестопанска цел или не.

1.5. ЕИСК подкрепя създаването на многостранен съвет и желае да бъде представен в него.

1.6. ЕИСК подкрепя разширяването на условията за допустимост за физическите лица по отношение на получаването на име на домейн.eu. Постоянното пребиваване в държава — членка на Европейския съюз, вече не е предварително условие. Предоставянето на възможност на всеки гражданин на държава членка, независимо от държавата му на пребиваване, да получи име на домейн.eu, не само ще повиши популярността на ЕС, но и ще демонстрира изрично връзката с ЕС.

1.7. Брексит ще има последици по отношение на критериите за допустимост, когато и ако Обединеното кралство излезе от Европейския съюз или когато приключи евентуалният преходен период. Всички органи, заети с управлението и оперативните отговорности на името на домейн.eu, следва да бъдат подготвени за новите обстоятелства, а съответните собственици на име на домейн.eu следва да бъдат информирани своевременно във връзка с отнемането на техните права. Следва да бъдат определени реалистични крайни срокове.

1.8. ЕИСК призовава за плавен преходен период със сегашния монополен оператор. Тъй като договорът на настоящия регистър, а именно EURid, изтича през октомври 2019 г. и съществува вероятност новият регламент и актовете за изпълнение на Комисията да не бъдат напълно приложими към този момент, ще бъде необходимо да се предвиди преходен период, което означава, че договорът с EURid ще трябва или да бъде удължен или преговорен. ЕИСК счита, че тъй като може да се наложи договорът да бъде променен, тези преговори следва да започнат възможно най-скоро, за да се избегнат всякакви смущения във връзка с функционирането на името на домейн.eu.

2. Въведение

2.1. Домейнът от първо ниво.eu е името на домейна на Европейския съюз и неговите граждани. Той принадлежи на ЕС и се управлява от Европейската комисия. Домейнът.eu беше създаден с Регламент (ЕО) № 733/2002 относно въвеждането на.eu домейн от най-високо ниво. Той се урежда и от правилата, предвидени в Регламент (ЕО) № 874/2004 и последващите изменения, в които са определени правилата на обществената политика за реализацията и функционирането на.eu домейн от най-високо ниво и принципите, които ръководят регистрирането. Домейнът.eu беше делегиран от ICANN (Интернет корпорация за присвоени имена и адреси) през март 2005 г. и стартиран през април 2006 г. след т. нар. период на приоритетна регистрация през декември 2005 г.

2.2. Домейнът от първо ниво.eu беше създаден с цел укрепване на интернет идентичността на Европейския съюз и неговите граждани, популяризиране на ЕС в рамките на глобалните информационни мрежи и повишаване на популярността на вътрешния пазар на ЕС на виртуалния пазар в интернет.

2.3. В съответствие с целите на стратегията за цифров единен пазар домейнът.eu предоставя възможност на европейските предприятия и граждани да участват в електронната търговия и увеличава присъствието им на цифровия единен пазар.

2.4. **Регистърът на домейна от първо ниво.eu** е организация, избрана от Европейската комисия въз основа на открита тръжна процедура и за период от пет години. От своето създаване той се управлява от EURid — организация с нестопанска цел, която осъществява дейност по договор за Европейската комисия. Настоящият договор с EURid изтича през октомври 2019 г. Към момента името на домейна.eu се управлява добре. EURid получи наградата за най-добър регистър въз основа на проучване на удовлетвореността на регистраторите.

2.5. Имената на домейни.eu могат да бъдат регистрирани посредством мрежа от „акредитирани регистратори“. Понастоящем името на домейн.eu може да се регистрира единствено от физическо лице, дружество или организация („регистрант“) с място на пребиваване или установяване в Европейския съюз, Исландия, Лихтенщайн или Норвегия („ограничение за постоянно пребиваване“).

2.6. Някои имена, които се отнасят до географски понятия, са запазени. Това запазване може да се осъществява от институциите на ЕС, държавите членки, държавите от ЕИП и държавите, намиращи се във фазата на присъединяване към ЕС, както и от EURid. В Регламент (ЕО) № 1654/2005 е поместен списъкът на запазените имена (например „gerpublicaportuguesa“, „hrvatska“) и е посочено, че имената от списъка, даден в приложението към регламента, се резервират или регистрират само като домейн от второ ниво директно под домейна.eu TLD.

2.7. Домейнът.eu е един от най-големите международни домейни от първо ниво. Според данни на Комисията са направени над 3,8 милиона регистрации. След.de,.uk и.pl той е четвъртият по големина домейн от първо ниво на европейско равнище. В световен мащаб има над 700 акредитирани регистратори. Броят на регистрациите на.eu домейн от стартирането му се увеличи значително, но през последните две години стана постоянен. Средният процент на подновяване (80 %) е по-висок в сравнение с общия среден процент (70 — 75 %). В допълнение, използването на мобилни приложения, търсачки и социални медии за достъп до онлайн съдържание намалява видимостта на имената на домейни, като по този начин традиционните имена на домейни са поставени под натиск.

2.8. От приемането на регламентите за домейна.eu онлайн средата и политическият и законодателният контекст в ЕС се промениха значително. С бързото увеличаване на новите общи домейни от първо ниво (като например.top,.trade,.club или.huz) конкуренцията в областта на имената на домейните се увеличи значително. Това оказва въздействие върху динамиката в отношенията между регистрите и регистраторите. На регистраторите сега са предоставени повече правомощия да вземат решения относно това кои регистри да получат по-добра видимост при предлагането на имена на домейни на своите клиенти. В същото време управлението на интернет и динамичната система за имена на домейни от първо ниво претърпяха съществени технически промени. Операторът на регистъра на домейна.eu. трябва да отговаря на все по-сложни изисквания по отношение на качеството.

2.8.1. Освен това появата и разрастването на платформите на социалните медии промениха търсенето на единни онлайн идентификатори. Единните онлайн идентификатори са всички видове характеристики (домейни, потребителски имена), които позволяват онлайн присъствие. Физическите лица и МСП разполагат с евтини и удобни алтернативи за присъствие в интернет. Това оказва значително въздействие върху пазара на имена на домейни.

2.9. Според Комисията основните проблеми в настоящата рамка, които трябва да бъдат разрешени, са:

2.9.1. Домейнът.eu се управлява от остаряла и строга правна уредба, която е трудно податлива на актуализация. Регламентите съдържат много подробни разпоредби, които може вече да не са от значение и които оказват въздействие върху всекидневното управление на домейна.eu. Тази уредба не разполага с необходимата гъвкавост, за да се справя ефективно с бързо променящия се пазар на системата за имена на домейни (DNS).

2.9.2. Настоящата структура не осигурява оптимална управленска структура от гледна точка на надзора и отчетността спрямо оператора на регистъра; тя не взема под внимание многостранния характер на управлението на интернет и не предоставя достатъчно правомощията за надзор на Комисията по отношение на оператора на регистъра.

2.9.3. Настоящите правила не позволяват на регистъра на домейна.eu да продава имена на домейни.eu директно на самите потребители. Това може да възпрепятства способността му да предлага ефективно своите услуги на пазара.

3. Обобщение на предложението на Комисията

3.1. Основните аспекти на новото предложение са:

3.1.1. *Правна рамка, която ще включва:*

- основани на принципи, гъвкави и пригодни за бъдещето **разпоредби**;
- процедури на комитет, ограничени до основни аспекти на управлението на домейна.eu, като например критерии за избор на оператора на регистъра или запазени имена на домейни;
- договор между Комисията и оператора на регистъра, съдържащ всички съответни подробни принципи и процедури. Политиките и процедурите, свързани с управлението на име на домейн, са включени като приложение. Това би означавало, че в бъдеще всички технически промени ще трябва да преминат през преразглеждане на договора.

3.1.2. *Подобрения по отношение на управлението и ръководството на домейна.eu посредством:*

- консултативен орган — **многостранен съвет**, който ще подпомага и консултира Комисията относно правилното прилагане на регламента и функционирането на домейна.eu;
- нови правомощия за надзор за Комисията по отношение на регистъра с цел упражняване на по-ефективен надзор върху организацията, администрирането и операциите на домейна от първо ниво.eu и извършване на проверка на съответствието на регистъра с регламента. Регистърът ще бъде одитиран на всеки две години от външен одитор.

3.1.3. *Разширяване на настоящите критерии за допустимост за регистрация на имена на домейни.eu:*

- Граждани на ЕС с постоянно пребиваване в трети държави ще имат право да регистрират домейн.eu; физически лица и предприятия от трети държави, установени в Европейския съюз (с местопребиваване/съответно място на стопанска дейност), също ще имат право да регистрират домейн.eu.

3.1.4. *Премахване на строгите забрани за вертикално разделяне:*

- Комисията би могла да разшири обхвата от услуги на регистъра (продажба на имена на домейни на крайни потребители, директни регистрации на имена на домейни на уебсайта на регистъра), без да се засяга прилагането на правилата за лоялна конкуренция.

3.2. Комисията ще наблюдава прилагането на регламента и ще представя доклад за своята оценка не по-късно от пет години след датата на неговото прилагане. В допълнение, напредъкът по отношение на домейна от първо ниво.eu ще бъде редовно наблюдаван посредством представянето на доклад относно прилагането, ефективността и функционирането на името на домейна три години след представянето на посочения по-горе доклад за оценка и на всеки три години след това.

3.3. Предложението е в съответствие с целите на стратегията за цифров единен пазар, които включват насърчаване на европейското предприемачество и нововъзникващите предприятия, като същевременно се укрепват сигурността и доверието в онлайн средата. Регламентът следва да се прилага в съответствие с основните права в областта на защитата на данните, неприкосновеността на личния живот, сигурността и многоезицието. Защитата на личните данни на етапа на проектирането и защитата на данните по подразбиране следва да залегнат във всички системи за обработване на данни и бази данни, които се разработват и/или поддържат.

4. Общи бележки

4.1. ЕИСК подкрепя целите, съдържащи се в предложения Регламент относно реализацията и функционирането на домейна от първо ниво.eu и за отмяна на Регламент (ЕО) № 733/2002 и Регламент (ЕО) № 874/2004 на Комисията. От една страна, целта е да бъдат разгледани остарелите разпоредби, а от друга, да се осигури възможност за по-бърз отговор на предстоящите промени.

4.2. ЕИСК би искал да подчертае факта, че поради значението на идентификаторите за интернет за гражданите, дружествата и организациите в ЕС, името на домейн.eu трябва да се счита за услуга от общ интерес (УОИ). Поради тази причина следва да се има предвид, че регистърът трябва да бъде организация с нестопанска цел, която да се занимава само с оперативното управление на името на домейн, и че всеки излишък трябва да бъде прехвърлян към бюджета на ЕС.

4.3. ЕИСК отбелязва, че регистърът се назначава след открита тръжна процедура, но иска да подчертае, че следва да се направи всичко възможно домейнът.eu да остане оперативен без прекъсвания. Откритата тръжна процедура би могла да има отрицателно въздействие върху стабилността на ангажирания персонал, стабилните отношения с множество регистратори и доверието и репутацията на името на домейна. Поради това всички критерии за подбор следва да бъдат ясно определени предварително. По-специално, трябва да се посочи дали регистърът може да бъде търговско дружество или не.

4.4. Средата и пазарът на имената на домейни наистина се развиват поради новите заинтересовани страни в интернет, мултиплицирането на имената на родови домейни и бързата еволюция на интернет комуникацията от страна на предприятията и частните потребители.

4.5. ЕИСК подкрепя факта, че новият регламент се основава на принципи, поради което в предложените правила са определени само основните и общи принципи. Това означава, че редица конкретни регулаторни елементи, като например запазените имена на домейни и критериите за избор на регистъра, ще бъдат определени подробно от Комисията посредством актове за изпълнение и процедура на комитет. Другите, по-подробни спецификации по отношение на избрания регистър ще бъдат договаряни и определяни като част от договора.

4.6. Въпреки че ЕИСК се застъпва за по-гъвкав подход при преговорите по регламента и договора, той изисква целият процес по публикуването на поканата за подаване на оферти и преговорите по договора да бъде напълно прозрачен от самото начало и от край до край. Кандидатите следва да имат ясна представа за задълженията, условията и правата както при подготовката на своите отговори на офертата, така и при подготовката на преговорите по договора.

4.6.1. В сравнение с настоящия регламент новият регламент не изключва вертикална интеграция, което означава, че определеният регистър може да функционира също и като регистратор и да предлага на пазара името на домейна.eu. ЕИСК би могъл да приеме тази новост, по-специално в държавите или регионите, в които регистриращите се лица имат ограничен избор на местни регистратори. Това би насърчило по-бързото навлизане на пазара на името на домейн.eu, особено за вариантите му в други азбуки.

4.6.2. Също така според новото предложение няма да бъде задължително определеният регистър да бъде организация с нестопанска цел. Ако бъде потвърден от Комисията, този подход, според ЕИСК, ще представлява коренна промяна, която ще доведе до значителни последици. Това се дължи на факта, че търговските субекти ще действат по различен начин, тъй като ще трябва да реализират печалба от името на домейна.eu, а генерираният от регистъра излишък вече няма да се прехвърля към бюджета на ЕС. ЕИСК изисква от Комисията да изясни този въпрос възможно най-скоро, така че законодателният процес да може да протече, като бъде предоставена цялата съответна информация.

4.6.3. Както е записано в оценката на въздействието, трябва да се подчертае, че Европейският съюз се възползва от действащата в момента регистрационна схема, тъй като тя даде на Комисията възможност да подкрепя редица проекти и инициативи, като например заседанията в Брюксел на EuroDIG и ICANN.

4.7. Съществено ново допълнение ще представлява създаването на многостранен съвет, който съгласно съображение 20 ще бъде основан на съгласуван набор от принципи за глобален и приобщаващ интернет. Съгласно член 14, параграф 2 съставът на членовете на съвета ще включва следните шест групи: правителствата на държавите членки, частния сектор, гражданското общество, представители на академичните среди, международни организации и техническата общност.

4.7.1. ЕИСК може да подкрепи изцяло този подход, тъй като по отношение на интернет тези заинтересовани страни ще бъдат в състояние да консултират институциите на ЕС относно споделяните принципи, норми, правила, процеси на вземане на решения и програми, които определят използването и развитието на интернет. Въпреки това ЕИСК подчертава колко е важно да се прецизира, че ролята на многостранния съвет няма да се състои в това да се намесва в оперативното управление. Поради това ЕИСК отправя искане Комисията да изясни ролята и обхвата на подобен съвет. Този съвет трябва да бъде обезпечен с достатъчно финансови средства, за да може да функционира правилно.

4.7.2. Изглежда логично, че Комитетът, като представител на организираното гражданско общество и като се има предвид съществена работа, която е свършил (включително по важни въпроси като цифровизацията на икономиката и еволюцията на електронната търговия), разполага с необходимите основания да бъде представен в съвета.

4.8. ЕИСК приветства също така факта, че надзорът на спазването на правните задължения при всички осъществени от регистъра процеси ще бъде подсилен чрез налагането на външен одит, който ще бъде провеждан на всеки две години. В допълнение, многостранният съвет ще предоставя консултации относно това по какъв начин и до каква степен следва да бъде проведен одитът.

4.9. ЕИСК подкрепя разширяването на условията за допустимост за физическите лица по отношение на получаването на име на домейн.eu. Постоянното пребиваване в държава — членка на Европейския съюз, вече не е предварително условие. Предоставянето на възможност на всеки гражданин на държава членка, независимо от държавата му на пребиваване, да получи име на домейн.eu, не само ще повиши популярността на ЕС, но и ще демонстрира изрично връзката с ЕС.

5. Конкретни бележки

5.1. Тъй като договорът на настоящия регистър, а именно EURid, изтича през октомври 2019 г. и съществува вероятност новият регламент и актовете за изпълнение на Комисията да не бъдат напълно приложими към този момент, ще бъде необходимо да се предвиди преходен период, което означава, че договорът с EURid ще трябва или да бъде удължен или предроговорен. ЕИСК счита, че тъй като може да се наложи договорът да бъде променен, тези преговори следва да започнат възможно най-скоро, за да се избегнат всякакви смущения във връзка с функционирането на името на домейн.eu.

5.2. ЕИСК изразява задоволство, че процедурите за алтернативно разрешаване на спорове (АРС) са допълнени с възможности за онлайн решаване на спорове (ОРС).

5.3. Съображение 16, член 11, буква е) позволява на компетентните органи да имат достъп до регистри на данни за целите на предотвратяването, разкриването и преследването на престъпления. Настоящата формулировка навежда на мисълта, че правоприлагащите органи могат да имат безпрепятствен и безразборен достъп до данните за регистрацията. Всяко правно задължение за сътрудничество с компетентните органи следва да подчертава и контрола и взаимното уравнивяване на правомощията и ограниченията на тези задължения.

5.4. Член 12, параграф 1 гласи: „Регистърът създава и управлява базата данни WHOIS за целите на предоставянето на *точна и актуална информация за регистрацията* на имената на домейни в домейна от първо ниво.eu.“ Да се постигане точност на данните в WHOIS е предизвикателство в системата за имена на домейни (DNS), при която данните се въвеждат от множество страни, върху които дадената регистратура има недостатъчно ефективен контрол. Например обикновено регистраторът има договор с крайния потребител (регистрант). Докато някои регистри правят проверки пост фактум за точността на данните, не е реалистично всички регистри на имена на домейн да гарантират, че данните в WHOIS са 100 % точни или актуални. Съществува опасност тази разпоредба да създаде нереалистични очаквания за недостижима степен на точност.

5.5. В определянето на термина „регистър“ (член 2, буква а) се казва „... и **разпространението на зононите файлове на домейна от първо ниво**“. Формулировката е неясна и би могла да се тълкува в смисъл, че задължава регистъра да публикува своя зонон файл. Повечето национални интернет домейни (ccTLDs) не публикуват своите зонони файлове от съображения за неприкосновеност на личния живот и на киберсигурност. Формулировката на определението следва да се поясни, така че да не се изисква публикуването на зонония файл.

5.6. Брексит ще има последици по отношение на критериите за допустимост, когато и ако Обединеното кралство излезе от Европейския съюз или когато приключи евентуалният преходен период. Всички органи, заети с управлението и оперативните отговорности на името на домейн.eu, следва да бъдат подготвени за новите обстоятелства, а съответните собственици на име на домейн.eu следва да бъдат информирани своевременно във връзка с отнемането на техните права. Следва да бъдат определени реалистични крайни срокове.

Брюксел, 11 юли 2018 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно Директива на Съвета за изменение на директиви 2006/112/ЕО и 2008/118/ЕО, що се отнася до включването на община Кампионе д'Италия и на италианските води на езерото Лугано в митническата територия на Съюза и в териториалния обхват на Директива 2008/118/ЕО

[COM(2018) 261 final — 2018/0124 (CNS)]

(2018/C 367/23)

Консултация	Съвет на Европейския съюз, 29.5.2018 г.
Правно основание	Член 113 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“
Дата на приемането на пленарна сесия	11.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	174/0/2

След като прецени, че съдържанието на предложението е напълно задоволително и не изисква никакви бележки от негова страна, Комитетът реши единодушно да не провежда общо разискване и да постави становището направо на гласуване (член 50, параграф 4 и член 56, параграф 3 от Правилника за дейността).

Съставено в Брюксел на 11 юли 2018 година.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за директива на Съвета за изменение на Директива 2006/112/ЕО относно общата система на данъка върху добавената стойност по отношение на срока на прилагане на незадължителния механизъм за обратно начисляване във връзка с доставките на някои стоки и услуги, при които съществува риск от измами, и на механизма за бързо реагиране срещу измамите с ДДС“

[COM(2018) 298 final — 2018/0150(CNS)]

(2018/C 367/24)

Консултация	Съвет на Европейския съюз, 11.6.2018 г.
Правно основание	Член 113 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Икономически и паричен съюз, икономическо и социално сближаване“
Дата на приемането на пленарна сесия	11.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването	175/1/3
(„за“/„против“/„въздържал се“)	

След като прецени, че съдържанието на предложението е напълно задоволително, и предвид факта, че вече се е произнесъл по въпроса в свое предходно становище „Дерогация от режима на ДДС — обратно начисляване“⁽¹⁾, прието на 31 май 2017 г., на 536-тата си пленарна сесия, проведена на 11 и 12 юли 2018 г. (заседание от 11 юли 2018 г.), Комитетът реши със 175 гласа „за“, 1 глас „против“ и 3 гласа „въздържал се“ да приеме положително становище по предложения текст и да се позове на позицията, изразена в горепосочения документ.

Съставено в Брюксел на 11 юли 2018 година.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

⁽¹⁾ ОВ С 288, 31.8.2017 г., стр.52

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Регламент (ЕО) № 110/2008 по отношение на номиналните количества за пускане на пазара в Съюза на еднократно дестилирано шочу, произведено с вертикален дестилационен съд и бутилирано в Япония“

[COM(2018) 199 final – 2018/0097 COD]

(2018/C 367/25)

Консултация	Европейски парламент, 2.5.2018 г. Съвет на Европейския съюз, 30.4.2018 г.
Правно основание	Член 114, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“
Приемане на пленарна сесия	11.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	170/0/5

След като прецени, че съдържанието на предложението е напълно задоволително и не изисква никакви бележки от негова страна, на 536-ата си пленарна сесия, проведена на 11 и 12 юли 2018 г. (заседание от 11 юли), Европейският икономически и социален комитет реши със 170 гласа „за“ и 5 гласа „въздържал се“ да приеме положително становище по предложениния текст.

Брюксел, 11 юли 2018 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Предложение за решение на Европейския парламент и на Съвета за изменение на Решение 2003/17/ЕО на Съвета по отношение на еквивалентността на полските инспекции, извършвани в Бразилия, на културите за производство на фуражни семена и на културите за производство на зърнено-житни семена и на еквивалентността на фуражните семена и зърнено-житните семена, произведени в Бразилия, както и по отношение на еквивалентността на полските инспекции, извършвани в Молдова, на културите за производство на зърнено-житни семена, културите за производство на зеленчукови семена и културите за производство на маслодайни и влакнодайни семена и на еквивалентността на зърнено-житните семена, зеленчуковите семена и маслодайните и влакнодайните семена, произведени в Молдова“

[COM(2017) 643 final – 2017/0297 (COD)]

(2018/C 367/26)

Консултация	Съвет на Европейския съюз, 18.6.2018 г.
Правно основание	член 43, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз
Компетентна секция	„Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“
Приемане на пленарна сесия	11.7.2018 г.
Пленарна сесия №	536
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	166/0/4

На 18 юни 2018 г. Съветът реши да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно компромисния текст 9299/18, одобрен от Комитета на постоянните представители на заседанието му на 27 април 2018 г., след изменението на правното основание за позоваване на член 43, параграф 2 от ДФЕС.

Тъй като вече е изразил мнението си по съдържанието на въпросното предложение в своето становище EESC 2018/00043 (NAT/726), прието на 14 февруари 2018 г. (*), на 536-ата си пленарна сесия, проведена на 11 и 12 юли 2018 г. (заседание от 11 юли 2018 г.), Комитетът реши със 166 гласа „за“, без гласове „против“ и 4 гласа „въздържал се“ да не изготвя ново становище по въпроса, а да се позове на изложената в посочения по-горе документ позиция.

Брюксел, 11 юли 2018 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Luca JAHIER

(*) ОВ С 227, 28.6.2018 г., стр. 76.

ISSN 1977-0855 (електронно издание)
ISSN 1830-365X (печатно издание)

Служба за публикации на Европейския съюз
2985 Люксембург
ЛЮКСЕМБУРГ

BG